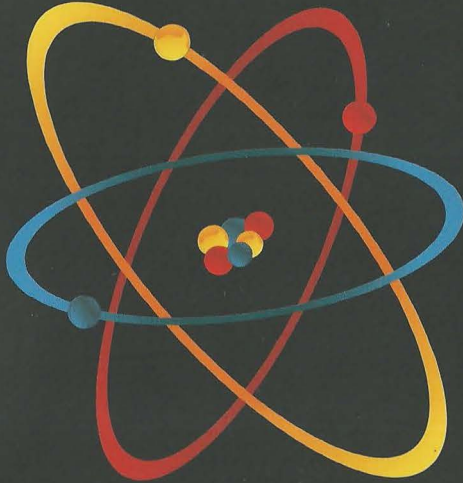

Doğanın Evrimi

Lucretus CARUS

Lucretus CARUS

Doğanın Evrimi

arya yayıncılık

Lucretius CARUS

Doğanın Evrimi

(De Rerum Natura)

Arya Yayıncılık

Arya Yayıncılık
aryayesilelma@gmail.com
aryayayincilik@gmail.com

Seri No: 72
Deneme
Doğanın Evrimi

Kapak Tasarımı: Eylem Erdem
Dizgi - Mizanpaj: Genim Renas
Redaktör: Hasan Erdem
Sertifika No: 12277

Birinci baskı: 2011
ISBN: 978-975-8491-69-8

Baskı: Barış Matbaa Mücellit
Davutpaşa Cd. Güven San. Sitesi. C Blok No: 291
Topkapı / İstanbul
0212 674 85 28

© Arya Yayıncılık 2011
© Bu kitabın yayın hakları 'arya yayıncılık'a aittir.
İzinsiz çoğaltılamaz, kaynak gösterilmeden alıntı yapılamaz.

Zafer Mh. Dutluk Çıkılmazı No:1/5
Bahçelievler / İstanbul
0212 222 38 01 / 0532 223 71 31

Lucretius CARUS

Doğanın Evrimi

(De Rerum Natura)

Çeviri: Turan Erdem

Arya Yayıncılık

Sunu

Dünya kültürünün gelişmesinde büyük faydası, emekleri bulunan, günümüzün düşünce yapısı içinde ele aldığı konulara derin bir görüş, keskin bir anlayış gücüyle iki bin yıl önce ışık tutan “*De Rerum Natura*” yazarının yaşamı hakkında bildiklerimiz çok azdır. Eksik bilgilerimize rağmen Titus Lucretius Carus İ.Ö. 98-55 yılları arasında yaşamış, yazılarını bitiremeden çıldırmış, kendi eliyle canına kıymıştır. Eksik kalan yazılarını ölümünden bir süre sonra Cicero sona erdirmiş, derleyip düzenlemiştir. Bunların doğruluğunu onaylatacak durumda değiliz.

Onu anlamak, ileri sürdüğü görüşün, davranışın derinliğine inip özünü kavramak, yaşadığı yıllar içinde geçen sayılı günlerinin anılarını bir bir göz önünde bulundurmaya değil; ancak çağının düşüncelerini, felsefe-kültür düzenlerini tanımayla, yetiştiği ortamın değer örgülerini bilmeye bağlıdır.

Lucretius ortaya yeni bir görüş, yeni bir düşünce düzeni koyduğu sanısında değildir. *De Rerum Natura*’nın birçok yerinde, öğretmeni olan Epikuros’un (341-270) ardından gittiğini, onun görüşlerini, düşüncelerini Latin diline aktarmaya çalıştığını söylemektedir.

Te sequor, o Graiae gentis decus, inque tuis
nunc

Ficta pedum pono pressis vestigia signis,
Non ita certandi cupidus quam propter amo-
rem

Quod te imitari aveo... (III, dize 3-6)

Bunun arkasından böyle bir aktarma işini yap-
manın bile ne denli güç olduğunu belirtmek
için:

...Quid enim contendat hirundo
Cycnis? Aut quidnam tremulis facere artibus
haedi

Consimile in cursu possint ac fortis equi vis?

demekten kendini alamamaktadır.

Lucretius'un bu filozofça alçakgönüllülüğüne
karşın, kuru, duruluktan, dirilikten uzak bir akta-
rıcı olarak anlaşılması çok yanlış. Nitekim Platon
da bize kalan o pek ölçülü, derin çığırar açan ol-
gun yazılarında, Plotinos'tan Max Scheler'e değin
bütün Batı düşüncesine kaynak olan yapıtlarında,
kendini gizler, yalnızca Sokrates'i konuşturur, dü-
şündürür. Gerçek düşünürün Sokrates olduğunu,
kendisinin bu söylenenleri yazmakla yetindiğini
açıklar. Bunlar bizim için, büyük düşünürlerin,
bağlı bulundukları öğretmenlerine duydukları
derin saygıyı, sevgiyi gösteren, filozofun olgunlu-
ğuna en çok yakışan özdeyişleridir.

İşte Lucretius için de durum böyledir; Sokrates'in karşısında Platon neyse, Epikuros'un yanında da Lucretius odur. Sokrates ile Platon çağdaştı, söyleşmiş gülüşmüşlerdi, De Rerum Natura yazarı için böyle bir şey söylemeye, aradaki yüzyıllar engeldir; Lucretius'u Epikuros'a, yalnızca temelini bilgide bulan, evren anlayışının derinliğinde duyan sevgi bağlamıştır.

De Rerum Natura'nın içerdiği konular, sorunlar olduğu gibi, el sürülmeden alınmış, aktarılmış değildir. Ozan düşüncelerini düzenler, sorularının karşılıklarını araştırırken ilkin kendinden öncekilerin üzerinde durmuş, onların varlık anlayışlarını, görüşlerini belli ölçüler içinde, belirli bir açıdan eleştirmiştir.

Yeni bir görüşün, varlık anlayışının ortaya konmasında öncelikle savaşa girişmek, onların tutumlarını, düşünüş yollarını elekten geçirmek, düşünce örgülerini sökmek felsefenin "titanlar savaşı" adını almasını sağlayan geleneğidir.

Evet, felsefe yapmak biraz da titanca bir savaşa girişmektir. Yalnız, böyle yiğitliği göze alanların kılıçlarını iyi kullanması, savaş öğrenimlerinde başarılı sınavlar vermesi de gene bu düşünce çığırının sarsılmayan bir töresidir. Yoksa "titanlar savaşı" öyle oldum olası pala sallamak değildir. Burada, çevirisinde birçok eksikliğin bulunacağını söylemekten kaçınamayacağımız De Rerum Natura'nın düşünür-yazarı Lucretius da bu mutlu, bu çetin savaşa katılırken kılıcını Epikuros'un bilemediği taşına vurmuş yiğit bir baştır.

Lucretius'un böyle bir işe girişmesi gelişigüzel

bir davranışın sonucu değildir; yaşadığı çağın değerler örgüsünün, evren anlayışının, Roma'nın içinde bulunduğu tarih-kültür tutumunun ürünüdür; yıkımların, sıkıntıların kurtuluş yolları aratan iç-baskılarıdır.

Nam neque nos agere hoc, patriai tempore ini-
quo,

Possumus aequo animo; neque Memmi clara
propago

Talibus in rebus communi desse salutis. (I, 42-43)

derken yurdunun içinde çalkalandığı kargaşalıkların, gürültülerin sessizliğe kavuşmasını, dinmesini beklemenin kıvrantıları içindedir..

İ.Ö. 1. yüzyılda Roma kendi tarihinin en karışık, en çekişmeli çağlarından birini yaşıyordu. Bir yandan içeride düzene, yaşama sevincine kavuşmak, parti patırtılarından sıyrılmak; bir yandan da yayılmak, Anadolu'da bulunan ulusları boyunduruk altına alarak dıştan gelecek korkuları ortadan kaldırmak çırpınmaları vardı. Bunların ardısıra Greklerin baskın gelen kültürü karşısında ortaya çıkan birtakım yeniliklerin doğurduğu bilimci gerekçeler, düşüncede kimliğe ulaşma didinmeleri..

Çağların süzgecinden geçerek Roma toplumunda yeniden ele alınan yeni ölçülerle değerlendirilen varlık sorunları, İskender'in Asya savaşlarından sonra Doğudan gelen Çin, Hint, İran, Mısır,

Mezopotamya, Anadolu dinlerinin, uygarlıklarının verilerinden etkilenmiş; Grek felsefesinin, Trakya kaynaklı inançların karışımıyla, bir düşünce “chaos”u biçimine girmişti. Eskiden kalan yerli gelenekler, görenekler de bunlara katılınca Roma’da gerçekdışı konulara eğilmeler, kurtuluşu gerçeküstü varlıklara sığınmakta arayanlar artmış; sarsıntılar, yıkıntılar hızlanmıştı. Artık Roma kendini bulma, gerçeğine erme çabasıyla çırpınmaya başlamıştı. İster düşünce, ister yönetim işlerinde olsun Roma’nın bir açıklığa, bir duruluğa kavuşması, özünü yaşaması gerekiyordu. Bu gerekliliği çağın aydınları, yöneticileri kendi anlayış ölçülerine göre değerlendiriyor, kesinliğe o yollarla varmak istiyorlardı.

Bir aydın, bir yönetici, bir eğitimci ne gibi koşullar, kurallar altında bulunursa bulunsun, çağının, ulusunun, içinde yaşadığı toplumun boyasını almaktan, değerlerini yaşamaktan kendini alamaz; bu onun tarihçe çizilmiş, belirtilmiş alinyasıdır. Büyük başlar çağlarının değer örgülerinde ancak “oya” değiştirebilirler; düzen, yapı değiştirmek yalnızca zamanın işidir. Büyük yaratıcıların bu konudaki başarıları; gelecek için yeni değer örgülerinin çatılmasını sağlayan görüşleri, anlayışları ortaya koymak, gününün üstünden aşarak yarına uzanmaktır. Onların çağlarında anlaşılamayışları, zamanlarının değerlerini aşmaları yüzündendir.

Lucretius’un yaşadığı çağda; bir yana atmak, yerlerine yenilerini getirmek istediği değerler Roma’ya dışarıdan geldiğini bildiğimiz, gerçekdışı inançlara, yolsuz kazançlara dayanan düzensiz

değerlerdi.

İ.Ö. 1. yüzyılın Roma'sında toplumsal durum yürekler acısıdır, yığın yığın kötülükler yapılır, kanlar akıtılır, canlar gider, tutsaklar şunun bunun gönül eğlendirmesi için diri diri aslanlara yedirilir, parçalatılırdı.

Atina-Troya savaşlarında savaşı kazansın diye kızını tanrılara adayan, yüreği sızlamadan kesen bir komutanın inançları Romanın da benimsediği saçmalıklardı. Sözün kısası, Roma, komşusuyla, geçmiş, geleceğiyle korkunç inançların, gerçekdışı din geleneklerinin içinde yuvarlanıyordu. Bütün bu saçmalıkları, yolsuzlukları yapanlar en sağlam sığınaklarını gene tanrıların kapısında buluyordu. Tarihin akışı içinde durum böyle gelmiş, böyle gidiyordu. Bütün sorunlar, konular, kuruntulara bağlanan inançlarla açıklanıyordu. Gerek düşünce, gerek din alanında Roma bir dağınıklık, bir yıkım içinde çalkalanıyordu. Bunların Lucretius'un gözünden kaçmadığını, onların gerçek nedenlerini arayıp bulmak, Romayı bir içdüzene, içgüvene kavuşturmak için ne denli derin derin düşündüğünü De Rerum Natura'dan öğreniyoruz:

Anımsa Aulis'te Diana Tapınağı'nda kanının
Döküldüğünü o suçsuz kızcağızın, savaşçıların,
Soylu Yunan komutanlarının çiçekleriyle süs-
lenmiş,

İphianassa'nın; ölüm kaplamış gençliğini kızın,
Görmesin diye toyunlar gizlemiş geceden bıça-
ğı,

Görünce boşalmış gözyaşları, tutulmuş dili

Kızcağızın korkudan, bükülmüş dizleri,
Kapanmış yere. Ne işine yaramış bu yoksulun
“Kızını tanrılara adayan ilk kral”
Denmişse babasına. Yakalamış onu kimileri
Götürmüşler sunağa, kutlu törenler bitsin
Diye değil, mutlu bir üstünlük sağlasın
Diye tanrılar Yunan donanmasına, görklü
Hymene birlikleri bir adak için
Böyle iğrenç işler öğretmiş insanlara
Bu saçmalıklar, bu boş inançlar,
Böylesini yapar ancak din kötülüğün.(I/86-102).

Bu geleneklerin, bu çılgınlıkların; varlığın yapısını, gizemlerini, evrenin özünü, oluşu, kuruluşu, nesnelerin gerçek düzenini derinden kavramak, araştırmak isteyen filozof bir baş için; kişinin de, içinde yaşadığı toplumun da anlaşılıp açıklanması yolunda pek büyük anlamlar taşıyacağı bir gerçektir.

Evet, Lucretius’un, yaşadığı çağın böyle karma-karışık bir ortamda sallanan düşünce düzenleri, felsefe anlayışları içinde kendi görüşüne en uygun geleni seçmesi, günün çözülmeye yüz tutmuş kültür davranışlarının dışında daha sağlam bir dayanak araması bir gereklilikti. Bu yüzden o da incelediği felsefe çığırıları arasında en işe yarar olanını, Leukippos ile Demokritos’un kurup Epikuros’un kendi anlayış ölçülerine göre geliştirdiği öğeler öğretisinde bulmuştur. Bundan başka bir çıkar yol da yoktu onun için...

Protagorasçı görüş, bilgide gerçekliği, tek tek

kişilerin durumuna, varlık yapısına, nesneler karşısındaki yeralış biçimine bağlamış; kesinlikten, ilkeden, sağlam-sarsılmaz düzenden, genel bilgi geçerliliğinden söz etmeyi bir gülünçlük saymıştı. Bilmeyi durmadan, kişiden kişiye değişen bir akış olarak görmüştü. Bu durumda, kişi kendi dışında bir ölçü, bir gerçek tanımayacak; toplumun kuruluşu bir “yan yana gelme”, bilginin özü de yalnızca “bir arada bulunma” olmaktan öteye geçmeyecekti.

Kuşkuyu, kesinlikten kaçmayı, gerçeğin olamazlığını ortaya atarak savunmayı amaç edinen öteki düşünürlerin tutumu da bundan başka değildi. Platoncu anlayış, gerçeği yaşananda değil, düşüncede varolanda, duyuların dışında bir ülkede arıyor; ilkelerin, değişmez ölçülerin bizim evrende yalnızca görüntülerinin bulunduğunu ileri sürüyordu. Oysa biz “idea”ları değil, duyularımızla tanıdığımız bir varlık düzenini, bir dirim gerçeğini yaşıyoruz.

Homeros, Hesiodos, Ksenophanes gibi eski ozanların yazılarında işlenen konular da filozofların görüşlerinden apayrı, kurtarıcı bir görüşün değil, daha çok kuru öğütlerin, dinci duyguların gerekliliği üzerinde duruyor; felsefe ölçüsünde derin, geniş olmadığı gibi, gerçeğe de pek yanaşmıyordu. Bütün bir ilkçağın yaratıcıları, ozanları, filozofları, düşünürleri arasında; yaşanan çıplak gerçeği işleyen, toplumun sorunlarını belli ölçüler içinde çözümlemek için duyularla verilen, bilinen varlık tümüne, evren düzenine eğilen, onu araştıran, yapısının gizliliklerini bilginin ışığı altında

didikleyen, açıklayan, kişinin içvarlığını, dışdüzenini tanımaya yönelen, onun iç-dış bağlantılarını, doğa olayları alanında etkilenmelerini, bunların kişinin düşünce gücünde doğurduğu görüşleri kavrayan, anlatan, düğümlerini çözen bir keskin görüşlü, gerçekçi baş pek çıkmamıştı, Lucretius'a göre. Gerek felsefe düzenleri, gerek ulus yöneticiliği bakımından, Lucretius'un yaşadığı çağ böyle yığın yığın çatışmaların alıp yürüdüğü, ölçüden yoksun bir çağdı. De Rerum Natura'nın incelemesinden de anlaşılacağı üzere, Lucretius kendisine gelinceye değin bütün gelmiş geçmiş düşüncülerin öğretilerini, düşüncelerini, toplulukların tarihlerini iyi biliyordu.

Düşüncelerinin çatısını kurmadan, örgüsüne başlamadan önce onları tanımış, anlamıştı. Bu durum karşısında Lucretius için incelenmesi, araştırılması gereken tek varlık düzeni doğaydı. Doğayı bir bütünlük içinde tanıyıp kavradıktan sonra gerçek bilginin kazanılacağına inanıyordu. Bunu yazılarının içerdiği konuların türünden, ortaya koyup çözmeye çalıştığı sorunların bolluğundan, kuruluş biçimlerinden anlıyoruz. Bu yazılarında ozanımız, düşüncede varolandan değil önümüzde durandan, bizimle birlikte yaşayanlardan kalkıyor; önce sorunu koyuyor, sonra çözme yollarını araştırıyor.

Bu davranış; eski düşünürlerin yaptığı gibi, evrenin karşısında anlatımcı, görünen olaylardan kalkan, sözle açıklayıcı bir tutumu değil; nesnelerin özünü, yapısını, onları kuran, varlık örgülerini ören nedenlerin aranmasını, onlar bilindikten,

bulunduktan sonra doğanın konularını kavrama yoluna gidilmesini gerekli kılıyordu. Doğa bir bütün, değişik özlerden kurulmuş sürekli bir birleşimdir. Bu birleşimin sağlam düzenini yöneten koşullar, kurallar bulunmuş, yapılmış değildir, onlar bir gereklilik tümü içinde kendiliğinden vardır. Bizim gerçek dediklerimiz, düşündüklerimizden çok yaşadıklarımız, duyularımızla dokunup tattıklarımızdır. Duyularımızın dışında bilebileceğimiz bir gerçek, bizi etkileyen bir varlık yoktur, olamaz da.

Lucretius'un sorunları, ele aldığı konular, sorduğu sorular bir bütün olarak bizim çağımızın da ilgilendiği, birçok bakımdan üzerine eğildiği, çözmeye çalıştığı nesnelerdir. Eski dinlerin doğuşundan günümüze değin gelişen; çalışan kişi düşüncesinin geçmiş yılların uğraştığı varlık alanlarını yeni görüşlerin ışığı altında, yeni ölçülerle yeniden ele alması; bilginin kesinlik isteyen, yöneldiğini en ince ögesine değin "bilinemez" olmaktan kurtarmaya, aydınlatmaya çalışan tükenmez çabasıdır. Bilgide, bilimde kesin sonuca vardiirmeden "bir kıyıya atma" yoktur. Bunun en açık örneği 2500 yıllık ögeler öğretisidir. Gelecek çağ düşünürlerinin ögeler öğretisini yeniden, bir başka açıdan ele almayacağını şimdiden kestiremeyiz. Bugün bile ögenin yapısını ilgilendiren birçok soru var. Ögelerle bağlaşımlı yığın yığın konu bulunuyor.

Lucretius'un Soruları

1. Doğa: İçinde bulunduğumuz, duyularımızla varlığını, niceliklerini, niteliklerini belli sınırlar arasında da olsa tanıdığımız doğa, sayısız türde nesneden, değişik oluşumlardan kurulmuş bir Bütün'dür. Bu Bütün tek bir yığın, tek bir yumak değildir. Onu kuran, yapısını sağlayan varlıklar da böyle tek tek "bütüncükler", kendi başlarına buyruk özler değil, ayrı ayrı birer birleşim, birer örgüdür.

Türlü türlü doğaların belli düzenler içinde biraraya gelmesinden doğan evren de bir bütündür, bir gerçektir. Evrenin yapısı içerdiği doğaların özdeşidir, yalnızca büyüklük bakımından bütün doğaları kucakladığı için çok geniş, engin bir uzayı kaplamıştır. Doğa, dolayısıyla evren kendi başına, kendiliğinden vardır, yaratılmamış, kendi ilkeleri dışında bir elle düzene konmamıştır. Sonsuz bir süre içinde kendini yapar, yeniler, onun için yoktan varolmuş diye düşünülemez. O, ancak kendi içerdiği yasalarına uygun olarak yaşar, önü sonu yoktur. Evreni yöneten kurallar, koşullar, ilkeler vardır, bunlar onun kendi yapısı gereğince.

Bu alabildiğince uzayan, dört yanımızı kaplayan, bütün varlıkları taşıyan doğa pek küçük, türlü türlü nesnelerden kurulmuştur. Bu nesneler biçim bakımından da, tür bakımından da, yapı, örgü, katılık, yumuşaklık bakımından da birbirlerinden ayrıdır. Bunlar belli devinmelerle, özlelerinden gelen dirençler, kaynaşmalarla birleşerek nesneleri yapan, ortaya çıkaran öğelerdir.

2. Öğeler Öğretisi: Leukippos-Demokritos'tan başlayan, Epikuros'ta az da olsa, değişen öğeler öğretisi, bir bütünlük içinde derli toplu olarak De Rerum Natura'da, özellikle dördüncü kitapta enine boyuna ele alınıp incelenir. Öteki beş kitapta dolayısıyla dokunulan öğeler yazının ana konusudur; en çok üzerinde durulan, bütün özellikleriyle anlatılan bir sorun düzeni ölçüsünde işlenen öğeler Lucretius'a göre varlığın temel ilkeleridir. Öğeler varlık kavramı içine giren bütün nesnelerin ilk kurucularıdır. Yapıları gereğince yer kaplayan, özdek soyundan, başlangıçtan beri bitmeyen bir devinme süreci içinde bulunan öğeler ne yaratılmıştır, ne de yokolurlar. Aristoteles'in anladığı anlamda öğelerin devinmesi için bir ilk kımıldatıcı, bir ilk yerinden oynatıp depretici, devindirici öz yoktur. Öğelerin devinmesinde bir erek, bir amaç da yoktur. Onlar yalnızca kendiliğinden (sponte sua) kımıldarlar. Onları yöneten bir alinyazısı söz konusu olmamalıdır.

Varlığı kuran ilkenin (arche); Thales su, Anaximandros töz (apeiron), Anaximenes yel, Herakleitos od (ateş), Anaxagoras "nus", Empedokles toprakla birlikte yel, su, ateş olduğunu söylemiş, sayılarını dörde çıkarmıştı. Onların anlayışına göre varlık'ın türlülüğü bu ilkelerin değişmesinden, birleşip dönüşmesinden doğuyordu. Empedokles birleştirici güç olarak sevgiyi (filia, storge), ayırıcı olarak da anlaşmazlığı (neikos) ileri sürüyor. Sevgi çekmenin, anlaşmazlık ise itmenin karşılığıdır. "Nus"a gelince o yaratıcı bir güçtür, kaynaşmıştır, ilkeldir, kendiliğinden kımıldayıcı,

devinicidir, başka bir nesnenin işe karışmasını gerektirmez. Yaptığını bilen, özünün bilincine varmış bir varlıktır.

Gerek Herakleitos'un, gerek Empedokles'in görüşüne göre; bunlar yiter, yeniden ortaya çıkar, onları birleştiren, evrim yoluyla gelişmelerini sağlayan gelişigüzelliktir (casus). Bu dört ilke bir yandan da diridir. Bütün ilkeler (arche) önsüz-sonsuzdur, ne yoktan varolmuştur, ne de yokolurlar.

De Rerum Natura'da böyle bir öge anlayışını bulamayız. Ögelerin ne sayısı sınırlıdır, ne de varlık tek ilkedен kurulmuştur. Varlık'ın tek ilkedен kurulmadığının en açık, en seçik kanıtı bir çoktürlülüğünü bulunması, tek özden geliştiği sanılan bir nesnenin bile kendi ölçüleri içinde çok değişik durumlar göstermesidir.

Nam cur tam variae res possent esse requiro,
Ex uno si sunt igni puroque creatae. (I, 645-646)

Bir nesnenin türel yapısında ne bulunursa tümünde de (summa) ancak o bulunur. Öyleyse yalnızca sudan, topraktan, yelden.. kurulan bir varlık'ın tümünde onu yapan, yapısını doğuran öğelerden başkası yer alamaz. Bu duruma göre:

Amplius hoc fieri nil est quod posse rearis
Talibus in causis, nedum variantia rerum
Tanta queat densis rarisque ex ignibus esse.(I, 653-655)

Öğeler ancak biçimleri, yapı düzenleri, kuruluşları bakımından türlü türlü olabilir, kılık değiştirerek değil.

Nesneleri kuran öğeler sayı bakımından sonsuz, yapı-biçimi yönündense belli belirlidir. Onlar ya tırtıklı, kancalı, sivri, çokgen, ya da yuvarlak, düzdür. Duyularımız üzerinde yaptıkları değişik uyarımlar; acı, tatlı, soğuk, sıcak, yumuşak, katı gibi duyular, biçimlerinin, yapılarının türlü türlü olmasından ileri gelmektedir. Bütün duyu verileri, algılamalar, bilginin doğmasını sağlayan duyular öğelerin üyelerimiz üzerine yaptığı değişik yollu dokunmalardan gelir. Alınan izlenimlerin türlülüğü, nicelik-nitelik bakımlarından ayrılığı, süresi, öğelerin etkisine, biçimine bağlıdır.

Öğelerin dışında nesneleri kuran, düzenleyen, ortaya çıkaran yer kaplayıcı başka bir öz yoktur. Öğeler nesnelerin kuruluşunu sağlayan iki ana ilkeden biridir. Çelik katılığına, bölünmez, direnci yüksek “bütün”lerdir.

3. Boşluk Öğretisi: Nesneleri kuran ilkelerin ikincisi de boşluktur. Boşluk (inanis) öğelerin bağımsızca devinmesini, birleşmesini, bağlaşımını, bir araya gelmesini, onların değişik ölçüler içinde düzenlenmesini, çözülmesini, ayrılmasını sağlayan ikinci ana ilke, temel yetenektir. Boş uzayın (inanitas) dışında ne öğeler devinebilir, ne de öğelerin özgür devinmesinden kurulan nesneler yaratılabilir.

Lucretius'un yazılarında bol bol kullandığı “cre-

are” sözünden yoktan var etmek anlamında bir sonuç çıkarmak yanlıştır. “Creare” onun dilinde öğelerden kurulma, öğelerin birleşimi, bağlaşımı yoluyla türlü türlü yapılar, biçimler altında ortaya çıkmadır.

“Creare”nin iki ana ilkesi de “corpora”, “primordia”, “primordia rerum”, “principiis” gibi adlar alan öğelerdir.

Öğeler (corpora) boş uzayda (spatium) bütün yöneltilere doğru gelişigüzel devinirler, birleşir, derlenip düzenlenir, çözülürler.

Boşluk, biri nesnelerin içinde, biri dışında olmak üzere iki türdür. Nesnelerin katılığı, ağırlığı, yoğunluğu, yumuşaklığı öğeler arasında bulunan boşlukların (inanis) azlığına çokluğuna bağlıdır. Öğelerin, içinde dört bir yana doğru devindikleri boş uzay “spatium”dur. Bu boş uzay bir yandan da nesnelerin kapladığı, yerleştiği uzaydır. Bir nesnenin kendi dışyapı ölçülerine göre -eni, boyu, derinliği yönünden- oturduğu, kapladığı yer “locus”tur. Nesneler bu “spatium” içinde kapladıkları “locus”ta çarpmalara (ictus) göre devinir, yerleşirler. “Ictus” ancak bir “necessitas”ın gerekli sonucudur. Devinmeler de gelişigüzel (casus) değil, gereklidir (necessum est).

Bir nesnenin başka bir nesne karşısındaki ağırlık durumu içerdiği boşluk’un boyutlarına bağlıdır. Eş büyüklükte bir yün ya da sünger yumağıyla kurşun yuvarlağının ağırlık ayrımı içlerinde bulunan boşluklarının ölçüsüne göredir.

Ergo quod magnumst aequae, leviusque videtur,
 Nimirum plus esse sibi declarat inanis:
 At contra gravius plus in se corporis esse
 Dedicat, et multo vacui minus intus habere. (I,
 365-368)

İşte nesneleri yapan, düzenleyen bu boşluktur (inanis, vacuum). Boşluk, öge nesnelerin ana ilkesidir, bunların dışında yaratıcı bir varlık yoktur:

Nullam rem e nilo gigni divinitus unquam. (I,
 151)

Duyularınızla algıladığımız, tanıdığımız bütün varlıkların örgüsünü kuran ilmikler boşluk'la, öğelerle "oluş" alanına girmektedir.

4- Özdeşler Öğretisi: De Rerum Natura'nın çatısını kuran ana direklerden biri de özdeş (simulacra) dediğimiz nesnelerin üst yüzlerinden çıkan, onları bir bütünlük içinde, varlık ölçüsünde yansıtan öğelerden örülmüş, gözle görülmesi küçüklükleri yüzünden elde olmayan sayısız görüntüdür. Dışımızda bulunan varlıkları bilmemizi, algılamamızı sağlayan özdeşler nesnelerin öğelerden örülmüş pek incecik gömlekleridir. Bunların dokusunu yapan, ilmiklerini çatan öğeler "oluş"larının ana ilkesidir. Ne öğelerin dışında bir özdeş düşünmek, ne de özdeşsiz bir nesneyi algılamak elimizdedir. Özdeş, nesnenin en incecik, en gözle görülmez bir örgüsüdür. Sayı bakı-

mından bunlar da öğeler gibi sonsuzdur. Nesneler sürekli olarak öge verip aldıklarından dolayı bitip tükenmezler.

Nesneleri pek küçük ölçüde, olduğu gibi yansıtan özdeşler devinme bakımından çok güçlü bir hızlilik içinde bulunur. Onların hızını gözle ölçebilecek durumda değiliz. Onları bir çoğu bir araya gelmeden göremeyiz. Özdeşler de öğeler gibi algının ilk koşullarıdır. Nitelikleri, nicelikleri doğdukları nesnelerle eş yapıdadır. Yansıttıklarından ayrılır bir yönleri, yanları yoktur.

Nesneleri kuran öğelerle çok küçük bir bütünlük içinde olduğu gibi yansıtan, duyularımıza değin getiren özdeşlerin birbirlerinin örneği olmadığı gerçeği De Rerum Natura okuyucularını bir çok yerde şaşırtabilir. Nesnelerden durmaksızın sayısız öğelerin çıktığı, dört bir yana yayıldığı, çok hızla devinmede bulunduğu, nesneleri yansıtan özdeşler için de doğrudur. Yalnızca özdeşler de nesneler gibi öğelerden kurulmuştur. Bize nesneleri bildiren, onları görmemizi, duymamızı sağlayan özdeşler birer öge değildir, öğelerden örülmüş “bütüncük”lerdir.

Burada, Lucretius’un görüşünde bir çatallaşma var gibidir. Onun giderilmesi için düşüncenin sınırlarını biraz daha genişletmek, biraz daha konu üzerinde derine dalmak gerekiyor. Böyle yapınca karşımıza çıkacak ilk sorular şunlar oluyor:

Nesnelerden sürekli olarak öğeler mi yayılıyor, özdeşler mi? Öğelerin olabildiğine yayıldığını, evrenin geniş alanlarında başdöndürücü bir hızla devindiğini söylerken, nesnelerden çıkan özdeş-

ler ne oluyor? Öğelerle özdeşler karışmıyor mu? Böyle bir karışmada bizim duyularımıza gelenlerin yaptığı uyarımlardan doğan algıların gerçeklik değeri, ölçüsü ne olabilir? Bilginin ölçeği nedir?

Bunların karşılığını bulmak için özdeşleri nesnelerin bütün yüzeylelerinden çıkan öğelerin kurduğunu, bizim duyularımıza böyle geldiğini söylemekle yetinmek, duyularımızın birbirine yardımcı olduğunu, gözün dokunma, duymanın görme, dokunmanın tatmayla karşılıklı olarak onaylandığını benimsemek gerekir. Lucretius'a göre, duyuların arasında bir bağdaşma, birbirlerinin eksikliğini, yanlışını anlama, giderme yeteneği vardır.

Res kavramı: Türkçe “nesne”, “yer kaplayan öz”, “özdek”, “varlık” gibi değişik karşılıklarla çevirdiğimiz “res” sözcüğünün De Rerum Natura’da pek küçük bile olsa yer kaplayıcı, boşluk’un karşıtı bir öz olduğunu; yalnızca düşüncede değil, gerçekte de varolduğunu anlamak gerekir.

Lucretius’un can, tin dediği “anima”, “animus” da birer “res” tir; yer kaplayan, öğelerden kurulan, dağılan, çözülen, nesneciklere (corpuscula) bölünen soydan, taş gibi, toprak gibi birleşmiş bir varlıktır. “Res”in karşısında ancak boşluk bulunabilir. Tanrılar, yeller, denizler, kumlar birer “res” tir. Lucretius’un dilinde “res” olmayan varlık kavramı içinde yer alamaz, onun kuruntudan başka bir anlamı yoktur. Bu geniş yetisi dolayısıyla “res”, “varlık”ın bir anlatımı, bir belirleyici deyimidir. Gerçekliği olanın açık kavramıdır. “Res” en küçük

ölçüde tutulsa bile boyutları olabilen, kendi yeteneklerine göre yeri (locus) bulunabilen bir varlıktır. Onun karşıtı ancak “yokolan”dır. Öyleyse “res” özdektir, yer kaplayan özün geniş kapsamlı deyimidir. Duyularımıza gelerek bizde uyarımlar doğuran ne varsa “res”tir. Lucretius’un yazılarında “res”in bu anlatılanlar dışında gerçekdışı, gerçeküstü bir anlamı, bir belirleyici özelliği yoktur.

Lucretius’un Şiiri Üzerine

Batı düşünürleri, bunlar arasında özellikle felsefe tarihçileri, De Rerum Natura’daki gibi en derin felsefe konularını, varlık sorunlarını Epikuros’tan aldığını, kendiliğinden bir nesne katmadığını açık seçik bir dille çekinmeden söyleyen Lucretius’un pek yeni, derin bir ozan olmadığını ileri sürmekten geri kalmamışlar. Bu yargı Lucretius’un adını duymaktan öteye geçemeyen bir takım Türk aydınlarınca da olduğu gibi benimsenmiş, onun adı geçince “pek büyük bir ozan değil, Epikuros’a özenmiş yazmış” deyip geçmelerine yol açmıştır. Şiiri kuru bir söz dizisi, içi boş kavramların yanyana gelmesinden doğan pek sığ bir uyum olarak anlayanlar, varlığın derinliğinde, doğanın bilinmeyen yörelerinde, gerçek yapısında neler olduğunu bilemeyenler için bu köksüz yargı azdır bile.

Oysa gerçek şiir, Batıyı ucuzundan, birkaç çeviriden tanıyan, okumadan yazmaya kalkışan, düşünceden, kültürden yoksun, ilkçağ şöyle dursun bizim Divan Edebiyatını bile okuyup anlayacak

yeteneklerden uzak kimselerin sandığı gibi kuru söz dizisi değil, bir sorunu, varlık karşısında derinden gelen ölçülü bir tutumu, davranışı olan, kendinden önce gelenlerden soru soran, gelecektekilere karşılık veren şiidir. Felsefe için “titanlar savaşı” derler, şiir de “tanrılarla yaratma yarışı”dır. Gerçekten büyük ozanı yaşatan, yeryüzünün bucaklarında benimseten sesinden çok öze inen görüşü, varlık’a açılan tutumudur, kurduğu yaratma ortamıdır. Batının yaratma alanında “büyük” adını alan ozanların içinde ilkçağın kültür düzenlerini, düşünürlerini, ozanlarını tanımayan, bilmeyen, onların diliyle söyleşemeyen bir tek kişi yoktur.

Şiir bir yoksunluğun doğurduğu tatlı sesler yığını değil, bolluğun yarattığı düzendir. Bunu söylemekle felsefedir demek istemiyoruz. Felsefe değildir, yalnız bomboş bir ses de değildir.

O, kişinin evreninde yaşayan, ozandan başka kimsenin görüp anlatamadığı gerçeklerin, belli ölçüler içinde ortaya konması, dilin sınırsızlığında açıklanmasıdır. Doğanın söz ölçüleri içinde, yaratma ilmikleriyle örülmesidir. Daha doğrusu şiir, ozanın dilin başarı yeteneklerini kendi yaratıcılığı ölçüsünde genişletmesi, düşüncenin kesin çizgilerini aşarak varlık’ı uzayın dar boyutlarından öteye aşırmasıdır.

Şiir usun da sınırlarını aşan; belli, sayılı ölçeklere bağlanan düşünme gücünü geride bırakan bir atılma, bir sonsuzca yayılmadır. Onun, kişinin bir yönünü alışlagelinen sınırlı bütünlük dışında vermesi bu yetenekleri yüzündendir. Bu bakım-

dan filozofun düşündüğünü ozan yaşar, ozanın yaşadığını filozof derin derin düşünür. Filozof düşünerek düzene varan bir ozan, ozansa yaşayarak düzeni aşan bir filozoftur. Bu, ozan yaşar da filozof yaşamaz mı soyundan bir soruyu gerekli kılmaz. Anlam vermesini, değerlendirmesini bilen bir baş için şiirle felsefenin işlediği öz değil, ancak oya ayırdır; bu oya da yaratıcının tutumundan, kişiliğini belirleyen davranış ölçülerinden doğan varlık'ı açıklama, tanııtma ayrımıdır.

Filozof dille en güzel, en ölçülü düşünen, en yerinde düzeni koyan, ozansa bu dille en iyi konuşan, en güzel söyleyen bir yaratıcıdır.

Lucretius bu iki yetiyi özünde birleştiren, şiirsiz felsefeye, felsefesiz şiire inanmayan bir filozof ozandır. Varlık'ı, doğayı incelemekle kişiyi, kişiyi bilmekle doğayı, evreni tanıyacağını düşünen bir ozan için en doğru yol onun tuttuğu yoldur. Bu yüzden, De Rerum Natura'da konular döner dolaşır, kişinin davranış, yaşayış sınırları içine girer. Goethe bile Faust'un bir yerinde kişiyle doğayı bir özde birleştirmekten, kişiden kalkarak doğayı tanımaya çalışmaktan kendini alamaz. İşte böyle derinden gelen, aşkın bir coşkunluk içinde:

Ist nicht der Kern der Natur Menschen im Herzen...

“doğanın çekirdeği kişilerin yüreğinde değil midir” demesi bu yüzdendir.

Lucretius yazılarında evrenin sınırları içinde

geçen, kişiyle sıkı sıkıya ilişkisi bulunan bütün olayları ele almış, onların aralarındaki bağlantıları, kişiler üzerindeki etkilerini derin derin araştırmış, kendine göre nedenlerini de bulmuştur. Evrene kişiden açılmış, kişinin içsıkıntılarını, yürek korkularını, karşılıklı davranışlarını, tutumlarını incelemiştir.

Lucretius'u en çok ilgilendiren, kişinin varlık karşısında duyduğu gelecek korkusudur. Bunu De Rerum Natura'nın daha başında söyler. Onun işlediği, üzerine eğildiği, sorunlarını çözmeye uğraştığı kişi, düşüncede değil aramızda, içimizde, bizimle yanyana, başbaşa yaşayan, gerçeğin bütün bağlantılarıyla çevrilen, sınırlanan kişidir, varolan kişidir, varlığını çevreleyen sorunların baskısı altında ezilen, kıvranan, korkudan kurtulmak için mutluluğa giden gizli yolları arayan kişidir. Ölme, yokolma, yerin altında bilinmeyen bir ülkede acılar çekme korkusu içinde yanan, yakınan, kıvranan kişidir.

İlkçağın kişisi, kendisine verilen, buyrulan koşullara düşünmeden bağlı kalması istenen, yaşama sıkıntısını bir yaşama sevinci diye benimsemesi beklenen bir varlıktı. Çözemediği yığın yığın olaylar karşısında elinden gelen yalnızca yazıydı. Onun için, yerine göre düşünmek bile suç sayılabilirdi. Durum bugün de eskisinden pek ayrı değildir. Yalnızca, çağımızın korkuları uygarlığın yarattığı yeteneklerin başka amaçlar uğrunda kullanılmasından doğan, daha geniş bir yüzeye yayılan korkulardır. Bunlar kişiyle başlamış, kişiyle sürer gider; bilgi, kültür bunların kendisini değil,

ancak kaynağını değiştiriyor. Yoksa var olma sevinci ölçüsünde bir de yokolma korkusu bulunacaktır.

Lucretius'un korkuları da böyle kaynakları değişen, özü olduğu gibi kalan korkulardır. Bunları birer varlık sorunu diye bambaşka ölçüler içinde, bambaşka bir açıdan ele alması onu biraz da varoluşçuluk (existantialisme) akımının -belli bir alanda- öncüsü yapmıştır denebilir.

De Rerum Natura'da konunun ağırlığı, eski bir düşünce düzenine bağlı kalmanın gerekliliği yüzünden yer yer yükselip alçalmalar, birden batıp yüze çıkmalar çoktur. Bir yerde şiirin en coşkun akışına kapılır, bir yerde düşüncenin en derin, en baş çatlatan ağırlığı içinde gözden uzaklaşır. Şiirin ağır bastığı yerler daha çok kişilerin günlük davranışları, doğayla olan, düşünceden ayrı kalmış yaşayışları, kırları, bayırları, tanrılara, Epikuros'a övgüleri, şölenleri, eğlenceleri, gezintileri, denizleri, dağları, sürüleri, kuşları, yıldırımları, gök gürültülerini, yağmurları, sağanakları anlatan, felsefeden çok şiire kapıldığı yerlerdir. Buralarda öyle pek derin araştırmalar yoktur, daha çok anlatmalarla yetinmeler, olayların akışınca coşmalar vardır. Öte yandan şiirin en yavan kaldığı yerlerse, felsefenin bütün gücüyle kendini gösterdiği oldukça güç konulardır. Bunlar şiirle değil, düzyazıyla işlendiğinde bile düşünme gücünü yoran, anlayış yetisini ağırlığı altında ezen, yıpratıcı konulardır. Lucretius'un şiirini yetersiz bulanlar daha çok bu yörelerde gezen, şiiri yalnızca kolay söyleyiş diye anlayanlardır.

Lucretius'da Homeros'un coşkunluğunu bula-
mayanlar, Homeros'da Lucretius'un derinliğini,
düşünce örgüsünü, düzenini buluyor mu, bilmi-
yoruz.

Ennius'un Lucretius'u çok etkilediğini söyle-
yenler, Lucretius'un Roma şiirinin güneşi saydık-
ları Vergilius'a (İ.Ö. 70-19) neler verdiğini dü-
şünmüşler mi?

Yeryüzünde büyük olup da kendinden sonra ge-
lenler üzerinde etkisi bulunmayan, ne bir yaratıcı
baş vardır, ne de düşünücü.

Lucretius'un şiiri bugünün de şiiridir. Yalnızca,
düşünce bakımından alışlagelen şiirin sınırlarını,
yeteneklerini aşan, düşünceyle karışan, kaynaşan,
bir örgünün ilmikleri gibi iç içe geçen bir şiirdir.
Duygudan çok düşünceyi, düşten çok gerçeği içe-
ren, işleyen bir şiirin yapısı çatılırken kullanılan
nesneler kolay kolay anlaşılır soydan olmadığı
için, Lucretius'un tadını çıkarmak ilkçağ bilgi-
sinin, felsefesinin özünü kavramaya bağlıdır. Bu
yüzden De Rerum Natura, üzerinde uzun boy-
lu durmayı, düşünmeyi, anlaşılması için daha
birçok bilgi edinmeyi gerektiren güç bir şiirdir.
Geleneğin dışında kalmış, şiiri yalnızca şiir olarak
anlayanların görüşünü aşmıştır. Bütün bu güç-
lüklerin, derinliklerin içinde Lucretius'un eski-
meyen, ışıl ışıl kalan bir yönü, sağlam bir yaratıcı
düşünür gücü, yerleşmiş bir şiir temeli vardır. Bu
temel sağlamlığı, dayanıklılığı; yaşayan gerçeği
işlemesinden, kişiye kendi varlık eylemleri açısın-
dan bir bütün olarak görmesinden, onu derlitop-
lu bir düzen, bir gelişen, geleceğe uzanan, evrene

açılan, kendini yetenekleriyle ayakta tutan, yapı bakımından doğayla birleşen bir “kuruluş” diye benimsemesinden almaktadır.

BÖLÜM BİR

Venüs'e Övgü

Aeneaslar anası yüce Venüs, insanların da
Tanrıların da sevgi kaynağı; yol gösterirsin
Denizde, göklerin altında gemicilere, yaşatırsın
Dirileri, bolluk verirsin yığın yığın
Verimli topraklara, seni görür doğan günün ışığı,
Ey Tanrıça, sen gelirsin gider yeller, dağılır bulut-
lar,
Seninle bezenir yaratıcı toprak, güzel çiçeklerle.
Sana gülümser durgun denizlerin suları,
Işıklarla dolar pırıl pırıl yaygın gökler.
Görünmüş günlerin baharlık yüzü birden,
Çözölmüş bolluk getiren güney yelleri.
Uçan kuşlar anlatır ey Tanrıça
Gelişini yürekten, yanık yanık, önceden.
Yayılmış bol yaylımlarda sürüler,
Hızla akan ırmaklardan geçerler.
Senin güzelliğine kapılmış bütün canlılar,
Gösterdiğin yollardan gidiyorlar canla başla.
Ardın ardın denizlerde, dağlarda, çağlayan ırmak-
larda,
Kuşların konduğu yapraklı dallarda, geniş çayır-
larda,
Çizer bütün gönüllere güzelliklerini, sevgilerinin.
Sensiz bütün varlıklara soylarını sürdürmenin
Tadını veren, evreni tek başına yöneten.

Sensiz çıkamaz tanrısal aydınlığa varlıklar,
Doğamaz gönöl çeken tatlı bir nesne sensiz.
ağıracağım seni bu yazılmış dizelerde
Yardıma, ey bizim Memius; çalışırken anlatmaya
Varlıkların özünü, tüm ağlar içinde yüce Tanrı-
a,
Sen istedin düzenlenmiş nesneleri anlatmamı,
Şimdi gel ey Tanrıça, güzellik ver sözlerime
Sonsuzca. Kalksın artık korku salan boğuşmalar,
Burada bir mutluluk, barış sağla denizde, karada.
Sensin ölümlölere barışla mutluluk veren.
Kaleler üstünde vuruşanları da savaşlar tanrısı
Mars'tır yöneten. Senin kucağına atar kendini
Çokluk, yaralanınca sonsuz aşkın elinden.
Bükölür boynu, düşer arkaya, döner sana gözleri,
Ey Tanrıça, bağlar canını dudaklarına.
Dinlenirken kollarında sere serpe,
Tatlı sözcükler dökölün ağzından,
Önlü Romalılar için iste mutlu barışı.
Veremeyiz kendimizi bu işe yürekten,
Gördükçe yurdumuzu sıkıntılara batmış,
Alamaz önlü Memmius'un torunları bile
Bu yardımdan kendilerini toplum uğruna.
Gel ey Memmius, yaşam acılarından kurtulmuş,
İnceleyen, araştıran bir görüş, duyuş ver,
Sana bağlanmanın armağanı olan
Bu yazdıklarım küçölmesin gözünde senin.
Sana göklerin de, tanrıların da, nesnelerin de
Başlayacağım özlere açıklamaya.
Doğa yaratmış tüm varlıkları, düzenlemiş, besle-
miş,
Dağıtmış toplanan nesneleri yeniden,

Doğurgan varlıklar, “yer kaplayan” denen,
Besleyici özleri tüm nesnelerin,
İlke dediğimiz, onlardan türemiş tanrılar da.
Tanrılar özleri gereği ayrılmış bizden,
Uzaklaşmış ölümsüz tanrılar,
Sonsuz barış içinde yaşayanlar.
Onlara sığınırız üzülmüş, korkunca;
Kıskanmadan, kızmadan, darılmadan
Yardım ederler bize işlerimizde.

Dinler Üzerine

Bağlanmış eskiden beri kişilerin gözleri,
Korkunç bağlarına vurulmuş dinlerin
Yeryüzüne geldi geleli.
Gösterirler gök ülkelerinden başlarını
Titreten, korkunç görünüşleriyle ölümlülere.
Bir ölümlü Grek ilkin bunlara karşı
Çevirmiş yiğitçe bakışlarını, gürlemiş.
Ne dev masalları, ne yıldırımlar,
Ne ürperten gök gürültüleri, kırabilmiş onun
Sımsıkı kapanmış evren kapısının
Sürgüsünü söküp atma gücünü.
Almış götürmüş onu anlayışının üstün gücü
Evrenin yalımlı korkunç çevresinden öteye,
Dolaşmış uzayın engin boşluğunu bilinçle,
Anlayışla, getirmiş oradan bize başarısını
Bilenle bilinmeyen bilgilerin,
Serilmiş yere tümünden boş inançlar.
Ezilmiş ayakların altında saçmalıklar;
Bu başarıdır yükselten bizi göklere değin.
Korkum var yine bu konuda, sanır mısın

Öğretmek istediğimin sana dinsizce bir öğreti
Olduğunu, seni bir kötü yola sürüklediğimi.
İnanır mısın buna? Bu saçmalıklardır doğuran
Birçok dinsizce kötülüğü, cana kıymayı hep.
Anımsa Aulis'te Diana Tapınağı'nda kanının
Döküldüğünü o suçsuz kızcağızın, savaşçıların,
Soylu Yunan komutanlarının çiçekleriyle süslen-
miş
İphianassa'nın; ölüm kaplamış gençliğini kızın,
Görmesin diye toyunlar gizlemiş geceden bıçağı;
Görünce boşalmış gözyaşları, tutulmuş dili
Kızcağızın korkudan, bükülmüş dizleri,
Kapanmış yere. Ne işine yaramış bu yoksulun
"Kızını tanrılara adayan ilk kral"
Denmişse babasına. Yakalamış onu kimileri
Götürmüşler sunağa, kutlu törenler bitsin
Diye değil, mutlu bir üstünlük sağlasın
Diye tanrılar Yunan donanmasına, görklü
Hymene birlikleri bir adak için
Böyle iğrenç işler öğretmiş insanlara;
Bu saçmalıklar, bu boş inançlar,
Böylesini yapar ancak din kötülüğün.
Kaçar mısın bir gün, bilmem anlattığım
Bu korkunç olaylar yüzünden, bizden,
Nice düşlere kapıldıktan sonra dönmek
İster misin yeniden bu yaşama,
Korkmaz mısın yazgının ardınca gitmeden?
İnsanlar görseydi bittiğini bir gün
Tüm güçlüklerin, düşkünlüklerin, arar
Bulurdu yolunu karşı koymanın, kurtulmanın,
Gözdağı vermesinden, saçmalığından bilicilerin.
Nedendir ölümden sonra acı çekme korkusu,

Boşunadır bütün bu karşı koymalar, bilinmiyor
Tin'in özü, bizimle mi, sonradan mı, önce mi
Girmiş gövdeye, dağılır mı ölünce bizimle,
Gider mi görmeye bataklıkların, karanlıkların
Orcius'un, yoksa başka gövdelere mi geçerler
Yazgıyla? Ennius'un dediği gibi türkülerde.
Getirmiş ölümsüz yapraklarla süslü çelengi,
Kişi soyu, Helicon'un tepesinden, parlatmış
İtalya'yı.

Ennius diyor ölümsüz türkülerinde
Ne bizden bir nesne kalır, ne tinden,
Ne de Acheron'un cehennem ülkelerinden.
Silik görüntüler üstünedir onun bu sözleri
Ölümsüz Homeros'un başlamış alımlı görünüşünden

Dökmüş gözyaşlarını, nesnelerin özünden açmış
Böyle sözü, güneşin, ayın dönmesinden, olaylardan

Ne varsa dökmüş ortaya, türkülerinde. Anlamak
İçin, bizim usumuz, bütün yeryüzünde
Geçen olayları, canın, tinin yapısını,
Kuruluşunu, düşlerimizde sağlığımız bozulmuş
Gibi bize korku salan, titreten, kıvrandıran
Korkunç nesnelerin gerçekte ne olduğunu
İncelemek gerek gördüğümüz, duyduğumuz,
Toprağın kucakladığı ölü kemiklerini de,
Araştırmak gerekir bunları da. Anlıyorum güçlü-
ğünü,

Karanlık düzenlerini Greklerin, yeni sözler
Bularak, Latin diliyle bunları anlatmanın,
Açık-seçik bir şiir içinde açıklamanın.
Bir yandan dilimizin yoksulluğu, geniş konular,

Erdem görkemi, yeni sorunlar, tatlı yoldaşlık
Bırakmıyor beni sessiz geceleri bekleyim,
Çekiyor beni katlanayım diye yorgunluklara,
Aydınlatmak için varlığın içyüzünü.
Hangi ışık düşmüş içine senin
Gidermek için bu korkuyu, yüreğinin
Karanlıklarını besleyen güçlüğü yıkmaya?
Gün, güneş ışığı değil bu besbelli,
Görmek gerek, açıklamak gerek evreni dosdoğru.
Yaratılamaz varolmayan bir nesne, yoktan,
Tanrı gücüyle, böyledir bizim görüşümüz,
Bağlamış bütün ölümlüleri kısıkıvrak
Derin bir korku, yerde, gökte geçen olayların
Görülmeyen, bilinmeyen tüm nedenleri
Tanrıların elindedir, buyruğundadır diye.
Anlarsak yokluktan varlık yaratılamaz
Daha kolay bulunur aradığımız sonuç,
Biliriz olmadan tanrısal ettiler nasıl
Varolur gördüğümüz bütün nesneler.
Yokluktan çıksaydı varlıklar, tüm türler
Doğardı nesnelerden, gerekmezdi tohumlar,
İnsanlar çıkardı denizden, uçan pullu balıklar
Doğardı karadan, gökten uzun koyun sürüleri,
Tüm küçük diriler, yırtıcı yaratıklar dizi dizi.
Yerleşirdi çöllerde yaratıklar gelişigüzel,
Yaşanacak yerlerde oldum olası.
Belli yemişler olmazdı belli ağaçlarda,
Değişirdi düzeni yaratıkların, tüm nesnelerden
Çıkaydı tüm nesneler. Olmadığından belli doğur-
gan,
Bilinmezdi kimsenin anası. Tohumundan türer
nesne.

Böyledir yaratıkların oluşumu, öncedendir
İlkelerin özleri, yaratılamaz nesneler nesnelerden,
Hepsi belli bir türden, ayrı ayrıdır özleri
Tüm nesnelerin başkadır nedenleri.
Nedendir güllerin açtığı, buğdayın olgunlaştığı,
Nedendir bunları yaz başında görmemiz,
Yemişlerin belli bir evrede oluşu neden,
Neden tüm nesnelerin yaratıldığı toprakta
Güzün bağların oluşması, en güzel günde
Aydınlığa çıkması nedendir?
Yoktan varolsaydı belli günde
Tüm nesneler, gelince birden çağı
Dirilik veren doğanın yaratıklarını,
Ürünlerini ortaya koymasının yöntemi nedir?
Açalım sözü biraz daha; gerekmezdi nesnelerin
Büyümesinde özlerin birleşme dönemini bekle-
mesi,
Yokluktan yaratılma gerçekse, birden delikanlı
Olurdu çocuklar, geçmeden ilk ergenlik çağı,
Büyümüş ağaçlar çıkardı yerden, oysa bellidir
Durum, ardarda olur, nesnelerden oluşan,
Belli bir özden doğar tüm nesneler, ayrıca,
Böyle sürer türlerin özelliği de, bilinen,
Bundandır nesnelerin geliştiğini, sürdüğünü
Bilmemiz kendi özleri gereğince, bağımsız.
Olmayınca yıllık yağmurlar, vermezdi toprak
Mutluluk sağlayan ürünleri bolundan, kalırdı
Besinsiz dirilerin soyu, yaşama gücü
Olmazdı. Sözleri kuran yazı dizileri gibi
İlkesiz varlık düşünülemez, bize kalırsa.
Neden yaratmamış doğa insanları yürüyerek
Geçsinler diye denizleri, büyük dağlar; da

Elleriyle savuracak, oynatacak güçte, neden
Birkaç kuşak boyu yaşamaz bir kişi, nedendir
Bir özden gelmeyişi tüm varlıkların?
Söylemek gerek yoktan varlık olmayacağını,
Tüm nesnelerin kendi özünden geldiğini,
Tatlı esintilerle serpilip geliştiğini.
Görüyoruz üstün geldiğini işlenmiş
Yerlerin işlenmemiş topraklardan daha,
Elle verimli duruma getirildiğini; topraktır
İlk nesnel özler, orada bulunması gerekli.
Görüyoruz işlenmiş, ekilmiş bakımlı yerde
Dolgun yemişler veren özlerin bulunduğunu.
Emeksiz yetiştiği görülürdü daha iyilerin
Kendince, yoktan varolsaydı nesneler.
Bir bakıma doğrudur ilk varlığın yok etmeden
Nesneleri özlerine dönüştürdüğü bir bir.
Ölümlü olsa bütün bölümleri varlığın
Yiter gider, varolmazdı bir daha nesneler.
Ayırmak için bölümlerini, çözmek için
Düğümleri güce dayanmak gerekmezdi varlıkla-
rın,
Ölümsüz özlerden kurulmuştur nesnelerin, dış-
tan
Gelen, en ince boşluklarına değin giren
Bir basınçla dağılırlar, yeniden birleşirler,
Gizlemiş yaratan varlık bunları gözümüzden.
Geçen günlerin, göremediğimiz işleri yok etmek
İçin olsa, büsbütün yiter, yıkılır gider,
Kalmazdı tüm nesneler, gönderemezdi türlere,
Kuşaklara yaşatan ışığını Venüs, yetiştirmez,
Beslemezdi bunları becerikli toprak.
Nerede bulurdu denizler kaynak, nereden

Çıkardı suları uzaklardan gelen ırmaklar,
Nereden alırdı besini hava? Yok olurdu bitmeyen
Sürede ölümlü nesnelerden kurulu varlıklar,
Geçmişin bu gitmişliği içinde yeniden onarmak
İçin evreni, sonsuz, ölümsüz özlü nesnelerin
Bulunması gerekir, bu yüzden çevrilemez yoklu-
ğa

Varlık, özdeş nedenlerle bağlı birbirine
Bütün nesneler sonsuz bir özde. Yoksa ölüm
Olurdu en ufak dokunuşları özdeklerin
Birbirine, kurulmasalar ilksiz, sonsuz öğelerden,
Dağılır, kopar dokuları birbirinden; oysa sonsuz
Bir özden düzenlenmiştir bunlar, bağlıdır
Türlü düğümlerle birbirine tüm nesneler,
Sarsıncaya değin dokularını başka güçlü
Bir etken, bir oluş içinde kalırlar tümünden.
Dönmez yokluğa varolan bir nesne, ayrılır
Yer kaplayan ilkelerine tüm varlıklar,
Sonra döner, yine bu dağılan nesnel ilkeler
Kendi aralarında birleşir. Bütün varlığın
Anası yerin kucağına Baba Aether'in gönderdiği
Yağmur yokolmuş görünür bir süre, yaratır oysa
Pırıl pırıl ürünü, yeşertir ağaç dallarını,
Büyür ağaçlar, eğilir yemişli dallar ağırca,
Soyumuz için, öteki soylar için oluşur
Bunlardan besinler, görürüz illeri dolduran
Çocukların çiçeklerce geliştiklerini, ormanda
Yapraklar arasında ötüşen yavru kuşları
Yaylımda yayılan, dinlenen koyunların yorgun
Gövdelerinde dolgun memelerinden süzülen
Ak sütleri içen, ot yiyemeyen, oynayan,
Sıçrayan, eğlenen körpecik kuzuları,

Yağmurdan oluşmuş tüm bu gördüklerimiz,
yokolmaz yokolmuş görünen, yokolmaz.
Yeni bir nesne doğurur yaratıcı varlık
Tükenenden, birinin ölümü ötekinin doğumu-
dur.

BÖLÜM İKİ

Varlığın İlkeleri

Boşluk - Öğeler

Göstereyim yoktan gelmediğini varlığın:
yokolmaz artık bir kez varolan, göremeyiz
Nesnelerin ilkelerini, budur seni yanıltan.
Anlatayım sana gerçek olduğunu görünmeyenin
de.

Birtakım olaylar sayacağım: Önce korkunç
Çarpışlarıyla denizi döven, kocaman gemileri
Deviren, bulutları parçalayan, dağıtan yeller,
Yel çevrintileri geniş ovalarda dolaşan,
Sürükler devrilmiş büyük ağaçları, süpürür
Tepelerini yüksek dağların, alt üst eder
Ormanları sağanaklar, görünmeyen varlıklardır
Gürleyen, uğuldayan, homurdanan korkunç yel-
ler,
Yerler toz duman, çalkanan denizler, boşanan sağ-
naklar,
Uzaklara savrulan bulutlar, yeller yüzünden.
Önce durgun görünür, sonra birden dağlardan
İnen yağmurlarla beslenen, orman yıkıntılarını
Silen süpüren, bütün ağaçları sürükleyen,
Azgın ırmaklar gibi taşan esen yeller,
Ne köprüler dayanır bu taşkınlara, ne yağmur-
dan
Kabaran ırmakların gücüne direnecek ayak kalır,

İşte bunlar gibi yıkar korkunç gümbürtülerle
Yeller kocaman yığınları, nasıl yıkarsa
Büyük sağnaklar önüne geleni. Ne çıkarsa
Karşısına yüklenir, devirir sürekli vuruşlarla,
Sarsar taşan bir ırmak gibi sürükler, sallar,
Götürür, yokeder, atar içine çevrintilerin,
Böyledir azgın sağanaklar, savuran kasırgalar.
Görünmeyen, yalnızca sezilen varlıklardır
Tüm esen yeller, yaptıkları işlerle,
Yer kaplayan nesnel özleriyle görünen
Büyük ırmaklarla yarışır. İşte böyledir
Görünmeyen, sessiz, değişik türde korkular da,
Görmeyiz burnumuza gelişini sezdiğimiz koku-
yu,
Duyularımıza gelen sıcağı, soğuğu da,
Ne de işittiğimiz sesi görebiliriz, oysa
Bunlar, tümnden, yer kaplayan nesnel varlıklar,
Bunlar olmasa çalışmazdı başka türlü duyular,
Dokunma, dokunulma gücü olmasa gövdemizin
Bilemezdik bunların bir tekini bile.
Sereriz giysileri dalgaların kırıldığı kıyılara
Islanırlar, kururlar sonra güneşte, oysa
Ne ıslaklığın yapısını görürüz, ne de
Sıcaklığın etkileyen özünü, besbelli
Çok ufacık öğelere bölünmüş, ayrılmış hepsi,
Bir yolu yoktur onları görmenin gözle.
Yıllar geçer aradan, aşınır parmakta yüzük,
Oyar bir oluktan damlayan su taşı geçen
Sürenin akışında, incelir toprağa sürünen
Kaskatı sapan demiri görünmeden evleklerde,
Böyle yıpranır kaldırımlar da yıllar boyu
Gelip geçenlerin ayakları altında...

Aşınmış, kapı tokmakları biz görmeden, gizlice,
Sık sık tapınaklara gelenlerin sağ elleriyle
Dokunmadan, yıpranmış gördüğümüz nesneler,
kırılıp
Dökülmüş böyle sürtünmekle, dokunmakla, da-
ğılmış.
Gizler bizden bu olayları doğa, göstermez,
Sonradan, ana varlık ayırır bu nesneleri bölüm-
lere,
Birleştirir uyarınca, yaratır yeniden, düzenler,
Yetmez gözümüzün gücü bunları görmeye.
Ne yaşam gücü tükenir, eksilir bu nesnelerin
Ne yaşlanma, kocalma söz konusudur onlarda,
Ne tuz tükenir, ne kayalar biter denizlerde,
Anlaşılmaz bu oluşumlar kısa sürede, doğada
Birleşemez nesneler, boşluklar var arada, evrende,
Uygundur bunların bilinmesi, yanılmayı düşün-
me
Sürekli bir araştırmada, varlık bütünü yolunda,
Kuşku duymayasın açıklamamızdan, görüşümüz-
den.
Boşluklar vardır nesnelerin içinde, el değmemiş,
Gözler görmemiş bilesin, yoksa bir kıyımda
bile
Olamazdı bu nesnel varlıklarda, bu yüzdendir
Tüm nesnelerin devinmesi, birtakım işler görme-
si,
Birbirinin yanında, devinmeden kalırdı hepsi
Boşluk olmasa, engellerdi birbirini nesneler,
Bir neden kalmazdı devinmeye, yer değiştirmeye,
Görürüz denizleri, karaları, göklerin yükselişini,
Daha birçok nesnenin türlü durumlarda, biçim-

lerde

Devindiğini görürüz açıkça, boşluk olmasa
Devinme de olmazdı nesnelerde, kendiliğinden,
Kuşaklar bile varolmazdı, kalırdı kaskatı
Olduğu yerde nesneler, kımıldamadan.

Düşünülse bile dolu nesnelerin varlığı
Kolay olmaz bunları varlıklarda görmek, anla-
mak

Kayalardan, oyuklardan, yarıklardan sızan sula-
rın

Besin verir ıslaklığı dökülen bol damlalarla
Diri varlıklara kendiliğinden, gelişir böylece
Ormanlar günden güne bolluk yağar ortalığa,
Kaynaklardan çıkan besleyici özler dağılır
Bütün dallara yayılır kökler aracılığıyla.

Sesler çıkar dalgalardan, kapı sürgülerinden
Evlerin, gıcırtilar gelir, katılık verir
Kemiklere soğuk, olmasaydı boşluk olmazdı
Bunlar da, görülmezdi karşılıklı dönüşme nesne-
lerde,

Bir olay doğmazdı boşluğun olmayışı yüzünden.
Nedendir gördüğümüz eşit büyüklükte nesnele-
rin

Birbirinden ağır geldiğini? Yoksa eşit olurdu
Bir yün yumağıyla kurşunun ağırlığı eş boyutlar-
da,

Basınç eşit olsaydı bütün nesnelerde. Ne denli
Düşse de somut nesneler, yine boşluklar vardır
İçlerinde, bundandır yeğnikliği büyük olanın,
Daha büyüktür içerdiği boşluklar, budur neden.
Daha ağırdır içinde daha küçük boşluk olan
Nesneler, budur anlatmak istediğim kolayca,

Bundandır nesnelerde boşluklar dememiz de,
Gerçekten ayırmasın seni diye, bu konuda
Çürütmem gerekir başkalarının düşüncelerini.
Onlar, pullu balıkların su dolar arkadan boşluk-
larına
İtilir ileri, yer değiştirip diyorlar, buymuş devin-
me,
Sularla çarpışarak, yüzmenin nedeni suda,
Böyle değiştirmiş yerleri, dolu olmalarına karşın,
Aralarında, yanlış olsa gerektir bu açıklama,
Nasıl ilerlerdi yüzücüler, nasıl değiştirirlerdi
Yerlerini bir kez, boşluk olmasa suların özünde?
Geriye çekildikçe sular, boşluk nedeniyle,
İlerler öne doğru balıklar, ya kendiliğinden
Devinir nesneler, ya da içlerinde boşluk var
Benimsemek gerek bu görüşü, başka türlü değil
Devinmenin açıklanışı, başlaması bile.
Önce çarpışır, sonra ayrılır iki nesne
Birbirinden, soluk dolar gereğince aralarına,
Açılan boşluğa, çok hızlı devindiğinden dolayı
Akar gibidir yel, doldurur ortalığı baştan başa
Birden, işte bu yüzdendir hızla doldurması
Havanın boşalan bir yeri, açılan boşluğu da.
Söylemek yanıltır bu konuda, nesnelerin
Birbirinden ayrılması, bütün öteki olaylar
Yoğunlaşması, katılaşması yüzündendir havanın,
Oysa yanıltır bu düşünce, gerçekte böyle değil
Boşluğun oluşu, yine o soluktur boşalan yeri
Dolduran, oysa yanıltır havanın böyle
Katılaştığını öne sürmek, bir boşluğun
Bulunmadığını söylemek. Nesnelerin birleşmesi,
Çekilmesi, açılıp kavuşması düşünülse bile

Devinmede kaçınılmazdır nesnelerin içlerinde
Bir boşluğun bulunması, devinmeyi sağlaması.
Göstermem gerek sana bu konuda birçok kanıt,
Bunlarla kazanırım güvenini senin,
Yeter anlayabilmen için gerçeği,
Şu birkaç çizgi bile sana bolca:
Dağ başında birini kovalayan köpekler,
Bulurlar koklayarak yapraklar arasında
Burunlarıyla en kesin izleri şaşmadan, sen de
Görürsün ötekilerden ayrı bütün nesnelerin
İçinde saklı, görünmeyen işleri, burada,
Kavrarsın onların özünü, bulursun gerçeği.
Yavaşlarsa çalışman, bıgarsın konudan, o gün
Bunu sererim gözlerinin önüne yeniden Memmi-
us:
Yudum yudum içmek için yaklaşıyorum kaynak-
lara,
Bu bilgilerden zenginleşecek benim dilim,
Korkuyorum yaşlılığım yüzünden bozulacak
Diye bu derli toplu düzen. Çözülmesin sürgüsü
Yaşadığımız kapının, duyacaksın tüm şiirlerimde
Gösterilen kanıtların çokluğunu bu konuda,
Dönelim bir daha eski sözümüze, burada:
İki kaynağı vardır tüm varlığın, nesnelerin,
Biri boşluk, öteki kurucu öge, ilke denen,
Bunların içinde gelişir, devinir varlık, yeter
Sağduyu anlamak için nesnelerin oluş ilkelerini,
Hepsinin kurucu, bütünleyen özlerini.
Bilinmeyen olayların kavranmasında, bulamayız
Daha sağlam bir ilke anlığımız için.
Olmasaydı boşluk denen uzay, bir yer bulamazdı
Nesneler, olanak kalmazdı gidip gelmeye,

Sevinmeye, biraz önce açıkladığımız gibi
Sana bu konuda, Üçüncü bir ilkenin
Söylenemez bulunduğu varlık için,
Yalnız boşluk, bir de somut nesneler var,
Başka bir varlık olsaydı, gerekirdi onun da
Ya daha büyük, ya daha küçük olması, görülür
Yumuşak ya da katı bir dokunma sonunda
Yer kaplayan nesnelerin tüm düzeninde
Bir gelişmenin sürüp gittiği boyuna,
Dokunma olmadan nesnenin bir bölümünde
Ne bir değişme gerçekleşir, ne dönüşme,
Bu yüzden, bu doldurulmamış yere gerekir
Boşluk adını vermemiz düşünce dizgemizde.
Hangi nedenle olursa olsun varlığın başka
Varlıklara karşı ya etkileyen, ya da
Etkilenen bir özelliği vardır, kesin, olamaz
Somut varlık olmadan etkileme, etkilenme.
Olmadan boşluk, bağımsız devinme olmaz uzay,
Bundandır boşlukla öğeler dışında bir ilkenin
Bulunmadığı nesnel varlık düzeninde. Güvenil-
mez

Salt düşünmekle duyulara gelmeyen varlığa.
Tüm nesneler bu iki bağdaşık ilkedен çıkar,
Yoktur bunların dışında bir olay, bir kural,
Göremeyiz yok edici, ayırıcı başka bir ilke,
Bu yüzdendir taşın ağırlığı, suda akıcılık.
Somut nesnelerde saklıdır dokunma gücü,
Boşluk dediğimiz ilkede değil. Tutsaklık,
Bağımsızlık, yoksulluk, varsıllık, varolan,
yokolan, bir de bütün değişmeler olamaz
Nesnelerin kurucu öğeleri olmadan, böyledir
Aldığımız, doğru dediğimiz tüm olaylar.

Zaman kendince bir varlık değildir gerçekte.
Nesnelerden gelir duyularımız, unutmalarımız,
Gelir, çarpar duyularımız ne varsa, sonradan
Kavranamaz duyularla zaman, nesnelerin oluşu-
mu,

Davranış türleri anlaşılmadan, olamaz süre,
Savaşı gerekli kılmış Troyalılar için bakılırsa
Söylentilere kaçırılan Melenâ'nın kurtarılması,
Gerçekten bunlar olmasaydı, bilinemezdi
İnsan soyunca bu olay bize göre, getirilemez
Geçen günler bir daha geri, bir kez olmuş
Bitmiş olaylar, ne olayların geçtiği söylenen
Yerler, ne geçen günler döner bir daha geri.
İlk yer kaplayıcı öz bulunmazsa nesnelerde
Ne yer olur, ne bütün olayların geçtiği uzay,
Ne güzel Helena'nın sevgi ateşi, günün birinde
Tutuştururdu Frigyalı Aleksander'in gönlünü,
Ne dillerde söylenen, yürekler doğrayan
Savaşlar olurdu, ne kaleler yakılır, yıkılır,
Ne tahta atla Grekler girerdi gece Troya'ya,
Anlarsın bütün bunlardan, geçen olaylardan
Kendiliğinden doğmadığını öğelerin oluşumu
gibi.

Boşluğun bile sözü edilmez bu konuda, birçok
Olayın ortaya çıkışında etkindir kurucu öğeler,
Onları kapsayan uzay. Nesnelerin kurucu özleri
Somuttur, bunlar birleşir kendi aralarında
Bağdaşır nesnel ilkeler denen kurucu öğeler.
Çok dayanıklıdır, sıkıdır bu kurucu öğeler,
İlk özler dediğimiz, giremez içlerine başka
Bir nesne dıştan, bölünmezler, bağlı birbirine,
Güçtür inanmak buna gerçekten, hangi nesneler-

de

Özüne girilmez öğelerin bulunduğu, güçtür.
Yıldırım düşer, girer evlerin çatılarına, gökten,
Bir gürültü kopar, bir ses, akkor oluşu gibi
Demirin ocakta, kızgın buğularla dolar uzay,
Dağılır kayalar, yıldırım sıcaklığından, erir
Altın, akar madenlerin özü buzlar gibi.

İşler sıcaklık gümüşe, yüreğe değin soğuk.
Duyarız sıcağı, soğuğu sağ elle tutunca yukardan
İçine su dökülen kabı, çok görülmüş evrende
Özüne girilemeyen nesnelerin varlığı, bundandır
Nesnelerin özüyle uğraşmam, dinle birkaç dizey-
le

Neler anlatacağım sana; sonsuzca kalan vardır,
Gerçek bu, somut varlıklar, dayanıklı, bunlardır
Kurucu özler, onlardır evrende tüm oluşların
Nedeni. Öğeler, içinde nesnelerin devindiği boş
uzay

Varlığın iki kurucu ögesidir, gerçekten.
Bilindiği gibi büsbütün değişiktir evren,
Bozulmadan, dağılmadan tüm kurucu öğelerin
Kendiliğinden saklandığı, kaldığı bir yerdir.
Uzayın yayıldığı boşluk denen alanda
Bulunmaz bir nesne, nesnelerin olduğu
Yerde de bir boşluk olmaz, düşünülemez bu.
Bundandır kurucu öğelerde boşluğun olmadığı.
Bütün varlıklarda gerekli boşluk, sıkı kurucu
Öğeleri de kuşatır boşluk, ancak görülemez
Gizli, çevreyi kaplayan, sıkı, somut öğeler
Düşünülse de, saptanamaz bu. Ancak kurucu il-
kedir

Nesnelerle boşluğu bağdaştıran, uyum sağlayan

güç.

En sıkı, en katı öğelerden kuruludur
Varlığı oluşturan nesnel ilke, yalnız
Odur ölümsüz, dağılır, ayrışır öteki nesneler.
Olmasaydı uzayı oluşturan engin boşluk
Düzen kurulmazdı tüm nesnelerde, yer kaplayan
Tüm evreni dolduran değişik varlıklarda, ıssız.
Böyledir nesneyle boşluk, ayrı, türlü düzende,
Yoksa ne doluluk, ne boşluk kendiliğinden,
Birçok özgün yapıli nesneler vardır şimdi
Boş uzayı dolusundan ayıran, düzeni sağlayan,
Bunlar dağılmaz dıştan gelen vuruşlarla, yalnız
İçten gelen başka bir itkidir bu sağlam
Öğeleri dağıtan, sarsan, parçalara ayıran,
Yukarda kısaca gösterdiğim gibi, apaçık.
Ne bükölme görölür boşluğun olmadığı yerde,
Ne kırılma, ikiye ayrılma, ne bölünme.
Ne derinden derine işleyen soğuklar olur,
Ne de bulduğunu yakan, yüreğe inen ateş, sıcaklık,
Boşluktan kopan nesne ne denli işlerse öze,
Derine, o denli kolay olur güçlerin basıncı.
Böyle öğrettiğim gibidir sana tüm ilkeler,
Sımsıkı, boşluksuz, bu nitelikler onları sonsuz
Kılan, olmasaydı evrende sonsuz bir ilke,
Çoktan yokolurdu tüm nesneler, yiterdi,
Sonra yeniden doğardı gördüğümüz ne varsa.
Gösterdiğim gibi önceden, yokluktan yokluk çıkar.
yokolmaz varolan bir nesne bir daha, bundandır
Tüm kurucu ilkelerin ölümsüz, sonsuz oluşu.
Ayrılır birbirinden günü gelince öğeler,

Yenilemek, yeniden kurmak için anavarlığı.
Sıkıdır, sağlamdır kurucu öğeler, bundandır
Hepsinin sonsuzca kalışı, olmazdı başka türlü,
Yaratılmazdı, sonsuzluk içinde, yeni nesneler.

BÖLÜM ÜÇ

Öğelerin Bölünmezliği

Evrende yokoluşun ardı gelmeseydi, yokolurdu
Nesneleri kuran anavarlığın öğeleri de,
Baştan beri geçen günler, akan süre içinde,
Bir nesne kalmazdı kurmak için yenilerini,
Belli bir sürede aşınır giderdi varolanlar,
Gününden önce yaratmanın, yeniği düzenleme-
nin.

Görüyoruz geçen günler dizisinde sonsuz sürenin
Yok edemediğini bugüne değin kurucu öğeleri,
Gelecek çağlar içinde yenilerini kurmada.
Bütün nesnelerin yenilenmesinden anlıyoruz
Kurucu öğelerin yokolmadığını, boyuna.
Yoksa tüm kurucu öğeler azalsaydı gitgide,
Yani bir varlık konmazdı ortaya, oysa çiçek
Gibi açılıyor nesneler, doğuyor özgün, sürelerde.

Dört Öğenin Yapısı

Sıkıdır, kaskatıdır anaözün öğeleri,
Yumuşak yapıdadır toprak, su, yol, od,
Boşlukla karışmıştır bunların tümü de.
Yumuşak değildir kurucu ilkeler, yoksa
Nereden çıkardı demir, kaskatı çakıllar,
Hangi güç kurmuş bunları? Nerde, bilinmez.
Olmaşa kurucu öğeler yoksun kalırdı özünden
Anavarlık, kopardı gerçek kaynağından.

Sağlamdır, dayanıklıdır, yalındır kurucu öğeler,
Nesnelerin gerçek kurucuları, bağlıdır hepsi
Özgün bağlarıyla bağlanınca birbirine sımsıkı
Birçok etkin güç koyabilirler ortaya, özgün.
Yoksa pek azı kalırdı bu sonsuz nesnelerin,
Bunlar da sonsuz süreden şimdiye değin
yokolmaktan kurtulan, övülmeye değer olan
Nesneler olurdu. O zaman bir çelişme çıkar
Ortaya, bölünen varlıkla bölünmeyen arasında.
Dipdiri kalır ilkeler sonsuz süre boyunca,
Sayısız çarpmalara karşın dağılma yok özlerinde,
Artık belli belirlidir bütün soyun, oluşan,
Yaşamın sınırı, çizilmiş önceden.
Anavarlık koşullarına uygun kuşaklar
Sonsuz düzen gereği sapasağlam kalırlar.
Değişmez varlık türleri, uyar bu kurala, kalır:
Boyam boyam tüylü kuşlar bir diziye göre,
Öğrenir atalarından, soylarınca, yuva kurmayı,
Değişmez onların özü, saklanır gövdelerinde
Gereğince, yoksa değişirdi ilk kurucu öğeler,
Tüm nesnelerde, anlaşılmazdı hangi türün
Kendi özüne uygun yapıda doğabileceği,
Nenin başka türlü olabileceği, bilinmezdi,
Ne tür bir varlıktan ayrılmışlığı kesinkes,
Anlaşılmazdı yaratan gücün özünde saklı gizem.
Öğrenemezdi tür tür ayrılmış diriler kendi
Törelerine uygun davranmayı, devinmeyi, atalar-
dan,
Yaşam düzenini, bulunca ilklerde bir sınır bile,
Algılanmaz duyularla, olmazdı sürekli bölünme,
Tek tek öbekler çıkmazdı ortaya, ne bağımsız
Bir bölüm, ne bir nesne doğardı, yetersiz

Kalırdı. Gerekirdi böyle bir bölümün de olması,
Başkalaşma. Oysa doğar benzeri benzerden, iki-
sinin

Birleşmesinden bir düzen içinde, somutun özü.

Tek tek varolamazlar, bu yüzden gereklidir

Çözülmez bir düzen içinde bağdaşmaları.

Sıkıdır, dayanıklıdır, yalındır ilk öğeler,

En ufak nesneler bile sıkıdır birbirine geçmelidir

Birbiriyle, oluşmaz tek tek kırıntılardan

Bir bütün, nesne, birleşmekle, yanyana gelmekle.

Sonsuz bir yaşam sağlar onların birliği.

Atamaz, eksiltemez doğa bu ilk özleri.

Saklaması gerekir gelecek kuşaklar için

Tüm kurucu özleri, ana varlık. Sayısız öğeden

Oluşur en ufak nesne bile, bölünür durmadan

Bir yarım başka yarıma sonsuzca, gelse ayrılmaz-
dı

Birbirinden büyükle küçük, iş yok bunda. Bölünür

Sonsuzca “bütün” de, böyle doğar ufak ufaktan

Us algılamaz bunu bir gerçek diye, budur

Uygun geleni bizim usumuza. Gerekir senin de

Kesinlikle, gerçek bir ilk kurucu öğenin

Bulunduğunu söylemen. Görünmez bu ilk

Kurucu öğe, başöge, söylemelisin artık sen de

Sağlam bir yapıdadır bu ölümsüz kurucu öğe.

Önünde sonunda yaratıcı tanrıça, baskı yapar

Bütün yaratıklara bölünmek, dağılmak yel

Olmak için. Bunlardan kuramaz eşit özdeşleri

Yeniden, gelmez elden bölünmez tozanların

Birer birer doğurucu özde saklı gücü taşımak.

Ağırlık, çarpma, çarpışma, itim, kımıldama deği-

şik

Bir bağlamda gerçekleşir düzen içindeymiş gibi
Belli bir uyumda bütün nesne türlerinde.

Herakleitos

Bundandır ateşin “tüm varlık”ın kurucu ilkesi,
Evrenin doğurucu tözüdür diye düşünülmesi.
Herakleitos’dur öncüsü böyle düşünenlerin,
Gerçekten ayrılıp yanlış yolda gidenlerin,
Pek ünlüdür onun karanlık, anlaşılmaz sözleri
Grek ülkesinde, ilk araştırmacısı sayıldı gerçeğin
Birtakım delillerce. Şaşkınlara bayılır karmaşık
Sözlerine, dilinin altında saklı hepsi, dolaşık,
Gerçek sayarlar kulağı okşayan, süslü, yalın,
Çekici bir anlatımla yüksekte atan konuşmalarını.

Sorarım onlara, neden türlü türlüdür nesneler
Gerçekten ateşse kaynakları, yalnızca?
Bir kazanç çıkmaz yalımın incelmesinden,
Sıkışmasından, saklar ateş bölümlerinde de
Kendi “bütün”ü içinde bulunanı, bırakmaz.
Daha yoğunlaşsa bölümleri, daha keskin,
Daha yalın, yeğnik olsa da yalım, inanılmaz
Ayrılmış, dağılmış bölümlerden sürekli, belli
Bir oranda türlü varlıkların oluştuğuna,
Sıkışmakla, gevşemekle, değişmekle ateş olmaz
Türler, bir de şu var: İncelme, sıkışma nesnelerde
Boşluk açarsa kolay gevşer, ya da yoğunlaşır
Ateş, Bilinir kendi düşünceleriyle çeliştiği
Onun, yazdığı yapıtında, korkuyor kendisi de
Boşluğa inanmaktan, şaşıyor gerçek yolunu,

Ürküyor, anlamıyor boşluk dışlanırsa sıkışır
Tüm nesneler, toplanır bir araya, başlangıçta
Bir somut nesne varken, kalır açıkta, anlamsız.
Boşluktan ne üretilir, ne dışarı atılır,
Yapamaz bunu somut bir nesne, etkin yalımla
Ateş ışığından çıkar buğu, ateş gevşek, yaygın
Öğelerden kurulu, besbelli. Hızla geçer ateş,
Değişir “bütün” olarak özyapısı, söner
Bölüm bölüm, yokolur yalımlar, bunlardan yeni
Nesneler doğar, diyor, olmaz böyle, değişir
Durmadan ateşin oluş nedeni, birden karışır
Yokluğa, bir iz kalmaz eski varlığından.
Oysa nesneler yokolmaz, yenileri kurulur hep,
Değişmez özü kurucu öğelerin, çoğalır türler,
Bu sonsuz öğeler değişen düzenle çıkar, batar,
Yeni nesneler oluşturmak içindir bu düzenli
Değişme, oysa ateşten kurulamaz bu ölümsüz
Öğeler, bilmen gerekir bunu, açıkça senin de.
Kurucu öğeler taşır değişmeyen, sonsuz özleri
İşte bunlardır varlığın oluş nedenleri,
Oluyor benzer durumlar da, yumuşama, yitme,
Katılma, düzende seyrek de olsa bir bozulma,
Yalnız ateşin kızgınlığı kalsaydı yitmeden,
Ateş olurdu bütün varlığı yaratan, kuran.
Benim anladığım gerçek: Öğeler vardır kurucu,
Onların belli düzeni, biçimi, durumu, oranı,
Derlenmesi, birleşmesi, devinmesi ateşi doğuran
Onlar, değiştikçe durum değişir onlarda düzen,
Çıkmaz ateşten başka nesneler, öğeleri bizim
Duyularımıza gelen, bizde duyumlar oluşturan,
Nesneler, söylemek gerek şunu da: “Yalnız ateştir
Tüm nesnelerin içinde olan, başka bir gerçek

Yoktur varlık düzeninde ateşten öte.” Demiş
Herakleitos, benim anladığıma göre. Doruğuna
Çıkmış deliliğin, bunları söylemekle. Tutarsız
Sözleri, duyulara çatar, onlara uyar, düşer
Çelişkilere, çürütür kendi kendini. Önce duyulara

Güvenmiş, açıklamış ateşi, düşünmüş, kesin saymış,
Sonra dönmüş yadsımış duyuları, dışlamış onlarla

Gelen verileri, delice işler, neye güvenmeli?
Nedir güvenilir duyular dışında, doğru, yanlış
Hangisi duyularla sağlanan izlenimlerin?
Neden atılsın hepsi, yalnız ateşe inanmak için,
Ateşi anmadan, yerine başka bir nesne koymak
İçin? Saçma önermeden saçma çıkarmaktır bu,
Bunlar, nesnelerin ilkesini ateşte bulanlar,
Tüm evreni yalnız ateşten çıkaranlar.

Oluşun ilkesini suda, solukta, ararlar,
Suyu biricik ilke sayarlar, sonra yeryüzünü
Yüceltirler, tüm varlıkların değiştiğini,
Sonra toprak anaya döndüğünü ileri sürerler.
Öğreniyoruz bunların yanıldığını, ayrıldığını
Gerçek yoldan, şu iki ilkedен: Suyu toprakla,
Yeli ateşle birleştirirler, sonra döner
Bütün varlık türlerinin dört öğeden çıktığını
Savunurlar: Sudan, yelden, ateşten, topraktan.

Empedokles

Agrientumlu Empedokles'ti onların öncüsü,
Üç yanı açık bir adanın kıyısında doğmuş,

İon denizi çevrelemiş bir dalgalı yay gibi
Mavi dalgaların tuzlu köpükler fışkırttığı
İon denizi, ayırır daracık bir geçitle burada
İtalya kıyılarından adanın yöresini,
Buradadır ünlü Charybdis çölü, gürleyerek dö-
nen

Aethna, yalımlar saçar, güröldeyen göğsünde top-
lamak

Ağzından ateş püskürtmek için kraterlerin,
Yükselir göklere, yalımlar saçar, yıldırımlar
Çevirir bu görklü adayı, fırlar arada bir gözleri
Kamaştıran, çok ilginç sayılır uluslarca tüm
Yeryüzünde, görkemli varsıllar bolluk içinde,
Kargı kullanımda seçkin yiğitleri, savunmada
Benzersiz erleri, yoktur daha görkemli kimse
Göğsünden çıkan taşkın bilgeden, tanrısal öğün-
cü.

Bize böyle bilgelik öğretileri gösteren,
Bir ölümlü soyun aydınlığı diye, görünmeden.
Gösterdiğimiz gibi, yukarda, onu izlemeden
uzak,

Anlayışı yetersiz kimselere karşın, tanrısal
Görüşün kavradığı, kimi eşsiz buluşları açıkla-
mış,

Duygularının pek yüksek, kutlu tapınağında,
Apollon bilicisinin Tripodus'ta Pytia'ya
Söylediği, gerçekten, bize değin gelen bilgelikleri.
Yıkılır bu ilkeler karşısında ne varsa.

Yükseliyor, güçleniyor, pekişiyor bu ilkeler.
Onlar düşünmüyorlar öncekiler gibi boşluksuz
Bir devinmenin olmayacağını, seçiyorlar gevşek,
Yumuşak varlıkları, toprak, su, yel, ateş gibi,

Tüm dirileri, bitkileri, nesneleri boşluk olmadan Ortaya koyabilmek için. Sürekli bölündüğünü Söylüyorlar nesnelerin, sonsuzmuş bu bölünmeler.

Yine bulunmazmış içinde nesnelerin ince kırıntılar

Bile. Dış uçlarında bu nesnelerin duyularımız Sezer kimi izleri gerçektir bu, bundan anlaşılır, Görünmeyen öğelerin de bir dış ucu, daha ufak bir bölüm taşıdığı, bunun da hangi anlama Geldiği. Bir de şu var: Onlar nesnelerin hep Kurucu öğelerini seçiyorlar, bizce görünür Bunların gevşekliği, geçiciliği, verimsizliği, Dağılır bunlar, evren de dağılır, yeniden Oluşur bir nesneler yığını, diyorlar, oysa Gerçek değil bu görüşlerin ikisi de.

Karşıttır bu dört öge birbirine, ölümlüdür, Günün birinde çözülüp gitse içlerinden biri Dağılsa, engin boşluğun içinde yokolur, Fırtınada yıldırımın, yağmurun yellerin Yuvarlandığını, dağıldığını gördüğümüz gibi. Bu dört öğeden doğması gereken nesnelerin Sonradan ayrılışını, dönüştüklerini nesnel “Bütün”e yeniden, görülür mü ilk kurucu öğeleri?

Düşünülmez mi bu bağlantının bir de karşıtı? Baştan beri doğuruyor nesnel öge, değişiyor hep, Değiştiriyor boylamlarını tüm nesneler, ötekiler Gibi, düşünürsen karıştığını toprakla ateşin, Esen yellerle suyun, akıcı ıslaklığını Değişme yok demektir bu bağlantıda, yoktur Bu dört öğeden ayrılmış bir yaratma, nesne,

Kırda bir ağaç gibidir bu, açılır, solar. Söyler,
Türlü nesnelerin karışımında kendi özünü
Gösterdiğini varlıkların, toprakla karışan yel
Yine yel, ateşin suda sönünce yine ateş kaldığını,
Geline doğurma konusuna: Görünmeyen, gizli
bir güç

Saklıdır ilk kurucu öğelerde, anavarlık,
Direnir özvarlığa, yeni yaratılışa karşı,
Engelleyici bir etken yoktur burada, korur
Özünü doğa, gökten, kızgın yalınlardan bile
Çıkar birtakım kurucu ilkelerden nesneler,
Önce ateş döner yel olur bulut olur, yağmur
Buluttan çıkar, toprak derlenir yağmurdan, de-
ğişir

Ne varsa, gider geriye, önce su, sonra yel, ateş,
Bitmez değişmeler sonsuz akışta, ne gökten
Yere inenlerde, ne yerden yıldızlara ağarlarda,
Bunlar da görünmez kurucu öğelerde, bir öz var
Kalması gereken bu değişmelerde, bu akışta,
O da, büsbütün yokolmadığıdır nesnelerin.
Oysa sürekli değişen, yerini değiştiren, belli
Durumda kalmayan yokolur önceki gibi,
Bu yüzden, değişmesi gereken diye, gösterilen
Nesnel özler başka nesnelerden oluşur ancak,
Böyledir, değişmeyenler de yitip gitmezler,
yokolmazlar büsbütün, böyle ilkeler düşünmeli,
Ölmeyen, yokolmayan ögesel ilkeler,
Olasıdır bu tür ilkelerin kurması ateşi,
Onun ardından yel doğmuş bu kural üzere,
Eklenmiş ona daha birkaç nesne kımıldamış,
Bir de düzen değiştirerek çıkmış biri
Ötekinden bir bütün içinde oluşmuş.

()lumludur diyorsun olay, yukarı bakarak
Nesnelerin havaya yükselişine, gelince günü
(Gökten inmezse yağmur, sarsılmazsa bulutlardan
Dökülen sularla ağaçların dalları üstlerine,
(Göndermezse ısıtan ışınlarını bize güneş,
Ne buğday gelişir, ne yemişler, besleyen özler,
Katı yemek, birleştiren ısı gerekser gövdemiz,
Yoksa yaşanmaz, incelir sinirler, erir kemikler.
Somut nesnedir gelişmeyi sağlayan, besleyen,
Böyle besler birbirini tüm nesnel varlıklar,
'Türlü nitelikte, durumda toplanmış öğelerle,
Birleşmiş birçok türde nesne kendi özünce.
Kendi türlerince beslenir varlıklar, ne yolla
Beslendiği kurucu ilkelerle, bunların hangi
Yöntemle birbiriyle kaynaştığı, devindiği
Özel yapılarına göre önemlidir, bunu bilmek.
Bir özden kuruludur yer, gök, deniz, ırmaklar,
Güneş, bir de ekinler, dipdiri, özlü yemişler.
Bundandır davranış, seçim değişikliği onlarda,
Öz bir, davranış başka. Benzer bu durum, benim
Dizelerimde yan yana dizilen, biçimi ayrı
Harflerin kurduğu anlamsal düzene, tek başına
Yok anlamı bir harfin, öyledir öğeler de, gelir
Yan yana, birleşir belli ölçüler içinde, kurulur
Nesneler, sen söyle kurucu öğelerin de böyle
Olduğunu, dirilerde yetenek, güç ayrılığını.

Anaksagoras

Görelim ne düşündüğünü Anaksagoras'ın da,
Ne anladığını homoiomereia kavramından,
Yok karşılığı yoksul dilimizde bu Grekçe sözün,

Yine yazıyla anlatabilirim bu konuyu, nedir bu
Homoiomereia, ne öğretiyor bize bununla bilge.
Kemikler oluşur, düzenle, incecik bölümlerden,
Kılcal damarlardan gelişir bağırsaklar da,
Et düzenlenir birbirine karışan, akıcı kanın
İnce damlalarından, bir de açıklar hangi yolla
Çıktığını altının tozanlardan, Anaksagoras,
Toprağın toprak tozanlarından, suyun su
Damlacıklarından, ateşin kıvılcımlardan
Oluştüğünü. Böyle açıklar öteki nesneleri de,
Kendi bile inanır söylediklerine, oysa anmaz
Boşluğun adını bile, belli bir erek göstermez
Nesnelerde bölünmeye, yanılma var iki görüşte
de.

Önceden açıkladığımız koşullar içinde.
Düşünür verimsiz bir tutumla kurucu öğeleri,
“Öge” denecek bir özelliği varsa onların,
Özdeş özle donatılmışsa onlardan oluşan
Nesneler belli biçimde. Acı çeker, ölür
Varlık, kurtuluş yok ölümden, direnemez
Basınca. Ne kaçabilir yazgının elinden, ölümün
Dişlerinden? Nedir bu yel, su, toprak, ateş?
Kan, kemik? Sonuç alınmaz bunlardan, geçicidir
Tüm nesneler bu durumda, gördüğümüz gibi,
baskılarla.

Bölünemez bir nesne başka bir nesneye,
Yoktan varolamaz. Bunun kanıtıdır söyledikle-
rim

Önceden. Besler, geliştirir gövdeleri yemek, bil-
mek

Gerek burada damar, kan, kemik, sinir ne varsa
Gövdemizde yabancı nesnelerden, yemekten, ge-

lır,

Ya da yemekler türlü nesnelerin karışımından
Olur, içlerinde pek ince sinir özleri, kemik, kan,
Damar bölümcükleri, yapıcı öğeler bulunur, sak-
lı.

Bütün yemeklerin kurusunda, yaşında bir bile-
şim

Var, büsbütün yabancı özlerden kurulmuş, onlar
Geliştirir bizi kan, özsü, kemik, sinir karışımıyla.
Topraktan gelirse somut nesnelerin gelişmesi,
Gerekir toprağın da yabancı öğelerden oluşması,
Onun sandığına göre hepsi, oysa onlar da toprak-
tan

Çıkıyor bir bir. Dönelim başka konuya, yeterli-
dir

Buna da sözümüz. Odunda gizliyse yalım, du-
man, kül,

Başka nesnelerden kurulması gerekir odunun,
Odundan, daha önce çıkan, başka nesnelerden
Gerekir şimdi toprağı besleyen, büyüten, durma-
dan

Başta tür nesnelerin çıkması birbirinden. Çetin
Bir olay, bunu da Anaksagoras seçiyor, kendince:
İçten içe karışır nesneler, bağlaşır birbiriyle,
Gizli birlik sağlanır aralarında, dizilir “bütün”de
Tozanlar, uyum içinde kaynaşır. Anlaşılmaz denir
Onun bu savına da. Değirmen taşları arasında
Ekinler ezilirken gerekirdi kanların sızması,
Gövdemizde görüldüğü gibi. Havanda döğülen,
Taşların altında kalanlardan, yine gerekirdi
Kan damlaması, öte yandan yünlü bir koyunun
Memelerinde olduğu gibi sudan tatlı bir sıvının

Akması. Gerekli miydi toprak yığınları içinde,
Tarlalarda türlü türlü otların, bitkilerin,
Yemişlerin, yaprakların görünmesi,
Ya da toprak yığınlarının arasında gizlenmesi?
Görünürdü odunlarda dumanlar, küller kırılıp
Dağıldıklarında, kıvılcım çıkararak yandıkların-
da.

Oysa bunlar olmuyor, ne varsa gözlerimizin
önünde.

Bilmek gerekir nesnelerin karışmadıklarını,
Birbirine, başkalarının söyledikleri gibi.

Görünmeyen ortak öğeler, özler, biderler (*)
Vardır, nesnelerin içinde saklı, bilmek gerekir,
Nesneleri oluşturmak içindir bunlar.

Yine söylüyorsun: “Yüksek dağ tepelerinde,
Yetişen ağaçların azgın yeller estiğinde,
Birbirine sürtünme yüzünden yandığını, sonra
Yalımlardan, kıvılcımlardan çiçekler açıldığını”
Söylüyorsun yine, doğrudur bu görüşün, ancak
Ağaçta gizlenmiş yalım olmaz, çoktur odun do-
kusu,

Sürtünmeden akım doğsa yanardı tüm ormanlar,
Yalım gizlense ağaçta, her gün yangın görünür-
dü,

Yakar yıkardı tüm ormanları dört yandan, tutuş-
turur

Ağaç gövdelerini. Bağladık bu konuyu da sağla-
ma,

Sözlerimle, budur önemli olanı da, konunun,
Nasıl gider gelir karşılıklı kurucu öğeler,
Aralarında ne denli birleşirler, değişik durumlar-
da,

Karşıt devinimlerle, kımıldanırlarla.
Görmez misin belli nesnelerin doğurduğunu
Az çok değişince yalımlı da, ağacı da? Yakındır
Birbirine anlatımlar da, değişen ilkelerin
Açıklanışında, anlarsın düşününce bir ağacı,
Ateşi incelerken, tüm nesnelerde böyle olduğunu
Durumun, apacık. Düşünemezsen nesnel özün
özdeş
Yapıda ilkelerden kurulduğunu, senin gözünde
Yokolmuş demektir varlığın ilk kurucu öğeleri.
Bundandır tuzlu gözyaşlarının, biz, gülerken
Yanaklarımızı, kirpiklerimizi kaplaması.
Dinle biraz daha, öğren açıkça, geri kalanları.
Kaçmıyor gözümden içine daldığım karanlık
alan.
Doldurmuş içimi ün sağlama umudu, neden
uyandırmış
Bende Thyrsus bilmem, şiir isteği, tatlı.
Budur beni sürükleyen, çırpınan yürekle, bilin-
mez
Bir ülkede esin perileri arasında dolaşmaya.
Sevindirir beni bilinmeyen kaynakları bulmak,
Yeni açmış çiçekler dermek, kıvanç verir,
Perilerin, öncüllerimizin düşte bile görmediği
Bir taç yapmak için başıma, değer verir şiirim
Yüksek nesnelere, benim kurtarmaya çalışan tin-
leri,
Dinlerin sıkıcı bağlarından. Benim şiirimdir
Aydınlatan bu yörenin karanlıklarını.
Aydınlık gerek, yayılmış çevreye peri büyüleri,
En uygun düşünceyle seçilmiş şiirimin süsü,
Bu yazdıklarım, benzer acı ilaç veren

Sağıltıcının altın rengi bal sürmesine bardağa
Kandırmak için toy çocukları, duyurmamak için
Acılığı; aldanır dudaklar bala, içerler acı sıvıyı,
İşte böyle kandırılır, kanmayan çocuklar bile.
Bu yöntemle korunur sağlık, dönülür iyiliğe,
Böyledir yapmak istediğim de, öğretimizi duyma-
yan

Kimselere, kuru, kolay, yüzeysel sananlara.
Bakmayıp onların boş sözlerine, tatlı şiirin
Akışında bildirmek istiyorum kolayından
Anlatarak, esin perilerinin en tatlı ballarına
Batırıp getirnişim bilgeliğimizi, duyduğum gibi,
Öyle kavrarsın şiirimizde varlığın yapısını, tüm-
den.

BÖLÜM DÖRT

Sonsuzluk

Anlatmıştım somut nesnelerin en katı, sağlam, Dayanıklı, aralıksız öğelerden kurulduğunu, Sonsuzluk içinde bulunduğunu. Araştıracığım Evrenin de bunlar gibi sınırlanmış Olup olmadığını, yukarda gördüğümüz boşluğun, Bütün varlıkların içinde devindiği alanın, tüm Yolların dört yandan çevrilip çevrilmediğini, Ya da sonsuz derinlikte bir yere dayanmadan Uçtuğunu. Var alanın yoktur başka sınırı, birer Son uç bulunur nesnelerde, oysa yine bir Son uçtur denen de bir öğedir kesinlikle, Önceden varolan öğe sınır çizebilir ancak, Uygun değil duyunun yapısı bunu kavramaya, Uzaklık var arada. O da dışında değil evrenin, Ne son, ne dış uç, ne ölçü, ne bitim vardır, Kapladığın yer için de böyledir durum. Yayılır nesnelerin bulunduğu yerden dört yana Eşit uzaklıkta bu sonsuz bütün, evren Yuvarlağına, düşünür müsün sınırlandığını Tüm evrenin, son ucuna varmak olası mıdır, Gerilmiş yaydan oku atmak, oradan söylemek İster misin şöyle gönülden, hızlı bir vuruşla Fırlatılmış sineğin, durmadan ilerleyeceğini, İlk atıldığı yerden, düşünür müsün bir durumu Değiştirmeden saklamanın elden geldiğini?

Onaylaman gerek birini, kapar ikisi yolunu,
İnan evrenin sonsuzca yayıldığına, kesin.
Engel olursa atılmış okun ulaşmasına,
Ereğe, bir yerde duruş, ya da uçup giderse
Ok süreklince gelmez bu gidişin sonu da.
Böyle geliyorum ardından yıllar yılı senin,
Sorarım sana, evrene bir son bulduğun yerde:
Ne çıkacak bu fırlatılmış kargıdan?
Dahası var: Yoktur evrende bir son, uzay
Kesintisiz bir akış içindedir, genişler boyuna.
Çevrilseydi uzay engellerle, bu toplu yığın,
Birleşmiş, sınırlandırılmış olurdu, batardı
Dört yandan engine, evren, ağır basınçla.
Bir olay görülmezdi gök çatısının altında,
Devinme olmazdı, güneş ışığı bile çıkmazdı, gök-
te.
Birleşmiş bir bütündür evrenin doğası, ortaya
Çıktığı bilinmeyen, sonsuz çağlardan beri.
Gerçekten, kurucu öğeler için, söz konusu değil
Bir yer, dayanarak değiştirme, başka güvenilir bir
Odak düzenlemek, bütün ilkeleri birleştirmek
için.
Devinir tüm nesneler, yer değiştirirler, sürekli
Devinim içinde, gider gelir dört yana varlığın ku-
rucu
Öğeleri, hızla çıkar aşağıdan, sonsuz uzaydan yer-
leşir
Boşluklara. Görürüz nesnelerin birbiriyle sınırlı
Kaldığını, yel dağları sınırlar, dağ yeli kuşatır,
Çevreler, karalar sınırlanır denizlerle,
Sınırlar denizleri yeniden karalar, yoktur evreni
Sınırlayan başka bir varlık, çok geniştir uzay,

Esneyen boşlukların derinliği, kıvılcımlar saçan, Düşen yıldırımlar bile sonsuz sürenin üstünden Aşarak varamaz son sınıra, bir başka gün başlasa Kaldığı yerden yıldırım kısaltamaz kalan uzaklığı.

Öyle sonsuz yayılmış bu genişlik, aşar nesneleri. Evrenin bir sürekli yasağı var burada: Kuramaz Kendince engeller, birleşse, toplansa tüm nesneler.

Boşlukla sınırlanır tüm somut varlıklar, yeniden Sınırlanır onlarla boşluk, gerektirir birbirini karşılıklı, varlıklar. Bir engel çıkarsa iki İlkeden birine yayılır sınırsızca özü gereği Öteki, boşluk sınırlarsa uzayı, saklayamaz doğa Kurucu öğelerini, boşluk sonsuz, ilkeler sınırlı Kalır, ne deniz, ne kara, ne ışıklı gök, ne insan Soyu, ne kutlu tanrılar, ne de biraz yaşam, Çözülür bağından dağılır, sonsuz boşlukta varlık, Toplanır birleşemezdi bir daha, yeniden oluşturmak

İçin bir nesne bu dağılından doğa, Ne bir amaç güder kurucu öğeleri nesnelerin, Ne uygun sıra, ne toplu düzen, ne de örnekle, Uzlaşmayla, kaynaşmışa benzer nesnel direnmeler.

Değişir çoğu türlü biçimlenmelerle sonsuzdan Gelen bir çarpma, çınlama, sarsıntı nedeniyle. Gelir çarpmaların ardından, bütünlük içinde, Direnmeler, bağlantılar, sayısız yıllar geçer Aradan, varlığın kuruluşunda olduğu gibi başlar Biçimlenmeler, ulaşır direnme son odağına. Beslenir azgın deniz ırmak sularıyla,

Ulaşır bol bir kaynağa, sayısız evren dönemlerinde

Yeryüzü gelişir güneş ışıklarıyla, yeni doğmuş
Yaratıklarla dolar sürekli, sönmez Aether'in
Dünyayı dört yanından kucaklayan ateşi,
Bunlar olmasa yükselmezdi doğa, sınırsız
Uzaydan gidenlerin yerini doldurmak için.
Birilerin yapıları gereği besini tüketmeleri,
Azalmaları gibi, dağılır tüm nesneler de,
Eksilir, buna karşın onarır kendi kendini
Doğa, bu yer kaplayan anavarlık, bir eksilme
Başlayınca özgünde, karşıt durumda. Engeller
Çıkar önüne, dıştan gelen çarpmalar, birleşmeler
Önleyemez böyle dağılmasını, öğeler başarır
Bölüm bölüm onarmayı, giden öğelerin yerine
Gelir başkaları, onarır "bütün"ü, giderir
Eksikliğini, kayarak ileri geri bu işlemde,
Yer yapar, süre kazandırır kurucu ilkelerin,
Anaözün öğelerine. Döner durmaksızın anaözün
Öğeleri çevresinde, gelir gidenin yerine başkası.
Önlenir eksilme bu sürekli alışverişle,
Bu çarpışmalarla sınırsız bütünde, doldurur
Gidenden doğan eksikliği gelen.

Orta Yere Yönelme

Ey Memmius, bırak "tüm nesneler orta yere" gelir

Denen görüşü, bu konuda, durur sınırsız çarpma
Olmadan dıştan, nesneler, çözülmez, bırakmam
Gerekir bu "ortaya yönelir" diyen kuramı, tüm-
den,

İnanmam gerek tüm nesnelerin kendi kendini
tuttuğuna, güçlü yığının toprağın içinde olduğuna,
Suların acımasında görülen yansımalar gibi
Öteye beriye gidip geldiğine inanmam gerek.
Buna benzer sözlerle sürerler ileri bütün
Yaratıkların dimdik durarak dolaştığını,
Çıkamaz yerden göğe gövde, düşemez ordan, uçamayız
Göğe, orada güneş varken bizde gece, ayrılır
Zaman bizimle gök arasında, deliliktir
Bütün bunlar, sarsakça bir yanılmaya
Nedendir, başlangıçta sapmışlar doğru yoldan,
Yoksa, doğru değildir bir “orta yer”
Boşluğun, uzayın sınırsız olduğu yerde.
Bir “orta yer” olsaydı orada eskiden beri
Bir nesne kalırdı yerleşirdi gerçekten.
Boşluk dediğimiz uzay da, yer de ya ortada,
Değilse, adım atım devindiği yere çekilme
Gereğindedir, eşit ağırlıklar karşısında.
Bir erek yoktur nesnelerin varmak istediği,
Nesneler ağırlıksızmış gibi durur boşlukta.
Boşluk olan yerde yoktur bir temel taşı
Denebilecek nesne, çekilmesi gerekir özüne
Göre nesne geriye. “Ortaya yönelme” basıncı
Yok nesnelerde, yalnız birleşmek içindir baskı.
Ortaya yönelmek için değil bu birleşme; toprağa,
Islaklığa, denizlerin, dağlardan inen ırmakların,
Denizlerin ıslaklığına yönelme, birleşme var.
Havanın inceliği, ateşin sıcaklığı nedeniyle
Bir yükselme, itilme olur yukarı doğru. Budur
Havanın yıldız ışımalarıyla çevrilmesini

Sağlayan neden. Gökyüzünde ışınlar saçarak
Doğup batıyor güneş, orta yerden dağılarak
Toplanıyor bütün ısı. Yeşeremez yapraklar
Bile ağaç doruklarında, veremiyor onlara
Toprak sindirilmiş olarak gereken besini,
Ayrı ayrı, ancak buradan yayılır özsular,
Yanlıştır karışanı, benimsenemez artık,
Açıkça göstereceğim gibi daha sonra.
Burada, yanılmayasın diye, şunu söyleyeyim
yine:
Çekmezse özel güçler öğeleri başka bir yöne:
Koruması gerekir kendini tüm nesnelerin,
Aşağı düşme çabasına karşın, şundan korkulur
Doğrusu: Tutmazsa evrenin oynakları dağılır,
Yuvarlanır sonsuzluğun içine öğeler.
Uçan yalımların evren çatısının duvarlarını
Dağıtışı, hızla sonsuzda yokedişi gibi,
Bu örnek üzredir öteki evrende, gümbürdeyerek
Düşer yüksekten aşağı göğün çatısı, birden
Batar ayaklarımız altında yer, yiter engin
Boşlukların uçurumunda. Çatırdar göklerle bir-
likte
Tüm varlıklar, katılır toptan çöküşe, dağılır
Nesneler, döner yokluğa, kalır geride boş uzay,
Bir de görünmeyen öğeler. Anaözdekte eksilme
Olduğu yerde, açılır nesnel varlıklar için
Açılır ölüm kapıları, kıvrılır göçer sonsuza
Özdek. Sonuna değin gidersen kolay kavrarsın
Öğretimizi; biri ötekinden anlaşılır bunların.
Kesmeyecek yolunu karanlık gece, açıktır sonuç,
Doğada biri yakar ışığı ötekiler için.

BÖLÜM BEŞ

Ne güzeldir dalgalanan denizde, fırtınanın
Allak bullak ettiği sularda, karadan birisinin
Didinmesine bakmak sessiz sessiz. Bir kıvanç
Değil bu başkasının acısından duyulan, üzüntü-
den

Uzaklığın verdiği duygu. Ne güzeldir düz ovada
Korkudan uzak, azgın savaşların kudurduğunu
Görmek. Ne var daha tatlı, güzel,
Bilgelerin öğretisini güvenli yüceliklere
Çıkaran bir tapınağa sığınmaktan. Oradan
Bakabilirsin sessiz, çabalarına, yanılıklarına
Başkalarının. Yaşamın dar yolunu aramalarına
Yorgun, boş dolaşmalarına, soy beğenmişliğe,
Çekişmeye, yükselmeye, yönetim tutkusuna.

Sarsakların Üzüntüsü

Ne acınasıdır anlayışı, önünü görmezce isteği,
Ne korkunç, ne karanlık bir gece içinde
Geçip gidiyor şu kısa yaşam. Bilinmez mi
Doğanın gövdesel acılardan uzak, tininse
Korkulardan, kuşkulardan sıyrılmış sevinç
İçinde yaşamayı istediği? Anlıyoruz,
Buna göre, gövdemizin yapısına uygun, tüm
Acılardan uzak kalmak gibi, pek az bir duruş
Gerekmekte, genellikle yaşam süresinde.
İstenebilir, yine de, tatlı günler geçirmek.
Bir eğilim duymaz doğa büyük konakları

Altın yontularla çevirmeye, ışık saçan
İşildakları göz kamaştıran, şölenlerde
Bol aydınlık sağlamak için ellerinde tutan,
Yukarı kaldıran delikanlılara, içinde ne varsa
Gümüşle, altınla donatılmış geniş sofalarda uzanıp
Yankıyan altın kitar seslerini dinlemeye.
Oysa tadı çıkar yaşamın daha sevecen,
Uygun tutumla, gerekmez aşırılık, göklere
Yükselen ağaçların gölgesinde, ırmak kıyısında,
Gür çayırlarda, göklerin güldüğünde, yeşiller
İçinde baharda, renk renk çiçekler arasında.
Bırakmaz ateşli sıtmalar, yoksul döşeginde
Olduğu gibi, sırmalı yataklarda yatsan bile.
Ne soy üstünlüğü, ne varsıllık, ne görev, ne ün,
Ne görkem mutluluk verir gövdeye, tinlere,
Savaş alanında sanırsın kendini bir de, olursun
Görür gibi, yapmacık, acıklı bir boğuşmayı, güçlü
Bir donanmanın korunmasında, hepsinin pusat-
lara
Büründüğünü, özdeş duygularla coştüğünü yı-
ğınla
Kalabalığın. İçinden gideceğini sanırsın
Dinlerden gelen korkuların, yüreğini ezmeyece-
ğini
Ölüm ürpertilerinin, sıkıntılardan kurtulacağını
Sanır mısın? Görürsek ne gülünç, ne saçma bir
oyun
Olduğunu bunların, bu kişileri titreten korkula-
rın,
Üzen, sıkın durumların, savaş araçlarından,

Vuruşlardan kaçmayacağını; kralların, komutanların,

Altının, yüksek erguvan boyalı giysilerin, parlak Görünümleri önünde eğilmediğini: Yalnız usun bize

Güç sağladığından kuşku duyar mısın? Didinir Durur yine karanlıklar içinde kişinin yaşamı, Ne denli titrerse gecenin karanlığında korkudan Çocuklar, sararırsa, öyle korkarız biz de Gündüzün ışığında korkulmayacak nesnelerden. Çocukların korkudan karanlıkta günü bekledikleri

Gibi. Bu karanlığı, bu içsel korkuyu gideremez Günün, güneşin aydınlığı, doğanın derinliğine Bir inceleme giderebilir.

Öğelerin Devinmesi

İnceleyim hangi devinimle nesnelerin çıkışını Doğurucu özlerden, çözülüşünü, nedir onları Yaratan, devindiren güç, bu sonsuz boşlukta Onlara yol açma yetisini sağlayan erk. Dinle sözlerimi, açıklayacağım tüm bunları. Yuvarlanan bir yumak gibi toplanmış değil Küçüldüğünü, yavaş yavaş zamanın ağır akışları İçinde dağıldığını gördüğümüz somut nesneler. Göremeyiz bu özdeksel öğelerin yaşlandığını Gözlerimizle... Eksilmez, kalır olduğu gibi Nesnel bütün, eksilirken öğelerin ayrıldığı Nesneler, çoğalıyor, öte yandan, katıldıkları, Orada yaşlanana karşılık, yenisi çiçeklenir Burada. Durma yok, yenilenir evren sürekli,

Ölenler can verir yaşayanlara. Bir ulus
Doğarken batar biri de, değişir kuşaklar
Kısa bir süre içinde, bir koşuya girmiş gibi
Geçer elden ele yaşamın ışıldağı.
Sanırsan kurucu öğelerin dinlenebileceğini,
Yeni bir biçimlendirme sağlayacağını,
Ayrılırsın gerçeğin yolundan. Boşlukta
Gidiş gelişlerin gereklidir ya kurucu
Öğelerin özünden gelen bir açıklıkla, ya da
Dıştan gelen bir itimle ortaya çıkması.
Karşıt devinimdeyse öğeler, tepmeler başlar
Değişik yönlerde, ayrılırlar birbirlerinden
Hızla, çelik katılığındadır öğelerin yapısı,
Ağır, sıkı, engel yok aralarında.

Uzayın Sonsuzluğu

Kolay anlarsın öğelerde devinmeyi, topluca
Gidiş gelişleri. Bir sınır yok evrende
Kurucu öğelerin durması için, sonsuz, sınırsız,
Yayılır, genişler uzay. Gösterdiğim gibi.
Kesin kanıtlarla, açıkladım uzun boylu.

Öğelerin Bağlaşımı

Boşlukta durmaz öğeler, devinirler sürekli
Değişik yönlerde, ayrılır topluca sıkışan
Öğeler birbirinden, kimi gider uzaklara,
Çarpışır, geçerler birbirine, katılaşıp
Kimi kalır yanyana yoğunlaşır. Birbiri
Yanında yoğunlaşan, az uzaklıkta kalan
Teper, ayrılır yeniden, bu tepme yüzünden

Daha sağlam olur bağdaşma, güçlenme.
İçiçe kaynaşmaları sonucudur bu olaylar,
Sağlam kökler geçer kayalara çelik çeliğe
Eklenir, özdeş özdeşe. Sonsuz uzayda, dışarıda
Devinen öğeler sıçraşır, yeniden dönerler
Birbirlerine, belli uzaklıkta, incecik havamızı,
Parlayan güneş ışığını beslerler. Süzülür sonsuz
Boşlukta öteye beriye başka birçoğu daha,
Nesnelerin bağlaşımdan çözülmüş, ayrılmış
Olanlar uçuşur başı boş, katılamaz devinmeyi
Düzenleyen dönmeye.

Güneş Tozanları

Olayın özdeşi, görüntüsü gezer önünde
Gözlerimizin, görüş alanında, deliklerinden
Güneş ışınlarının sızdığı, ışık aydınlığına
Yakın parlaklıkta, bir karanlık oda göreceksin
Uçuştüğünü, incecik sayısız tozcuğun, ışıktaki
Karışır boşlukta birbirine bu tozcuklar,
Kesişir eğikçe, değişik, uzun bir savaşta
Dövüşen giden, uğraşan, soluyan olaylar gibi.
Burada birleşmek için yettiğince, ayrılmak
İçin de etkileyen bir kıpırdama var:
Anlarsın bundan, bu yansıyan olay gibi
Devinir öğeler boşlukta sürekli, ufak örnekler
Doğurur büyük nesneler, ulaştırır bizi gerçek
Bilginin izlerine bunlar. Görürsün aydınlıkta
Uçuştüğünü nesneciklerin. Gösterir böyle bir
Yığınlaşma özdeğin içinde saklı,
Güçlerin devindiğini, görünmeden. Göreceksin
Çok tozcuğun yön değiştirdiğini, gizli çarpmada.

Geriye döndüğünü, her yana sürüklendiğini:
Anla

Tüm devinmenin, ilkelerde, burada başladığını.
Kurucu öğelerden gelir ilk çarpma, devindiren
Sonra geçer daha az bağlantılı nesnelere,
Göç yönünden, en yakın, kurucu öğeler gizli
Çarpmalarla kımıldatılır, ulaşır böylece çarpma
Kendiliğinden daha büyüklere doğru. Gelir ya-
vaşça

Öğelerden doğan devinme duyularımıza, devin-
nen

Nesneyi görünceye değin güneşin aydınlığında
Gözlerimizle. Biz çarpmaları da göremeyiz,
Devinmenin başlayışını da.

Öğelerin Hızı

Anlayacaksın özdeksel öğelerde ne tür devinim
Bulunur, Memmiusum kolayca, bir iki sözden:
Yayar Aurora günün ilk kızıllığını kırlara,
Uçar renk renk kuşlar sessiz ormanlarda,
Çınlar yayılan sesleri yükseklerde, havada.
Açılmış gözlerimizin önünde ne varsa, nesnel,
Giydirir yeni doğan güneş bu evrede, kuşatır
Ortalığı birdenbire, parlayan ışıktan giysilerle.
Yine güneşten gelen tatlı ışınlar, sıcaklık
İşlemez, geçmez boşluktan, geciktirir yolunu.
Dağıtmak gereğindedir öğeler havanın dalgaları-
nı,

Dolduramaz bu yolu tek tek sıcaklık öğeleri,
Bu nedenle sımsıkı bağlaşırlar birbiriyle,
Engeller biri ötekini dıştan, alıkonur,

Yavaşlar, baskıyla devinimleri, gidişleri hep.
İlkel olan, dayanıklı olan kurucu öğeler boşlukta
Dolaşır durur başı boş, dıştan engel yoksa,
Birleşir, bağdaşırlar kendilerince, giderler
Bir ereğe doğru başlanmış yöneltide.
Şaşılasi değil bu olay, gerekir onların
Hızla yenmesi, aşması tüm engelleri. Öğeler
Güneş ışığından hızlı, yürür, bitirir yolunu,
Onlardır engin uzayları aşan, yaran yıldırımından
Hızlı gökleri, yeter, gerekmez uzatmak sözü,
Yolda kurucu öğelerin ardınca gitmek, hangi
Yöntemle deprendiklerini görmek, anlamak için.

Tanrısal Yaratma Yoktur

Tanrısal bir yönetimin sonucudur diyor nesnel,
Özdeksel varlığı benimseyen, öne sürenler,
Kişilere uygun mevsimlerin, değişmesini, yemiş-
lerin
Oluşumunu, öteki nesnelerin düzenlenmesini,
Yaşamı yöneten Venüs'ün tanrısal sevgiyi göster-
mek
İçin kişileri uyardığını, kişi soyunun esenliği
Uğruna yeni kuşakların doğmasını sağladığını
Sevgiye yolaştığını, yaltaklanmayı, sevişmeyi
Önerdiğini söylüyorlar, hepsinin tanrısal
Olduğunu savunuyorlar, insanlar ayrılmış doğru-
dan,
Yanılmış, sapmış görünüyorlar. Bilmesem ben de
Kurucu öğelerin yapısını böyle düşünmeyi yeğler-
dim.
Gökleri gözleyip, başka nedenlere dayanarak

Tanrılar yarattı diyemem evren bütününü. Çok-
tur

Bu yanılgıya kapılan, ey Memmius, sonra göste-
ririm

Sana, şimdi inceleyelim, kalan devinme konusu-
nu.

Kurucu Öğelerin Devinme Yönü

Nesnelerde yoktur bir içsel itim gücü, kımıldat-
tan.

Yükseğe çıkaran, ne bir yön var, ne bir yasa
Benim anladığıma göre, nesnelerin özünde.

Sakın yanılma yanan nesnelere bakarak.

Çıkar yığınla yalım yukarı doğru, büyük

Işıyan yemişler de yukarı doğru, ağaçlar da,

Sarkar ağırlık nedeniyle topluca, sonradan,

Kendiliğinden başaşağı. Yalımlarla fışkırır

Ateş evlerin damlarından, uçar talaşlar, yangın

Kudurunca çatılar başlar çatırdamaya, görünce

Kendi yapıları gereği sanma bunları. Böyle

Fışkırır yay gibi gerilmiş damardan kesilince

Kan da, sıçrar dört yana gövdemizden oluk oluk.

Görmez misin kaldırır yukarı ağaçları, direkleri
su?

Ne dalsak derine, atlasak suya çivileme, çalışsak

Dibe inmeye, didinsek, kaldırır bizi hızla su,

Nerdeyse yarısını çıkarır yüze nesnenin.

Sanmıyorum boşluklar arasında bunların kendin-
ce

Aşağı batması gerektiğini. Bundandır ağırlığın

Aşağı çekişi, yalımın havanın itimiyle yükselişi,

Görmez misin geceleyin kuyruklu yıldızın
Gökyüzünü nasıl yarıp geçtiğini, parlayan
Işıkların durmaksızın uzaklara yayıldığını,
Doğanın gösterdiği gerçek yörünge üzerinde?
Yine görmez misin göktaşının yere düştüğünü,
Yıldızların gökyüzünde durduğunu, düşmediği-
ni?

Gökyüzünün en yüksek yerinde serper güneş
Işığını tüm yönler, çepeçevre ovalara,
Karışır toprağa güneşin sıcaklığı. Görürsün,
Bunun gibi, yıldırımın yılan gibi süzüldüğünü
Bulutların arasından, ötede beride bulutlardan
Çıkan, uğuldayan şimşekleri, yere düşen yıldırım-
ları.

Öğelerin Açıklanışı

Gerçek bilgi vermek isterim sana bu konuda,
Dik düşüşle devinirse boşlukta nesneler,
Özgül ağırlığıyla kurala uygundur düşme.
Rastlantıyla yana kayma olursa bir yerde
Gerçek yön değişmiştir, düşünmek gerek.
Aykırı değil düzene bunlar, yağmur damlaları
Gibi yukardan düşerek adım adım batmaları
Boşluğun derinliğine. Çarpma, rastlantı değil
Öğeleri yöneten, doğa yaratmakla başlamış işe.
Kim düşünürse ağır nesnelerin dik olarak
Yukardan hızla düştüğünü boşluğa, bu düşüşle
Yeğnik nesneler üzerinde çarpmaların etkisini,
Yaratıcı devinmenin böyle doğduğunu, yanılmış-
tır,
Gerçek yoldan sapmıştır, ister suda olsun

İster havada, hızlanır ağırlığınca düşmesi
Batan nesnenin, böyledir görünen gerçek.
Bundandır özdeş yapıda olmadığı daha gevşek
Havayla suyun özü, düşüşte gecikme konusunda,
Kazanır ağırlara göre daha hızla çekilen.
Bu yüzdendir boşluğun nesneler karşısına,
Rastgele bir yerde, durak diye çıkamayışı,
Özünün uyarınca olabildiğince yayılışı.
Bundandır nesnelerin özdeş hızla, değişik
Ağırlıklarına karşın, sessiz boşluk içinde
Düşmesi. Gerekmez daha ağır nesnelerin,
Yukardan daha yeğniklerin üstüne düşmesi,
Çarparak onları etkilemesi, çarpmaların
Doğa yönetiminde türlü devinimler yaratması,
Araştırmak gerek düşen nesnelerin, biraz
Saptığını, küçüklerin bile, yön değiştirmedini.
Gözümüzün önünde bu olay, apaçık. Ağır nesne-
ler
Yukardan aşağı doğru sapmaz yolundan kendin-
ce
Bunu kolaydır anlaman, yoksa sezilir mi, az da
Olsa, gerçek yoldan ayrılıp ayrılmadığı düşerken?
Sürekli bir bağlantı içindedir devinim, öncekiler-
le
Bir bütünlük düzeni kurunca öğeler birbirlerin-
den
Ayrılmaz da, başlarsa yazgının bağıni koparan
Devinme, sonsuz bir bağlaşım kurulur nesneler
Arasında: Şimdi sorarım sana nereden çıkar
Bize yeryüzünde yaşamı sağlayan yapıyı
Kazandıran, isteyene dilediği yere gitme
Kolaylığı kazandıran, devinim değiştirmemizi

Sağlayan, ne zamanı belirleyen, ne de
Yeri sınırlayan; bize yerleşme anlayışı
Veren istencin bağımsızlığı nerden geliyor.
Kesindir nesnelere ilk vuruşu yapanın, ilk
Devinimi başlatanın kendi istenci olduğu,
Sonradan devinmenin tüm gövdesel örgenlere
Yayıldığı. Görmez misin yarış alanlarında engel-
leri

Son çabayla kalkıp aşan atın atlayışını?
Bu ilk devinimin tüm gövdeyi sarmasından do-
ğar,

Bununla kımıldar gövdede oynaklar, uyar hepsi
Tinini istencine, yayılır ardından topluca,
Gövdeye, bundan anlarsın ilk itimin yürekten
Çıktığını, tinini istencinden doğan ilk devinimin
El, ayak yoluyla bütün gövdeye yayıldığını.
Benzemez buna yürümemizi sağlayan, ağır basın-
cı

Yüksek bir baskıyla bütün örgenlere yayılan
İlk itiş. Yayılınca gövdenin bütününe ilk
Devinim hızı, biz istemesek de oynar örgenler,
Sonra kendi istencimizle çekeriz elimizi,
Ayağımızı eski yerine. Görmez misin çokluk
Dıştan gelen bir etkinin baskısıyla, istemeyerek
İleri gittiğimizi, bu aralıksız çarpmalar sonucu,
İçimizde bir tepkinin uyandığını, dıştan gelenle
İçten gelen arasında bir çatışmanın belirlediğini.
Yayılır gövdenin bütününe bu tepki duygusu, et-
kiler

Örgenleri, bastırır, düzenlemek için düşüşü, ye-
niden

Durmaya başladığını? Söylemen gerekir senin de

Gövdesel öğelerde devinmek için çarpmalardan,
Ağırlıktan başka bir özgücümüzün olduğunu,
Bir nedenin bulunduğunu, çıkmaz biliriz yoktan
var.

Önler ağırlık, çarpışma, her olayın doğuşunu.
Önlenemez tüm eylemlerinde tin, dış basınçla
Olduğu gibi, bir iç basınçla edilgen kılınamaz,
Acılara katlanır bir duruma düşürülemez, tepir.
Kurucu öğelerin sapmasından ileri gelir bu,
Zaman, uzay belirleyemez bu sapmayı, küçüktür.

Kurucu Öğelerde Sonsuz Devinim

Toparlanmış bir sıkı yumak değil özdeksel yığın,
Aralıklar da yoktur bölümlerinde, gevşeme de,
Ne artar, ne çoğalır bunlar olsa bile.

Bu nedenle kurucu öğelerin özleri, özdeş
Devinim içindedir şimdiki gibi, eskiden beri.
Böyle sürececek gelecekte de özdeş devinmeler,
Şimdi doğduğu gibi duracak hepsi, değişmeyen
Bir kurala göre, yaşayacaklar, gelişecekler,
Büyüyecekler, doğanın geçerli yasasına göre.
Bir güç yoktur tüm evreni değiştirecek.
Bir yer yoktur kurucu öğenin bütünden
Ayrılınca gidebileceği, bir bölümünün de.
Varlığın yapısını, devinim gücünü değiştirmek,
Doğaya yeni güç katacak bir yer yoktur. Şaşılası
Bir durum yok bu konularda: Bütün kurucu
Özlerin devinmesine karşın, evrenin sürekli
Devinmezlik göstermesinde, bir de rastgele
Bir nesnenin, kendi kendine kımıldanışında.
Pek uzak kalır kurucu ilkeler özleri gereği

Sularımızın eşiğinden. Bu nedenle görünmezler,
Göremezsın devinimlerini, gizli kalır sana.
Gözlerimizle gördüğümüz nesneler de çokluk
Gizler devinimlerini bizden uzak bir yerde
Durdukça. Gider yaylımda sık, güzel
Bir sürü, yavaştan, otlaya otlaya sabahın
Kırağısında bir elmas gibi parlayan çayıra
Kıvırcık koyunlar, süt kuzularının oynaştığı
Boynuzcuklarıyla toslaştıkları evrede.
Bulanık görünür bize bunlar uzaktan,
Durur ak bir parıltı gibi yeşil dağda.
Dev orduların dolu dizgin doldurduğu gün
Ovayı, başlar savaş oyunu, kuşatır atlılar
Çevreyi, bir yarma, girerler korkunç bir
Saldırıyla ortadan, titretirler düz ovayı.
Şimşek çakar gibi yükselir parıltılar göğe,
Yer ışıldar kılıçlardan çepeçevre, inler
Atların ayakları altında, sarar tepeleri
Savaş gürültüleri, yansır yıldızlara değin.
Öyle yerler vardır yüksek dağlarda,
Sessiz bir ışıltı görünür ovada.

Kurucu Öğelerin Biçimi

Dinle, değişik yapıdadır kurucu öğeler,
Türlü biçimlerde hepsi, özdeş, benzer değil.
Anla, görünüşte, benzeşip benzeşmediklerini.
Kurula göre türlü türlüdür nesneler, ayrı ayrı,
Bölümler bütünlere benzemez, şaşılası değil
Durum, ilkeler yığını büyük, sayısız, sınırsız,
Dediğim gibi, gerekmez özdeş bütünlük içinde
Benzeşmeli örülmeleri, benzer biçimde görülme-

leri.

Bak kişi soyuna, yüzücü, pullu, dilsiz dirilere
Denizde, yırtıcılara, sürülerle sevimli sığırlara,
Renkli kuşlara, serin deniz kıyılarına, küçük
Deniz koylarına bakıver, halkın çevresinde
Yerleştiği kaynaklara, göller, sık ormanlar
Arasında uzayan sessiz çayırlara; soylarına
Göre düşün onları, anlayacaksın birbirinden
Ayrıldığını öz-biçimlerinde. Yoksa ne çocuklar
Tanıyabilirdi analarını, ne de analar çocuklarını
Bundan anlaşılır insanlar gibi hayvanların da
Birbirlerini bellediği. Süslenmiş tanrılar
Tapınağının önünde, çokluk boğazlanır bir dana-
cık,

Günlük kokulu sunakta, can çekişir, akarken
Göğsünden gür kan, dolaşır anası boynu bükük,
Yeşil ovaları, seçer ayak izlerini toprakta,
Arar durur yazıyı çepeçevre, bir yerde, yiten
Yavrumu görebilir miyim diye. Doldurur inilti-
lerle

Tüm yeşil yaylımı, döner yeniden ahıra,
Yavrunun sevgisiyle yana yana, ne yeşeren
Kıvrık otları kırağılı çayırların, ne
Yaylımların çimenleri, ne de çıkıntılı kıyılarda
Akan ırmak avutur gönlünü, yürek doğrayan
Acısını giderebilir. Öteki danaların sevimli
Sıçrayışları bile oyalamaz gönlünü, gideremez
Üzüntüyü. Böyle derin yavrusuna tutkunluğu.
Oğlaklar bile seçer boynuzlu analarını
Daha yavrucukken titrek sesleriyle, bundan
Az değil toslaşan kuzucukların meleyen analarını
Tanıması, böyle koşar yavrular analarının

Sütlü memelerine, doğa kuralınca. Göremezsin
Ekinlerde, biçimsel ayrılık olmayanlarda,
Bir benzeşme, önce. Böyle süslediğini görürüz
Kayaları değişik boyalı, değişik biçimli
Midyelerin, denizin yumuşak dalgalarıyla
Kumsalda, susayan kumları kızgınca
Dövdüğü yerde, budur gereği de söylediğim
Gibi, tüm kurucu öğeler arasında kesin
Değişikliğin; öz-biçim yönünden, doğaldır,
Kişinin elinden çıkmış değil bunlar.

Öz - biçim, Nitelik

Pek kolay anlaşılır, bizce, benzer biçimde;
Şimşekten doğan büyük yakıcılığın nedeni,
Bizim toprak ocakta yakılanla karşılaştırma
Yapınca, diyebilirsin artık; göksel şimşeğin
Daha küçük öğelerden kurulduğunu. Bundandır
Bizim odun parçalarından küçük ışıldaklarda
Yaktığımız ateşin giremediği yere girmeleri,
Onların. Boynuz geçirir ışığı, yağmur yansıtır,
Nedendir bu? Çok küçüktür ışığın öğeleri
Canlar bağışlayan suyun öğelerinden.
Neden çok hızlı akar süzülen şarap,
Ağır ağır damlar fıçıya zeytinyağı?
Açıktır, zeytinyağının daha küçük öğelerden
Oluştugu, ya da birbirine bağlanmış, çengelli,
Sıkı, Öyle benzer ki ayrılıyor tek tek öğeler,
Yavaşça süzülüyor ufak damlalar süzgecin
Deliklerinden. Bundan anlaşılır sütün, balın
Ağızda, dil üzerinde tatlı duyum uyandırması,
Öte yandan acı bir içkinin dudaklarımızda

Tedirgin eden, ya da kantaronun tiksindiren Etkisine karşı tatlının yeğlenmesi. Buna Bağlanır, doğrudur, düz, yuvarlak öğelerden Oluştğu duyularımıza çarpan, tatlılık veren Nesnelerin. Çengellidir, geçmelidir acılık Uyandıran, kaba görünen nesnelerin öğeleri. Bu tür öğeler duyuların önünü tıkar, tırnaklar, Gövdemize ulaşınca batar, acı verir.

Duyum Ayrılıkları

Çatışır duyularda iyi, kötü etki bırakan Nesneler, öz-biçimlerin başkanlığından bu, Sanma çatırdayan bıçkıdan çıkan, titreyen Çatlak sesin, esin perilerinden yardım gören Sanatçının oynak ellerle tellerden çıkardığı Düz öğelerden kuru ezgiler gibi anlaşılacağını. İnanmayacaksın yürek bulandıran bir ölünün Yansımasından çıkan kokuyla Kilikya tiyatrosunu

Dolduran taze safranın, ya da sunaktan yükselen Günlük kokularının özdeş biçimli öğelerden Oluştğuna. Benzerlik düşünülmez boya öğelerinin

Görüş alanımıza giren iyileriyle, bizde tiksinti Yaratan, bakışlarımızı iğneleyen, göz yaşartan, Korkulu, ürpertici kötüler arasında.

Düz yapıli öğelerden oluşmuş duyularımızda Güzel, sevilir bir etki bırakan nesneler.

Kaba yapıli, duyuları tırtıklayan nesneler Kurucu özün düzeninde ortaya çıkan bozukluk Nedeniyle öyledir. Bir de gerçekten düz olma-

yan,
Çengelli, uçları bükülmemiş, ileri çıkıntılı
Nesneler vardır, işte bunlardır duyuları acıtan...
Bu nedenledir etkisi şarap çökeleğinin,
Bir de baldıran kökünden çıkarılan suyun.
Ateşin sıcaklığı, suyun soğukluğu, yıpratır
Özdeğin türlü tırtıklarıyla gövdenin duyularını,
Önceden kanıtlanmış bunların dokunmayla gel-
diği bize,
Ant olsun yüce tanrılara, dokunmadan, gelir
Hepsi, dıştan çarpmayla doğan iç acısının
Bizi sarsması, sevişmede Venüs'ün verdiği tadın
Duyulması. Bir yabancı nesne girdiğinde gövde-
ye
Karışır duyulur, başlar karşıt direnişler,
Tepkiler sezilir gövdenin kimi yerlerinde,
Duyarsın tepkiyi elini koyduğun bölümde.
Bundandır ilkelerin değişik biçimde oluşu,
Değişik duyuların uyarılmasında. Bize katı,
Sıkı görünenler içinde gereklidir derinliğine
Dal budak salarak, en sağlam yapıyı kuran,
Birbiriyle iyiden iyiye bağdaşan, çengelli
Türden öğelerin bulunması. Böyle oluşmuştur
Bazalt taşları, ilkin kayaların çarpmasına
Karşı koyan, sağlam çakıllar, demirin güçlü
Katılığı, gıcırdayarak kapanmaya engel olan
Maden özünden yapılmış kapı sürgüleri.
Gereklidir akıcı nesnelerden doğan
Akıcı özün düz, yuvarlak biçimli öğelerden
Kurulması, engel olmadığından birbirine yuvar-
lak
Öğeler yutulur su kolaylığınca haşhaş

Taneleri, eşit hızla yuvarlanırlar derine.
Görürsün birdenbire ayrıldığını birbirinden
Gerekince sis bulutunun, dumanın, ateşin,
Oysa kurulmamıştır düz, yuvarlak öğelerden
Bunların hepsi de, yine de engellemez bunları
Karışık yapılı ilkeler. Deler gövdeyi,
Girer içeri gözeneklerden, sivri, çengelli
Öğeler, önlemezler birbirlerini, gördüğümüz gibi
Devedikeninde, kolay anlarsın bunların
Karmaşık ilkelerden değil, sivrilere
Kurulduğunu. Görünce akıcı olduğunu acılık
Veren nesnelerin de sakın şaşmayın, denizde,
Toprağın buğusunda olduğu gibi kavramışsan
Gerçeği: Düz, yuvarlak öğelerden oluşur akıcılar,
Acı verir bize bunlara karışınca katı nesneler.
Gerekmez çengelli biçimde kalmaları bunların,
Bellidir katı, yuvarlak yapılı öğelerin
Yuvarlanırken duyulara acı verdiği,
Daha iyi kavrarsın şimdi katı, düz
Öğelerin ne denli birleşme gücü olduğunu,
Bundandır acılığı deniz suyunun da.
Bir yol var burada, ikisinin ayrılmasında:
Büsbütün yüzde kalır çatışık tuz öğeleri,
Bir havuza akmak, ya da içilecek duruma
Getirilmek için sızınca tatlı olur toprağın
Katlarından su, böyle kalabilir toprakta acıtan.

BÖLÜM ALTI

Öğeler Sonsuz Biçimde Değil

Bağlayınca anlattıklarımı başka bir konuyla
Kanıtlanır nesneleri kuran öğelerin
Belli sayıda biçim değiştirdiği.
Sayılı öğelerden sınırsızca büyüyen bir gövdenin
Kurulması gerekirdi. Bütün öğelerce özdeş
Olan, özdeksel özün küçüklüğü, onların birbirin-
den
Çok ayrı, değişik biçimlere girmesini önler.
Söz gelişi en ufak bölümlerden üçü bir öğede
Birleşir sürerse bu durum, tasarla tek ögenin
Tüm bölümlerinin aşağı, yukarı, sağa, sola
Dağıldığını, bu ögenin tüm biçimine, düzenine,
Yapısına nasıl geçeceğini, öteki bölümler için de
Böyle yapman gerekir biçimleri değiştirmek
İstersen, özdeştir öteki bölümler için de,
Düzen gereği durum, biçimlerin değişmesinde.
Böyledir yeni biçim kazanmakla nesnede büyü-
me.
İnanılmaz kurucu öğelerin sonsuz türde biçimli
Olduğuna. Yoksa dev büyüklükte nesneler bulun-
mazdı,
Yukarda dediğim gibi, düşünmen gerekir.
Göremezdin Doğu dokumalarını, erguvan renkli
Tessalia midyelerinin boyadığı Meliboea
Cilasını, sevimli, ışıltılı, altın tavus soyunu,
Basılmış yeni boyalı dokumaları, değersiz

Kalırdı sakızın kokusu, balın tadı,
Çıkmazdı kuğuların çığırışları, bir de becerikli
Phoebus'un kavalından, özdeş nedenle, yayılan
ezgiler,
Rastgele doğacakmış, demek, bir nesne ötekin-
den.
Daha kötüye dönecekti bütün varlık alanı,
En iyilerinde, dediğimiz gibi, önceden, değişerek
Geri dönecek bir nesne olurdu burun, kulak,
göz,
Ağız için kötü bir durum çıkacaktı ortaya.
Oysa yoktur böyle bir durum, kesin engellerle
Çevrili varlığın bütünü, çepeçevre, inanmak
Gerekir özdeğin sonsuz, değişik sayıda
Biçimlerinin bulunmadığına. Ateş sınırlamış
Kış soğuklarına giden yolu, özdeş ölçüdedir
Yolun geri kalanı da. Sıcaklık gibi soğukluk,
Orta nitelikte ısılar, bulunur tüm varlığın
Ortasında, doldurur uzayı. Böyle sınırlanmış
Yaratıklar, ayrı, iki yanlı kılıç gibi arada,
Bu yanda yalın, o yanda kaskatı soğuklar.

Benzeşik Öğelerin Sayısı Sonsuzdur

Bağlayayım söylediklerimle başka bir konuyu,
Bundan anlaşılır nesnelerin kurucu öğeleri,
Biçimlerinin özdeş nitelikte düzenlenmesi,
Sonsuz sayıda bulunmaları. Biçimlerin ayrımları
Sınırlı olduğundan, ya benzeşik öğelerin sonsuz
Sayıda olması, ya da özdeksel bütünün sınırlı
Kalması gerekir, bunun da gösterdim olmadığını.
Bu gerçek bilgiyi verdikten sonra, gel bakalım

Birkaç dizeyle göstereyim sana özdeksel öğelerin
Doğada, nesnelerin bütününe tükenmez varlık-
tan

Kurmadığını, onlarda sürekli bir devinmenin
Varlığını. Kimi yaratıklar görürsün, seyrek,
Sezersin eli sıkıdır onlarda doğa, verimi az,
Başka yerlerde, uzaklarda, boldur özdeş varlıklar:
Bundandır görmemiz değişik dört ayaklılar,
Hindistan'da binlerce hortumlu fil, ülkeyi
Çeviren fildişinden engellerin koruduğunu,
Giriş yolunu kapadığını. Bu yaratıkların
Büyük kalabalığından, çok azdır gördüğümüz.
Anlatmak isterim ayrıca, tek olan bir nesnenin,
Bir kez yaratılan, yeryüzünde bir benzeri daha
Görülmeyen, özdeksel bir varlığın bulunduğunu,
Elverişli değildir bu somut, sonsuz öz, ondan
Doğamaz bütün varlık, yaratılamaz, beslenemez,
Gelişemez. Tasarla bir süre, bu öğeler yığınının
Devinen bir nesne doğurmak için, evrende, or-
taya

Getirmek için sınırlı olduğunu. Peki nerede,
Ne biçimde, ne nitelikte bir güçle, nereden
Kalkıp girecek uzayda başka bir varlığa?
Ussal bir dayanak yok bu birleşmede, bence,
Güçlü donanmaların çarpışmasına benzer, engin
Deniz dağıtır, parçalar, atar uzaklara, dümeni,
Güverteyi, yelkenleri, kamarayı, ipleri,
Kıyıda kıyıya sürüklenen pupayı.
Bir ölüm kalım savaşıdır görünen belirti,
Kurtulmak için azgın denizin ağır gücünden,
Sinsice düzeninden, acımasızlığından, güven ol-
maz

Denize, bir gün bile, ikiyüzlüdür, gülümserken de .

Işıl ısl deniz; böyledir senin de yaptığın
 Bir sınır koyarsın ilkelere, ayrılır özdek
 Her yöne, akar dalgaları sonsuzluk içinde,
 Bundandır birliğe varamadıkları, derli toplu
 Beslenerek çoğalamadıkları, oysa apaçıktır
 Yine de varlıklarının doğduğu, doğanların da
 Gelişme olanağı bulduğu. Deney gösteriyor
 Oluşumunu bu iki olayın; gerçektir tüm türler
 İçin sayısız kurucu öğenin bulunduğu, tüm
 Varlıkların onlardan yaratıldığı, kurulduğu.

Yaşam - Ölüm

Deprem, yıkım sarsamaz sonsuz yaşam gücünü,
 Ne de tüm nesneleri doğuran, çoğaltan güç
 Sonsuz bir yaşam sağlayabilir bütün yaratıklara,
 Böyledir bilinmeyen çağlardan bu yana süren
 Yarışmada kurucu öğelerin karşılıklı savaşı,
 Bir burda, bir orda kazanır yaşama gücü,
 Yenildikleri de olur, karışmış ölüm iniltileri,
 İlk ışığa göz açan çocuk çığlıklarıyla.
 Yoktur günün ardından gelen bir gece, gecenin
 Ardından doğan bir gün, duyulmasın
 Karıştığı acıyla sevincin, ölüm keskin
 Karanlık bir göçüşle başbaşa vermesin.

Öğelerin karışımı

Bitmiş bu konular, kavranmış, yerleşmiş belleğe
 İyice, bilgi olmuş, görülüyor açıkça

Tek öğeden bir varlığın doğmadığı. Yoktur
Karışık özlerden kurulmayan bir nesne,
Gittikçe güçlenen, etkinlik kazanmayan,
Kurucu öğelerden oluşan bütün türlerin
Birleşimi, büyüklüğü ölçüsünde değişik
Olur biçim kazanması da. Böyledir toprak,
Gizler koynunda soğuk kaynaklarda toplanan
Öğeleri, bunlardır sonradan yuvarlanan, denizi
Besleyen. Topraktan çıkar ateşin öğeleri de,
Yanar, tutuşur birçok yerinde yeryüzünün,
Bunların en korkunçlarıdır Etna'nın yalımları.
Öğeler var, bunlardan çıkar ışıyan yemiş, ağaçlar,
Kişi soyunu esenleyen, sevindiren.
Yine onlardan doğar orman, akarsular, bir de
Dağlarda yayılan yabanları besleyen yem.

Kibele

Tanrıların, yırtıcı yabanların yüce anası,
Varlığımızı yaratan denmiş toprağa bu yüzden.
Geldiğini söyler bilge Grek ozanları Frigya
Tepelerinden, gök konaklarından, aslanların
Koşulduğu bir arabayla. Bununla öğretirler bize,
Kocaman yeryüzünün boşlukta durduğunu, ye-
rin
Yer üstüne düşmediğini. Yabanlar katılır bunlara,
En uysal işlerde kullanılır, tanrıçanın elinde,
Buyruk altına girince azgın yabanlar, kendince.
Çevrelemiş başını kale biçimli taçla, yükselen
Surlarla kentleri koruduğundan. Ürpertir, titretir
Kocaman karaları korkudan, Ana Tanrıça'nın
Yüzünün görüntüsü bile. O gün değişik uluslar,

Eski, kutsal geleneklere bağılı kalarak, anar bu
İdalı anayı saygıyla, Frigyalı yanaşmalar gider
Onların ardınca. O geniş tarlalarda bilinen yön-
temle
Ekilir tarlalar. Onun buyruğunda Galluslar ana-
ya
Karşı gelmekle tanınırlar, düşünmezler atayı,
soyu,
Değer vermezler, anlatılanlara bakılırsa, yaşayan
Kuşakların aydınlanmasını yeterince düşünmez-
ler.
Gümbürder ellerinde gök gürleri gibi dümbelek-
ler,
Çınlar oyuk ziller, ürpertir acı seslerle uğuldayan
Boru, kulaklarda Frigya düzeninde çalınan, kaval
Sesinin yankılandığı sıra. Oklar atılır azgın
Bir çılgınlığın belirtisi, oynatır yüreğini
İnançsız, tanrıtanımaz halkın, bir ürperti
Tanrıçanın yüce adı karşısında. Bir el atar da
Tanrı kadın büyük illere, esenlerse ölümlüleri
Gizliden, döşerler tüm yollarını gümüşle, bakır-
la,
Bol saçılarla kutlarlar onu, güller serperler
Avuçla, kar gibi, alay alay, çiçeklerle çevrilir
Ana Tanrıça. Oynanır Greklerin Kureta dedikleri
Oyun. Benzer Frigyalılara vuruşan, kan döken,
Kargılı, bu cirit oynayanlar. Korkunç görünüşlü,
Başlarında tolgalar. Benzer Girit Kuretalarına
Bunlar, söylencelerde anlatılan, Zeus'un çocuk-
luk
Çılgınlıklarına, çevre tutup oynarken çocuklar, se-
vinir,

Kargılar takınırlar, dizilirler, kılıçlar kılıçlara
Çarpar, öç almak için değil Saturnus'un bu oyun-
ları

Onmaz bir yara açmaz ananın yüreğinde bunlar.
Bundandır pusatlarla donanmış birliklerin gitme-
si

Büyük Ana'nın, ya da anayurdun pusatlarla ko-
runması

Yiğitçe, bu yolda buyruğu yansıtılır Tanrıçanın,
Ananın, atanın süslenmesinde, korunmasında ol-
duğu

Gibi, bütün bunlar güzel işler sayılabilir,
Uzaklaşılr gerçeğin yolundan gittikçe.

Tanrıların Varlığını Açıklama

Anlaşılır, tanrıların ölümsüz, kıvançlı olduğu,
Özleri gereğince, bizim acımızdan, üzüntümüz-
den

Uzak yaşadığı. Sıyrılmıştır onlar korkudan,
Sıkıntıdan, yardım beklemezler bizden, dayana-
rak

Özgüçlerine, kızmadan, suç işlemeyen. Yoktur
toprağın

Duyarlık gücü, yalnız kurucu öğelerle doludur,
Çıkarır birçoklarını güneş ışığına değişik
Koşullar altında. Eğilim duymuş kimi kimseler,
Denize Neptunus, bolluğa Ceres demeye, sevgili,
Bacchus'un adını anmadan geçmemeye, gerçek
Öze uygun bir tanımla şaraptan söz etmek
İsteyince. Diyebiliriz, yeryüzünde Tanrılar Anası
Adının verilmesi kurtarmış tini bozulmaktan

Dinlerin getirdiği kötü inançlar yüzünden.

Öğelerin Karışımı

Otlar sürekli belli bir çayırda koyunlar,
Keçiler, savaş atlarının taylorı, boynuzlular,
Yine bu gök çatısının altında içerler
Belli ırmaklardan, serinletirler kurumuş
Boğazlarını susuzluktan. Apayrı yaşarlar
Yine de, korurlar anadan, atadan kalan özdeşliği,
Kendi soyuna çeker bütün bu özellikler.
Ot, türünün özdeğinde görülen türlüölük tutarın-
ca,
Bir ayırım bulunur öğelerinde de, suda da.
Özsu, kemikler, barsaklar, damarlar, sinirler,
Sıcaklık, bir yaşayıcı özden kurulur topluca,
Biçimlenmede birbirinden ayrılırlar. İlkelerin
Değişik düzene girmesi sonucudur bu. Ne varsa
Ateş yalımlarından oluşmuş, sürüp gitmezse
Gerekir öğelerle birlikte nesnelerin içinde
Saklanması, bundandır ışığı yayıp ateşten
Yalım çıkaran, kıvılcım sıçratan, külü dağıtan.
İlgilen ölçölü bir anlayışla bunlara benzeyen
Nesnelerle, öğreneceksin birçok varlığın özleri-
nin,
Değişik yapılarının içinde saklı kaldığını,
Görüyorsun birçok varlıkta, yemişte
Kokunun, tadın renkle birleştiğini. Bundandır
Varlıkların değişik nitelikte oluşu:
Girer rengin ulaşamadığı öğelere buğı,
Başka yönden bir tat uyandırır renk
Nesnelerden gelen, duyularda. Anlarsın

Bundan değişik yapıda olduğunu öğelerin.
Böyle birleşir değişik yapıda özler,
Bir yumak olur, biçim kazanır, nesneler
Bu özlerin karışımından. Görebilirsin bizim
Dizelerimizde bunu, birçok özdeş harfin
Değişik sözcüklerde bulunduğunu, Gerekir
Onaylaman sesin kurulduğunu sözlerin olduğu
Gibi, dizilerin de değişik öğelerin birleşmesinden.

Ortak harflerden kurulan iki sözcük, birbirinin
Özdeşi değilse, öyledir benzer öğelerden düzenlenen

Bütün varlıklar da, benzemez yapı bakımından
Birbirine hepsi, böyledir öteki varlık evreni de,
Ortaktır birçok nesnenin kurucu öğeleri,
Oysa ayrılırlar birbirinden, bir bütün olarak,
Oluşumları içinde. Doğrudur buna dayanarak
Söylemek kişi-soyu, yemişler, yapraklı ağaçlar
İçin türlü ilkelerin bulunduğunu.

Kurucu İlkeler Karışmaz

Sanılmasın tüm varlıklar birbirini dölleyebilir:
Yoksa görürdün her yanda, yarı insan, yarı hayvan

Görünümlü, şaşılasi yaratıkların çıkışını.
Gövdelerden kocaman dallar, denizde, karada
Yaşayan yaratıklar, ellerin-ayakların karışımından
Ağzından yalımlar saçıp soluyan Chimaeraları bile

Bırakırdı tüm nesnelerin yaratıcısı doğa. Görürüz

Bunların olmadığını, varlıkların belirli özlerden
Geldiğini, ana kuşak, türler soyları belli
Düzende, biçimde, gereklidir bu oluşum. Yemek-
lerle

Beslenen tüm varlıklar, alınca besinlerini, içten
Yayar bütün örgenlere bölümlü, onlar birleşerek
Bu düzenle, sağlar en uygun devinmeyi, yer açar.
Biliriz doğa gereksizleri geri verir toprağa.
Atılır, çarpmalarla, görünmeyen tozanlar gövde-
den,

Ne döl, ne yaşamsal güce katkı verebilir bunlar,
Sanma yalnızca diriler için geçerli bu yasalar,
Tüm varlıklar için geçerli bu düzen. Ayrılır
Doğaya göre birbirinden yaratıklar, kurulması
Gerekir nesnelerin, bireysel durumda, ilkelerin
Biçimlerine göre değişiklikte. Sanılır benzeşen
İlkeler yok da, bundandır değişik yapıda
Nesneler, aynı görünümlü varlıklar
Değişiktir kurucu öğeler, bundandır özlerin
Başkalığı da, bölmenin, yolun, uzaklığın, düşme-
nin,

Çarpmanın, devinmenin, ağırlığın gerekliliği.
Yalnızca nesneleri değil, dirilerden, denizi,
Karayı birbirinden ayırır, yeri göklerden.

Kurucu Öğelerin Boyası Yoktur

Dinle, tatlı çalışmayla biten dizeleri, benden,
Sanma, gözlerimizde ak görünenlerin ak ilkeler-
den

Kurulduğunu, ya da karaların yine karalardan,
Nesnelerin belli renkleri olduğunu, bu yüzden.

Sanırsın özdeğin öğeleri hep benzer boyalardan Oluşan bir örtüyle kaplanmıştı, oysa yoktur Özdeğin ilkelerinde boya. Ne görünen, ne de Görünmeyen bir boyası olur özdeğin öğelerinde. Bu yüzden kavramaz anlığımız öğeleri dersin Yanılırsın, gerçekten uzak kalırsın, doğuştan Görmeyen, güneş ışınlarını bilmeyenler yalnız Dokunmakla duyar nesneleri, çocukluktan Yoksundur onlar renk duyusundan. İyi düşün öyleyse, dokunmayla kavrar, algılarız Nesneleri, renkleri olmasa bile, ancak buna Yeter anlayış gücümüz bizim, görmeden Boyaları dokunuruz nesnelere, yine, karanlıkta, Algılarız onları, kanıtladım bunu da başarıyla, Göstermek istediğim öğelerin renksiz olduğunu sana.

Tüm renkler dönebilir başka bir renge, Oysa öğeler elverişli değildir buna, gerekir Sonsuzca kalması değişmeyen bir nesnenin, yokolmaz bu yüzden bir tek nesne bile. Değişen, yerinden taşınan döner yokluğa, Varolmadan önceki duruma, sakın bu nedenle Öğelerde renk olduğuna inanmaktan, dönmez Yokluğa bir nesne bile, varoldukça.

Renklerin Oluşu

Öz bakımından boyasız olan bütün öğeler Kuruluş yönünden değişik biçimlerde, Değişen renklerle görünür tüm nesneler Çok önemliyse nesnelerin bağlamsal varlığı, Nasıl bir değişkenlik içinde birleştiği,

Düzenlendiği, karşıt devinimde bulunduğu, kolay
Anlarsın bunu, bir nesnenin karayken ak olduğunu,
Sonradan bir mermer yığını gibi pırıl pırıl,
Denizde azgın yellerle kamçılanan suların
Parlayan mermer rengi ak dalgalara döndüğünü.
Diyebilirsin bunun ardından: Kara gördüğümüz
Bir nesnenin karışır birden kurucu öğeleri,
Özdeğinde, değişir ilkelerin düzeni, eklenir
Birbirine, yavaş yavaş dönüşür ışıldayan aka.
Koyu mavi öğelerden kurulmuş olsaydı denizin
Dalgalı suları parlamazdı bir gün bile.
Pek çok sarsıp çalkadığın mavi nesneler
Alamazlar ak mermerin rengini, değişik
Türde kurucu ilkeler bulunsa renkte, denize
Geçici, arınmış bir duruluk veren, bir dörtgenin
Değişik biçimlerden kurulup, bir birlik,
Bütünlük göstermesi gibi, görmemiz gerekirdi
Bizim de, değişik biçimlerden kurulan
Dörtgende tanıdığımız açık seçik birliği,
Ya da keskin çizgili, çatışık nesneleri.
Öte yandan biçimlerin değişikliği,
Dıştan dörtgen görünmede bir engel
Değildir kuruluş yönünden özdeşler için,
Yalnızca tek tek nesnelerin renklenmesinde
Görülen değişik ışıltı bütünün parlaklığında
Bozabilir uyumu, birliği. Burada bizi, nesnelerin
Öğelerindeki renklenmeyi anlamada yanıltan
Bir neden yok, aktan ak çıkmadığı gibi
Kara da karadan çıkmıyor, değişik renklerden
Doğarlar çokluk, daha kolay değil mi akın

Renksiz bir özden, karanın karadan ya da
Büsbütün karşıt renklerden geldiğini düşünmek.
Seçilemez renkler ışık olmadan, ışıktan
Yoksun kaldıkça nesnelerin kurucu ilkeleri,
Anlaşılır bir renk örtüsünün de bulunmadığı.
Ne değeri olabilir rengin karanlıkta?
Işıktadır değişir, ışıktadır yansır renk,
Ya ışığa yönelir, ya da yansır ışıktan.
Güneşte renk renk parlayan çelenk gibi
Boynunu çeviren güvercin tüylerince.
Işıldar, ara sıra, bir yakut gibi parlak,
Kıpkızıl aydınlıkta, bir de görüldüğü olur
Bize bakıldığında tüyden bir çelenk
Gök mavisinin yeşil zümrütle karışmasında,
Ya da ışığa karşı çevrilmiş bir tavusun
Kuyruğunda görülen renk değişimlerinde
Olduğu gibi. Işığın yayılmasından doğar bunlar
Besbelli, bilmek gerek ışıksız renk yoktur.
Bilindiği gibi algılar gözbebeği, gerçekten,
Sezer ak olanı, başka bir yolla karayı da,
Algılar öteki renkleri de ayrıca. Duyulmaz
Nesnelere dokunmakla renkler, yalnızca
Biçimler sezilir nesnelerde; bundan anlaşılır
Tüm kurucu ilkelerin renksiz olduğu, dokunma
Duyusuna değişik etkiler yapan, türlü
Nitelikte, özel biçimlerin bulunduğu, kavranır.
Bağlı değildir rengin yapısı belli biçimlere,
Bulunabilir bütün öğeler, kuruluş bakımından,
İstenen renkte. Nedendir özdekten doğan bütün
Türlerde yaratıkların değişik renge bürünmesi?
Böyle olmasa, gerekirdi uçan kargaların bile
Ak tüylerden çıkan ak ışınlar yayması, gerekirdi

Yine, ya kara kuğuların kara ilkelerden, ya da
Alacalı, tek örtülü renkten doğması.
Sen, rastgele bir nesneyi, en ufak bölümcüklerine
Ayırır bırakırsan, açıkça görürsün ilk renk
Örtüsünün yavaşça silinip gittiğini, böyledir
Erguvan rengi giysilerde de durum, iplik iplik
Ayrıldığında kalkar ortadan erguvan rengi,
Böyledir Fenike'den gelen, iplikleri parlayan
Yönetici giysilerinde görünüm. Bundan anlarsın
Tek tek ipliklerin tüm renkleri yitirdiğini
Öğelere ayrılmadan önce. Söyleyebilirsin tüm
Nesnelerin kokular, sesler yaymadığını, inanmaz-
sın

Artık nesnelerden kokunun, sesin çıkacağına.
Bundan anlaşılır kokusuz, sessiz nesnelerde
Olduğu gibi, görmediğimiz birtakım renksiz
Nesnelerin de ortaya çıktığı. Keskin bir
Anlayış yetisinin bile gücü yetmez kavramaya
Bunu, başka nesnelerin eksikliğini sezdiği gibi.

İlkelerin Niteliği Yoktur

Sanma kurucu öğelerin yalnızca rengi yoktur,
Çokluk sıcaklıktan, soğukluktan, kızgın buğ-
dan,
Sürüp giden niteliklerden, sesten olduğu gibi
Tattan da yoksundur tüm kurucu ilkeler.
Koku da yaymaz kendiliğinden nesneler.
Ne çok istersin mercanköşk, sarısakız, sümbül
Gibi bitkilerden koku yayılmasını, burnumuza
Bir nektar kokusu gelmesini, tüm bunlardan
Daha çok bitki yağından tatlı kokular almayı.

Elinden gelmez senin kokusu burnumuza gelme-
yen

Arıtılmış nitelikte bir yağ oluşturmak ya da
Nesneden yayılan kötü kokuyu karıştırıp gider-
mek,

Bu özdeş nedenler yüzünden yayılamaz koku, ses
Kurucu özlerden, bir de onların benzerleri:

Sıcaklık, soğukluk, ılıkılık gibi ölümlü

Bir yığından çıkan nitelikler. Uzak kalması

Gerekir ilkelerden kolayca bükülme, eğilme,

İncelik, bölümsel dağılma, delinerek içten

İçten oyulma. Sonsuzca kalan dayanaklar üzerine

Evreni kurmak, bütünün sağlığını korumak ister-
sen,

Bütün varlıkların yokluğa batınmamasını dilersen.

İlkelerde Duyarlılık Yoktur

Düşün şimdi, duyarlılık yetisi olduğunu gördü-
ğümüz

Tüm nesnelerin, duyarlıktan yoksun öğelerden

Oluştüğünü: Gerçeğe yüz çevirmeden, direnme-
den

Siliniyor açıkça, deney bildiriyor elimizden

Tutarak, söylendiği gibi, dirilerin duyusuzlardan

Doğduğunu. Görürüz sırasız yağın yağmurlar

Yüzünden, çokça ıslanan toprakta dipdiri

Böceklerin çamurdan çıktığını, bu nedenle

Bütün nesnelerin birbirine dönüştüğünü,

İrmakların, yaprakların, besleyici yemin,

Dağlarda yaşayan hayvanlara dönüştüğünü,

Dağ hayvanlarının da, yediğimiz için etlerini

Bizim gövdelerimize karıştığını, sık sık
Bizim gövdelerimizden de yırtıcı hayvanların,
Kanadı güçlü kuşların beslenip geliştiğini.
Böyle çeviriyor doğa besini diri varlığa,
Bundan oluşur bütün yaratıkların duyarlığı,
Yine böyledir kurumuş odunun yalınlanarak
Yanması, bütün yongaların ocakta ateşe
Dönüşmesi, anla bir de, ne önemli olduğunu
Bu kurucu öğelerin, düzenlenmesinin, karışma-
sının,
Yerleşmesinin, birbirine dönüşmesinin, sonra
Karşıt devinimler içinde bulunmasının.

BÖLÜM YEDİ

Duyarlılığın Ortaya Çıkışı

Nedir tını kendi kendine devindiren,
Türlü türlü duyuların oluşmasını sağlayan,
Kımıldanmalara neden olan, duyarsızdan
İnanmadığın duyarlı bir varlık çıkaran?
Kendiliğinden karışır toprak, taşlar, odunlar
Kaynaşır, dönüşür de yaratamaz bir dirilik
Duyusu, canlılık, bellidir bu. Unutmamak gerek
Bu konularda, benim tüm yaratıcı varlıklarda
Duyu gücünün, duyarlık yetisi bulunan yaratık-
ların,
Doğmuş olduğunu söylememi. Düşün ilkelerin
Küçüklüğünü, odunda, toprak yığnında görme-
diğimiz
Duyarlılık yetisi uyandırdığını, dizilişleri,
Biçimlerini, devinimlerini, yerlerini.
Yağmurların yarattığı ıslaklıktan türer
Diri böcekler, bozuluur yeni basınçlar altında
Özdeği kuran ilkelerin düzeni, yeniden
Bir bileşim gerçekleşir, diri varlıkların
Oluşması yolunda. Bunun yanında duyarlılar
Yalnızca duyu gücü bulunanlardan yaratılabilse,
Tüm öteki nesneler için bu durum sürse, burada,
Süresiz olurdu özleri düşünüldüğü gibi, bağlı
Kalırdı duyu gücü barsaklara, damarlara, iliklere,
Ölümlü nesnelerden doğardı tümü gördüğümüz-
ce.

Onların sürüp gitmesi için, sonsuzca, ya bölüm-
sel

Duyarlı olmaları ya da bütün gibi duyu gücü
Taşımaları gerekirdi. Oysa olamaz örgenlerde
Sürekli bir duyarlık. Düşünmek gerek örgenlerin
Birer birer ya da gövdeden ayrılmış elin, kolun,
Başka bir örgenin kendi başına duyarsız olacağı-
nı.

Özdeş bir yaşam duyusu içinde bulunan,
Birbirine uyan, tüm dirilerde durum böyledir.
Bu kurucu öğeler denen yapılaşmalar nedir?
Neden ölümlü olur yaşayan bir varlık, sonra
Kurtulur ölümün daracık yolundan, diriler,
Ölümlüler için belirli bir durum varken?
Tüm varlıklar dölleseydi birbirini, kocaman
Bir diri kalabalık çıkardı ortaya; oysa
Apaçıktır, insan, evcil hayvanlar ya da
Dağ dirileriyle birleşse bile bir yaratığın
Çıkmayacağı böyle bir birleşmeden.
Gerçekten, varlıklar kendi duyarlılıklarını
Yitirir, başkalarına özgüleri alırsa bundan
Ne çıkar? Önceden gösterdim yumurtanın yaşa-
yan

Civcive dönüştüğünü görüyor, anlıyoruz, yerde
Solucanların kaynaştığını, sonra sırasız
Yağmurlar etkisiyle çürüdüğünü. Anlamak
Gerek artık, duyu gücünün duyarlıktan yoksun
Nesnelerden doğduğunu. Söylemek gerek bura-
da:

Değişmenin duyarlılığı olmayandan duyarlıyı
Doğurabildiğini, ya da benzer bir doğumla
Ortaya çıktığını. Elverir göstermek, kanıtlamak

İçin açıkça bunu, ancak birleşmeden sonra olması

Doğumların, birleşmenin ardından değişimin gelmesi.

İlkin ne nesnelerde duyarlık vardır, ne dirilerde
Doğmadan önce, şaşılacak bir yönü yok, dağılmıştır

Yaratıcı öz havaya, sulara, toprağa, topraktan
Çıkan varlıklara. Toplamaz bunları bir daha
Bir araya, birleştirmez birbiriyle, yeniden,
Yaşamsal davranış, bütün varlıklara duyarlık
Yetisini veren yeti.

Ölüm Üzerine

Ağır bir tekmeyi yemeye görsün diri, sonunda,
Sarsar, çalar onu birdenbire yere doğa,
Karışır birbirine bütün duyular gövdede, tinde.
Bozulur ilkelerin düzeni, dağılırlar, yıkılır
Yaşamı sürdüren devinme, sarsılır ele, ayağa
Değın bütün gövde, kopar gövdeyle can arasında
Yaşamı bağlayan bağ, çözülür can, gider, damardan.

Başka hangi yolla düşünebilir etkisini baskının,
Bütün bağları koparan, dağıtan olayın?
Az yıkıcı çarpmalarda üstün geldiği olur
Son yaşam kımıldanışının, yendiği görülür
Güçlü çarpmaların doğurduğu sarsıntıları,
Yolunca gider işler, aksamadan, düzen içinde,
Ölümün baskın gücünü yıkmış gibi yeniden
Uyandırır duyuları. Yoksa nasıl döndürebilirdi
Ölümün eşiğinden, yeniden sağlardı yaşamı,

Bilincini toplayabilirdi onların, önceden
Geliştirilen ereğe yönelmede?

Sevinçli Acı

Acı doğar; özdeğin öğeleri diri etin içinde,
Elde, ayakta sarsıntı yapar, kımıldarsa sağa
Sola içerde, kendi yerlerinde; sevinç duyulur
Buna karşın eski yerlerine dönünce öğeler.
Bundan anlamak gerek acı ya da tat duyusunun
Nesnelerin ilkelerinde olmadığını, kurucu öğeler-
de
Bulunmadığını. İlkelerin yeni kımıldanışından
Ya bir acının, ya sevilen bir tatlılığın
Doğması gerekir, yoktur öğelerde duyu gücü.
Duyarlılık bulunsaydı tüm yaratıklarda, öğeler-
den
Kurulumaları nedeniyle nerde gelirdi kişi soyuna
Özellik? Bir kahkaha çınlatmak, gülmek gerekir-
di.
Kırpiklerden, yanaklardan gözyaşları dökerek,
Çok sözler söylenirdi nesnelerin karışımı
Üzerine, bilerek, hepsinin ölümlülere
Benzemesinden dolayı, doğması gerekirdi öğele-
rin
Böylece başka varlıklardan, onlar da başkalardan,
Böyle sürer gidermiş sonuçsuz durum.
Bunun ardından konuşan, gülen, anlayan bütün
Varlıklar, bu yöntemle çıkardı ortaya, sandığın
Gibi yürürdü tüm işler. Bizce, bir deli saçması-
dır.
Bu, gülmek gülücü bir özdekten de gelmeyebilir,

Anlayışı olan, kanıtlarla deneyip öğrenen
Gerekli kılmaz söylenmiş, açıklanmış bağlanmayı
Kendince. Neden gerekli değildir öyleyse
Duyarlığı olan yaratıkların, duyudan yoksun
Özlerden oluşması? Gökçe öğelerden doğmuşuz
Hepimiz, bir ata yaratmış bütün bizleri. Onun
Verimli yağmur damlalarından dölleenmiştir
Yüce toprak ana, doğurmuş ıslıl ıslıl yemişleri,
Yaprak açan ağaçları, kişi soyunu, tüm hayvan
Türlerini, koymuş ortaya yaratıkların beslendiği
Besini, tat vermişler yaşama, sürdürmüşler yeni
Kuşakları, bundan ana adını almış toprak, gerek-
li.

Bundandır topraktan doğanın yine toprağa dö-
nüşü.

Havadan çıkıp yere düşenlerin, yine göğe ağma-
sı.

Sanma geniş evren alanında devindiğini
Gördüğümüz sonsuzca kalabilen ilkelerin ölümle
yokolacağını, dağıtır, birliğini bozar onların
Ölüm, açar aralarını, ayırır birbirinden.

Sonra bağlar birini ötekine, etkiler,
Dönüştürür biçimleri, başkalaştırır, değiştirir
renkleri

Büsbütün, duyarlık kazanır düzenlenen varlıklar
Sonra yitirir bunu birden. Bundan anlarsın
Hangi kurucu öğelerin, hangi yöntemle geldiği-
ni,

Hangi kuruluş içinde ilkelerin birleşerek
Aralarında karşılıklı devindiğini. İnanma sakın
Sonsuz öğeler düzeninde bir durma olduğuna,
Nesnelerin yüzeylelerinde gördüğümüz dalgalan-

ma,
Birden doğup batma vardır içlerinde de.
Bizim, bu dizelerimizde olduğu gibi,
Harflerin yanyana gelerek ötekilerle birleşmesine
Benzer onların da düzeni, yerleşmesi: Yer, gök,
Deniz, ırmaklar, güneş, ekin, yemiş, bir de diri-
ler,
Tüm benzeşme göstermese de aralarında yine de
Birlik vardır, evrensel bütünde, gerçekten durum
Almadadır nesnelerin ayrılaşma göstermesi.
Böyle doğar varlıklar arasında özdeğin
Kendiliğinden değişen kesimleri, yolları, bağlan-
tısı,
Düşüşleri, itişleri, birlikte çarpışmalar, devinme,
Düzen, durum alma, biçimlenmeler, bundan ge-
rekir
Nesnelerin, onlarla, atbaşı giden değişmesi.

Öteki Evrenlerin Batışı

Çevirelim anlayış yetimizi gerçeklik öğretisine,
Şimdi, yeni bir konu çırpınmada ulaşmak
İçin kulaklarına, bir yenilik getiriyor
Varlığın görünüşü. Yoktur kolay kavranmasına
Karşın, başlangıçta, inancı sarsacak güçlük
Yaratan bir nesne. Yoktur yine böyle büyük,
Şaşırtıcı, sonra adım adım şaşkınlığı
Tümünden gidermeyen bir nesne. Önceleysin gö-
ğün
Işıyan duru maviliği kucaklar dizilen
Yıldızları, ayı, güneş ışığının aydınlatıcı
Parlaklığını: Bütün bunlar ölümlü olsa baştan

Görünmezce, birden, çıksaydı ortaya, şaşılacak
Ne denebilirdi bunlar için, ya da nasıl
İnanabilirdi önceden bunlara kişiler?
İnanmazlardı bana kalırsa. Şaşılacak bir görünüşü
Vardır gökyüzünün. Alamaz kendini kimse
Bu parlak, ışıyan gökyüzüne bakmaktan.
Bir korku uyandırırsa bu yenilik sende,
İyice ölçüp biçmeden, gerçek görüneni, sana,
Düşünmeden girişme bu araştırmaya; yanlışdır
Dersen tartışmayı göze al, bir soru bastırıyor
Bize, yayılıyor dış uzay, sonsuzca, aşılıyor evreni,
Görmek, anlamak, özgür olmak istiyor anlık.

Evren Sonsuzdur

Son yoktur sağda, solda, üstte, altta, çevremizde,
Evrende, olayların dilinedir anlattığım burada,
Ancak böyle çıkar aydınlığa sonsuzluğun yapısı,
Kuşku yok, boş uzay, sınırsız, sayısız ilkeler
Engin evrende, sonsuz devinimler yüzünden
Uçuşmakta türlü hızla. Yeryüzü de, gökyüzü de
Sayısız özdeksel ögenin devinimsiz evresinde
Oluştugu gerçek, evrenin varlık düzenine uygun
Ölçüde; ya kendince, ya bir rastlantı sonucu
Karşılaşmanın, çarpışmanın sonucudur.
Tümünden boş, düzensiz, verimsizdir öğelerin
Basınçla bir araya gelmesi, bu bileşimlerin
Dağıldıktan sonra birden, büyük bir kuruluşun
Başlangıcı oluncaya değin derlenip toplanmaları
Toprağın, denizin, göğün, dirilerin doğuşu gibi.
Düşünmek, kanıtlamak gerek, öteki özdeksel dü-

zenin

Başka bir olanakla, havanın dev kollarıyla,
Evreni kucaklayışı gibi kurulduğunu.

Çok Sonsuz Evren Vardır

Güçlü bir yığın içinde kurulmuşsa ilk özdek,
Olabildiğince yayılıyorsa bir engelle,
Bir dayanakla karşılaşmadan uzay, gerekir
O gün, yaşayan, diri varlığın ortaya çıkışı.
O denli büyükse kurucu öğeler yığını, yetmezse
Bir dirinin yaşam süresi onları saymaya,
Bir yere topladığı gibi her yana yayabilecek
Güçteyse varlığın öğelerini doğa, benimsemen
Gerekir, başka evrenlerde, daha birçok dünyala-
rın,
Türlü kişi soylarıyla, hayvan türleriyle doğacağı-
nı.

Bundan anlaşılır, evrende, bulunmadığı böyle
Bir varlığın, tek doğsun, tek gelişsin de,
İçinde özdeş soydan birçoklarının bağlandığı
Kuşağa bağlanmasın. İncelemeye değer diriler,
Ancak böyle bulursun dağlarda yaşayan hayvan
Soyunu, doğurgan kişi kuşağını, dilsizleri,
Pullu balıklar sürüsünü, tüm kuş türlerini.
Bundan çıkarılır göğün, yerin, denizin, güneşin,
Ayın, bir de öteki varlıkların tek değil
Büyük bir nicelikte varolduğunu, bu nedenle
Yaşam süreçlerinin derin, kımıldamaz bir sınır
Taşıyla belirlenmediği, yeryüzünde tür tür
Büyüyen, toplu bir soy olarak onların ölümlü
İlkelerden doğmadığı. Mutluluktur insan için:

Tanrıların Yönettiği Ülke Yok

Görüyorsun, bütün evrenin tanrıların baskısından

Kurtulmuş, bağımsız, başına buyruk olduğunu.

Kutlu tinde, tanrıların yüce barışı içinde,

Sessiz bir yaşamın tadına doyumaz, mutlu

Bir varlığın sürdürüldüğünü, kimmiş onlardan

Bu sonsuz evreni yönetebilen, bu sonsuz sınırsız

Gök boşluğunun dizginini yönetici elinde

Tutabilecek olan kimmiş, tüm gökyüzünü düzenle

Döndürecek, verimli toprağı göğün yalımlarıyla

Isıtabilecek, bu günde, bu yerde, bulutlarla

Bir karanlık yaratmak için, ısıyan gökyüzünü

Karartmak için, yıldırımlar gönderen, şimşekler

Çaktıran, gökleri gürleten, kendi tapınaklarını

Yıkan, kuduran, çölleri tutuşturan, güçsüzleri, suçsuzları

Öldüren, sonra tüm suçlardan sıyrılan kim?

Evrenin Oluşu - Yokoluşu

Evrenin başlangıcından, oluşum gününden

Sonra çıkmış ortaya güneş, deniz, yeryüzü

Eş sürede, toplanmış dışsal bir basınçla

Nesnelerin öğeleri, derlendi sonsuz bütünün

Engine fırlattığı özler, bunlardan beslenmiş,

Gelişmiş denizler, karalar. Bunlardan kurulmuş

Uzayda, uzakta, yüksek çatılı gökyüzü konağı,

Onunla yükselen hava. Böyle derleniyordu

Çarpışmalarla varlıkların öğeleri çevreden.
Bu yöntemle oluşuyordu türler, sular sulara
Toprak toprağa katılıyor, ateş ateşi besliyor,
Hava havayı. Sürmüş tüm varlıkların yaratıcısı
Toprak ananın yaratmaya en yetkin biçimi
Vermesine, son sınıra getirmesine değin.
Bundan anlaşılıyor, daha güçlü olmadığı yaşam
Giysilerini giyinip gelmenin onları çıkarıp
Gitmekten. Böyle ayrılmıştır bir bir yaşam
Yolları yaratıkların, gereğince, böyle yönetir
Gelişmeyi doğa özgücüsüyle. Ne varsa mutlu bir
Davranışla büyüdüğünü, adım adım geçen yılların
Basamaklarına tırmandığını gördüğün, alır bolca,
Özdekten, yitirdiklerini, yayılır gövdeye besin,
Tümden, damar damar, dağılmış uzaklara ayrılanlar,
Yine de yitmemiştir, azalmasın diye yaşamak için
Besin olan özdek. Ayrılanlar sayısında dönüp
Gelenler, katılanlar var nesnelere, büyümenin
Doruğuna varılır böyle, nesneler toplanarak.
Azalır yaşama gücü, bölünür yeniden, dirimi
Sağlayan yetiler, göçer daha kötü bir yöne.
Büyüklüğü, genişliği oranında, bir de büyüme
Yetisi bulununca bir nesnenin, o büyüklükte
Yığın yığın öğeler çıkar, dağılır çevreye
Özdeksel özlerden. Kolayca bölünüp dağılamaz
Beyin bütün örgenlere damar damar, yetmez
Böyle bir varlıkta besin yaşam akımını
Yenilemeye, beslemeye, gidenin yerini doldurmayla.

Böyle ölür gider adım adım diriler, öğelerin
Ayrılmasından boşluklar doğunca, bir de,
Dıştan çarpmalara uğrayınca. Azalır yaşlılıkta
Beslenme gücü, dinlenmez varlık, gider ölüme,
Dıştan gelen saldırılarla, yıpratan vuruşlarla,
Bütün nesneler, bunun gibi evrenin güçlü çatısı,
Sarsılır sonunda, yıkıntıya döner çarpmalarla.
Besindir varlıkları güçlendiren, bütünleyen,
Nesneleri ayakta tutan, karşıtı da olur bunun,
Ne damarın, ne de doğanın yeterli olur yardımını.
İş kalmamış çağımızda, dev yaratıklar, türler
Doğurmuşsa da eskiden, tükenmiş, daha küçük
Yaratıklar üretebiliyor şimdi. Göndermiyor gök,
Altın bağlıklarla ölümlü varlıkları tarlalarımıza,
Denizi, kayalara çarpan, gürleyen kırılmayı yarat-
tığı
Gündeki gibi. Toprak doğurmuş beslediği varlık-
ları,
Ölümlüler için yaratmış toprak: Işıyan ekini,
Sevindiren asmayı, görüşüne göre, sevimli hayva-
nı,
Besleyen yemi, emeğimiz geçmeden yetişenler.
Geçiniriz emekleriyle sığırların, tarımcıların,
Demirin azlığından tarla sürmede çoğalır yorgun-
luk,
Azalır ürün. Başını sallar yaşlı köylü, çeker içini,
Boşa gitmiş bitmeyen çalışmalar, geçen günlere
Göre, över geçmişi, ataların mutlu çağını özler.
Sızlanır yaşlı, kurumuş asmaları görünce, yakınır
Çağların değişmesinden, çıkar yakınmaları göğe:
Anlatıldığına göre çok mutluymuş eski kuşak,
Ufacık tarlası olsa da, az emekle iyi geçinirmiş

Bağında. Anlamaz nasıl geçtiğini, yere gömüldüğünü,
Yıllar içinde, yorgun düşen kimselerin.

Epikuros'a Övgü

Sensin, ilkin, korkunç karanlıklar içinden
Aydınlatan ışıldağı kaldırabilen, göstermek için
Yaşamın iyiliklerini. Senin ardınca geliyorum,
Sen, ey Grek soyunun süsü. Korkusuz basıyorum
Ayaklarımı, yerde bıraktığın izlere, yarışmak değil
Seninle düşüncem. Çiçeklenen sevgim sürüklüyor
Ardınca beni. Kuğunun elinden gelir mi kırlangıçla
Yarışmak, titrek ayaklarına bakmadan keçinin
Oynak atla boy ölçüşmesi? Sensin ey atam,
Gerçeğin bulucusu, sevecen öğüdü veren.
Arılar, ne denli, kırlarda, çiçekler arasında,
Emerse balı çiçekten, öyle toplarsınız biz de
Senin yazdığın yapraklardan altın sözleri.
Altın sözler yaraşır sonsuz yaşama.
Tanrısal bir anlayış gücünün ürünüdür
Senin kurduğun düzen, odur varlığın yapısı
Üstüne, gür sesle bir bildiriyi ortaya koyan.
Canlar titriyor korkudan, sarsıldıkça evrenin
Çevresel direkleri, görüyorum sonsuz uzayda
Varlıkların dönüşünü, tanrısal güç düzenliyor
Barışın yerini, fırtınalardan uzak, yağmur
Bulutlarının toplanmadığı, kar serpintilerinin
Dokunmadığı, buzlu soğuklarda ısıyan yumakla-

rın

Döküldüğü, sevimli havanın güldüğü, ılık yağ-
murlarının

Yağdığı yerde. Kendince düzenler doğa varlığı,
Kimse bozamaz mutlu tanrılar sevincini, karşı
Çıkamaz Acheron'un karanlık ülkesine, engel
Olamaz yeryüzüne, ayaklarımızın altında sonsuz
Boşlukta olanlara bakmaya. Tanrılık güç burada
Doğar içime, sevinçle korku, çıkmış ortaya
Açılmış senin düşünce gücün tüm yönleriyle.
Gösterdin öğelerin tüm varlıklarda ne denli
varolduğunu, değişik biçimlerini, kendiliğinden
Bir itimle sonsuz devinime geçtiğini, nesnelerin
Bunlardan, bir bir, kurulduğunu, oluştuğunu.
Görünüyor tinin de, canın da yapısı, açıklanmış
Hepsi dizelerimde, gitsin yüreğinden kişinin,
Derinden, yaşamı titreten cehennem korkuları.
Örtülmüş tüm insanlar ölüm karanlıklarıyla,
Kimse kalmamış yaşamın tadını çıkaracak.

Ölüm Korkusu

Ölümden sonra, Tartarus'ta kötü, korkulu,
Çekilmez bir yaşamın süreceğine, tinin
Kandan, yelden geldiğine inananlar, önerenler
Tadına varamaz öğretimizin. Anlayacaksın tümü-
nü

Bunların, göreceksin ileride, ne görklü bir varlık,
Ne de gerçek bir yaşam değeri olduğunu.
Yurdundan kovulanlar, toplumdan dışlananlar,
Ağır, kötü suçlarla suçlananlar, acının
Sayılmaz türünü çekenler bile yaşarlar,

Keserler kara koyunları, tanrılara adak
Diyerek, acılar içinde çırpınırken,
Kutlamalık gönderirler mutlu ölümlere.
Böylece döndürürler, acımaksızın, ruhu
Bir yıkım içinde dinlerin yoluna,
Bundandır kişinin, korkulur durumlarda,
İçinden çıkılmaz, karışık işlerde denenmesi,
Ne gün duyulursa yüreklerinden gelen
Derin, boğumlu bir gerçeğin sesi, o gün çıkar
Ortaya doğruluk, düşler yüz örtüleri, sürükler
Törenin sınırlarını aşmaya ün kazanmanın,
Varsıl olmanın aşırı tutkusu düşkünleri
Sürükler, yönetimin doruğuna çıkmak için,
Gece gündüz uğraşmakla, didinmekle, yıpratır.
Böyle olur, bunlar, ağır suç ortağı, yardımcısı,
Bunlar, ölüm korkusundan beslenen, büyüyen
dirim
Yaraları; birleşemez sıkıntıyla, iğrenç sövgülerle,
Mutlu, güvenli bir varlık, görünüşe bakılırsa.
Ölüm kapısında pusuya yatmak içindir bunlar.
Bundan gelir ölüm korkusu, sakınmalar, kişiler-
de,
Hepsi boş, kaçışmalar, varsıllığı çoğaltma tutku-
su,
Para biriktirme, toplumda kan dökme, can alma,
Ölüm döşeginde kıvranan kardeşten sevinç duy-
ma,
Kan kardeşin sofrasına korkuyla, kötü gözle bak-
ma.
Bir korku, özdeş durumda, sıkça ezilen, üzen,
Acı veren kıskançlığın kaynağı gibidir:
Yanar, yakınır bu göz kamaştıran, gönül çeken

Varlıkları görmek için insan, bakar gözlerinin
Önünde geçen olaylara, yuvarlanırken karanlık-
lar,
Çamurlar içinde kendisi, bir iğrenme duyar çev-
reye.
Düşer ölüm tuzağına kimileri de, ün ardında
Koşarken. Tiksinir yaşamaktan çokluk, sonra dö-
ner
Ölümün eşiğinden aydınlığa, korkudan titreyen-
ler,
Acılar içinde çırpınırken kendi elleriyle canlarına
Kıymak istemelerine karşın, düşünmezler acıla-
rın
Korkudan doğduğunu. Kaldırır utancı korku, se-
vecenlik
Bağlarını koparır, dağıtır kutsal görevi, güldürür,
Kurtulmak istersen Acheron uçurumundan, yüz
çevirmiş
Kimseler yurdundan, anasından, atasından. Nasıl
titrer,
Sarsılır, ürperir, sararırsa çocuklar karanlıkta,
Öyle sarsılırsınız biz de gün ışığında, gerçekte kor-
kunç
Olmayan, yalnız karanlıkta çocukları korkutan,
Günün doğmasını bekleten nesnelerden.
Yoksa ne duyusal korku, ne karamsarlık, ışıktaki,
Gün aydınlığında ürkütebilir kişiyi. Yalnız
Doğanın derin düzenini incelemek bir yana.

BÖLÜM SEKİZ

Tin de Özdekseldir

İlk sözüm şu: Tin, ya da anlık dediğimiz, yöne-
ten,

Düşünen bir yer edinmiş varlığımızda. El, ayak
gibi

Bir bölüm, kişiden, ya da göz gibi tüm diri

Yapının bir bölümü değil, bağlı sayılmaz

Belli bir örgeye, tinsel varlık, serpilmiş

Tüm gövdeye, yaşatan güç, "harmonia" Grekler-
de.

Yaşatır, duyu gücü sağlar bize, bulunmaz belli

Bir yerde tin. Çok söz söylenmiş bu konuda,

Gövdemizin sağlığı nedeniyle, gövdesel bölüm

Olmayışı yüzünden. Bundandır belli bir örgene

Yerleşmediği, tutarsız gelir bana bu savlar,

Sık sık sezilir gövdenin dış bölümlerinde,

Bir sarsıntı, bir yıkım, iç örgeylerimizde

Bir genişlik duyulur buna karşın, bunun da

Görülür karşıtı çokluk, tinde bitkinlik,

Gövdede dinçlik. Ayakta bir sızı, başta ağrı.

Bir uyku sarınca bizi baştan aşağı, kesiliriz

Elden, ayaktan, ne duyarlık kalır, ne seziş, başka

İşler olur içimizde, türlü kıvılcıklar, tatlı

Düşünceler, düşler, bilmez yürek bütün olup

Bitenlerin ne olduğunu bile.

Can da Özdekseldir

Can da duyabilir bütün örgenlerde olanları,
Yalnız “harmonia” değil gövdede sezinleyen güç.
Anlaşılır önceden bu, birçok nesne yitirir gövde,
Buna karşın elimizde, kolumuzda, kalmaktadır
Yaşamı sürdüren bir özellik. Yine kemiklerden,
Damarlardan, gövdeden az çok sıcaklık öğeleri-
nin
Çıkmasından, ağızdan uçan soluğun havada
Dağılmasından. Bundan anlaşılıyor artık bütün
Öğelerin özdeş nitelikte bulunmadığı, özdeş bir
Yaşam yetisi taşımadığı. Buna karşın ilkeleri,
Soluğu, ısıtıcı sıcaklığı düzenlemekle gövdede
Yaşamı sağlamak için elverişli oldukları.
Bundandır ölüm gününde elin, ayağın soğudu-
ğu,
Gövdeden yaşatan soluğun uçup gittiği.
Anlaşılmıştır artık canın da, tinin de yapısı,
Kişinin özel bir bölümü olduğu; Bundandır
Helicon’un yüksek tepelerinden gelen çalgıcılara
Harmonia adının verilmesi de, yitirmiş anlamına
Aktarılınca bu sözcük, daha geniş bir içerik
Kazanmış denebilir, bugün yükletilen başka
İçerikte olmasının nedeni budur, sanılır.

Canla Tin Birliktedir

Söylüyorum canın, tinin birlik olduğunu,
Aralarında özdeş bir yapı kurulduğunu,
Yalnız baştaymış, tüm gövdede, buyruk, düşünen
Yeti, anlayış gücü, tin denen, göğsün

Ortasıdır onun yeri, süreklidir orda.

Korku, ürperme, mutluluğun-, tinin yeri de,
Anlığın da, buradan yayılmış bütün gövdeye can,
Buradan düşünme gücü, tinin buyruğuna bağla-
nan.

Özgürdür düşünmede tin, çıkarır tadını sevinci-
nin,

Ne gövdede kımıldama, ne canda. Buysa gözde,
Başta bir ağrı, sezmez acısını gövdesel bütün,
Yalnızca tin çeker ağrının acılarını, sevincin
Tadını çıkarır can, elde, ayakta ya da öteki
Oynaklarda bir kıl bile oynamadan. Sarılır
Oysa derin bir korkuyu duyunca tin, ürperir
Can, hepten, görürüz titrediğini korkudan, elin
Ayağın, terler döktüğünü, tüm gövdenin ıslandı-
ğını,

Tutulur dilimiz, kesilir sesimiz, çınlar kulak,
Titrer dizlerimiz, kararır gözlerimiz, görürüz
Nasıl yere serdiğini birden, bir can
Korkusunun kişileri sık sık. Sezebilir
Başkası da kolayca, canla tinin içten içe
Bağlandığını. Ağır bir çarpma olunca, can
Ulaştırır onu tüm gövdeye, serer yere.

Can da, Tin de Nesneldir

Gördük açıkça, canın da, tinin de özdeksel
Bir yapıda olduğunu, onlar oynatır eli, ayağı,
Onlar uyandırır gövdeyi uykudan, onlar gösterir
Yüzde anlam içeren devinmeleri, görünüyor tüm
Kişileri onların yönettiği, anlıyoruz dokunmasız
Canın, tinin, gövdesiz dokunmanın iş göremedi-

ğini.

Gerekmez mi şimdi, canın, tinin birer özdeksel Yapıda varlık olduğunu söylemek? Görüyorsun Ortaklaşa çalıştığını tinle gövdenin, birlikte sezdüğünü.

İşlerse korkunç bir ok kemiklere, sinirlere,
Bir sarsıntı doğar içerde, kurtulur yaşam,
Sanılır, kesilir elden ayaktan, baygınlık geçirir,
İçten bir baskı sezer yerde sürünmeye, çalkantı
Belirir tinde, bulanık bir duygu doğrulmak, kalkmak

İçin. Bundan belli özdeksel olduğu tinin,
Acı veren okun, ateşin özdek oldukları gibi.

Tini Kuran Öğeler

Hangi nesnelerde tin var, hangi öğelerden
Kurulmuş tin, açıklayacak, sana, bu yazdıklarım.
Önceleyin en ufak, en ince öğelerden kurulmuş,
Budur, burada söyleyeceğim. Böyledir gerçek, düşün,

Anlayacaksın ilerde, açıktır hepten sana,
Yoktur hızlılıkta tinle özdeş bir varlık,
Kendi kendinin nedeni olan, düşünmede. Çok
Hızlıdır tin, gözümüzün önünde duran nesneler
Yığınınından oluşan bir varlıktan. Bu denli hızlı,
Kolay devinen, bir nesne ancak yuvarlak, yumak
Biçimli, çok ufak öğelerden kurulabilir, bunlardır

Yumuşak bir vuruşla kımıldayan. Böyle sessiz
Bir vuruşla çalkalanır, dalgalanır su, kolay
Yuvarlanan, ufak öğelerden kurulmuştur, benze-

mez

Buna balın daha sıkı olan yapısı: Ağır
Akar damlaları, devinmesi de yavaştır balın.
Çok sıkı birleşmiş, aralarında, yapıyı kuran
Öğeler, daha düz, daha az ince, az yuvarlak
Öğelerden kurulmanın sonucudur bu.
Gelelim şimdi gelincik tohumlarına, yumuşak
İnceden esen yeller kocaman yumaklar koparır,
Dağıtır öteye beriye, döker aşağı.
Olamaz taş, ya da başak yığnında bu,
Ne denli küçük, düz olursa öğelerin yapısı,
Öyle hızlı olur devinmeleri de, ağır sözlerden
Kurulu nesnelerin ağır, yavaş olur devinmeleri,
Sıklığında sağlamdır nesneler. Bilinir yapısı
Deviniminden tinin, şaşılacak nitelikte. Nedeni
Budur küçük, düz, yuvarlak öğelerden kurulma-
sının.
Ey can yoldaşım! Edindiğin bu bilgi yarar işine
Birçok durumda, kazançlı çıkarsın bunu öğrenin-
ce.

Canın Öğeleri

Açıklayacak sana canın yapısını, gelecek konu,
Ne denli ince dokulu olduğunu, neden az yer
Kapladığını, yumak olup toplanınca, birleşince.
Bastırır, birden, tatlı bir ölüm sessizliği
Kişileri, ayrılınca birbirinden canla tin,
Ne bir azalma bütününde, görünüşünde
Gövdenin, ne biçiminde, ağırlığında. Gösterir
Ölüm önceden varolanları yine, eksilen yalnız
Yaşam duyusudur, bir de gövdeyi ısıtan sıcaklık.

Bundandır canın damarlarda, sinirlerde, barsaklarda

Küçük öğelerle tüm gövdeye düğümlü olması.
Ayrılınca gövdeden can, bir kabuktur elden,
Ayaktan kalan, gövdesel ağırlık azalmadan.
Böyle solar, dökülür Bacchus'un çiçekleri,
Tatlı bir yağ dokusu dağılınca havaya, başka
Nesneden, başka bir özsu yayıldığında, görürüz
Bunların ağırlığında bir azalmanın olmadığını
Şaşılmaz buna. Sayısız öğeler kurar özsuyu,
Nesnelerde sezilen kokuyu. Bu nedenle söyledim
Sana sık sık, doğanın tin gibi, canı da
Çok küçük öğelerden yarattığını, bunlar
Uçup gittiğinde, bir değişiklik görülüyor
Nesnel ağırlıkta. Öyle kolay değil düşünmek
Bu yapıyı. Çıkar ölürken bir kişinin ağzından
Buğulu bir soluk, kurucu öğeleri çok incecik,
Karışır yeniden havaya; böyle karışmış
Sıcaklık da havayla. Çok gevşektir yapısı
Sıcaklığın, içinde, sayısızca devinen, nicelikte,
Hava öğelerinin bulunması nedeniyle. Belli,
Bundan, tinin üçlü bir yapısı olduğu. Ancak
Bunlar yetmez duyu gücünün oluşmasına, güçlü
Duyusal, algısal bir yetinin doğmasına,
Kımıltısız düşünme gücünün eyleme geçmesine.
Onlardan, doğması gerekmiş, bilinmeyen, devin-
mede,
İncelikte, benzerli öğelerin küçüklüğüne, düzlü-
ğüne,
Eş bulunmayan, dörtlü, bir yapının kuruması.
Budur doğurgan öğelerde duyunun ilk duyusal
Devinmesi, sonra sıcaklığın uyanışı, yellerin etki-

si,
Havanın, yellerin, tüm varlıkların devinişi.
Kan dalgalanır, geçer bütün iç örgenlere,
Ulaşır kemiklere bu duyu, varır iliklere,
Bir tat doğar bundan, ya da karışık durumda
Bir yanma sezilir. Ne bir acı verir,
Ne ağır bir yıkım işler iliklere değin.
Yoksa karmakarışık olurdu ne varsa,
Sonunda kalmazdı yaşanacak bir yer,
Çıkardı can bölüm bölüm, tüm gözeneklerinden
Gövdenin. Dururdu üstderide bütün devinme-
ler,
Böyle koruyabiliriz dirimi ancak. Anlatmak
İsterim sana, şimdi, seve seve nasıl birbiriyle
Karışıp düzenlendiğini bu yeteneklerin, bozuyor
İşimi düzenin açıklanmasında dilimizin yetersiz-
liği,
İstiyorum gücüm yettikçe, yine de, belirlemek
En önemlilerini, bak çalkalanıyor nesnelerin ilke-
leri,
Ötede beride, birbiriyle, ayrılmıyor, çıkamıyor
Ortaya uzay yönünden apayrı bir etki.
Bu tür etkiler gösteriyor buna karşın,
Birlik içindedir nesnelerin kurucu öğeleri.
Koku, tat, özel rengin bütün dirilerin
Etinde kurala uygun biçimde bulunması gibi,
Birliğini sağlar yetkin bir gövdenin tümü
Bunların, böyle kurulur bir varlık havayla
Isıdan, yelin görünmeyen gücünden dolayı,
Bir de nesnelerde çarpmayı bağdaştıran
Kolay devinme yetisiyle, önce ette çıkar
Ortaya, bir duyu kımıldanışı, en derin tabanda

Gizli kaldığından canın yeteneği, benzemez
Gövdemizde can derdinde saklanmış olanlara,
Canı bütününden doğmuştur, dosdoğru, can.
Canın örgenler içinde gövdeyle kaynaşması
Tin gücünün bir bütünlük içinde can yetisiyle
Birleşmesi gibidir. Bundandır onun da daha kü-
çük

Öğelerden kurulması. Gizli kalmıştır bu bile
Küçük öğelerden yaratılan, adı bilinmeyen
Yeteneklerden, canın bütünlüğü içinde yeniden
Kurulması, gövdenin bütününe egemen olması
gibi.

Buna benzer nitelikte kaynaşır sıcaklıkla soluk,
Birbirine yelde, böyle çalışır örgenleri bağımsız,
Biri geçer ötekileri, ya da kalır geri, yine de
Birlik içindedir tümü, ayrı değildir esen yelle
Sıcaklık buğulu soluğun etkilerinden, yoksa
Ayrılma yoketmek olurdu duyarlığı.

Canın Türlü Görünüşleri

Sıcaklık yayar tinsel kızgınlığın yalımı, artarsa
Şimşekleşir gözler, soğutucu bir soluk belirir
Korkunun yanında, titrer el, ayak, bir sarsıntı
Sezilir tüm oynaklarda, etkiler sessiz can
Duyusunu yel, bir tatlı görüntü belirir, bir se-
vinç.

Yükselmiş beyin ısısı, taşkın, azgın oynak yürek,
Böyledir kızan, kükreyen aslan da, patlatır
Gibi sarsar yüreğini kükremesi, gürlemesi,
Yetmez önlemeye yüreğinin gücü kızgınlığın
Dalgalarını. Bundandır geyiğin canında

Yelden gelen soğukluğun baskınlığı, getirir
Birden soğutucu buğuyu gövdeye, geçirir başa,
Titremenin, sarsılmanın başladığı yere,
Durgun bir soluk üstün gelir öküzün özünde,
Ne öfkenin kıvılcımlar saçan ışıldağı,
Ne en ince bir dumanın ışıktaki yayılan gölgesi
Tepretebilir, ne korku saçan demir oklar
Kaskatı kesebilir onları korkudan.
Kana susamış arslanla geyik arasında
Bir durumdadır öküzlerin özü. Böyledir
Kişi soyunda da durum, kendi atasının
İzleri bulunur özünde, bireylerin bireysel
Oluşumunda. Kimsenin elinden gelmez kötülük-
lerin
Kökünü kazımak, taşkın bir kızgınlığa uygun
Görünür kimileri, süreklince, kolayca korku
Duyarken biri, sevinir başka bir üçüncüsü,
Ayırmak gerekir değişik durumlarda kişilerin
Değişik yaratılışlarını, törelerin, bundandır
Söyleyemediğim, burada, gizli nedenleri,
Bir ad bile bulunmuyor öğelerin, nesnelere
Türlülük kazandıran, değişik biçimlerine.
Soydan geldiğini söylemektir en doğrusu bence,
Kimi özelliklerin, usla dışlanmaz bunlar da.
Tanrıca yaşamak için de bir engel yok ortada.

Can - Gövde Ortaklığı

Bir yandan varlığı korur gövde bütününde,
Bir yandan da kendi kendini, sağlığın
Korunmasıdır bunda kural. Ortaktır canla
Gövdenin bağları, ayrılmaz görünürler.

Ne denli güçse günlük tanelerini yok etmeden Kokusunu kaldırmak, öyledir canla tini de Gövdeden ayırmak, tümünü birden yok etmeden.

İlkelerin, kaynakta kaynaşmasından, ortaklaşa Bir yaşam kurulmasından doğuyor bu durum, Bu yüzden, ikisinden biri, can ya da gövde Yardımlaşmadan birbiriyle sezemez, duyamaz. Bunların birleşmesinden yalımlanır içimizde Devinme duyusu. Doğamaz kendiliğinden gövde,

Tutunamaz, kalamaz ölümden sonra. Gövde yitirmez

Sıcaklığını su gibi sık sık, oysa gider sıcaklığı Suyun, ancak bozulmaz, dağılmaz özü, kalır yine Eskiden olduğu gibi. Böyle değildir canda Durum, taşıyamaz kendini, can gidince gövde, Dağılır, çürür gider büsbütün, böyledir başlangıcı

Yaşamın, ana kucağında gizlenmiş olması. Tinle, gövde öğrenir içsel dokunma gücünün Değişmesinden, belli bir ölçü içinde, yaşam Davranışını, yokolmadan birbirinden ayrılmanın Olanaksızlığını. Bundan anlayabilirsin neden Sımsıkı bağlı kaldıklarını birbirine, varlığın Süresince, içten birbirine düğümlü olmalarını.

Duyu Gücü Yalnızca Canda Değil

Bir kimse, gövdenin duyudan yoksun olduğunu, Yalnızca, yayılan canın bütün gövdeye Duyarlık verdiğini söylerse, araştırma sonucu,

Çıkar apaçık gerçeğe karşı, besbelli bu.
Kim açıklayabilir dokunma duyumunun özünü,
Açıkça bildirmeyince, deney kendiliğinden?
“Duyusuz kalır gövde can çıktığında.”
Yaşayan gövdenin tüm yitirdikleri, değildir
Kendine özgü, gün gün kazanılan birçok nesne
Bırakıp gitmiştir artık yaşamı.

Görme

Söylemek sırası gelmiş gözün kendiliğinden
Bir nesneyi göremeyeceğini, yalnızca tin
Açık gözkapaklarından bakınca gözlerle göreceği-
ni,
Doğrusu güç bir iştir bu, buna karşıttır
Onun duyu gücü bile, duyu gördüğüne
İletir bizi, göremeyiz çokluk, açık parıltılı
Nesneleri, kamaştırır gözlerimizi dıştan, ışıık.
Gözkapakları engelse kalkar ortadan onlar
Açıldığında, görmemiz sağlanır açıkça.
Gözkapakları yüzündense aydınlığımız, açılınca
Patlarcasına gözlerimiz, kapaklar yokmuş gibi,
Tin in görülmesi gerekirdi nesnelerce.

Demokritos’un Görüşü

Kaptırma kendini sakın bu konularda yüce
Anlayışlı Demokritos’un koyduğu kurama.
Ona göre tinin kurucu öğeleriyle gövdeninkiler
Birleşmiş, değiştirmiş, bağdaştırmış örgenleri.
Bu da, çok küçük olduğundanmış can öğelerinin
Gövdeyi de, içeriklerini de kuranlardan.

Sayı bakımından da azmışlar, daha tutumluca
Bölünmüş örgenler yoluyla, öteki örgenlere.
Düşünce şu: Nasıl olabilir böyle küçük nesne,
Sonra kımıldatabilir gövdemizde duyuları,
Çok aralıklı yer kalır can öğelerine. Sezemeyiz
Bunu biz de, gövdemizden bir tozun uçmasın-
dan,
Ya da elimize, kolumuza bir sıva damlacığının
Düşmesinden. Duymayız gecenin sisini, örümce-
ğin
İncecik ağını, yolumuzda bize çarpmalarına,
Yürürken çevremizi sarmalarına karşın.
Ya da ne onun çamurlu giysilerinin, derimizin
Üstüne düştüğünü sezeriz, ne de aydınlığın
Ardından yavaşça düşen kuş tüylerini, uçan
Bitki tohumlarını, bir hayvanın yanımıza
Sokulduğunu, tatarcıkların seyrek adımlarını,
Öteki böceklerin üstümüze sürünüp geçerken
Kalan ayak izlerini. Böyle devinir gereğince
Gövde öğelerinin çoğu, karışıp bağdaşan
Can öğelerinin, sonradır sarsıntıyı sezmesi.
Bu çarpışmalarla ayrılır önemli aralıklar,
Karşıt yönde gidip gelmeler, sıçrama, birleşme,
Birbirinden ayrılma yüzünden, öğelerde.

Tin Candan Önemlidir

Gerçek bekçisidir dirim kapısının tin, candan
Çok geçer sözü, yaşam süresince. Gitmeye gör-
sün
Tinle bilinç, ne elde, ne kolda iş görebilir
Canın bir bölümü, bir soluk bile duramaz

Gider o da, yoldaşının ardından, yayılır
Havaya, bırakır elimizi, kolumuzu ölümün
Soğuşuna, donmaya. Yaşar oysa kimde kalsa tin,
Bilinç, kim bilir örgenlerin bir yerinde tin
Büzülüp kalmış olabilir, can ayrılmış ondan,
Gitmiş elden, koldan, böyle yaşar soluğunu
Alır yelden. Gitmişse can özünden en büyük
Bölümler, kuşkulu olur ölümler, sürer yaşamın
Salıntısı, göz korur kendini, sağlam kalmışsa
Gözbebeği bozulup yıpranmalar sonunda,
Eskisi gibi dipdiri. Yıpratılmamış olsa da
Göz yuvarlağı, görme yöresini koruyan deri,
Göçecek bunlar besbelli. Gitsin en önemsizi
Bu aracı bölümlerin, dağılsın. Sönsün ışık,
Batırsın karanlık, incinmesin bu yöre, kalsın
Canla tin sonsuz bağla bağlanıp birbirine.

Can da, Tin de Ölümlüdür

Öğrenebilirsin imdi, yaşayan özde kaygan
Canın da, tinin de ölümlü olduğunu. İstiyorum
Uzun, sevindiren bir çalışma sonunda olgunlaşan
Bu şiirleri söylemek; sana yaraşırca. Anla
Burada, iki kavramı bir ilinti içinde,
Sözgeleş, benim, candan söze başlamam, onun
Ölümlü olduğunu kanıtlamam geçerlidir tinde
de.
Sımsıkı bağlıdır, ikisi, birbirine.

Can Öğelerinin Küçüklüğü

Yukarda göstermiştim, önceden, ince yapısını,

Çok küçük öğelerden kurulduğunu canın.
Bunlar, daha küçüktür, akar suyun, sisin,
Dumanın öğelerinden. Çok uzaklara gider
Onların devinmesi, yumuşak bir itişle
Kımıldanışları, duman, sis görüntülerinin etkisi
Nedeniyledir bu olay. Böyle görürüz onları
Uykuda, sunağın kapısında göğe yükselen sis,
Ya da uzaklara yayılan bir duman gibi.
Dolaşır gözlerimizin önünde görüntüler açık,
Kırılan kaplardan aktığını, uzaklara dağıldığını
Gördüğün sular gibi sisle duman da yayılır
Havalarda, inan bana can da böyle çözülür,
Daha hızla gider, ayrılır öğelerine, yalnız
Bir kezdir onun gidişi, elden, ayaktan, dönmez.
Gövde, gerçek bir kafes olsa, can için,
Tutamazdı canı, bir çarpmadan sonra, delinince,
Damarlardan boşalan kan gibi. Sonra senin
Sanınca, tutabilir mi soluğu gövdeden daha
Az sık, daha tutucu olduğundan?

BÖLÜM DOKUZ

Canla Gövde Aynı Yaştadır

Seziyoruz gövdeyle tinin ne denli birlik
İçinde olduğunu, süredeş olarak kocaldığını.
Çocuklar gibi sendeler, erir, incelir gövde,
Budur uygun gelen tinin düşüncesine. Sonra
Erkeklerin yaşları varır olgunluğa güçlü
Yetileriyle, gelişir usla anlayış gücü, çoğaltır
Tinin etkinliklerini. Sonradan titretir gövdeyi
Bir vuruş, yaşam yetileri içinde sinirlerin,
Azalınca gövdenin gücü bulanır düşünce. Sendeler
Tin, yitim görür ne varsa, eksilir, azalır
Bir kez daha. Çözülür can da yapısı gereği,
Duman gibi, yükselir havanın katlarına, onun
Gövdeyle doğar, büyür görünmesi, gösterdiğim
gibi,
Yaşlanma yüzünden eriyip dağılması.

Acılar

Bir de sezdiğimiz olur gövdede, çekilmez acılar,
Katlanılmaz ağırlar, düşer tine bir korku,
Bir acı, kemirici bir sıkıntı, ölüm yazgısıyla,
Çılgınlıklar geçirir gövdenin acılarından tin,
Dağılır bilinç, başlar delice konuşmalar,
Yavaş yavaş tinde bozulma, bunama, derin,
Tükenmez uyku, karışır baş, çekilir gözler,

Ne ses duyar, ne de yakınlarını tanır, seçer,
Çevresini saranları, onu yeniden yaşatmak için
Uğraşanları, yüzünden, yanaklarından yaş döken-
leri.

Söylemek gerekir artık tinin bulaşıcı hastalık
Taşıyan nesnelerin özüne girmesiyle dağılacağını,
Acı bir ölümün doğurucusudur bunların ikisi de,
Hastalık gibi, öğretmiş bunu bize yıllar yılı,
Birçokların ölümü. “Görülür tinin de sayrılaşan
Gövdede sağlığa kavuştuğu, hardal yakısıyla
Kendine geldiği,” gövdenin düzelmesiyle.

Şarabın Etkisi

Neden etkiler kişiyi şarap, acı duyar,
Yayılır içinde bir sıcaklık damar damar,
Yakıcı, acı, ağırlaşır el, ayak, bacaklar titrer
Sarsılır, dil tutulur, pepeler, baş dumanlanır,
Gözler kararır, süzülür, başlar gürültü patırtı,
Hıçkırık tutar, dövüşme ilerler. Neden benzer
Durumda görülür bu sonuçlar, neden olabilir
Bütün bunlar, ağır değilse şarabın etkisi,
Yanılma, gövdede, tinde gizliyse? Bilinç bozucu,
Karıştırıcı durumların yükselmesi, etkilerinin
Artması sonunda gider ölüme. Kalmaz gelecek
İçin bir yaşama gücü kimsede.

Saraya Yakalanma

Birden, yıldırım çarpmış gibi düşer kişi,
Tutulunca sayrılığa, gözümüzün önünde
Yığılır yere, köpük dolar ağzı, inler,

İnler derinden, titrer elleri, ayakları, geçer
Kendinden, gerilir kaslar, solur kıvranmış
Gibi acıdan rastgele, çarpar elini, ayağını
Yoruluncaya değin, darmadağın olmuş sayrılığın
Basıncından gövdenin tümünde, elde, ayakta
can,

Irgamış yerinden bu karmaşada kasırgaların
Kudurup yükseldiği tuzlu denizde köpüren,
Azan dalgalar gibi. İnilti çıkar göğüsten,
Ağrılara tutulunca el, ayak, yayılır çevreye
Sıkışan, dışarı dökülen, ağızdan çıkan ses
Öğeleri, oldukları yerde, açılan yoldan. Gider
Bilinç, karışır tinin de, canın da gücü, birbirin-
den

Uzaklaşır, bu sayrılık yüzünden, anlattığım gibi
Biçimsiz bir nesne olur. Bağlayıcı özsularla
Giderilir sayrılığın nedeni. Alınır bunlarla
Gövdenin ıslaklığı, düzelir durum, kalkar hasta
Bir sarsıntı geçirmiş gibi, can bulur yeniden.
Nedendir, bir sarsıntı olunca gövdede, canın
Acı duyması, sızlanması, didiklenmesi,
Nedendir gövdesiz başıboş havalarda, azgın
Yeller içinde, güçlük çekerek yaşayabilmesi?

Canla Gövdenin Sağlığını Koruma

Anlıyoruz artık tinin öz niteliğini, yapısını,
Hekimlikle sağlık kazandığını, gövde gibi,
Budur kanıtı, ölümlü olmasının, özünün.
Kim tini değiştirmeyi denemiş, uğraşmış, ya da
Bir nesneyi başkalaştırmak istemişse, çalışmışsa,
Ya bölümü bütüne eklemek, ya yerinden aktar-

mak,

Ya da bütünden, az çok, bir bölümcük koparmak
İstemiştir. Ölümsüz bir nesne değişmez, eklen-
mez,

Tek bölümünün, ya da en ufak bir bölümünün
Değişmesi, küçük öbeklere ayrılması, atılması
Olanaksızdır. Durmadan değişen, başkalaşan
Bir nesnenin yokluğa döner, önceki dururnu da.
Can yitim görür söylendiğince, bozulur sağlığı,
Kurtarılır hekimlikle ölümlü varlığı, iyileşir.
Böylece yanlış bir düzene karşın, bir gerçek
Çıkıyor ortaya, apaçık, ondan kurtuluş yok,
Çürütüyor bu yanlış tutumu ikilem.

Ölüm Adım Adım Gelir

Sık sık görüyoruz, artık, bir kimsenin ne denli
Yavaştan göçtüğünü, yaşam duyusunun elden,
Ayaktan ağır ağır çekildiğini. Soluyor ilkin
Ayaklarda tırnaklar, parmaklar, çıkıyor can
Gösteriyor ölüm izlerini, daha sonra gövdenin
Öteki örgenlerinde. Katılıyor buna tinin de özü,
Bağımsız kalamıyor bir kez bile, ölümlüdür
Tin de, bir süre düşünsen bile, kendiliğinden
İçerde toparlanmanın, öğelerini belli bir yere
Derlemenin, bütün örgenlere duyarlık vermenin
Canın elinden gelen bir iş olduğunu,
Can öğelerinin yığınlaştığı bu birleşme
Yerinin, en büyük duyarlık kaynağı sayıldığını,
Yanlıştır, yoktur böyle bilinen, açık bir yer,
Can dağılır, göçer tüm bunlara karşın,
Söner bir bir ışıkları, saplanırın

Yanlış bir düşünçeye, adım adım giderken
Ölenler, toparlanacağını sanırsan gövdede canın.
Söylemelisin, artık, ölümlü olduğunu canın da.
Doğaldır canın dağılıp havaya karışması,
Duyusuz kalması, gözden uzaklaşması.
Gövdenin bütününde, adım adım, gider duyu
gücü,
Kalır geride damla damla dağılmış can, ölmüş.

Canla Gövde Ayrı Varlıklar Değil

Bir bölümdür kişide tin, belli yerinde kalır
Gözler, kulaklar gibi, öteki duyuları, yaşamı
Yönetmek için. Bu yüzdendir elin, burnun, gö-
zün
Düzenlenmesi, bizden ayrı bir duyarlık, bir var-
lık
Taşımaması, yoksa dağılır gider, çürür, bozulur-
du.
Bundandır tinin gövdesiz, kişiden ayrı, bağımsız
Bir varlık olmadığı, bundandır tinin kabı denme-
si
Gövdeye, sıkı bağ var aralarında ikisinin,
Ayrılamaz gövdeden tin, bundandır gövdeye ti-
nin
Kabı dendiğı, tin dirim gücü sağlar gövdeye,
Birliktir ikisi de, budur yaşamın tadı onlarda.
Ne tin gövdesiz yönetebilir dirimi, ne cansız
Gövde kalır uzun süre, kullanabilir duyuları.
Böyledir göz için de durum, yoksa onun da
Sökülür kökü, çözülür gövdeden, göremez
Gövdesiz iş can, tin tek başına,

Gerçekte görüldüğü gibi, sımsıkı bağlıdır bunlar
Birbirine gövdede etle, damarlarla, iliklerle,
Kemiklerle. Çok kısadır öğeleri arasında uzaklık,
Geniş bir alana sıçrayamazlar, sınırlıdır çevresi
Duyularının, uçarlar ölümün kucağına havalara
Ayrılınca gövdeden, devinemezler bile, kesilmiş
Aralarındaki bağ. Yoksa, hava kendince gövde,
Ya da yalnız yaşayan bir varlık olur, can
Taşıyabilir, devinim alanı çevreler, sinirlerde,
Gövdede olduğu gibi kımıldanır kendince.
Bir daha söylüyorum, inanmalısın bana:
Soyunmuş gövde tüm örtüsünden, tüketmişse
Yaşam soluğunu gerekir tin duyarlığının da
Yokolması, canla gitmesi, ikisinde de yaşam
Kuralı olan dirim bağının çözülmesi.

Canla Gövdenin Ayrılması

Dayanmaz canın ayrılığına gövde, katlanamaz
Ölümün iğrenç kokuları içinde çürümesine,
Neden kuşkulanırsın, canın içimizin en derin
Yerinden fışkırmasından, duman gibi uçmasın-
dan,
Gövdenin dağılmasından, yıkılmasından, değiş-
mesinden,
Yapının temelleri oynayınca gövdenin gözenekle-
rinden
Uçup gitmesinden? Anlarsın artık can yapısının
Gövdenin tüm örgenlerinde yıkıldığını, bölündü-
ğünü,
Çıkmadan, boşlukta başı boş kalmadan önce.
Eskidir canın dirim korkularıyla çevrildiği,

Görünür açıkça bu durum: Sarsıntılıdır can,
Sık sık çalkanır; çözülür gövdeden, dalgalanır,
Dalacak uykuya kişiler, ölüm başuçlarında, eriyec-
cek

Kansız gövdelerde, tutmayacak el, ayak, böyledir
Süreç, bilindiği üzere, yıkılır biri, karışır
Bilinç, uğraşır kimileri yaşam bağını elinde
Tutmak için, kopmadan sürdürmeye, sonunda
Yıkılır tin gibi can da, uğrar yıkıma
Böyle, titreten, tümüyle çalkanır gövde gibi,
Yalpalanır, böyle çözülür ancak, döner yokluğa.
Artık nasıl kuşkulanırsın can gövdeden ucsun da
Bağımsız, başına buyruk, yardımsız, sonsuz
Bir yaşamı sürdürsün, olmaz bu, bir gün bile
Koruyabilir mi kendini? Görünüyor ölüm içinde
Kimse koruyamaz kendi duyarlığını, can
Tümden ayrılınca gövdeden, ya da boğazdan
Yükselip gırtlığa geldiğinde. Çıkar can
Yıkılır gider besbelli yerine, boşluğa
Anlaşıldığı gibi duyulardan açıkça.
Yiter tüm nesneler kendi alanında, ölümsüz
Olsaydı can yakınmazdı ayrılıktan ölünce,
Sevinirdi, yılan gibi gömlek değiştirdiğine.

Tin Göğüstedir

Neden anlıkla tin, ne başta çıkar ortaya,
Ne ellerde, ne ayaklarda, neden belli bir durağı,
Sınırlı bir alanı vardır gövdesel bütünde
Verilmemişse tüm örgenlere, bütün yaratıkların
Şürüp gidebildiği yerde doğması için belirli
Bir yer, tek tek örgenlerde düzenin bozulmasını

Önleyen, oynaklarda doğuşunu sağlayan, türlü
Türlü bölümlenme? Bu yöntemle gelir biri
Ötekinin ardından, yoksa ne ateş doğar sudan,
Ne de buz oluşur ateşten.

Beş Duyu Gövdesiz Olmaz

Gerçekten ölümsüz olsaydı canın yapısı
Duyabilir durumda gövdemizde düzenlense
Verilmesi gerekirdi beş duyunun ona da
Sanıldığı gibi: Elimizden gelmez başka türlü
Düşünmek, canların nasıl Acheron'a dönmesinin
Gerektiğini. Bundandır ressamların, eski ozanla-
rın

Ölü canlarını anlatarak böylesi duygularla
İçimizi doldurması. Ne göz, ne burun, ne el
Düzenlenebilir, kendince canı doğurmak için,
Ne dil, ne kulaklar. Canlar varolamaz
Kendiliğinden, duyarlık gösteremez, sezeriz
Bütün gün çevreden dirim uyarılarının geldiğini
Gövdemize, görürüz onun da canlı olduğunu,
Birden bir ağır vuruş gelirse orta yerine
Ayrılır gövdenin bölümlerine, yayılır, dağılır
Canın gücü gövdeyle, uzak kalır birbirinden,
Gerçekten. Böyle olur ayrılabilen, bölünebilen
Kesimler, bunun dışında kalır, sonsuz yapılı.
Bunlar, tırpanlı savaş arabasını andırırlar,
Saçar, fışkıran, buğulu kanlar, biçer, ayırır
Birden elleri, ayakları, örgenleri gövdeden,
Görülür oynak yerlerinden kopan parçalar
Düşerken, yerde sıçraşır, dağılır kişide bilinç,
Duymaz olur acıdan, gelmiş birden yıkım, için-

den
 Bu savaş çılgınlığının, gitmiş tümden can da.
 Bayılır göğüs g   se savaşa, kanlar içinde
 Y zmeye bu araba, duymaz bile tekerleklerin,
 Biçen tırpanların, sol yanını kesip attığını,
 Kalkanı da, kesileni de atların önüne fırlattığını.
 Duvara tırmanan biri duymaz sağ yanının gitti-
 ğini,
  ırpınır, fırlar birden, kopmuş bir bacak öteden,
 Yanında bir ayak, can verirken parmak uçlarında,
 Sıcacık, dipdiri bir gövdeden, ayrılmış baş da
 Gösterir bir kumsalda canlı bakışlarını açık
 Gözlerin, son canlı kalıntıları çıkıncaya değin.
 Dayanırsa yüreğin, baksana, dilini oynatarak yak-
 laşan
 Yılana, dikilmiş korkutan kuyruğuyla, sürünen,
 Bir kılıç vuruşuyla canı gibi gövdesi de
 Bölünen. Görmez misin tüm bölümlerinin
 Yeni açılmış yaralarla doğranmasını, bir bir
 Yuvarlanmasını, irinli kanın yere akmasını,
 Ağzıyla kendi kuyruğunu yakalamak için
 Kıvranmasını, dişlerini sıkarak doğranmanın
 Dağlayan acısını gidermeye çalışmasını?
 Her bölümde bir can mı var diyelim şimdi?
 Öyle olsa pek çok can taşması gerekirdi
 Bir yaratığın, dağılır gövdeyle g ndeş
 Olan can, bundandır ikisinin    ml  oluşu,
 Canın gövde gibi dağılması, bölünmesi.

Canın  nvarlığı Var mı?

 l ms z bir yapısı varsa canın, doğumla

Bulmuşsa yaratığın gövdesine giriş yolunu,
Neden bilemeyiz ilk yaşamı, neden kalmamış
Bizde önceden olup bitenlerden bir iz?
Değiştiğine göre can gücü bütün, önceden
Geçen olayları bilmezcesine, kendince,
Bundan çok değildir ölümün getirdiği değişme,
Bana kalırsa. Söylemen gerek şimdi: Önceden
Bir can varmış, göçmüş, şimdiki yeniden yaratıl-
mış
Yine gövde bütünlenince, bilindiği gibi doğumla
Girmişse canın dirim gücü varlığımıza, birden
Başlardık yaşamaya, ne can, ne gövde, ne örge-
ler
Beslenebilirdi, ortaklaşa kandan, kurtaramazdı
Kendini can, kafeste yalnız yaşamaktan,
Dolmuş olması gerekirdi gövdenin de duyarlıkla,
Ayrıca, bir daha söyleyelim öyleyse: Bölünemez
Değildir can, doğuştan, özgür de değildir ölüm-
den
Sanıldığı gibi. Bir iş de göremezdi gövdemizde
İçten, dışarıdan gelmiş olsa can. Durum apaçık,
Ancak karşıtı doğrudur bunun. İçtendir damar-
lar,
Sinirler, etler, kemikler arasında bağlantı,
Bundandır dişlerin de duyarlığı, diş ağrısı bunu
Kanıtlar, buzlu suyun titretişi, ya da birden
Ekmekten çıkan, çatırdatan sert bir taş.
Canlar içten bağlıdır birbirine, dışarıda yaşam
Yoktur onlara, gövdeden çıkamaz, çözülemezler
Sinirlerden, kemiklerden, örge-lerden. Düşünür-
sen
Dıştan geldiğini canın, örge-lere yayıldığını,

Gerekir onun da gövdeyle göçmesi belli sürede,
Kendiliğinden çözülen, gövdeye giren, çıkar
Gider geldiği gibi, bölünür gövdenin içine
Yarıklara, nasıl eriyip dağılırsa yemek ele,
Kola, örgenlere, bütün oynaklara inceden, bölümcül,

Ondan çıkar gelişirse başka bir varlık, öyle
Olur girince gövdeye canla tin, tümünden
Çözülürler, ayrılırlar akıntılara, su akan
Yarıklarda olduğu gibi, geçer tüm örgenlere.
Bölünürler can yapısının kurulduğu ögelere.
Gövdemizin, başında, buyruk olan can da candan

Doğmuş yine, doğumda bölünmüş tüm örgenlere.

Bundan anlaşılır: Ne bireyin doğumunda, ne de
Acıklı ölüm gününde canın özü kalır, kalır mı
Kalmaz mı bir kırıntı ölümden sonra irdeleyenler

Var yine de, bir artık kalsa bile geriye
Ölümsüzdür denemez can, bir azalma başlar
Çıkınca gövdeden, bölünmekten dolayı canda da.

İz bırakmadan mı gitmiş can elden, ayaktan,
Bir kırıntı kalmamış mı, nereden çıkıyor
Öyleyse ölümün kokmuş etlerden kurtçukları
Kusması, nereden geliyor bu kansız, ayaksız
Şişen örgenlere saldırması? Sanırsın
Canların dışarıdan geldiğini böceklerle,
Yavaş yavaş birer gövde kazandığını.
Neden binlerce canın, bir gövdenin
Çürüyüp dağıldığı yerde ortaya çıktığını

İncelemeden, gerekir aşağıdaki soruyu sormak:
Kurtçuk özlerinin ardından mı gelir canlar
Yoksa sonradan mı kurarlar kendi örgenlerini,
Doğal yapılarını, girerler gövdelere?
Kolay değil söylemek neden böyle yaptıklarını,
Bu yorgunluğa girdiklerini, durup dururken,
Olabildiğince gövdesiz dolaşırken orada, burada
Açlıktan, soğuktan, sayrılıklardan uzakken.
Çeker bunların acısını gövde, eksikliğinin,
Yalnızca dokunmasıyla tinde, birçok sancı
Doğuranların. Oturma yeriye çıkarlarına
Göre canların gövdede bilinmez bunun nedeni
de.

Canlar yapmamıştır gövdeyi, örgenleri, yapılmış,
Bitirilmiş gövdelere de girmemişler sızarak,
Ne böyle sımsıkı bağlanırdı birbirine, ne de
Bir dokunuşla oluşurdu dokunma duyusu.

Tinsel Yetilerde Soyaçekim

Nedendir aslan soyunca acı bir gücün,
Tilkide kurnazlığın, geyiklerde ayakları
Kanatlandıran, korkudan kaçışın soyaçekimi?
Böyledir öteki soylarda da durum, nedendir
Birimden başından beri örgenlerde bu soyaçekim?
Kaynaktan gelir bu, öğelerden, bir özgücü olan
Can, doğar, özünce kökten, büyür gövdeyle sü-
rekli,

Ölümsüz olsa can, değişse gövdeler, gerekirdi
Tüm yaratıklarda niteliklerin karışması. Yarıştta
Geçerdi geyiği Taberistan köpeği, kaçırdı ürkek
Doğan havada yaklaşan güvercinden, us kazanır-

dı

Hayvanlar, yoksun kalırdı kişiler ustan.
Bir de değıştiği söyleneydi ölümsüz canın,
Gövdenin değıştiği gibi, doğru olmazdı.
Çözülür dönüşen, göçer eş yöntemle. Bölümler
Yer değıştirir, kalmaz belli dizide, gerekir
Örgenlerin de birbirinden ayrılması, gövdeyle
Göçmesi. Söylenirse kişi canının bile, gövdeyle
Süresizce olduğu, sorarım ben de: Nedendir
Pek uslu bir tinin delirmesi, değme çocuğun
Anlayışlı olmaması, nedendir değme tayın
Önceden, güçlü bir yarış atınca, becerikli
Olamayışı? Uygundur doğaya ince yapılı gövde-
de

İnce yapılı bir tinin yerleşmesi. Gereklidir
Bu durumda canın ölümlü olduğunu doğrula-
man.

Çok değışse gövde, can yoksun kalırdı önceki
Birimden, duyudan. Nasıl beslenir, güç kazanırdı
Tin, gövde, nasıl çiçeklenirdi dirimin sevimli
Güzelliği, can yoldaşı olmasalardı baştan beri?
Ya da nasıl isterdi kendiliğinden ayrılmayı
Yaşlanmış örgenlerden? Korkmaz mıydı yetişkin
Bir gövdede, eli kolu bağlı kalmaktan?
Korkmaz mıydı eskimiş bir yapıda, yıkıntıların
Çökmesinden, ölümsüzlükte kaygı yokken?

Canlar Dolaşmaz

Ne gülünçtür canların önceden varolduğunu,
Venüs'ün hayvanları döllendirirken, bir de
Doğumda ortaya çıktığını düşünmek. Gerekir

mi

Ölümsüz canların sonsuz sayıda, ölümlü örgenleri

Beklemesi? Aralarında yarışmaya girişmesi?

Kim yapacak, içlerinden, ilk döllemeyi diye?

Yoksa düşünüldüğüne göre önceleyin, gerekirdi

Canlar arasında çatışmaları sürdüren, ilk

Döllemeyi yapma konusunda, uygun bir anlaşma.

Bu yüzden yetişemez gökte ağaç, deniz dibinde

Bulut, yaşayamaz çorak yerde balık, dökülmez

Odundan kan, taşlardan özsü, bellidir yeri

Hepsinin, nesnelerin, gelişmek, varolmak için.

Olamaz can gövdesiz, kurulamaz canın yapısı

Kandan, sinirlerden uzakta. Böyle olsaydı

Çok önceden toplanırdı tinin gücü başta,

Omuzlarda, büsbütün aşağıda, ayaklarda,

Ya da karşıt bir yerde, büyürdü süresiz

Belli bir kapta, kişilerin içinde kalırdı.

Görüyoruz şimdi de bu kuralın gövdemizde geçer

Olduğunu, büyüme, varolma için, bir yerin

Ayrılmış, belirlenmiş bulunduğunu, tin için

Olduğu gibi, can için de düzenlendiğini. Yalanlanır

Kesinlikle onların gövde dışında yaşaması. Dağılınca

Gövde çözülür can da, tin de. Delidir ölümlü

Varlıkta ölümsüz duyu bulunduğunu düşünen,

Ölümlüyle ölümsüzü birleştirerek ortak duyu

Oluşturmayı savunan. Çok çelişik, çatışıktır bu.

Bundandaha tutarsız, aykırı ne düşünülebilir?

Can Sonsuz Değildir

Gereklidir sonsuz olanların çarpmalara direnmesi
Ya gövdesi yüzünden katıdır, ya da sımsıkıdır,
Önler yabancı bir nesnenin girişini, bölümleri-
nin

Bağlaşımını bozmasını: Gösterdiğimiz gibi önce-
den,

Özdeğin öğeleri türündendir bunlar, sürdürür
Hepsi tüm sonsuzca kalmayı, sarsılmaz çarpışla,
Böyledir özdeksiz boşluklar da yıkılmaz çarpmay-
la,

Sürekli dokunulmaz oluşları, çevrilmiş onlar
İçinde bütün nesnelerin çürüdüğü, suya karıştığı
Havayla. Böyledir sonsuz evren, ne dışında nes-
nelerin

yokolacağı bir uzay vardır, ne de içlerine değin
İşleyecek, ağır vuruşla dağılacak özler. Sanırsın
İstenecek canın ölümsüz olması, kurtarılması,
Bu yöntemle dirimsel güçlere dayanılarak dirime
Yıkım getiren, görünmeyen bir nesne, ya da ön-
ceden

Yıkımını sezdiğimiz, az çok yakına gelmiş, neden-
se

Geri dönmüş, sıçramış bir nesne vardır. İş yoktur
Bunlarda, canın yapısı için, gövdesel acılar dışın-
da

Can bunlara katılsa da. Buna karşın canı sıkıyan,
Ezen, acılarla kıvrandıran, titreten, baskın bir
Gelecek korkusu, yürek doğrayan eski suçların
Yayılmasıdır. Buradadır canın öz yıkımları.

Çılgınlık, belleğin bozulması, uykusuzluktan bunalma.

BÖLÜM ON**Ölüm Yoktur**

Dokunmaz bile ölüm, yoktur bir anlamı da,
Tin'in özü ölümlü olduktan sonra. Nasıl
En ufak bir acı duymamışsak donanmış Kartaca-
lılar

Savaşmaya geldiğinde, geçmiş çağlarda, sarsılır-
ken

Savaş gürültülerinden titreyen yerler, yüksek
Gök alanlarının altında gürlerken, atmış kendini
Bu iki ulusun komutanlarından biri sulara, kara-
lara,

Tüm insanlara başkan olmak için, düşünmeden,
Böyle olacak biz olmayınca, şimdi birbirine içten
Sımsıkı bağlı canla gövde ayrılınca.

Kımıldatmayacak duyularımızı yeryüzünde olay-
lar.

Karalar denizlerle, denizler göklerle karışsa,
Evrenin altı üstüne gelse bile. Buysa da
Gövdemizden ayrıldığında tin'in özü, canın gücü
Sezinleyemeyiz bunları, bir birlik olarak. Biz
Yalnızca, gövdeyle can arasında, bağlantıyla varız.
Zaman birleştirse de ölümümüzden sonra varlı-
ğımızın

Tüm öğelerini şimdiki gibi, görsek dirimin ışığı-
nı

Bir başka biçimde, olsa bile bunların tümü,
Yine duyacağımız yok ilk yaşanan günlerden

Yeni bir anı, şimdi duymadığımız gibi önceki Varlığımızı, bir korkumuz yoktur gelecek Yaşam için de. Düşünürsen nasıl yayıldığını Sonsuzca geçmişin bütün zamana, nasıl Türlü türlü devindiğini özdeğin, anlarsın Kolayca, belli bir düzen içinde bulunduğunu, Bizi oluşturan özlerin bugün olduğu gibi Eskiden de. Bizim elimizde değil artık, bunu Anımsamak, bir durgunluk varmış yaşamımızda. Büsbütün uzakmış duyu gücünden öğeler akımı. Düşünülürse gelecekte kötü bir olayın ortaya Çıkışından kaçınma olanaksızlığı, ancak iyi Davranmayan bireyde olması gerekecek bunun Varlığınca. Gerçekleştiremez bunu kendince kişi, Ölüm kaldırıyor varlığını, yakmak, yıkmak elinde,
Bundan öğreniyoruz, ölümden korkmak gereksiz.

Acı duymaz yaşamayan, doğmamış gibi oluruz, Ölümlü yaşamdan ayırınca bizi ölümsüz ölüm.

Ölüm Üstüne Aykırı Düşünceler

Anlarsın artık bu işi, kızar, acınır kendi Kendine kişi, ölümden sonra gövdenin dinleneceği
Ya da yalımlar, böcekler ağzında yem olmanın Gerekeceği yerde, toprağın altında.
İnan bana, yanlıştır bu düşünce, bir gizli Diken var yüreğe batmış, budur yalanlayan Bunları, ölüm durumunda duyu gücünün Sürdüğüne inanmak için. Yerine getirmiyor

Verdiği sözü, düşünmüyor onun derin nedenini,
Benim düşündüğüm gibi. Ayrılmaz dirimden
Büsbütün, bir kalıntı bırakır “ben”den,
Öte yanda sürüp gitmek için, bilmeden.
Bir kez, yaşayan bir varlık olarak, ölünce
Gövdesini kuşların, yırtıcıların nasıl didikleyip
Yiyeceğini düşünen üzülür kendiliğinden,
Ayrılamaz bu yaşamdan, ayrılamaz cansız
Gövdesinden, yanılır gövdeye duyarlığın
Geçici, ödünç verildiğini sanarak. Tüketir
Kendini soyunun ölümlü olmasından, gerçek
Ölümden sonra başka bir varlıkta ortaya
Çıkmayacağından. Yanar, yakınır yaşarken ölü-
müne,
Yalımların, yırtıcıların kendisini bir gün
Yağma edeceğine. Kötüyse yırtıcı yaratıkların
Ağzında yem olmak için ölüm, acıdır onun
Gibi ateşe atılmak, kızıl yalımlarda kızarmak,
Ya da boğucu bir balın içine yatırılmak,
Buz gibi mermerin üzerinde katılaşmak,
Yukardan bastıran yerin ağırlığı altında
Ezildiğini duymak. Acı geliyor bu bana da.

Üzücü Düşünceler Yersizdir

“Hoşgeldin demeyecek sana bir gün bile
Evin barkın, iyi yürekli karın, sevimli
Çocukların, koşarak karşına çıkmayacak
Öpücüklerle, bir gün bile dolmayacak yüreğin
İçten gelen sevinçlerle, ne adın kalacak,
Ne yaptıkların, gelecek bir uğursuz gün,
Bakmadan gözünün yaşına, kıracak gücünü

Mutluluğunun.” Böyle yakınmışlar, sözümüz
Yok buna. “Şimdi sen, tüm özlemlerden,
Kıvançlardan uzaksın.” Yerinde bulsaydılar
Canın da konuşmasını, kurtarmak kolaydı daha
Ağır basan korkulardan yüreği.

“Böyle olacaksın daldığın gibi ölüm
Uykularına, şimdi, yarın da yıkan ağrılardan,
Acılardan sıyrılmış dinleneceksin, yanındayız
Biz de, korkunç bir odun yığını üstünde sen,
Yanıp kül olunca, ağlamışız sana, yanmışız,
Bu sonsuz acıdan yüreği kurtaracak gün yok.”
Sorulabilir burada: Nedir bu acı olan?

Sonsuz bir dinlenmeye, uykuya gidiyorsa
Olay, neden bitmez acılar içinde tükenmek?
Çokluk gülenler de yakını, üzüdür, çevrilirse
Alınları çiçeklerle, kadehler kalkar inerse,
Çıkar yüreğin derinlerinden: Çok az yaşar
İnsan, az sürer bu tatlılık, birden biter,
Yok geri dönmek. Buymuş ölümden korkunç yı-
kım,

Ağız kurutan susuzluk, yakarmış ölenleri,
Ya da başka sevincelerden ötürü bir özlem
Uyanır onlarda yakan, dinlenirse eş ölçüde
Canla gövde uykuda, kimse düşünmezse yaşamı-
nı,

Çıkarını, sevinirdik sürsün sonsuzca bu uyku.
Girmesin özel istekler uykularımıza, öğelerin
Gövdemizde kaldığı, duyulardan uzak, kişinin
Kendiliğinden uyanabileceği, çabalayacağı sıra.
Ölüm dayanır kapımıza, umduğumuzdan yakın,
Görünmesin yokluk belirtisi, düşer ölümün
Ardınca özdeğe dağılma, karışma büyükçe. Kal-

kamaz

Ayağa kimse, kuşatmış yöresini yaşam sonu so-
ğuğu.

Doğanın Uyarımı

Birden yükseltirse sesini doğa, başlarsa
Özünden bizim dilimizle konuşmaya: “Söyle
Ey ölümlü, ne olmuş sana? Neden kaptırmışsın
Kendini sıkıntılara, yakınırsın boyuna?
Neden sızlanırsın ölümden? Mutlu muydu yaşı-
mın,
Arkada bıraktığın? Yakınmalar için de geçmiş
Değil mi? Tadını çıkarmak istediklerin, bir kü-
pün
Deliginden dudağına değmeden? Neden ayrıl-
mak
İstemezsin tadını çıkarmış bir konuk gibi
Yaşam şöleninden, koca şaşkın, çıkar sessizliğin
Tadını, dengeli ol. Tükenmiş mi sevincin kaynak-
ları,
İğrenç değil mi yaşamak, nedir beklediğin, um-
duğun,
Yeniden yitirmek istediğin, nedir giden sence
Tadına doymadan? Neden sevinmezsin acıların,
Yaşamın bitmesine? Ne düşüneyim, bulayım
Senin için, ne var seni sevindirecek daha?
Birden bu yol, tüm varlıklar için, yıpranmamışsa
Gövden yıllarca, eskisi gibi kalmışsa hepsi,
Güçlüyse elin, ayağın, yenebilirsin tüm kuşakları
Yaşam boyunca, kaçabilecek durumdaysan ölüm-
den.”

Neden direnirsin doğaya, doğruluk yargıcının önüne

Çıkarınca bizi, gerçeği apaçık söylediğinden?

Daha geçkin, yaşlı, çökmüş bir kocalmış yakınsaydı,

Yaklaşan ölümden sızlansaydı, gerekmez miydi daha

Sesli, yürekten yakınması? “Bırak gözyaşı dökme-
yi,

Ey şaşkın, yakınmayı, sızlanmayı. Gördün göreceğini,

Çıkardın tadını yaşamın, bittin, kesilmiş gücün,

Nedir istediğin, eksiğin, neyin var, sevimsiz

Bir savsaklama içinde geçmiş yaşamın, ölüm

Birdenbire boynunu bükünceye değin, doymuş

Olarak dirimin tüm iyiliklerine, bolluklarına

Çekip gidebilirdin önceden, bırak gitsin

Yaşına yakışmayan, yap yerini, hızlan, budur

Gereği, bırak mırın kırın etmeyi daha.”

Böyledir yakınması doğanın, yerindedir çıkışı,

Sıkıştırır eskileri yeniler, bütünler birini

Öteki doğa gereğince, ne uçurumunda, ne korkunç

Karanlığında batıp gidecek var Tartarus’un.

Yaratma gücündedir özdek gelecek kuşakları,

Bir gün gelecek senin ardından tüm bu kuşaklar

Az değildir senden öncekiler daha senden

Sonra yıkılıp gideceklerden. Tükenmeden

Bu yolla biri doğar ötekinden, verilmemiş

Kimseye dirim, tüm varlıklardan yararlısın

Diye, tek başına, bakıver arkaya! Ne anlam taşır

Bizim için sonsuz sürenin akışında biz doğma-

dan
Önce geçen yıllar: Bir aynadır bu, doğanın bize
Gelecek çağlardan tuttuğu, böyle olacak bizden
Sonra da, ölünce, korkulur bir düzenleme mi
bu?
Daha güvenli değil mi ölüm deliksiz bir uyku-
dan?

Ölüm Sonrası Masalları

Önceleyn Acheron'un dibinde geçen masallara
Gelelim; yaşarken biliriz bunları, gerekmez
Tantalus'a korkutmak için yukarda, havada
Süzülen yığınla kayalar, söylendiği gibi,
Yersizdir korkusu bilgisiz düşkünlerin.
Boş bir korku ölümlülerin içinde, tanrılar
Üstüne, yaşarken bile, gereksiz bir korku bu,
Acheron'un kıyısına atılan Tityon'un
Gövdesinde de, akbabaların yemesinde de yok,
Onlar sonsuzda didik didik etmek için öyle
Büyük bir yürek bulamazlar. Bir yandan kaplar-
mış
Dev gövdesi sonsuz enginleri, üç yüz altı dönüm
Değil kapladığı yer, açınca kollarını kucaklamış
Tüm yeryüzünü de, yine de katlanamazmış bit-
mez
Acılara, kurtaramazmış kendini kendi etinden
Yem vermekten kuşlara. Yaşar içimizde Tityos,
Başımı sıkıntıya sokanların, korkanların
Titreyenlerin, ürkenlerin, yüreği delinenlerin,
Bunları didikler akbabalar, yaşarmış gibi
Gözlerimizin önündedir Sisyphus'un görüntüsü,

Oklar dilenirmiş şundan bundan, baltalar, büyükük
Boynu, gönlü kırık, başarısız, acılar içinde,
Çırpınırmış yükseleyim diye, itinir taşları
Çıkarırmış yukarı, tepeye, yuvarlanırmış hepsi
Aşağı, uçar gibi ovaya. Bir duygu çakılı
Yüreğine, çevrelemiş onu, iyilik, değer bilmez,
Ne kanar yıllarca bize verdiklerine, bolluk,
Armağan, doymaz sağladığı kazanca dirimin,
Delik kovaya dökülen su gibi bunlar, bence,
Verimli olmamış didinme, uğraşma böyledir
Masallarla bildirdiği çiçekli Danaos kızları,
Cerberus'la Furialar, suçlar yüzünden korkunç
Acılar çıkarır Tartarus, hepsi yalan, boştur.
Yaşarken korkunç, kanlı suçlar ardından gelir
Cezaların ürperten korkusu: Namussuzluk karşı-
lığı
Zindan, titreten bir atılma kayalardan, asmalar,
Kesmeler, dövmeler, kırbaçlar, katranlar, yakma-
lar,
Kızgın şişler, bıçak gibi kesen suçlar, sezilen.
Hepsi bilinci yaralayan, sızlatan, gözden kaçma-
yan,
Yıkım, acı sonuç, korkunç ceza, sonu bilinme-
yen.
Korku, ölümden daha kötüsü var diye, densizlerin
Yaşam cehenneminde böyledir durum.

Ölüm Yiğitlik Dinlemez

Dinle söyleyeceklerimi daha, yummuştı ünlü
Ancus

Işığa gözlerini, senden iyi bir kimseyken
Birçok konuda, göçmüş onun ardınca nice
Ünlü kimseler, bunlardı büyük boyların, ulusla-
rın
Başlarında bulunanlar, denizlerde köprüler ku-
ran,
Dalgaların üstünden aşan, ordular geçiren Pers-
ler.
Öğretmiş yayalara tuzlu suyun üzerinden yürü-
yüp
Gitmesini, onlar geçermiş atlarla azgın denizi,
Şimdi onlar da uzak ışıktan, kesilmiş solukları,
Göçmüşler; savaş alanlarının yıldırımını,
Kartaca'ya
Korku salan Scipio, vermiş toprağa kemiklerini,
En düşük işlerde kullansın diye, katılsın bilimle-
rin,
Sanatların yaratıcıları buna, Heliconlu esin
Perileriyle savaştan, onlara katılan, sinde dinle-
nen,
Ötekiler gibi Homeros da. Neydi Demokritos,
silik
Bir anıdır ondan kalan, eski çağdan, başkaldırırdı
Ölüme. Epiruros da gitti, söndü bir yaşam ıslıl-
dağı
Olarak, ışık saçmış insan soyuna, engin anlığıyla,
Bol bol, gökte, yıldız ışımaları arasında güneş
Gibi doğan. Dönmek mi istiyorsun, yine de?
Ey yaşayan gövde, gören göz, ölmüşsün artık,
Uykuda yitmiş büyük bir bölümü yaşamının,
Eriyorsun uyanıkken, durmuyor düşler ipliğini
Eğirmekten, durmadan oynattın canını, ölüm

Korkularıyla, bilmeden yanıldığını, sarsıntılar
İçinde bir baş dönmesinin, özgün, ezilmiş
Binlerce sıkıntıdan, dolaşmadın mı her yanda
Yanılgılar içinde, rastgele adım atmadın mı,
Kuşkular içinde sallanmadın mı?

Yanılgıyı Bilmek Sağlıktır

Elindeyse kişilerin canın sırtına binen yükün
Ağır basıncını, güç kestiğini sezmek, acının
Kaynağını aydınlığa çıkarmak, göğsün üstünde
duran

Ağır taş gibi, yaptığı basıncın nedenini görmek,
Anlarlar öte yanda şimdikinden, daha uzun bir
Yaşam sürecinin bulunduğunu. Bilmez ne istedi-
ğini

Çokluk kimse, değiştirecek yer arar, azaltırmış
Gibi yükünü, atılır yuvasından, değiştirir yerini,
Göçer ellere, döner bir gün eski konağına, anlar
O zaman olmadığını daha iyisinin, bulunmadı-
ğını

İçerdekilerden. Sürer arabasını hızla Ponys'le
Kırlara, gürültülü. Çatısı tutuşmuş evini
Yangından kurtarmak için koşanlar gibi.
Ulaştığında evin eşiğine, düşmüş gibi başlar
Gevşemeye, esnemeye, derin bir uykuya.

Böyle didinir, yer kendini unutmak için,
Ya da döner geriye, arar kente varan doğru
Yolunu, uçup gitmek ister böyle, kim olursa.
Gitmeye uğraşsa da kurtulamaz kesinlikle, istek-
siz

Durur, kuşkulu, dalar üzüntülere, bilmemiş

Sağlıksız olmasına karşın kaynağını sayrılığın.
Bilse nedenini bırakır işini başlar doğayı
Öğrenmeye. Öyle kısa sürede olmaz bu iş,
Uzar, içinde ölümlüleri yansıtan, sonsuzluğa.
Budur bize ölümden kalan, insanları bekleyen.

Yanlış Yaşam İsteği

Aşırı bir yaşama isteği, ölçüsüz, etkili,
Baskın, korkular, kuşkular, titremeler, sarsılma-
lar,
Bellidir beklediği tüm ölümleri, bizi, dirim
Sonunun, kurtuluş yok ölümden, kaçmak yarar-
sız.

Direniriz sürekli, çevremizde, tedirgin, şaşkın,
Tadı çıkmaz yaşamın, boştur uzaması da,
Eksiliriz uzadıkça, yanılırız isteklerimizde,
Bu yanılma, eksilme bile güzel görünmeye başlar
İçimizde tüm nesnelerden, yöneliriz birinden
Ötekine, ele geçen nesnelerin, bir susuzluk
Duyduğumuz, dinmeyen içimizde yaşamla ge-
len.

Hangi yazgı götürür bizi rastgele bir geleceğe,
Nedir bizi sonunda bekleyen: Kuşkulu görünür
Bunların hepsi, uzatmak elden gelse yaşamı,
Bir kırıntı çalamayız ölümden, sezmeyiz
Gelecek ölüm süresini, gününü. Yetse gücümüz
Çağlar boyunca yaşamaya, ölüm de sonsuzca
Sürerdi öylece, daha kısaltmazdı yokluk da,
Bugün, gün ışığından ayrılan bir kimse
İçin, daha önceden geçmiş, yaşanmış çağlardan,
Yıllardan, aylardan, bir nesne kalmazdı

Elimizde, işe yarayan, umutlandıran.
Bir yolda gidiyorum Musalar ülkesinde, benden
Önce kimsenin ayak basmadığı bir yolda,
Sevinç veriyor bana, yeni kaynaklar bulmak
Onlardan içmek kana kana, yeşil çiçekler dermek,
Alımlı bir çelenk örmek için başıma, öncekilere
Bu esin perilerinin düşte bile göstermediği.
Benim şiirimdir içeren, konuların en görkemli,
En mutlusunu, benim uğraşan din bağlarından
Kurtarmak için tinleri. Benim şiirimdir
Yörenin karanlığını aydınlatacak olan,
Musaların tüm büyülerini kapladığından.
Kimsenin göremediği büyülerini. Vardım tadına
En güzel düşüncelerle, en güzel dizgeleri seçmenin.
Acı damlalar verirken hekimler çocuklara,
Altın rengi tatlı bal sürerler kıyılarına
Bardağın, unutturmak için toy çocuklara
Damlaların acılığını, sürünce dudaklarına bardağı,
Kaçar damlaların acılığı genizlerine, yoksa
Başka türlü kandırılamaz çocuk, böyle korunur
Sağlık, elden geldiğince, ben de öyle yapmak
İstedim, anlatayım diye öğretimizi, kişilere.
Duyulmamıştır bu öğreti, ürperir, kaçınır ondan
Ayaktakımının başıboşları, çekilir geriye.
Ballanmış öz buluşlarla şiirimiz, varıl.
Bildirecek sana bilgelik öğretimizi, kolay
Kavranacak biçimde açıklanacak sana.
Musaların gönül açan balından almış tadını
Şiirimiz, bilmem bağdaşır mı senin düşüncen

Bizim dizelerimizle, tüm varlığı sımsıkı,
Ayrıntılarına değin kıvrılır durumda,
Yararlı kılığa sokunca. Bundan sonra
Düzenledim, anlattım tinin özünü, yapısını,
Hangi öğelerden kurulduğunu, gövdeyle toplu
Bağlaşım içinde bağdaştığını, gövdeden ayrılıp
Kurucu öğelerine dönüşmesini; senin yüzünden-
dir

Bu öğretiye böyle başlamak isteyişim, kurtulasın
Diye güçlüklerden, “Varlığın Yapısı Üzerine” de-
mem.

Bu adı verelim bu öğretiye. Soyulur nesnelerin
Üst yüzlerinden bir kabuk gibi, dolaşır öteye,
Beriyeye havada bu özler. Özdeştir bunlar geceleyin
Düşte, uyanıkmışız gibi, karşımıza çıkan, korku-
tan

Bizi görüntülerle, bu benzeşik özlerledir görme-
miz

Birçok görüntüyü, şaşılır türden örnekler çıkmış
Gibi, aydınlığa yükselir, derin uykudan uyandırır
Bizi de, ölenlerin canlarından kurulmaz bunlar,
Orcus’tan uçmuş, göçmüşlerin gölge-canlarından
Yayılmış değil bu görüntüler. Bunlar ne diridir,
Ne ölümden sonra, bizde, arta kalan, ne de tinle
Gövdenin ayrılmasından, kendi öğelerine bölün-
mesinden

Kurulmuşlar. Bunlardır benim, nesnelerin yüzün-
den

Uçup gelen, varlıkların örnekleri, benzeşiği dedi-
ğim.

Bunlardır incecik, özdeş görüntüler, tin dağıldık-
tan

Sonra kalan. Öğreteceğim sana, sonra, nasıl ilkel-
lerin
Yaratıldığını, tüm nesnelerin kurucu öğelerini,
Bunların değişik biçimlere ayrıldığını, kendi
Özgüçlerine bağlanarak devinime geçtiklerini,
Dönüşlerini, değişik biçimlere girmelerini.
Başlamak istiyorum bunları gösterecek öğretiye,
Güçlüklerden kurtulasın diye. Varlığın yapısı
Diyelim bu yeni öğretiye. Deri, ya da kabukçuk
Diye gösterilmeli bunların en uygunu. Düzen,
Biçim bakımından nesnelerin özdeşi, gömleği
Gibidir bunların, nesneleri yansıtanlar. Ayrılır,
Uçar hepsi nesnelerden, yayılır uzaklara.

Özdeşler Öğretisi

Görünüştten anlaşıldığına göre, çok benzeşikler
Gösterir nesneler, dağılır, yayılır uzayda,
Odundan çıkan duman, ateşten yayılan sıcaklık
gibi.
Katılaştır kimi, örgülenir birbiriyle, yaz ayları
Ağustosböceğinin kozasından çıkması, doğum-
dan
Sonra buzağının eşten ayrılması, dikenli çalılık
İçinde bir yılanın gömleğinden soyunması gibi.
Böyle görürüz çokluk, bir örgü içinde, yılanlar-
dan
Çıkan parıltıları, ışıldayan bir utku tacında.
Kolaydır bunu belirtmek, çok incecik bir özdeş
Böyle çıkar nesnenin yüzeyinden, yayılır. Neden
Bu gömlekçiklerin, incecik kabuklardan çıkması?
Yol açabilir bir yanılgıya burada, yapılacak

Bir açıklama. Ancak dış yüzlerinde bulunur
Nesnelerin, ilk düzende olduğu gibi kalan öğeler,
Bunlar biçimlerini, düzenlerini saklayabilir.
Ne deli hızlı olursa bu olay, öğeler de ufak
Bir engelin çıkışında bile, o hızla doldurur
İlk yerlerini. Görüyoruz açıkça ne sayıda
Öğenin, söylendiği gibi, yalnızca içten, derinden
Değil, renkler gibi, dıştan çıktığını, çözüldüğünü,
Fıskırdığını. Bunlar sürekli çıkar ortaya,
Tiyatroların üzerine gerilen sarı, mavi,
Kızıl yelken bezlerinden yayılan renkler gibi.
Titreşen dalgalar yayar tüm sahneye, boy boy,
Oturma yerlerini kaplar, bayram törenlerinde
Bayanların, beylerin, şeref tribününde çevreyi
Renklendiren, tüm kişilerin geldiği, ışıklanan
Yerler gibi. Ne denli sıkı olsa da tiyatroyu
Çevreleyen duvarlar, o ölçüdedir sıcak çekiciliği
İçyörenin de, kendi rengiyle parlar nesneler
Orada, yer yer, yayılır günün aydınlığı. Keten
Çadırların üstünden dökülen renkler gibi tüm
Nesnelerin yüzeyinden çıkar özdeyişler inceden,
Bunlardan doğan biçimlerin kesin izdüşümleri.
En ince ipliklerden çıkar bu izdüşümler, yayılır
Çevreye, göremeyiz bunları bir bir, hızla çözülüp
Dağılışları yüzünden. Koku, duman, sıcaklık
Tüm böyle benzeşikler, özdekten çıkarlar,
Derinden doğan özdeşler yayılış yolunun
Sapalığı yüzünden ayrılmış birbirinden.
Ne çıkaklarında bir düzen, ne doğuştan sonra, bir
gedik.
Rengin yüzeyinden atılan gömlek

Çok incecik, dağılmaz, derlenir iyice, sağlam.

Ayna Görüntüleri

Aynada, suda beliren tüm özdeş izdüşümlerin,
Parlak nesnenin yüzeyinden gözlerimize gelen,
Yansımalara uyması gerekir gerçek nesnelere.
Nesnelerden çıkanlar, özdeşleri doğuranlar.
Nesneler, çıkan öğelerdir, özdeşleri kuranlar.
Gerçek birer özbiçim var nesnelerin yüzeyinde,
Özdeşlere uygun, görünmeyen, çarpmalara yansıyan,
Parlayan yüzeyde. Başka türü yok uygunluğun.

Özdeşlerin İnceliği

Gösterdim sana, nasıl yaratılır, nasıl olması
Gerekir özdeşin. Düşün kurucu öğelerin gelişini
Duyularımıza, görülmediğini küçüklüğü yüzünden.
Doğrulaman gereken birkaç sözüm daha var, dinle.
Çok küçüktür kurucu öğeler, yapıları.

Küçük Hayvanların Koku Alması

Çok küçük hayvancıklar vardır, görülmeyen,
Nasıl düşünülebilir içyapısı birinin?
Nasıldır onların yuvarlak yüreği? Gözleri,
Eli-ayağı, oynakları? Onların canı, tini, ölçüye
Göre düzenlenme gereğinde bu küçüklükte?
Düşünemez misin onları incelik, küçüklük yö-

nünden?

Keskin koku yayarlar, ilaç da yapılır onlardan,
Acı, kötü kokulu, çok küçük olmalarına karşın.
Dokununca kuzuotu, kantaron iki parmakla, dü-
şer

Bir yaprak, epeyce kalır kokusu. Çok bilgi
Edinirsin bunlardan, çok türde öğeleri vardır
Özdeşlerdin, nesnelerin biçimine göre; uçuşurlar
Çevreye yayılırlar. Sezilmez dokunmakla bunlar.

Bulutlar Üzerine

Başka kaynakları da vardır özdeşlerin, hepsi
Nesnelerden doğarsa da, çevremizde dolaşan,
Uçuşanların. Anla, gökte, şu hava yuvarlağı yer-
de,

Oluşur varlıklar kendilerince, değişik özdeşler
Doğar, biçimlenir, devinir, sayısız türde. Görür-
sün

Uzayda yuvarlandığını bulutların, korkunç ka-
ranlık

Yaydığını, evrensel aydınlığı ılgarladığını, azgın
Bir gürleyişle havayı döverken. Görürsün o za-
man

Devlerin uçuşunu, gölgelerin yayılmasını, yüksek
Tepeler, kopmuş kayalar gibi yuvarlanır önünden
Güneşin bulutlar, kayarak görür sürüklediğini
Savaşa, birbirini değişik bulut yığınlarının.

Dağılır gibidir gidişleri, değişimleri bakılınca,
Dönüşürler başka biçime, öyle görünür dıştan.

Görüntülerin Oluşumu

Dinle, çok hızlı, çok kolay değişir, gelişir
Özdeşler, ayrılır nesnelerden, akışır, çözülür,
Göremeyiz onları, kuşkulanma öğretimizden.
Nesnelerin yüzeyinde gömlekleri vardır yayılan,
Başka nesnenin yüzeyine gelen, gider oradan,
Örter üstünü yaşamak gibi dumanın, odunun,
taşın:

Kopar bir akıntı, çıkmaz gerçek bir özdeş, doğar
Parlak bir örtü, kalın, sıkı, karşıt, aynada
Görünenin görenden başka oluşu gibi,
Ne özdeşler arasından bir örtü gibi çıkar,
Ne ayrılır, düz yüzeyin kaygan oluşundan.
Böyledir birçok görüntüyü, bize, yansıtması
Aynanın. Görürsün bir özdeş, her aynalaşan yüzeyde,
Öğrenirsin incecik dokulardan, sürekli, yüzeylerden

İncecik özdeşlerin doğduğunu, böyle doğar
Sayısız özdeş. Doğrudur bunların hızlı olması da.
Öyledir güneşin, sayısız ışın yayması, birden
Evrenin ışıklarla dolması, gerekir sayısız
Özdeşin türlü nesnelerden, değişik yolla
Ayrılması, belli yöneltiye göre devinmesi, kısa
Süre içinde, karşıt durumlarda koyarsak aynayı
Ayrı yerlere, benzer biçimlerle, renklerle
Yanıltılır nesneler. Öte yandan açık mavilik
Kaplayınca göğü, başlayınca korkunç kasırga
Ortalığı sarmaya, sanırsın, Acheron'dan çıkan
Titreten karanlıktır dünyayı kuşatan, kapanır
Gökyüzü dev bulutlarla. Bir korku yakalar bizi

Kötü, yukardan karanlık bir ürperti, sezilir,
Yağmur bulutlarının ürküten karanlığı yayılınca.
Ufak bir bölümün özdeşleri bunlar, nesnelerden
Çıkan, sözle sayıyla, anlatılamayan görüntüler.

BÖLÜM ONBİR

Özdeşlerin Akış Hızı

Büyük bir hızla devinir özdeşler, anla,
Süzülür geçer havanın içinden, birdenbire,
Umulmadık uzaklığa, yönler yayılır hepsi.
Bir bir göstermek isterim sana uygun dizelerle:
Az sürer kuğunun türküsü, kolay gider uzağa,
Güney yellerinin getirdiği bulutları aşan,
Havaları dolduran turnanın cıvıltısından.
Görülüyor daha küçük öğelerden kurulan
Nesnelerin daha hızlı olduğu. Bu türdedir
Güneşin ışığı, sıcaklığı. İncecik öğelerden
Kurulmuş. Ardarda çekiş vuruşlarından çıkan,
Hava boşluğunu aşan, durmayan sesler gibi.
Işık gelir, iki öküzün çifte koşuluşunca,
Şimşek çakar gibi ardarda, öyledir özdeşlerin var-
lık
Gereksinimi, çok kısa sürede aşarlar engini,
Önce, birden, arkadan gelen ufak bir çarpma
İter özdeşleri öne doğru, sürer ileri.
Onların kanatlanırcasına, yayılmalarına elverişli
Yer; şaşılası nitelikte ince dokusu, bu yayılıştaki
Tüm nesnelerden geçmesini sağlar, kolaylıkla ge-
çer
Havayı da. Görülür sezildiği nesnelerin de içten,
En derinden gelen, daha küçük, gövdeciklerinin
Güneş ışığında, sıcağında olduğu gibi, hızla
Dışa fışkırdığı, çözülünce gökyüzüne yayıldığı,

Karaların, denizlerin üzerine uçuğu, bir ışık
Yağmuruyla uzayı doldurduğu. Nedendir önde
Bulunan tüm özdeşlerin ayrılmaya uygunluğu,
Bir engelle karşılaşmama? Görmez misin
Ne denli hızla devindiklerini, uzağa gitmeleri
Gerektiğini, geniş bir alanda uçuğuğunu, güneş
Işınlарının da eş zamanlı, göklere yayılışını?
Bence bir kanıtlanmasıdır bu, bilginin nesnel
Özdeşlerin gelişmesi, devinmesi konusunda.
Bir kap su koyarsın geceleyin dışarı, parlar,
Görürsün içinde yıldızlı göğu, yansır yıldızlar
Suya, bundan anlaşılır özdeşin büyük hızı,
Uzaydan yeryüzüne inişi, suda izdüşümü.

Özdeş Akımların Algılanışı

Söylemek gerek: Durmadan yayılır öğeler
Ulaşır gözlerimize, uyarır görme duyusunu,
Nesneler bilmez kokuların çıktığını, ırmaklardan
Serinliğin, güneşten sıcaklığın, deniz dalgasından
Çatırtıların doğduğunu, kıyılarda yıkıntıları sula-
rın
Aşındırdığını, türlü gürültülerin uzayı yardığini,
Deniz kıyısına varınca birden ağızımıza acı nesne-
nin
Erimesinden doğan acı karışımllı, tuzlu ıslaklığın
Geldiğini. Akar boyuna nesnelerden özdeşler,
Öteden beriden bölünür, ayrışır, yayılır çevreye.
Kesilmez akımlar, bunlardır duyularımızı uyaran,
Sessizce. Görebilir, sezebiliriz bu sesleri, kokuları.

Özdeşlerin Göze Etkisi

Karanlıkta bile duyarız, dokunmakla biçimini
Bir nesnenin, ayı değil gündüz görülenden.
Birdir öz bakımından dokunmanın, görmenin
nedeni.

Budur gereken de. Geceleyin elle dokunup sez-
diğimiziz

Bir dikdörtgenin başka olabilir mi biçimi
Gündüz gördüğümüz dörtgenin özdeşinden?
Bundan belli görmenin özdeşlerle oluştuğu.
Evrende özdeşsiz bir nesnenin görünmediği.

Nesnelerde Renk, Biçim, Aralık

Akar dört yana adı geçen nesnelerin özdeşleri,
Döner, yayılır ayrı yönlere, yalnızca gözle
Görülebilir bu biçimler, tüm nesnelerden doğar
Biçim, renk yöneltilerine göre ulaşır gözlerimize,
Özdeşler gösterir bize, olabildiğince, uzaklığı
Onlarla belirleriz bunu, uzaklıktır ayıran
Özdeşlerin nesnelerinden bizi, çıkınca gider
Öteye beriye nesnesinden özdeş, bölünür
Tümünden havada, çözülür, dikilir önüne gözlerin.
Girer gözümüzden içeri, çarpar gözbebeğine,
Oradan varır daha içeri sonuna değin,
Bu yöntemle biliriz özdeşlerin uzaklığını,
Kestirebiliriz, ne denli çok sarsarsa önümüzde
Duran havayı, o oranda, kavrarız ırağı.
Ne denli uzarsa özdeşin akımı, yayılırsa,
Olabilirdi gözlerimizin önünde, o denli
Uzakta görünür bize bir görüntü. Şaşılası

Hızdadır bunlar, bir bakışta görürüz uzaklığı.

Özdeşlerin Görünmesi

Şaşmamalıyız artık, gözümüze yakın gelen
Özdeşlerin, tek tek görünmemesine karşın
Nesnelerin görünmesine. Değişik yönlerden eser
Yeller, sarar bizi birden keskin soğuklar,
Göremeyiz bunları oluşturan öğeleri bir bir,
Sezemeyiz esen yellerin, ancak bir bütünlük
İçinde duyarız vuruşlarını tek tek, bize gelip
Çarpan başka bir nesne gibi, bu yolla gösterir
Özdek olduğunu bize, dıştan uyarır gövdeyi.
Dokununca bir taşla parmağımızla, sezinleriz
Yüzeyini, ona renk veren üst yüzünü,
Derinden gelen katılığına, duymayız rengini
Dokunmakla. Şimdi dinle bunu da: Nedendir
Özdeşlerin, öte yanda, görünmesi, anla: Yansıtıl-
mış

Orada bize görünen. Dışarıda, gerçek olan
Bir nesneyi, görüş açısında, görmemize benzer
Bu da; açık bir kapıdan baktığımızda, birçok
Olay görürüz evden, dışarıda geçen, işte böyle
Görünür aynada, söylediklerimiz de, burada
İki katlı havadır görmeyi sağlayan.
İlkin kapının önünde olanları görürsün, yanda,
Sonra kapıda duran sağlı-sollu iki direk,
Daha sonra keser gözlerinin önünü ışık,
İkinci hava, dışarıda, görüş açısının kapsadığı
Ne varsa. Böyledir aynada yansıyan görüntü de,
Kırılınca gönderir onu, gözle görüntü arasında
Kat kat hava, gözlerimize değin, öne doğru.

Budur, daha önceden, aynadan yansıyanları
Duyularımıza götüren. Bu evrede görürüz bun-
ları.

Bu görüntü çok kısa sürede yansır yeniden,
Döner aynaya, o yandan bu yana, bu yandan
O yana yansır sürekli, gelir gözlere, hep,
Gider ileri, yuvarlanır boyuna havaya. Bundan
Anlaşılır ilkin, aynadan yansıyan havadır
Görünen, sonra gider yansıyan görüntü, uzaklaş-
mış

Görünür bizden. Bir kez daha söyleyeyim: Dışa-
rıda

Kapının arkasında yansıdığı görülen görüntüle-
rin

Şaşılır bir nesne olmadığını, suların yüzünde
Yansıyanlar gibi açıklanır bunlar, havanın
Katlı olmasından doğar burada ikisinin etkisi.

Ayna Yansımaları Değişir

Değişir aynada görüntüler, örgenlerimiz de,
Sağımız solda, solumuz sağda görünür, bunu
Açıklayacağım aşağıda: Aynanın yüzüne çarpan
Bir görüntü döner geriye, değişmeden, atılır
Dışa, topraktan yapılmış bir maskenin ıslakken
Duvara, ya da direklere bastırıldığında, gerçek
Biçiminde kalınca önden baskıyla, karşıt
Durumlar görülür iki yönden, ortaya çıkan.
Bundan anlaşılır önceden, sağ gözün şimdi
Solda, sol gözün de şimdi sağda görüldüğü.

Ayna Görüntüleri Türölüdür

Benzer bu olaya, bir görüntünün aynadan aynaya
Vurması, birkaç özdeşin arka arkaya gelmesi.
Ne varsa evin içinde, gizlenmiş arkada
Böyle görünür birbirinden uzaklaşmış,
Yol, iz karışmış. Çıkar ışıktan eğri büğrü
Bir görüntü, birkaç ayna kullanılır, böylece
Görülebilir bir durum sağlanır, bu yöntemle
Geçen görüntüler aynadan aynaya pırıl pırıl
Soldaki sağda görünür, sonra geriye yeniden
Kesilmeden soldan sağa, sağdan sola dönüşür.

Yan Görüntüler

Aynalar, gövdelerimiz gibi, iki yana
Doğru karşılıklı, eğik durumda konursa,
Doğru görüntüler yansıtır bize, böylece
Ya görüntü aynadan aynaya yansır, iki katlı
Kırılır, bize ulaşır, ya da bu yolla görüntü
Döner çevreyi, varır sonuna.
Anlaşılır bu aynanın bize çevrilmesinden.

Aynada Görüntülerin Devinmesi

İnan bana, eş adımlarla devinir görüntüler,
Sürekli, belirir, bizim davrandığımız gibi,
Bırakınca aynayı, kesilir görüntü, gelmez bize,
Bir kuralı görülür burada doğanın: Yansıyan
Tüm nesnelerin gerekir eşit açıyla kırılması
Geriye, yansımaya karşıt yansıması.

Göz Kamaşması

Engeller gözü, bozar görüşü parlak nesneler,
Sürekli bakınca güneş de bozar gözü, aşkın
Bir güç var onda, yukardan düşerken öğeleri
Aşağı doğru ışıyarak, parlayan uzaydan gelir
Hızla göze, yıpratır iç dokusunu gözün.
Yakar gözü keskin parlaklık, sürekliçe,
Ateş öğeleriyle yüklüdür hepsi, derin acılar
Doğurur göze giren ateş öğeleri.

Sarılık Hastalığı

Sarı görür neye bakarsa sarılığa tutulan.
Akar sarılığa tutulanların gövdelerinden
Sarı özdek öğeleri çokça, bunlardır sonradan
Havada nesnelerin özdeşlerine yerleşen.
Bunlardır hastanın gözlerinde türlü
Biçimde karışan, sonra solgun renk örtüsüyle
Bütün gördüğü nesnelerin yüzeyini kaplayan.

Karanlıktan Aydınlığa

Karanlıktan bakarız aydınlıkta olana
Önceleyin, karanlık havadır açan, bakan
Gözlere bir çıkış yolu, oradan düşer aşağı
Doğru, parlayarak gider ardınca, aydınlık
Havanın, sürekli. Daha güvenli, seçkin, oynak,
İncedir ışıyan aydınlık, parlak hava,
Geniş, uzun gecenin korkunç karanlığından.
Birden doldurmuş ışıkla gözün görüş yolunu,
Açılmış daha önceden karanlığın kapadığı

Yol, çıkmış ortaya nesnelerin görüntüleri
 Onun ardından, ışıktır bunları gösteren,
 Göze görmeyi sağlayan, bakılmaz karanlıkta
 Işıksız, gelir kararmanın kalın havası
 Sonradan, doldurur bütün yarıkları, kapar
 Gözün görüş yollarını, gelemes nesnelerden
 Gözlere bir görüntü, orada, devinebilen.

Görüş Yanılgıları

Çokluk yuvarlak görünür bize kentin dört
 Kıyılı kuleleri uzaktan bakılınca. Nedeni:
 Böyle bir köşe ya düz görünür uzaktan, ya da
 Görünmez, yitirir çarpma gücünü, gelemes or-
 dan
 Bir uyarı gözlerimize, devinirken özdeşler,
 Hava yığınıyla sürekli çarpışmalar sonucu
 Tükenir, engellenir duyulara gelen uyarı.
 Bundandır iyi görünemeyişi köşelerin. Yuvarlak
 Görünür bize dörtgen biçimli yapılar.
 Gerçekten yuvarlak değil onlar, yakından
 Gördüğümüz gerçek yuvarlak gibi. Bu durum
 Karışma yüzündendir çevresel çizgilerde.

Gölgelerin Kımıldanışı

Böyle görünür, bize, güneşte, yanımızda
 Bizden ayrılmayan gölgemiz. Uyar adımlarımıza,
 Özenir devinmemize, sanılır gerçekten ışıksız
 Havanın gittiğini kişinin adımının da,
 Devinmesinin, davranışının da. Gerçekte
 Alışkanlığa göre, gölge dediğimiz, nesne

Değildir, ışıktan yoksun havadan başka.
Işıksız kalır yürürken biz, yerler, nereye
Varsak, güneş ışığını önlesek. Yine dolar
Işıkla geçtiğimiz yerler. Yanlış düşünüyoruz
Gölgelerin bizimle gezdiğini sanarak, onların
Önceden gövdeden ayrıldığına inanarak.
Sürekli dir ışınların dökülüğü, ocağa atılan
Bir yün gibi gider eskisi, gelir yenisi.
Bundandır toprağın güneş ışımlarını yitirışı.
Alır ışığı yıkanır karanlık gölgeler, açılır.

Karışmalar Görüşü

Gözler yanılıyor diyemem burada, ancak
Gölgenin, ışığın bulunduğu yerde çalışır gözler.
Değişmeden kalmaz ışık olduğu gibi, ya da başka
Yerde çıkar mı ortaya burada bulunan gölge
Değişmeden? Yukarda söylendiği üzere nesneler
Durur mu değişmeden? Uygunur bunları kav-
ramaya
Anlayış gücü. Giremez nesnelerin özüne göz, göz-
de
Değildir yanılmanın nedeni. Kımıldanmadan ses-
siz
Durulduğu sanılır, yelkenliyle gidilirken.
Bir koyda demir atılmış sanılır, hızla gidiyor
Gibi gelir bize tepeler, kırlar önümüzde, uçarca
Geminin kuyruk kesimine doğru. Kürekler çeki-
lir,
Yelken açılırken kanatlanmış gibi geçeriz
Önlerinden, Görünmez mi göğe düğümlenmiş
gibi

Kımıldamadan, sessiz duran yıldızlar? Oysa
Sürekli devinirler. Çıkarlar yukarı parlayan
Özleriyle göğün üstünden aşınca, uzaklaşırlar
Gözden batıda. Güneş, ay devinmez görünür,
oysa

Devinirler gerçekte. Yükselir iki kaya bir
Deniz çevrintisinden, bakarsın bunların arasın-
dan

Geniş bir yol açılır, donanmalara, birleşir,
Bir ada olduğu da görülür iki kayanın. Çevrele-
nip

Dönen çocuklar, döndüklerini sanır durunca,
Oynadığı gelir onlara direklerin avluda.

Anlaşılır, damın onları korkutmak için çökmeye
Kalkmadığı, başlayınca parlak ışıklarını yaymaya

Doğa, günün ışıyan kızılığını tepelere, göğe
Ağmaya, tırmanır gibi görünür dağın doruğu
Güneşe doğru. Yanar yakınında yalımsız sıcaklık-
la

İki bin ok atımı, ya da beşyüz kargı boyu uzakta,
Bizden, bir dev boşluk varken güneşle dağ ara-
sında.

Bu boşluğun aynasıdır ışıldatan sonsuz uzayı.

Binlerce ülke var, bu arada, değişik uluslar,
Hayvan soyları yaşar bu alanlarda. Bir parmak
Yükseliğinden az bir su birikintisi taşların

Arasında, kaldırımında, bakılır derinliğine buradan
Sonsuz bir görüşle dünyanın,

Açılır gibi engin bir uçurum yerden göğe,
Sanırsın bunun içinde gördüğün bulutlar,
Gök varlıkları yayılmış yerin altında, geniş,
Büyülü bir gökteymiş gibi, böyledir ırmağın

Ortasında duran azgın bir at çayın akışınca,
Bize karışt olmadan, baktığımızda suyun akan
Dalgalarına, çaprazlama döndüğünü, durmasına
Karşın atın, kapılmış akıntıya, sürüklenmiş
Sanılır akıntı yüzünden. Ne yana çevirsek
Gözlerimizi suyun akışına kapılmış görünür
Nesneler. Buna benzer sütunlar dizilir yolun
İki yanı boyunca; sütunlara dayandığından,
Birden bakılınca uzunlamasına yukardan daraldı-
ğı

Görülür başlıkların; damla döşemenin kesim
Çizgisi, sağdan-soldan uzar sonuna değin
Görünmez olur bitim yerine gelince yolun.
Dalgalardan doğar, dalgalar ardınca batır gibi
Görünür güneş okyanusta gemicilere. Orada
Gemiciler yalnızca göğü, denizi görürler.
Bu yüzden sakın, inanma duyu yanıltılarına.
Anla denizi bilmeyen gemilerin limanda yavaşça
Dalgalarla savaştığını, bordaların kırıldığını,
Sezilir küreklerin tuzlu dalgalara batmayan
Yerlerinden bunların dümen üst bölümündeki
gibi

Olduğu, suya batan bölümün kırıldığı, yanlış
Burada. Çıkınca sudan anlaşılır gerçek. Eğilmey-
le

Başlar suyun üstünde yüzmeye. Sürer göğe
Geceleyin yeller dağılmış bulutları, görünür
Işıyan yıldızlar, bulutlara doğru koşar gibi,
Başka yollar açar, yüksekte, devindikleri yerde
Elimizle bastırırsak yukarı doğru gözümüzü
İki kat çoğalmış görürüz karşımızda nesneleri,
Gözümüze çarpanları. İki kat görünür bize

Işıldaklardan çıkan, parlak, çiçekleşen aydınlık,
İki kat görünür evde öte beri, iki kat görünür
Kişilerin yüzleri, boyları, gövdesel örgenleri.

Düşler - Uykular

Düş konusuna geldik, sonunda. Tatlı bir
Uykunun bizi sımsıkı sardığı, gövdemizin
Derin bir dinlenmeye daldığı, sessizliğe
Büründüğü düşte bile uyanık olduğumuzu sanı-
rız,

Elimizi, ayağımızı oynattığımızı, gecenin yoğun
Karanlığına karşın aydınlığa, güneşe, güne
Baktığımızı. Kapalı bir yerde bulunmamıza
Karşın uçar gibi oluruz göklere, dolaşırız
Denizde, yerde, çaylarda, kırlarda, bayırlarda.
Sesler duyarız gecenin bizi çevreleyen
Sessizliğinde, yanıtlarız ağzımız açılmadan.
Görülmedik işler, olaylar görürüz, düşte
Görülen tüm bunlar, duyulara güveni sarsar.
Gerçek bu değil, birçok tuzağı var yanılgının,
Katılırız kiminin düşündüklerine, gözün
Görmediklerine de, düşte görülenlere de.
Güçlük yok bilinenleri bilinmeyenlerden
Ayırmak için, anlığın kuşkulu dediklerinden.

Kuşkucular

Kişinin bilme olanağı yoktur diyen, düşünen,
Bilmiyor demektir, neyin bilineceğini, açıkça,
Yalanlıyor kendi bildiğini de. Değmez bunlarla
Savaşmam, devede kuşuna benzer bunlar, yalnızca

Başını gizler kendi ayak izlerinde. Sorabilirim
Onlara yine de, kısaca: Evrende gerçek nesne
Görülmediğine göre daha önceden, nereden
Çıkıyorlar bilmenin, bilmeyişin anlamını,
Bilgisini? Nedir gerçeğin bilgisini yanıltan
Ayıran, şaşmayan, kesin ölçü nedir?

Epikuros'un Kuramı

Göreceksin aşağıda tüm gerçek bilgiyi
Duyuların yarattığını, onların çürütülemez
Olduğunu, güvenmek, bağlanmak gerek duyula-
ra,
Eziyor yanılmanın başını gerçeklik, kendince.
Nedir büyük güven uyandıran duyularda?
Nasıldır duyudan gelen yanılma, yine duyudan
Kaynaklanan bir algıya karşı, Gerçek değilse
Duyular, yanıltır alınan sonuçlar. Eleştiremezdi
Göz, kulağın yanlışını, kulak dokunmayı, dokun-
ma
Tatmayı, bunlara karşı çıkmaz mıydı göz, burun.
Doğru değil bunlar benim kanımca. Kendine
özgü
Bir alanı var duyuların, yeteneği, gücü.
Bundandır bir duyunun yumuşak, sıcak, soğuk
gibi
Özellikleri kendi öz gücüyle sezinlemesi,
Renkleri, biçimleri de. Başka bir duyuyla
Kavranır bunlarla birleşenler. Bundan da tadın
Ayrı etkisi, koklamada, duymada başka bir duyu
Gücünün bulunması, çatışmaz birbiriyle duyula-
lar.

Güvenle çalışırlar eş ölçüde, doğrudur
Duyularla gelen izlenimler, süreklince. Yetimiz
Çözemezse yakınımızdaki dörtgenin uzaktan
Neden yuvarlak göründüğünü eksiği vardır,
Önemsenmez nesne görüntülerinin üst üste
Gelmesinden doğan yanılgı, yiter yönetim gücü
Onun, sarsılır yaşama, sağlığa dayanan temeli,
Yıkılır anlığın güveni. Yalnızca kurulu düzen
Değil çöken; duyulara güven kalmayınca devrilir
Tüm dayanaklar, ne uçurumdan kaçarsın, ne de
Gereksiz işlerden, yılmazsın aşırılıktan.
Ne varsa duyulara karşıt birikmiş, anlamsız,
Boş bir söz olur sence, temelsiz, düzensiz,
Çarpık, yanlış tasarlanmış bir yapı gibi hepsi.
Kalemin biraz kaymasıyla bozular ölçüde denge,
Uyumsuz, aykırı, densiz görünür yapı, bozuk.
Bir uygunluk olmaz ön-arka yönlerde, çatıda.
Yıkılır, sarsıntıda devrilir bir yanı, çöker
Ölçüsüzlük sonucu. Böyle kurulsaydı duyular,
Yanlış bildireydi tüm verilerini, tüm düzenin de
Bozuk, ölçüsüz olması gerekirdi. Önemli değil
Bir duyunun algısını ötekinden, neden, başka
Göstermek, açıklığa kavuşmuştur artık konu.

BÖLÜM ONİKİ

İşitme Üzerine

Gelince şangırtılar kulağa duyulur tüm sesler,
Gövdesel duyu düzeni uyarınca. Özdektir sesin
Yapısı, gürültü gibi, direnilmez duyuları uyarmasına,
Yıpratır gırtlığı, kısar kendiliğinden, ses boğazdan
Çıglık gibi kopup havaya yayılınca. Büyük bir
Yığın çıkarsa ses ilkelerinden, gırtlığın daracık
Geçidinden, birden, başlarsa havada dağılmaya,
Aşınır, yıpranır ağzın yanları. Öğeler kurar
Sesleri, sözleri, kuşkusuz, yoksa olmazdı uyarma.
Bilirsin, sen de, bir kişinin neler yitirdiğini,
Uzun konuşmakla sinirlerin yıprandığını, güçsüz
Kaldığını, sürerse bu konuşma gün açımından
Gece karanlığın gölgelerine değin, yüksekten
Çıkarsa ses. Budur sesin özdeksel kanıtı,
Ses özdektir. Yorulur çok konuşan, tükenir
Gövdede özler, azalır, yavaşlar ses de.
İlkeler azaldıkça seste de sezilir bir kesilme,
Düz öğelerden çıkar ses, aşınma yüzünden.
Türlü biçimde öğelerden sesler gelir kulaklara,
Kavallar çalınır, çınlar, yankır Frigya kırlarından.
Geceleri Helicon ülkelerinden yankır duygulu
sesler.

Sesin Kuruluşu

Ağzımız açılınca, derinden çıkan sesleri ayırır
Oynak dil, sözleri düzenleyen, dudakların
Bölümsül kımıldanışlarıyla düzenlenir sesler,
Kısadır bireysel seslerin birbirinden uzaklığı,
Gerekir kesinlikle, belli biçimde sözleri
Kavramamız, duymamız açıkça, sesler korur sü-
rekliçe
Biçimlerini, yapılarını, geniş bir uzay oluşursa
Sesler arasında, karışım başlar, birbirine
Geçişir sesler hava yoğunluğu yüzünden, bir
Engeldir bu, bir çınlama duyulur yalnızca,
Anlaşılmaz sözcükler açıkça, bulanıklık başlar.
Engeller belirir, karışık gelir kulaklarımıza
Sesler, ulaşır topluluğun kulağına da, tek ses
Çıkar bir çığırtağın ağzından: Böyle dağılır
Bu tek ses, karışır binlerce sese. Girerse söz
Biçimine, açık bir anlam kazanırsa, o zaman
Başarır uyarmayı, ulaşır bildiri kulağa. Uçar,
Yiter, boşlukta bu seslerden kulağa dosdoğru
Gelmeyenler, başka bir bölüm yankılanır,
Yanıltır bizi çarpınca sapasağlam kayalara.

Yankı

Doğru kavra bunu da, böyle verebilirsin kendi-
ne,
Başkalarına doğru, kuşkusuz yanıtı. Böyle anlar-
sın
Issız bir yerde, kayaların arka arkaya, eşitçe
Sözleri neden yansıttığını, karanlık ormanda

Yolunu şaşırmış, arkadaşlarımızı ararken, bize
Doğru gelsinler diye, yüksek sesle çağırırken.
Kendim duymuşum bir sesin altı, yedi kez
Yankılandığını. Bir kez bağırınca kişi yansır
Sesler tepelerden tepelere, döner durmaksızın
Geri, sözler ardarda yankılanır, süreklince.
Yerleşmiş bu ülkede su perileri, komşu köylerde
Faun denen keçi ayaklı Satyrler topluluğu.
Ürkütürmüş yerlileri, onların geceleyin, çıkan
Görüntüleri, bozarmış dirliği, düzeni sessizce,
Onların yalanlı dolanlı sataşmaları.
Telli çalgılar gibi sazlar çınlarmış, tatlı,
Yakınmalı sesler çıkarırmış, oynak parmakların
Düzenlediği kavallar çalınınca. Dinlermiş
İnsanlar Pan'ı doyasıya, çamların çelenklediği
Yarı-hayvan başını sağa sola sallayıp
Gösterdiği, kıvrık dudaklarından ıslıklar
Çıkardığı, yeller gibi estiği günler. Yürekler
Yanarmış, susmazsa Pan'ın ormanda çınlayan
Kavalından dökülen türküler. Ne şaşılası masallar
Anlatırlar, bunlar gibi, yoktur tanrılardan uzak
Bir yer yayılsın diye böyle öyküler.
Başka bir iş vardır bunda, sever insanlar
Eskiden beri duyulmamış öyküler dinlemeyi.

Seslerin Yayılması

Şaşılır yanı yok, bir yerden engellenmeden
Göze görüntüler gelmezken, sesler ulaşır
Kulaklarımıza, uyarırlar bizi, kapalı kapılardan
Bile çok görürüz konuşmaların duyulduğunu.
Şaşma, özdeşler sesler gibi elverişli değil

Nesnelerin gözeneklerinden geçmeye, onlar
Çokluk yırtar, dağıtır geçtiği yeri, akamazlar
Camlardan, başka nesnelerin geçtiği gibi.
Bölünür ses ayrı yönlere, biri çıkar ötekinden,
Düzenlenir yine, çok bölündüğü de olur
Kiminin, ateşte görülebilir bu, bir kıvılcım
Ayrılır sayısız kıvılcıma. Seslerle dolar
Uzay, yayılır gizlice sesler başka yönlere,
Dalgalanır bir gürültü. Buna karşın özdeşler
Yalnızca bir kez kurulmuş olduğundan, uygun
Bir doğrultuda gider. Bu nedenle göremez kimse
Özdeşleri, oysa duyar dıştan da olsa sesleri,
Girince kapalı uzamlara sesler, dağınık, karışık,
Anlaşılmaz bir yapıda gelir kulaklarımıza,
Bir gürültü, bir patırdı duyabiliriz.

Tat Alma Üzerine

Bir bilgi ediniriz az çok, değince dilimize,
Damağımıza bir nesne, bu konuda düşününce.
Önce tadını duyarız ağızımızda özsuynun,
Suyla dolmuş bir süngerin sıkılıp kurutulması
Gibi, yemeği çiğnediğimizde. Yayılır damakla
İncecik damarlara, bir sünger gibi dile,
Besini yiyince; yuvarlak olduğundan akıcı
Özsuyun öğeleri yumuşak bir etki bırakır,
Yumuşaktır bütün yörelerde devinmesi de,
Kimi sulu özler vardır dilin gözeneklerine
Dolunca, karşıt durumda, bir acı uyarma
Sezilir duyuda, biçimsiz öğelerin çokluğundan
Gelir bu tedirgin edici uyarılar, bozuktur
Kuruluşları. Uzar damağın bitimine değin tat,

Özsu, sızar boğaz yoluyla aşağı, bölününce
Oynaklara, sinirlere tükenir tat. Önemli
Gövdenin neyle beslendiği, yenen sindirilirse
İyice dağılır bütün örgenlere beslemek için,
Bilindiği gibi korur midenin suyunu, ısısını.

Tatların Türölölölölöl

Açıklamak isterim şimdi, yemeklerin değişik
Tadını, neden birine acı gelenin ötekine
Tatlı geldiğini, büyük bir ayrımdır arada,
Birinde besin olur, ötekinde ağı. Yılanda
Budur durum, öldürür karışır saalyasına
Birinin, kendi kendini soksa ölür. Keskin
Bir ağıdır çöpleme otu insana, yağlandırıcı
Yemdir bıldırcın, oğlaklar için. Anlarsın
Bununla, buna benzer neler olabilir daha,
Düşünmen gerek daha önce söylediklerimi,
Karışmış öğeler vardır tüm nesnelerde birbiriyle.
Yaşayan, beslenen kendi soyunca düzenlenir, bi-
rer

Ayrım, başkalık gösterir dıştan, türlü
Biçimlere girer, sınırlı kesimler içinde.
Öğelerin değişik yapısından çıkıyor bunlar,
Nesnel özleri oluşturan. Türlü türlüdür öğeler,
Bu türlüölölölölöl nedeniyle gözenek dediğimiz geçit-
ler,
Kesimler tüm örgenlerde, ağızda, damakta ayrılır
Birbirinden. Yine bundandır öğelerin büyüklü
Küçüklü yapıda olması. Üçgen, dörtgen biçimli-
dir,
Yuvarlaktır birçoğu da, değişik, çokgen biçimli

Olanlar da var. Sürekli dir öğelerin devinmesi,
Düzenlenmesi, bundandır geçtikleri gözenekler-
de

Biçimsel ayrımlaşma, dokuların dış örgüsüne
göre

Geçiş yollarında değişme. Budur nedeni nesneler-
de

Acının, tatlının. Tatlının düz, yuvarlak öğeleri
Girer gözeneklerine damağın, acının da çengelli
Öğeleri ağıza dolunca birine acı gelir, ötekine
Tatlı, geçince boğaza. Kolaydır öğrenmek bunla-
rı.

Çok artar safrası sıtmalının, ya da başka sayrılığa
Yakalananın, sarsar kişiyi baştan aşağı bu olay,
Değiştirir öğelerin yerini tüm den, anlaşılır
Tatlıyla acı arasındaki dönüşme, duylara gelen
Öğelerin, değişen etkisinden ağızda. Birleşmiş
Balın tat duyumunda acıyla tatlı, önce açıkladı-
ğım.

Koku Üstüne

Öğren şimdi kokunun nedenini, araştıracağım
Buruna gelişini; akar, çevreye yayılır koku,
Etkiler değişik yaratıkları, kimine uygun gelir,
Kimine karşıt ,tүrlü kokular, değişik tir öğeleri.
Yayılır havada balın kokusu, süzölür kokmuş
Leşe akbaba, gider yabanların toprakta kalan
Ayak izlerini koklayan çoban köpeğ i, arkadan.
Roma'nın kurtarıcısı Juno'nun beyaz kızı
Böyle sezer yaklaşan kimseleri kokularından.
Özel bir kokuyla yönelir tüm canlılar yeme,

Kaçınır ağılı otlardan. Böyle korunur bütün
Diri yabanlar soylarını, dirimlerini, sağlığı.

Koku Öğeleri Yavaş Yayılır

Yayılabilir nesneden nesneye kesintisiz,
Buruna gelen kokular olabildiğince, uzağa gide-
mez

Yalnız başına gürültü, ses gibi kokular.
Özdeşler üzerinde duracağım burada, gözümüze
Gelen, sürtünen, görme duyusunu uyaran.
İlkin çözülür özünden, yavaş yavaş iner
Derinlere akar, çıkar nesnelerden, bundan
Anlaşılır daha ağır koktuğu dağılan,
Çözülen nesnelerin, ocakta yananlardan. Görülü-
yor

Kokunun, sestten daha kalın öğelerden kuruldu-
ğu.

Delip geçemez taş duvarları sesin, çınlamanın
Yayıldığı yerde kolayca. Bundan anlarsın
Kokuların kaynağını, yerini bulmanın güçlüğü-
nü.

Yayılınca boşlukta koku yavaşlar, azalır
Hızı, ulaşamaz bildiriler erken duyulara,
Bu yüzden yanılır kokuyu izleyen köpekler.

İğrenme Üzerine

Tatla koku konusunda değil etkisi nesnel
Biçimlerin, renklerde de görülür özelliği.
Eşit duyumlar uyandırmaz nesneler, kimi basar
Çılgılığı, tiksindir kimileri, görünce kanat çırpın,

Bize günün ısıdığını bildiren, yerinde durmayan
Kızgın sesli horoza bakamaz aslanlar,
Duramaz karşısında, hızla kaçarlar ondan.
Horoz gövdelerinden çıkan kimi öğeler,
Deler arslanların gözlerini, girer içeri
Oyarlar gözbebeklerini, büyük acılar verirler
Aslanlara. Karşı durulmaz böyle dik başlı
Hayvanlara. Korkulur bir yanı yoktur
Öğelerin bizim gözlerimiz için, korur geçiş
Yerini gözler, dokunamaz onlara gidip çıkarken
Öğeler, yıpratamaz onları dudaklarında
Bile, incitemezler gözleri, gerçekten.

Tinin Çalışması

Öğren şimdi tinimizin devinme nedenini,
Nereden düşünülür, kavrama ulaşılır, anla.
Türlü nedenlerle devinir nesnelerin özdeşleri,
Dağılır her yana, kolayca birleşir, derlenirler
Havada, çok incecik olduğundan yapıları, birbi-
riyle
Örgülenirler, karşılaştınca, ya bir ipliğin
Eğirilmesi, ya da düz bir altın yaprağın
Oluşumu gibi. Çok inceciktir bu tür özdeşler,
Kendi dokuları içinde gözlerimize gelen, görme
Duyusunu uyaranlardan. Sızar geçerler içimize
Gövdemizin gözeneklerinden. Uyarılar güzel
Bir kokuyla tini, daha sonra duyu gücünü,
Böyle görürüz Centaurusları, Scylla'nın ellerini,
Kollarını, Cerberus'un çılgınca işlerini, sonsuz
Bir uykuya dalanların görüntülerini. Kuşatmış
Onlarınkemikleri ölüm gecesi yeryüzünü,

Sarar tüm ortalığı, doldurur uzayı değişik
Türlerden çıkan yığın yığın özdeşler,
İlkin hızla gelişirler havada sürekli,
Bir bölümü açılır, yayılırlar, bambaşka
Biçimlerde değişik nesnelerden çıkarak düzenle-
nir
Gözlerimizde, özlerinden oluşan yeni bir görün-
tü.
Gerçekten, yaşayan bir varlıktan gelmiyor
Centaurus'un görüntüsü, yok evrende böyle ya-
ratık,
Geline bir araya kişiden çıkan özdeşle attan
Yayılan, söylediğim gibi, bir Centaurus oluşur,
Kolayca. Çok incedir özdeşlerin yapısı, dokusu.
Böyle düzenlenir benzeşik türden görüntüler.
Aşırı bir kolaylıkla devinirler, içere girerler.
Söylediğim gibi yukarda, çok incecik olmakla,
Yine de rastgele çarpmaıyla bir özdeşlik kımıldatır
Tinimizi, şaşılmalı bir inceliği vardır tinin
Kendi soyunca, kımıldanıcıdır. Artık anlarsın
Kolayca söylediğim yöntemledir tüm oluşlar,
Tinle gördüğümüz gibi görürüz gözlerimizle
Değişmeden, bundandır ikisinin de birbirinin ek-
siksiz
Benzeri olması, biçimce. Bunu da söyledim yu-
karda,
Ben, aslanlara baktığımda, uyarılır aslan özdeşle-
riyle
Gözüm, tin de uyarılır eş ölçüde. Aslan özdeşin-
de
Olduğu gibi başka görüntülerle de uyarılır tin,

Algılar onu göz, ince özdeşleri gördüğünde.
Dalar uykuya kişi, yayılır tüm örgenler,
Yalnızca tin kalır bütün gücüyle uyanık.
Uyarır tini benzeşik özdeşler, uyanıkken olduğu
Gibi düşte de. Kimi çok ağırlık verir, yaşıyormuş
Gibi görünür düşte, öyle sanırız. Oysa daha
Çoktan ölüp gitmiş, yutmuş onu toprak, ölüm.
Doğanın baskısıdır bu etkiyi yapan, uyurken
Sessizliğe varır gövdenin tüm örgenleri, duyular,
Kımıldamaz el ayak, bu yüzden ayırdına varmaz
Duyular gerçekle yanılmanın, aksamış bellek bile,
Uyku nedeniyle tükenmiş gücü. Bundandır
ölümden

Uzun süre önce tinin yaşanan, algılanan,
Düşünülen, görülen bir nesneyi seçemediği.
Şaşılası değil, özdeşlerin devinmesi artık,
Örgenleri uyarması, kımıldatışı. İnanırız uykuda
Benzer işlerin görüleceğine. Yiter önceki özdeş,
Başka durumla çıkar ortaya yenisi, değişmiş
Görünür bize birincisi. Kısa sürede olur bunlar,
Ayırdına varmak güçtür, öyle oynak, öyle bol
Görünür nesneler yığını, küçük bölümcüklerde
Olduğu gibi, söylenemez, en kısa sürelerde
Birbiri ardından gelip gelmeyeceği.

İstenç Üzerine

Çok sorun var bu konuda söylenecek, açıklana-
cak,
Konuyu tümünden incelemek, sonuca varmak için.
En önemlisi şudur sorunların burada: Nereden
Gelir anlayış yetisinin doğru düşünmesi, neden

bir uyanma başlar sevişmeyi düşleyince?
Bizim isteğimize mi bağlı özdeşler, biz
Dileyince mi gelirler bir yere, birleşirler
Duruma en uygun biçimde? Gönül mü çekmiş
Bu denizi, göğü, yeryüzünü, yoksa ulusların
Toplanması, eğlenmesi, savaşması, birliklere
Ayrılması, ya da isteğimiz için mi yaratmış
Doğa? Böyle olsa da tin belli yerde bambaşka
Konular düşünür değişik kimselerde.
Görür müyüz nesneler arasında bütün devingen
Bir oyunda, kolların yukarı kalkarken ayakların
Onlara uymasından doğan düzeni, yoksa görün-
tüler
Çok becerikli oyuncudur, onlar mı geceleyin
Oyun oynayabilenler? Yoksa şu kanıt mı daha
Doğru? Yalnızca düşünmekle anlaşıldığına göre
Birçok zaman bölümleri mi vardır, bizim bir söz
Söylediğimiz, algıladığımız süre içinde?
Tüm zaman bölümlerinde, her yerde, her türde
Özdeşler vardır, bize ulaşacak düzende.
Yığınla nesne vardır devindiği oranda görünen.
Görünmez olunca ilk gelen özdeş, çıkar
Ortaya başka durumda. Bundan anlaşılır
Birincinin değiştiği. Çok incedir yapısı
Bu özdeşlerin, hangisine yönelir, kavramak
İsterse anlık, yalnızca onlar kalır, yiter
Ötekiler; tin için kalandan başkası.
Kapılır bir umuda tin, tüm nesnelerden
Yayılan özdeşleri kavramak için, böyledir
Öteki konularda da durum. Görmez misin
Ne denli açıldığını gözün ince bir görüntüye
Yönelince, istenç o nesneye çevrilince?

Yorgunluğa katlanmadan açık bir görüş olamaz. Güç değil anlamak kendi kendine kavranan Nesnelerin, anlık onlara yönelmeyince Uzaklaşacağını, kavranmak olacağını. Şaşılır Yanı yok bizce, neye yönelirse anlık onu Kavramanın, ötekilerin geçip gitmesinin. Katalım buna büyük yanılmaları doğuran Düşte görülen daha küçük görüntüleri de.

Düşte Görüntü Değişmeleri

Arada bir görürüz düşte önceki görüntünün Sonrakiyle yer değiştirdiğini. Bu nedenle Kollarımızın arasındaki kadın birden dönüşür Erkeğe, bir yüz değişir, yaşlanır. Şaşmayalım: Böyledir unutkanlıklar uykuda.

Örgenler İsteklerden Öncedir

Sakınmak gerek yanılgıya düşmekten bu konuda,
Büyük yanılmalardan; düşünme sakın göklerin Parlak ışınları görmemiz için varolduğunu,
Ayaklar üzerine oturan baldırların, kalça Gibi yukardan inen, uzayan bacakların adım Atalım, gövdeyi tutsun diye, güçlü kaslarla Bağlanan kolların, iki elin yardımcı olarak Oluştuğunu, yaşarken gerekenleri sağlasın diye Düzenlendiğini düşünme sakın. Ne varsa karşıt Düşünülen yanlıştır, yanıltıcı bir kuraldır. Yaratılmamış yarar görmek, kullanmak, gövdeye Çıkar sağlamak için bir nesne; yaratık yarar

İçin değil, yarar yaratık içindir, önce yaratık Vardır, ardından gelir yarar. Öncedir kulak Duymaktan sesleri, tüm örgenlerimiz vardı Bence, onlarla sağlanan bütün yararlardan önce. Yararlık örgen oluşturmaz. El gövdeyi öldürücü, Dağıtıcı, başı bacağı kana bulayıcı bir yumruğa Karşı koymak içindir, böyledir kural, şimşek Gibi çakan kargılar uçmadan, korunmak için Yaralanmaktan, işini bil demiş, doğa, yolunu Göstermiş kargıya karşı kalkanla savunmanın. Gidermek için gövdenin yorgunluğunu yumuşak, kıtık

Yataklardan çok önce bulmuş kişi dinlenmenin Yolunu, giderilirmiş yine susuzluk bardaktan önce.

Ne varsa yarar için, başka değil, günlük yaşam Gereçlerinin öğrettiklerinden. Ayrıdır bunlardan Önce var olan, sonradan doğmasına karşın yararın

Bilgisini, önceden alan duyular, örgenler. Uzak Bir düşüncedir senin için örgenlerin yararımız Uğruna yaratıldığını savunmak, daha önceden.

Açlık, Susuzluk Duygusu

Şaşılası değil tüm yaratıkların, gövdesel besini Kendince, yapısı gereğince, içgüdüyle araması. Söylemiştim önceden de, tüm nesnelerden sayısız

Öğenin çıktığını türlü nedenlerle, birçoğu canlılardan

Ayrılır, durmaksızın devinir, ağızdan kokular çı-

kar,
 Yorulup soluyunca; terleme yoluyla atılır birçok
 Öge, içten. Boşalır gövde, kazınır, böyle çıkar
 Ortaya açlık duygusu, bitirir canlıyı; yenilir
 Yemek gövdeyi korumak için, güçlenir, dirilik
 Kazanır kişi, yemeğin gövde sindirimiyle,
 Esnek bir tatlılık çöker üstümüze, başlar
 Oynaklarda, damarlarda gevşeme. Dağılır akıcı
 Özler de sıvılardan yararlanma gereken yerlere,
 Yığılır kursakta sıcaklık ögeleri, bir yanma
 Başlar, içilen suyla söndürülür ateş gibi.
 Yakamaz kavuran bir sıcaklık eli, ayağı sürekli,
 Bilirsin böyle giderilir gövdesel susuzluk,
 Kurutan, güçsüz bırakan açlık duygusu da.

Yürüyüş

Anlatayım neden, isteyince adım atar, elimizi
 Kolumuzu oynatırız, bu yetinin nedenini.
 Böyle ağır bir yük altında bulunmasına karşın
 Gövdemiz nasıl devinebiliriz, öğren bu öğretiyi.
 Anlatayım: Önce görünür bize yürümeyi sağla-
 yan
 Özdeşler, iterler tini, yukarda görüldüğünce.
 Sonra uyanır gitme isteği, yoksa başlayamaz
 Kimse, tin önceden onun isteğini sezmeden,
 Özdeşini görmeden, canda. Böyledir uyanması
 Tinde yürüme isteğinin. Gelir tüm gövdeye
 Yayılan can gücüne istek, dağılır oynaklara,
 Ele, ayağa; kolaydır bu canla tinin bağlaşımı
 Nedeniyle. Dürter gövdeyi sürekli can, kaynar,
 Devinir, yayılır ağırlık, bütün içinde, ileri

Gitmeye, sonra kasılır gövdenin dokuları,
Açılır, kendiliğinden girer soluk boşluklara,
Gerekli çeviklikle akar içeri bol bol,
Gözeneklerden, bölünür en ince öğelerine
Gövdemizin. Böyle iki yandan gelen yardımla,
Devinir gövde yelkenle, küreklerle yürüyen
Bir gemi gibi. Şaşılası yönü yok bunun,
Böyle küçük öğelerin kocaman gövdeyi
Döndürmesinde, kişisel ağırlığın
Sürekli yönetiminde. Sürer yel de özünün
Böyle küçük öğelerden kurulmasına karşın
Büyük bir gemiyi esintileriyle ileri.
Çok hızlı yol almada bile yetişir bir el
Oynatışı, bir dümen gemiyi her yana
Döndürmeye, yönetmeye. Buna benzer yöntem-
le
Kaldırır az emekle kaldıraçlar ağır yükleri
Yellerin, tekerleklerin yardımıyla

BÖLÜM ONÜÇ

Uyku Üzerine

Hangi yolla girer uyku, yayılır tüm gövdemize,
Bir sessizlik gelir gizliden içimize, kurtarır
Canımızı birçok sıkıntıdan, bunu anlatmak
İsterim sana kısaca, tatlı sözlerle
Kısadır kuğunun türküsü, daha tatlı gelir yine,
Turnanın havaları dolduran, güney yellerinin
Sürüklediği bulutlardan dökülen, ılgılığın.
Bir ses duyarım uzaktan, inceden, ürperen bir
Duygu, anlatmak elinden gelmez senin söyledi-
ğimi,
Yürürsün gerisin geri, ayak direyen, direten
Bir duyguya kapılırsın, göremezsın gerçeği.
Bağlarsın gözlerini kendi elinle, düşersin
Kazdığın kuyuya. Bastırır önceden, yayılır
Tüm gövdeye, ele ayağa uyku, can gider
Bölüm bölüm dışa doğru, ya da içe, derinlere
Çekilince topluca. Kesilir gövdesel güç.
Candır bizim duyu gücümüz, onunla gerçekleşir
Tüm işler kuşkusuz. Yalnızca uyku bağlarsa
Duyu gücünü, şaşar içimizde can, çıkar
Başarıyı görmek için bir bölümü, tümü
Değil, yoksa cansız kalırdı gövde, kuşatılmış
Bir ölüm soğukluğuyla. Kalmazsa candan bir
Bölüm, saklanmazsa gövdede, küllerin altında
İçin için yanan bir ateş gibi, nereden
Gelirdi duyarlık, birden, kalkınca ele ayağa

Yeniden, bir yalım gibi közlerden yükselen?
Nereden gelir duyulara bölümcül yenilenme,
Nedendir canın karışıklığı, gövdenin uykusu
Açıklamak isterim, bırak dağılmasın sözüm.
İlkin sarar gövdeyi bir hava akımı çevreden,
Dıştan gelen çarpımlar duyarız, titretir,
Acıtır ardarda havanın vuruşları. Bundandır
Tüm yaratıkların gövdelerinde bulunması
Koruyucu bir derinin, domuz ya da sığır
Derisiyle örtünmesi, sarınması kişinin.
Aşınır gövdenin içi soluk almada, biraz,
Çeker soluğu göğsüne kişi, atar dışarı,
Uğrar saldırıya gövde iki yönden,
O evrede uzaktan gelen çarpımlar girer içine
Gözeneklerden, ulaşır öğelere, gövdesel yapıya.
Yavaştan bir yıkım başlar gövdesel bütünde,
Oynamıştır gövdenin öğeleri yerlerinden.
Canın içinde olduğu gibi; bir yandan dışa
Yöneliktir bu çarpma, gizlenir, yansır içeri
Öte yandan, gitmiştir artık öteki bölüm,
Dağılmış. Bir bağlılık var aralarında
İçten, geriye doğru değişik tepmelerde. Doğa
Kapamış ona bağdaşma yolunu uykuya dalınca.
Değişir yönü duyunun, içeri girmez artık.
Koruyacak güç kalmamış oynaklarımızı, gevşer
Gövde, gömülür uykuya, düşer bir yığın gibi
Kollar, bacaklar, bükülür dizler, çözülür
Bağlar, konar şölene uyku, havanın etkisiyle.
Bölünür besin tüm damarlara, gösterir etkisini,
Gerçekten pek güçlüdür uyku, yaygın durumun-
da,
Bitkinlik, kendinden geçiş, tüketir bizi, dağılma

Başlar öğelerde. Bırakır canın bir bölümü
İçe girmeyi, çıkar gövdeden dışarı, önemli
Bir yanı, dağılır yavaştan, içeride kalanı.

Düşlerin Ortaya Çıkışı

Hangi işe verirse kendini, içten, atılır,
Eskiden beri uğraşırsa kişi, hangi konuya
Saplanırsa düşünme yetisi, görülür uykuda da
Onunla uğraştığı. Savunmanlar düşünür yasaları,
Önceden görülen duruşmaları, komutanlar atılır
Düşte savaş birliklerine, gemiciler denizde yaşar,
Tutuşur sonsuz bir savaşa yellerle, beni de
İlgilendirir bu konu: Varlığın yapısını araştırmak,
Bulduğumu yurdumun dilinde düzenlemek.
Böyle
Görülür düşte başka çalışmalar, sanatlar, çokluk
Bağlar kişinin anlayış yetisini, karıştırır.
Günlerce oyuna dalanlar, durmaksızın yukarda
Söylendiği gibi, oyunlarla uğraşırlar düşlerinde.
Bakış, uzun süre ayrılırsa, duyuların yöresinden,
Açar kesinlikle tinin öteki yollarını, baskın
Yapar oradan, sürekli, nesnelerin öğeleri
İçeri. Böyle dalgalanır, yayılır her gün,
Eşdeğ özdeşler gözlerin önünde, böyledir
Uyanıkken de oyuncuların gördükleri hep,
Yavaş, hızlı kımıldatırlar ellerini, ayaklarını,
Böyle cınlar kulakta, duru bir ses çıkaran
Kavaldan dökülen ezgiler, tellerin konuşması,
Değişen, ışıyan donatımı görürler oyuncular
Düşlerinde. Çoktur böyle kişinin çabasını,

İstencini, alışkanlık gereği, uğraştırdığı.
Yalnızca kişiler için değil, tüm yaratıklar için
Böyledir durum. Geceleyin dinlenen çevik at,
Terler uykuda, solur derinden hep, gerilir
Kasları, bir başarıdan sonra ya da
Tüm engeller açılıp kalkmak ister gibi.
Birden çabalar av köpeği tatlı uykuda, durmaz,
Çevik, güçlü bacaklarıyla başlar havlamaya,
Koklar burnuyla yoklar havayı, koşar yabancılar
Ardınca, sık sık, yeri koklaya koklaya.
Uyanmışsa, gider görüntünün arkasından
Görür gibi olur sıçrayıp kaçarken geyiği,
Varıncaya değin yanına silinir görüntü, yanılma
Biter, uyanır, düşte görürken sürüyü, başlar
Dalaşmaya sevimli yavruları, yabancı görmüşçe-
sine.
Ne denli azgın bir yaratılışta geçmişse kuluçkalık
Dönemi hayvanların, öyledir uykuda davranışları
da.
Bir de görünürse düşte atmacanın geldiği, dolar
Cıvıltılarla birden tanrıların kırıları, gece
Cıvıldaşır kuşlar, kaçışır sürü sürü, çekişme,
Kaçışma. Büyük işlerden sonra doğar büyüklük
Gönlünde yiğitlerin, görülür uykuda benzerleri,
Eylemler, ülkeler almış görür kendini krallar,
Yönetirler düşlerinde savaşları, haykırır
Tutsaklar, durduğu yerde, sıkboğaz edilmiş gibi.
Savaşır birçokları yaşamak için giderken
Ölüme, diş diş koparıyor sınırlar etlerini
Azgın aslanlar, kaplanlar, doldururlar odayı
Kalın böğürmelerle. Pek önemli işler üstüne
Mırıldanır pek çokları düşte, kırar geçirir

Kimileri, önceden, kızdıklarını, Düşmüş ölümün
Eline sanır kendini çokları korkar,
Ürperir, sarsılır, atılır sanır kendini tüm
Ağırlığıyla dağın doruğundan, titrer sıtmalı
Gibi, karışır başı, şaşar, çöker yorgunluktan,
Susuzluk bastırır, gider gibi serin kaynağa,
Ya da durur bir ırmak kıyısında, içip kanar,
Tüketircesine, yudumla akar boğazından su.
Uyanınca çocuklar uykudan, ara sıra sanır
Kendini ya bir gölde, ya bir çömlekte,
Kaldırırlar ıslanmasın diye eteklerini,
Akar gövdede toplanan sular, Labilya
Dokumalarının gider alımı, parlaklığı.

Uykuda Boşalma

Olgun yaştan yumurtalarda yarattığı tohum
Başlarsa ergenlik çağında çıtırdamaya, dıştan
Özdeşler gelir türlü gövdelerden, yaklaşır
Ergin delikanlıya, çıkar ortaya çiçeklenen
Bir renk, bir güzel yüz. İşte bunlar, tohumla
Dolmuş, şişmiş damarları uyarır, başlar
Sevişmede görülen boşalma, bir akıntı kirletir
Üstünü, gelişmişse, beslenmişse gövdemiz uyanır
Olgunluk evresinde yumurtalarda tohum. Nesne-
ler
Değişik uyarılar, kımıldamalar yapar.

Sevişme Üstüne

Kımıldatır kişinin tohumunu, bir kişinin özdeşi,
Çıkar tohumlar kaynaklarından, akar gövdenin

Öğeleriyle tohum, sızar damarlardan yumurtalıklara,
Üreten erkek örgenini kımıldatacağı yere.
Şişer yumurtalıklar, uyarır tohum, uyanır istek,
Bastıran eğilimin yerine fıskırtılır tohum,
Ulaşır ereğe gövde, açınca yüreğin yarasını,
Alışkanlık sonucu düşeriz üstüne yaralı yerin.
Kan akar vurulduğumuz yerden, bir bölümden,
Yakındaysa düşman gelir ona da kızıl kanlı su,
Kime atılmışsa Venüs'ün okları, kime gelmişse,
Bir çocuk gönderilir kadının dölyatağından.
Kadındır tüm gövdeden sevgiyi saçan, kurulur
Onda bağlantı, korunur onda. Atmaya bakar gövde
Çıkardığı tohumu başkasına, bu sessiz, içten
Yanan istekten çıkarır tadını sevişmenin.

Sevişme İsteğinin Bilinmesi

Venüs denir buna bizde, bundandır “sevgi”
Adını alması, budur sevginin tatlı damlalarını
İlk damlatan gönlümüze, ardından gelir soğuk
Acılar, senden ırak kalmışsa sevgilin, yakındır
Yine görüntüleri sana sevginin, fısıldar sevimli
Adını kulağıma, durmadan. Kovmak gerek özdeşlerini,
Başka konuya çevirmek için düşünsel yetiyi.
Almak gerek sevgiyi besleyen özü, özsuyu,
Başka bir gövdede kullanmak için. Tüketmekten
Sakınıp saklamak gerek, başka bir sevişmeye,
Ezici acılara, üzüntülere girişmek için. Doğan
Böyle bir yara, kök salar yıldan yıla, daha ağır,

Çekilmez olur sıkıntıların, kabuk bağlatmazsan
İlk yaraya, ya bir kaldırım yosmasında gidermez,
Ya da çevirmezsen düşünsel yetini başka konuya
Artar günden güne acıların.

Sevişmede Aşırılık

Kurtuluş yok acıdan kaçan da olsa, düşünmekten
Venüs sevgisinin ağına, ucuz kurtulacak sevgiler
Arar kaçanlar. Çıkarır dupduru bir sevginin
Tadını sağlam kişi, sayrıdan daha iyi.

Yanar kucaklaşmada, sarsılır, geçer kendinden,
Sevişenler, çılgınlık içinde, sevgiden,
Bu işin tadına doymak ne ellerden beklenir
Ne de gözlerden, tutarlar birbirini, sararlar
Sımsıkı, bastırırlar, şaşırır gövde, kıvranır,
Bir de başlar birbirini dudaklardan ısırma,lar,
Öpücükler kondurmalar, dupduru bir sevişme
değil

Bu, bir gizli iğnedir delen, sevişenlere acı
Veren, bu yola düşen sezer içinin yanmasını.
Yetişir Venüs, yumuşatır acılarını, koşar
Yardıma sevişmenin tadını çıkaranların,
Önler korkudur bir duruma girmeden ısırma,ları,
Gizlice sokulan sevişmeyi, yalnızca gövdeyedir
Umut, yakan gövdeye, odur söndürebilen yakıcı
Yalımları, oradadır acıların kaynağı, onda
Tutuşmuş için için yalım, yoksa doğaya aykırı
Bir tutum olurdu bu, işte budur daha önceden
Bulunan, durmadan yüreği yakan, çılgın istekler-
le

Tutuşturan. Yer yiyeceği, içer içeceği gövde

Sindirilir bunlar içerde öğelerce, doldurur
Belli yerleri, böyle doyunur yeme, içme
İsteği, renklenen, çiçeklenen güzel yüzlerden
Çıkan tadın gerçeği. Önemsizdir gövde için
İncecik görüntüler, boş avunmalar getirir
Yanar susuzluktan, verilmez ona kuruyan ağzını,
Dilini serinletecek bir yudum su, suyun
Görüntüleri dalgalanır içeceğin yerinde, ırganır.
Ölür susuzluktan ırmağın ortasında, bir yudum
İçeyim derken. Böyle oynatır Venüs sevenleri,
Sevginin kuru görüntüleriyle, durur gözünün
Önünde, pek yakınında, doyamaz tadına, bir
çimdik

Bile koparamaz dokunduğu koldan, bacaktan,
Oyalar, yanıltır gövdeyi, bir oynaşmayla.
Birleşirse birbiriyle örgerler, çiçeklenir,
Açılır ergenlik çağı çıkarınca sevişmenin
Tadını gövde, düzenlemişse kadınlık tarlasını
Elverişli kılmışsa ekmeye Venüs, bastırır
Azgın bir istekle göğüsler göğüsleri, karıştır
Birbirine ağız suları, dişler geçer dudaklara
Soluya soluya; yoksa iş çıkaramaz gövdeden
Görüntüler, gömülemez iyice biri ötekinin içine.
Gerçek bir yarışma başlamış aralarında,
Sımsıkı birleşmişler Venüs'ün eli altında,
Ayrılmaz birbirine geçen örgerler sonunu
Getirmeden tadın, büsbütün yorgun düşmeden.
Boşaltmış damar damar sevişmenin biriken
Tadını, başlar bir azalma, sönme, diner
Yanmalar, durgunluk gelir erkeğe, kadına,
Sonra başlar yine kudurmalar, girerler
Uyanan isteği giderme yoluna: Çekilir

Başa gelen, kurtuluş yok, kimseden yardım
Görmeden onarırlar bu gizli yarayı böylece.

Sevişmenin Bitimi

Başlar elden ayaktan kesilmeler, yıpranmalar,
Tükenmeler, yorgunluklar, tüm nesnelerden bıkmama,
İşten kaçınma, batar gibi süzülür gözler,
Çözülür el ayak. Yerde bir Babilonya kilimi,
Ayakta Sicyonia ayakkabıları, parlak, ışıyan
Kocaman bir zümrüt, döner altuna yeşil
Işıklar altında erguvan rengi, sağlam giysi,
Sere serpe yayılmış bir kumaş, emmiş
Doyasıya Yunus'un terlerini. Gitmiş babaların
Kazandığı başa takılan bir inciye, ya da
Sakız'dan, Alinda'dan gelme bir giysiye,
Bir mantoya. Göz kamaştıran örtüler, oyunlar,
Eğlenceler, törenler, şölenler, düzenlenir,
Kadehler döndürülür, ezmeler yenir, çiçeklenen
Giyim kuşamlar, çelenkler, donanmalar. Bakarsın
Alt üst olur birden hepsi, sevişenlerin
Can damarından, yüreğinden çıkar acı damlalar
Birden, bir korkudur başlar çiçekler arasından
Titretir onu, görünce günlerin boşa gittiğini,
Üzülür, anlar toza toprağa karıştığını, bastırır
İçten acılar, ya bulanık bir söz çıkar, işler
Derinlerine seven gönlünün, yakan bir ateş gibi,
Ya da düşünür derin derin, dolar gözleri,
Bakar başkalarına, uzun uzun sorar yüzlerinde
Bir gülüşün, bir mutluluğun izlerini.

Sevgiden Kaçılmaz

Acılar vardır en mutlu, yürekten bağlı
Sevgilerde süresiz. Bunlar mutsuzlukta sayısız,
Göz yummak, katlanmak gerek. Yukarda göster-
diğim
Yoldur en doğrusu: Çağ çağ bunlardan korun-
mak,
Tuzaktan kurtulmak için. Bir kez düşülmüşse
Ağa, güç değil Venüs'ün vurduğu sıkı düğümleri
Çözmek, sevgi tuzagından kurtulmak. Düşebilir-
sin
Böyle bir tuzaga sen de, sımsıkı bağlanırsın,
Yolda durmazsan, dikilmezsen kazık gibi,
Kurtulursun düşmandan, tinsel yanılmalara
Aldırmazsan, sevgilinin gövdesel eksikliğine.
Böyle yapar çokları, bağlayınca sevgi gözlerini,
Ödünç almaya kalkarlar, gerçek olmayan sevgi
Uyarılarını, birçok yetişkin, çirkin kız
Görürüz, baskındır etkileri, gönül çeken
Uyarmalarla, gülümser, birbirlerine öğüt verirler;
Venüs'ü kızdırmasınlar sevişmede, utandıran,
Sıkan kötülükler gelmesin başlarına diye.
Görmez en düşkünler bile, ağır mutsuzluğunu
Sevginin; karalar, bal rengi saçlılar, toprak
Arılığından sıradan güzeller, donuk mavi
Gözlüler, Pallas denenler, meraller, kemikli,
Kurumsu, kısa boylu, ince yapılı Charitinlerden
Biri, buna karşılık dev yapılı kadınlar
Alımlıdır, göz doyurur, konuşur, kekeler, utanır,
Çıkarır tatlı sesini. Kıskanç olur, barbar olur,
Sever öç almayı, durmaz çenesi, ateşlidir bunlar.

İnce yapılıdır bu yaratık, sararır, solar, uzun
Boylu, ölmüş eskiden, öksürükten. Beslemiş Ce-
res
İri göğüslerinden Iacco'yu, topuz burunlu, Sele-
ne
Başlı, öpüşlere susatan kalın dudaklı Satyra.
Anlatmak istesem sonu gelmez, başkalarını da.
Çıkarsa ortaya gözler kamaştıran, alımlı yüzlü
Bir ece, dökülür tanrısal bir sevginin çeken,
Yürek oynatan güzelliği her yerinden, adı
Anılır mı yanında ötekilerin? Onsuz yaşamışız
Önceleri, biliriz yarattığı kıskançlıkları,
Bozgunlukları. Tütsüler elini, kolunu, boynunu,
Karşıt kokular sürünür, utanır kaçır beslemeleri,
Gülerler, eğlenirler onunla Kalır kapalı kapılarda
Sevenler, ağlar, sızlanır, süslenir çiçekli giysilerle,
Kantaron yağı serper direklere, kucaklar kapıları,
Dolar kollarını, öper. Bırakır seven erkeği kadın,
Bir soluk vurur yüzüne, yel gibi içeri girince.
Sevilir duruma gelmek için, yeniden, yol arar,
Yanık türküler söyler, karışır sulara, uzun
Süren içe kapanmalardan, deliliğine sayar bunu.
Anlar ona bağlanmanın ölümlü işi olduğunu.
Bunları bilir güzellerimiz. Uzatmak isterler
Sevişmelerin süresini, gizlemeye kalkarlar perde-
nin
arkasında olanları, görenlerden. Senin elindedir
Düşünsel gücün gözleriyle oyunun ötesini gör-
mek,
Olanları açıklamak, bağışlanır eksikleri kişinin,
Densizliği, yiğitçe duyguysa, değilse tatsızdır.

Sevgi Duygusu Topludur

İkiyüzlü değil her zaman, sevgiye susayan,
Erkeğin kollarına atılan kadın, bütünleşen,
Öpücüklerle ağzının suyunu akıtan, emici dudak-
larla

Kendini bırakan kadın. Yürekten yapar bunları,
Çırpınır, can atar, değişik tadına bakar, ister.
Bu yolla döllenmez tavuklar, sığırlar, kısıraklar,
Koyunlar, yabanlar, erkekten döl alamazlar, on-
larda

Kudurmuşsa döllenme isteği, yaratılışları gereği
Soydan gelir sevişme ataklığı, uyarır,
Birleştirir iki kişiyi karşılıklı sevişmeler,
Görmez misin, katlanırlar ortak acılara sevişme-
de?

Çırpınır çözülmek için köpekler, ortalıkta
Görülür sık sık, uğraşırlar ayrılmak için,
Ayrılamazlar yine de, düğümlemiş onları içten
Venüs'ün sağlam bağları. Kurtulamazlar tadına
Doymadan sevişmenin bağlarından, söylediğim
gibi,
Ortaklaşadır birleşmenin tadı ikisinde de.

BÖLÜM ONDÖRT**Soyaçekim Sorunları**

Tohumlar karışır, üstün gelirse kadın, tadın
Verdiği güçle sevişmede, koynunda erkeğinkine,
Anaya benzer çocuklar, onun tohumundan bu,
Baskın çıkarsa baba benzer ona çocuklar.
Birleşir ana-ata özellikleri iki yapının
Kuruluşunda, birbirine karışır çocuklarda.
Büyük çocuklar ana-babadan çiçeklenerek,
Sonradan. Uyarır öteden sevişmenin suyu
Ulaşır ergenlere Venüs'ün tohumları, çatışır
Yalımlar karşılıklı, ne yenen, ne yenilen.
Benzer çocuklar ataya, nineye, yansıtırlar.
Pek çok öge gizli ana-baba gövdesinde,
Kaynaşan, bunlar soyaçekimle atadan ataya
Geçer, bundan benzer çocuk atalarına. Bundan
Çıkarır Venüs türlü yaratık biçimlerini.
Düzenler atalara çeken tüy örtüsünü, sesleri,
Kuşakları, yüz, el, ayak, gövde soyaçeker, gerekli.
Babanın dölünden gelen dişi, doğar anadan
Öyle, dişice özden; birleşir iki tohum,
Bir doğumda. Birine benzer, ötekine benzemezse
Çocuk, ya ananın, ya atanın soyuna çekmiş de-
mek.

Kısırlık

Engeldir tanrısal güç, kimi doğumlara, güzel,

Tatlı bir yavrunun ağzından “baba”nın çıkması-
na,
Soyun sürmesine; böyle sanır çoğu, gider sunağa
Üzülür, kanlı, buğulu adaklar sunar Venüs’e döl-
lesin
Diye erkekler bol tohumlarla kadınları, olmazsa
Yererler tanrı bilicilerini, dilekleri. Verimsizlik
Var burada, ya kalın, iridir dölleyen tohum, ya
da
İncedir, kaygandır uygun olandan. Duramaz ana-
nın
Dölyatağında, incecik tohum, kaygansa akar.
İşe yaramaz kalın tohum, sıkıdır. Fırlamaz ileri
Yetmez itiş gücü, girmez içeri, karışmaz kadının
Dölüyle. Başka erkekten yüklenir kadın, doğu-
rur,
Çoğaltır boyunu. Böyledir erkekler de, başka
Kadını doğurtur, sürdürür soyunu, kurtarır ileri
Yaşını. Tohum tohumla karışır, uygun gelirse
Gerçekleşir doğum. İri, kaygan erkek tohumu
Birleşebilir iri, kaygan kadın tohumuyla,
Buradadır dirimin besini, irileştirir tohumu
Kimi besinler, kayganlık, incelik verir içerde.

Sevişmenin Türleri

Gerçekten çok önemli, erkeğin kadınla birleşme
Yöntemi, yanılır birçok erkek, dört ayaklılar
Gibidir en iyi birleşme kadınla, kolay ulaşır
Tohum dölyatağına, yüzükoyun, göğüs değmez
yere,
Yukarı kaldırırsa kadın kalçalarını. İşine gelmez

Kadının açgözlü, aşırı davranış, gebeliği önler,
Ancak, direnmeye yol açar. Sallarsa kalçalarını
Engeller erkeğin tat almasını sevişmeden,
Çıkarır evlektten saban demirini, oynak gövde
Kıvrımları, dalgalı çalkalamalar; sapar erkek
Tohumu yönünden, orospular böyledir, çıkar ge-
reği,
Gebe kalmamak için. Böyle duyurmak ister Ve-
nüs
Erkeklerle kolay sevişme tadını, bıktırıcıdır bun-
lar
Bizi karılarımızdan, tanrılardan, Venüs okların-
dan,
Çıkarsız, az güzel de olsa sevilen bir kadın.
Kendi yapar etkisini, güzellik, beğenilir onlarda,
Eylemlerinde, esen yaşanır onlarla, sevecen,
duru,
Alışkanlıkla düzenlenir sevişmeler, Sık çarpmalar,
Az tatlı, az titretici olursa sürer gider etkisi,
Dayanılmaz, karşı çıkılmaz ona. Görmez misin
Nasıl akan damlalar oyar kayaları, günlerin
Geçmesiyle, taş üstüne düşerek. Böyledir sevişme
de.

Epikuros'a Övgü

Kimin elinden gelir böyle gür bir sesle
Bu türküyü söylemek, varlığın yücesinden,
Buluşlarımızdan değerler getiren bir şiiri
Söylemek? Nerde o saygıdeğer sözlerle kutlanma-
sı
Gereken? Anlığın derinlerinden, yollar açan,

Yığınla altın getiren, araştırmaların ürünlerini
Bize bırakan, yok ölümlüler soyunda, bence
Onun yaptığını yapacak, bilelim diye gerçeği
Kurmuş bir yüce düzen, tanrıdır o, tanrıdır, ışık
Saçan Memmius, tektir, bilgeliği bildiren, evren
Görüşü deyip alıştığımız. Odur karmaşasından
Kurtaran dirimin, bizi durgun sulara götüren,
Dalgalardan kurtaran, karanlıktan aydınlığa
Çıkaran, korkuyu dağıtan. Vur ölçüye, düşün
Tanrıların neler bulduğunu, önceden, Ceres
Bulmuş buğdayı beslensin kişiler diye, söylence
Budur, armağan etmiş Bacchus yürek oynatan
Sevinci, asmanın özünden doğan. Yaşanabilir
Bunlardan uzak, yaşayanlar var öyle, şimdi de,
Arıtılmamış yürek, nerde mutlu yaşamak.
Doğrudur o'nu bir tanrı diye görmemiz,
Onun öğretisidir yayan çok uzaklara,
Kalabalık toplumlara, bir sevinç içinde
Yaşamanın tatlı avuntusunu. Ayrılırsın gerçek-
ten,
Uzaklaşırsın, düşünürsün yükselmek için neler
Yaptığını Herkül'ün, ne yaparmış bize
Nemeaeus'un
Uçurum ağızlı aslanı, azgın Arcadius domuzu?
Girit'in boğası, Lerna'nın ejderi, Hydra ağılı
Yılanlarla demir giysilere bürünen? Nedir
Üç gövdeli Geryon'un verdiği sıkıntı,
Diomedes'in
Burunlarından yalımlar çıkaran, soluyan azgın
Atlarının, Trakyalıların Bistonia gölünde, Imaros
Tepelerinde yaptığı? Önce Stymphala'nın yüce
Kuşları, Hesperidlerin bahçelerinde altın

İşıltılı elmaları koruyan, dev halkalarla
Ağaçların kütüklerini saran keskin bakışlı,
Pullu ejderler neden korkutur bizi, engin
Okyanus kıyılarında, ne birimizin sokulabildiği,
Ne de bir yabancıнын gidebildiği yerlerde?
Ne yapabilirdi bize, öldürülen devletlerden biri
Yaşasa? Yeter yeryüzüne korku salması devlerin,
Hepsi boş, yüksek dağlarda, kırlarda, ormanların
Sık, gür yerlerinde, yaşadığımız bölgelerde, üzme-
si.

Arınmamış içimiz korkulur nesnelerden, isten-
meyen,

Karşı koyulması gerekenlerden. Neden kemirir
Kişinin yüreğini bu yutucu, korkutan sıkıntılar,
İlgilenmeler, etkili? Nedir kendini beğenmişlik,
Uyarma, bu dönüş, saygısızca davranışlar? Hangi
Yıkıntıdır doğan bu bitmez saçmalıklardan?
Kim kurtardı bizi bu baskılardan, acılardan,
Kötülüklerden, savaşlardan? Yok mu tanrılardan
Bununla ilgilenen biri? Anlatmış bunları, kendi
Ürünlerinde güzel, ölümsüz tanrılardan gelen
Tanrısal yetili kişi, açıklamış varlığın yapısını,
Sözleriyle, koymuş ortaya. Aydınlık izindeyim,
Kurduğu düzenin yolundan, ardından gidiyo-
rum,

Ondandır, öğrettiklerimi, bu düzene borçludur
Varlığını, doğuşunu, yaşayan, sergilenen, çağın
Kopmayan, sağlam yasaları, kuruluşunu da.

Tinin Geçiciliği

İlkin ölümlü bir özden kurulmuş, öyle bulun-

muş

Tinin yapısı, yaratılmıştır o da, dağılmadan
Kalamaz uzun süre tin, koruyamaz kendini.

Yanıltır düşte özdeşler bizi, ölenlerin yaşar
Görünmeleri. Öğretinin sonucu gereği kanıtla-
mam

Uygundur evrenin ölümlü nesneden kurulduğu-
nu,

Benzer yapıda olduğunu. Bu özdeksel birleşme
Yeri, göğü, denizleri, yıldızları, ay yuvarlağını
Topraktan çıkan canlı kemiklerini, ortada yok-
ken

Bir nesne, kanıtlamam gerek bunların kaynağını.
Kişi soyu nesneleri adlandırmakla nasıl değişik
Diller yaratmış, nereden tanrı korkusu girmiş
İçimize, yeryüzünün dört yanına yayılan kırları,
Sunakları, gölleri, tapınakları, tanrısal görüntüle-
ri

Koruyan kutsal korkuyu açıklamam gerekir.

Yıldızların Devinmesi

Anlatayım güneşin yörüngesini, ayın dönüşünü,
Doğanın, onları dönerken yöneten gücünü.

Düşünürüz bağımsızdır yıldızlar, dönerler

Yerle gök arasında süresiz, yalnızca yemişlere,

Diri varlıklara uzatır yardım elini tanrılar

Düzen verirler yönetime diye. Şaşar gerçekten

Tasasız, kaygısız yaşadığını öğrenen tanrıların,

Kendi başına yürürken birçok iş, başımızın

Üstünde, boşlukta geçen olayları görürken.

Birtakım kimseler kapılır eski inançlara,

Benimser acımasız beylerin tutsaklığını, inanır
Onların gücüne, yazık. Bilmez düşkün kişi
Neyin olup neyin olamayacağını. Onu etkileyen
Gücün her yandan çevrildiğini, sınır taşını.

Evrenin göçüşü

Kalan konular üzerinde durmak istiyorum
Uzun uzadıya, ilkin bakıver denize, toprağa,
Göge, üç kattır onların yapısı ey Memmius,
Üç kattır onların özdeği, üç kattır değişik
Biçimi, üç kattır onların iç yapısı, bir yığın
İçindeymiş başlangıçta tüm varlık, dağılmış
Binlerce yılın koruduğu evrenin yapısını
Kuran yığın. Gizlemek değil yeri, göğü
Korkutan, yok etmenin düşüncemizde ne denli
karışık
Sorunlar yarattığını, bunları sözle kanıtlamanın
Bana ağır geldiğini kaygım, gerekirse söylemek
Önceden olduğu gibidir bunlar, ne gözle görü-
lür,
Ne elle tutulur. Son çıkar yol bunların kişinin
Yüreğine, düşünsel yetinin tapınağına girdiğini
Söylemektir, birkaç söz etmişim onlardan yine.
Kim bilir ya benim söylediğim, ya senin görece-
ğin
Gibi, yerin sarsılmasıyla birdenbire yok olur
Tüm varlık. Yönetici kadın, Fortuna vurur bizi
Boyunduruğuna. Yalnızca usumuz öğretebilir
bize
Bir olay olarak bunları, çatırdayan bir çöküşle
Evrenin de yıkılıp gideceğini, burada.

Canlılar - Cansızlar

Başlamadan bu konuya; bu güvenli, kutlu
Sözlere temel koyan Pythia'nın, sunakta
Apollo'nun "üçayaklı"sı, Daphnesi üzerine söyle-
diği

Bilicilikleri sayıp dökmeye; isterim bilgi vermek
Sana, bilginin sözleriyle avutmak, umut için.
Dinci düşüncelerden, kuruntulardan korkarak,
sanmayasın

Göğün, yerin, denizin, ayın, güneşin, yıldızların
Tanrısal olduklarını, sonsuzlukta kalacaklarını.
Sanma sakın, Gigantoslar soyunda olduğu gibi,
Bilinmedik suçlar yüzünden, korkunç cezalar
Göreceğini bunların. Evreni yıkan, güneşi
Söndürmeye kalkışanların. Onlar ölümsüz ol-
mak

İstemişler ölümlü bir ağızla, tanrısal değil
Nesneler, bunlar gibi. Yakışmaz tanrısal
Yörelerde görünmeleri, tanrısal sayılmaları.
Birer kavramdır bunlar, gerçek değil, dirimsel
Devinimler onlarda, duyu gücünden yoksundur.
İnanılmaz tin gücünün, ya da usun rastgele
Bir nesneyle bağdaştığına, yoktur uzayda
Bir Ağaç, tuzlu deniz suyunda bulut, balıklar
Yaşayamaz tarlalarda, odundan kanın, taştan
Özsuyun çıkmayışı gibi, bellidir yerleri
Nesnelerin gelişmek, var olabilmek için.

Tinle Gövdenin Bağlılığı

Var olamaz, gelişemez tinin özü gövdesiz,
Kandan, sinirlerden ayrı; karşıtı olsa bunun
Önceden tinin gücü, ya başta, ya omuzlarda,
Ya ayaklarda, ya da rastgele bir yerde bulunur,
İçinde yerleşirdi kişinin süresiz. Konmuş
Gibi belli bir kaba, biz de görürüz gövdemizde
Böyle belli düzenin bulunduğunu, gelişmekle
Var olmanın birbirinden ayrı olduğunu.
Gereklidir bilmek tin gibi canın da, gövde dışın-
da
Bir bütünlük içinde yaşama gücü olmadığını.
Ne yeryüzünün kucığında, ne güneşin ateşinde,
Ne gök boşluğunda, ne suda yaşayabilir gövdesiz.
Yoktur bunların tanrısal bir gücü, hepsinin
Bir yaşamsal etkinlikte donatıldığı gerçek.

Tanrıların Konak Yeri

İnanılmaz tanrıların evrende özel bir yeri
Bulunduğuna, orada oturduklarına, çok incedir
Yapısı tanrıların, duyularımızdan uzak onlar,
Görülmezler tinsel kavrayış gücüyle. Kayarlar,
Ne elle tutulur, ne dokunulur, nesnel varlık
Değil onlar dokunulan. Dokunmaması gerekir
Dokunulmayanın da. Benzemez bizim yerlerimi-
ze
Onların yerleri de. Uygundur yerleri incecik
Gövdelerine, anlatırım sana onları ayrıntılı.

Evreni Tanrılar Yaratmamış

Kaynağıdır kişisel sevginin yaşanan evren,
Bu yüzden tanrılar düzenlemiş onu sınırlar,
Öyle savunurlar, övülür tanrıların yaratması
Diye tadına doyum olmaz evren, bundanmış sonsuz
Yaşamın, bozulmadan, dağılmadan kalışı sonsuz-
ca.

Bu yüzden suçmuş, tanrıların, insanlar otursun-
lar

Diye kurdukları evreni, günün birinde,
Temelinden yıkmaya kalkışmak, onu yermek,
sövmek,

En yüce varlığa karşı direnmek, yalan söylemek,
Delilik bütün bunlar Memmiusum, düzmece.

Ne kazandırır bu mutlu ölümsüzlere bizim
Sungularımız? İlgilenirler mi yaptıklarımızla?
Hangi olay bozmuş sessiz yaşayan tanrıların
Esenliğini, özletmiş onlara ilk yaşama dönmeyi.

Bir değişiklik var sanırım, eskileri yanıltan
Bu durumda, geçmiş günleri mutlu yaşayan;
Acı, üzüntü bilmeyen çıkarır mı eski tadı
Yeniden? Yaratılmadan ne getirdi bize, kötü
Konusunda, karanlıklar, acılar içinde geçmişse
Günleri evrende, yaratılış gününden, aydınlığa
Çıkmadan önce? Sürdürmek ister dirimi, yaşama-
yı,

Bir de doğunca kişi, çıkardıkça tadını doyunca.
Kim var yaşamın tadına varamayan,
Kötüyü gören, doğmadan, derin düşünmeden?

Evren Doğanın Yapıtıdır

Nereden gelir ilk örnek, nesnelerin doğmasında,
Yaratılmasında kişi kavramının tanrı düşüncesin-
de?

Nereden görüyor, nereden biliyor düşünsel yeti-
de

Tanrılar yaratmak istedikleri varlığı? Nereden
Öğreniyor tanrılar ilkelerin güçlerini, onların
Düzen değiştirme yetisini, doğa vermezse
Yaratmanın ilk örneğini, kendi kendine?

Bilinmeyen bir çağdan beri ilk öğeler dıştan
Gelen değişik çarpımlarla devinirler, birbirine
Geçerler, kaynaşır birleşirler, öz ağırlıklarının
Etkisiyle, geçerler birleşmenin nedeni yollardan,
Değişik düzenler içinde bütünleşirler, kurabil-
mek

İçin aralarında bir bağlantı, sonradan.

Şaşılası değil böyle bir yol açması,

Ardarda gelerek dizilmesi, yerleşmesi, bu yöntem-
le

Yeni bir evrenin süresiz, bugüne değin gelmesi.

Evren Eksiktir

Bilemesem ilkelerin özünü bile, yine de,
Çekinmeden, göğün incelenmesine, başka ne-
denlere

Dayanır, eksikliklerle dolu evreni bizim

İçin yaratmadığını söyledim tanrıların.

İlkin, kuşatılmış göklerin dev örtüsüyle yer;

Pek azı kalmış oturulur türde, dağlar, yabanlar,

Ormanlar, bataklıklar, kayalıklar, engin çöller,
Karaları birbirinden ayıran denizler kaplamış.
Yoksun kılınmış ölümlüler için ikisinden.
Burada yakan, kavuran sıcaklıklar, orda
Durmadan yağan karlar, dondurur ölümlüleri.
Arta kalan olur tarla, kaplanır devedikenleriyle,
Emek tüketir, bakar kişiler, basar ağır belin
Üstüne, inletir elverişli kılmak için yaşama
Toprağı, açmazsak derin evlekler sapan
Demiriyle, çıkarmazsak güneş ışığına tohum
Ekmede, yüklemez ıslak havaya kendince,
Gösteremez kendini toprak. Bunlar gibidir hepsi,
Yorucu çalışmadan sonra ortaya çıkanın, toprak-
ta
Yeşeren, çiçeklenen, göz kamaştıran, sarartır
Güneş ışığı, kavurur taşkın sıcaklık ekinleri,
Ya birden bastıran yağmurlar bozar, çürütür,
Ya ağır bir gece soğuğu dondurur, ya da
Dağıtır, götürür esen yeller uzaklara.
Neden besler, çoğaltır doğa korkunç yabanları,
Karada, denizde insanlara korku salanları?
Neden getirir güz bulaşıcı salgınları?
Neden sırasız gelir ölüm, gününden önce?
Neden ölür bir çocuk, azgın dalgaların kıyıya
Fırlattığı bir gemici yaşam gücünden yoksun,
Çıplak bir direk gibi durur,
Kıvrandıran sancılar içinde bir ananın
Karnından getirir ışıklar ülkesine onu
Doğa, doldurur yakınmalı çığlıklarla ortalığı
Budur doğanın düzeni. Bekler birçok acılar
Onu yaşamda, öte yandan renk renk koyunlar,
Sığırlar, yabanlar büyürler, ne şakırtılar

Gerekir onlara, ne besleyen sütanne okşamaları,
Peltek konuşmaları; ne yılın değişik evrelerine
Uygun türlü giysiler, kargılar, varlığını korumak
İçin yüksek duvarlar gerekir onlara. Varsıldır
Yeryüzü, doğanın yaratıcı güdüsü, doğar
Ne varsa, bu yöntemle, birbirinden.

Bölümlerin Yaşanı Bütüne bağlı

Bence, yeryüzü, yağnik canlar, su, havanın
Islaklığı, yakan sıcaklık, evrenin genel yapısı
Gereğidir. Özdekten gelir doğuş, batış, evren de
Özdekten oluşmuş, pek yerindedir Bütün'ün de,
Bölümlerinin de, kurulmuş özdekten doğması,
Ölümlü özdeşlerden oluşması böyledir kural,
Ölmek de var doğmak gibi. Görürüm yok oldu-
ğunu

Evren bölümlerinin, yenilerin doğduğunu, bili-
rim

Günün de, yerin de başlangıç evresi olduğunu.

Dört Öge de Geçicidir

İnanma sakın yok olduğunu, bittiğini söylersem
Ateş gibi yeryüzünün de ölümlü öz taşıdığını,
Suyun, yelin geçiciliği yüzünden kuşkulama
Sakın yeniden doğduğunu, büyüüp geliştiğini
söylersem.

BÖLÜM ONBEŞ

Yeryüzü Üzerine

Önceleyin dağılır, tozar yerin önemli bölümü,
Taşkın sıcağından güneşin, kişilerin ayaklarından,
Sislerden, bulutlardan gelen çarpmalarla toz olur,
Yayılır boşlukta azgın yellerle, dağılır.
Çözülür bir bölümü iplik gibi, yağmur azınca,
Dökülür, akar evlek evlek, oyar yeri ırmaklar,
Didikler, beslenir, çoğalır toprak böylece,
Bir elle verir, ötekiyle alır, önce besler
Doğurduğunu, sonra yutar, bütün varlıkları,
Çoğalmak içindir azalmak, dolar deniz yeniden.

Su Üzerine

Akar ırmaklar, çaylar, dereler, gelir kesilmeden
Yeni sular. Ne dersin? Kanıtlıyor gerçeği tüm
Akan sular oylumlardan; yükselir buğular sudan,
Yüzeyden, yayılmaz Bütün'e bir ıslaklık. Süpürür
Azgın yeller deniz yüzeyini, bir yandan.
Götürürler gökte güneşin emdiğini, sızar su
Toprağın içine, süzgeçten süzülür gibi, akar
Sıvanın özü topraktan, çökelti kalır yatağında
Böyle doğar topluca sudan türeyenler, dökülür
Parlak renkli havadan yol bulunca kendine,
Kayganlık verir ayaklarımıza, toprakta.

Yel Üzerine

Bir sözüm var yel üzerine, durmadan, yavaştan
Kendi varlığı içinde değişmeler gösteren,
Nesnelerden çıkan ne varsa, alır engin havanın
Denizi kendi varlığı kapsamına. Giderilmezse
Nesnelerin eksikliği, verilmezse onlardan çıkan
Özdekler geri, dönüşür havaya varlık, çoktan,
Durmadan doğar hava başka özdeklerden, sonra
Döner geldiği öze yeniden, böyle sürer
Tüm nesnelerde karşılıklı dönüşmeler, sürekli.

Ateş Üzerine

Gökçe güneş, tükenmez kaynağı ışıkların,
Gökten aydınlık yağdırır süresiz, yeni, tümünden
Onarır azalan ışıkları, tükenir düştüğü yerde
Bu parlaklık, eksilir ısımanın kaynağı. Şundan
Anlayabilirsin bunu: Başlayınca bulutlar kayma-
ya
Güneş altında bozular ışığın parıltısı, azalır,
Söner, birden, parlaklığın alt yüzeyi,
Kararır ortalık, bulutların gittiği yerde
Bundan anlarsın, süresiz beslenmesi gerekir
Işık kaynağının hep, tükendiği için. Kaynaktan
Çıkanın yeri doldurulmazsa, göremeyiz nesneleri
Güneş aydınlığında, başka türlü. Vardır bizim de
Işıldaklarımız, çıralarımız, sisli yalımlarla ışık
Verirler. Böyle benzer yolda gönderir güneş
Yanma yardımıyla, sürekli, ışınlar, titreşir
Yalımlar boyuna, bozmaz ışık akımlarını
Uğraşır ateş, ışığın yok olmasını, yeniden

Doğan yalımlarla gidermeye kalan boşluğu.
Düşünmek gerekir, bu nedenle, güneşin, ayın,
Yıldızların ışıklarını, süresizce, yenilediğini.
Tükenir, durmadan, onların yalım kaynağı. İnan-
ma
Sakın bunların bozulmaz, dağılmaz olacağına.

Taşlar

Görmez misin taşların da yenildiğini zamana?
Yükselen kulelerin yıkıldığını, esintilerin
Kayaları dağıttığını, tapınakların, tanrı
Çizimlerinin gevşeyip çatladığını, yazgının süre-
sini
Tanrıların bile uzatamadığını, doğal yasalara
Bir nesnenin karşı duramayacağını, anlamaz mı-
sın?
Görmez misin nasıl çöktüğünü büyüklere diki-
len
Anıtların, eski durumlarını? Yuvarlanmaz mı dağ
Tepelerinden kocaman kayalar, zamanın ağır ba-
san
Gücüne karşı sonsuzca direnenler? Yuvarlanmaz-
dı
Onlar, çok eskiden beri yılların yıkıcı gücüne
Karşı direnebilseler, aşınmasalar, tepelerden.

Gök Üzerine

Bir de yukarı çevirelim gözlerimizi, yeryüzünü
Dört yanından çevreleyene, gerçekse söylenenler
O doğurmuş yaşayan, ölen tüm yaratıkları.

Ölümlü nesnelerden kurulmuş o da. Kendinden doğuran

Başkasını, çoğalan tüm nesnelerin

Gereklidir eksikliğini gidermesi başkalarından.

Evrenin Gençliği

Bundan başka, belli bir doğum günü olmayaydı

Yerle göğün, sonsuz, süresiz olurlardı onlar da

Bugün: Neden ayrı türküler söylemez birbirinden

Ozanlar Troya'nın gördüğü yıkım konusunda?

Thebaililerin savaşları üzerine? Nereye göçmüş

Bu sayısız yiğitler, neden çiçeklenmez ünleri

Sonsuzluk içinde? Oysa evren gencecik, dipdiri

Yeniden doğmuş gibi, aşıyor üstünden eski

Çağların, böyle düşünüyorum ben. Bu yüzden doğar,

Düzenlenir, ayrılır birbirinden yapıcılık işleri,

Gelişir, katılır gemi yapımına yeniden, çok yeni

Ürünler koymuş ortaya o ezgisel yapıcılık

Çok yakın bir geçmişte kurulmuştur bu doğanın

İncelenmesi, düzeni, yapısı, öğretisi. İlkiyim

Ben öncülerin, bu konuda, ana dilde yeniden

İşleyebilen. İnanırsan tüm bunların önceden

Var olduğuna değişmeksizin, sonradan kişinin

Yanıp tükendiğine, ya da yeryüzünde kentlerin

Büyük depremlerle göçtüğüne, ardı kesilmez

Yağmurlardan doğan sellerin ortalığı bastığına,

Kapılmışsan elinde olmadan yerin de, göğün de,

Gelecek bir günde batacağına da inanırsın.

Böyle bir yıkımla göçeydi evren, sarsılır,

Dağılır dört yanından, böyle bir batışın
Doğmasından, kötü. Durum olmazdı başka tür-
lülü
Biz ölümlüler için de, biz de uğrardık
O yıkımlara, tutulurduk onlardan gelen kötü
Salgınlara, çağırırdı bizi de ölüme doğa.

Evrenin Yapısı Sürekli Değil

Ne varsa sonsuzca kalması gereken, ya sağlam
Bir yapısı, kuruluşu vardır tüm çarpmalara
Dayanan, ya da güçlü bağı var bölümlerinde,
Bırakmaz dıştan özüne girecek bir nesne,
Sımsıkıdır yapısı. Ya yukarda söylediğim
Özdeğin kurucu öğeleri türündedir, ya da sonsuz
Dayanabilendir, sarsamaz, yıkmaz onu çarpma-
lar,
Özdeksiz bir boşluğu vardır, dokunulur türden
Değil, çarpma da yoktur onun için. Dağılmış,
Çözölmüş bir nesne var uzayla çevrilmemiş
Orda. Böyledir sonsuz, ilkesiz Bütün, ne yayılan,
Açılan nesnelerin dışına taşan bir uzay
Vardır, ne de güçlü bir vuruşla içten dağılan
Özdeksel özler. Boşluksuz bir yığın değil
Evrensel yapı, söylediğim gibi karışmış öğeler
Nesnelerin içindeki boşluklarla, benzemez
Evren nesnelerden yoksun bir boşluğa, sonsuz
Uzaydan rastgele yayılabilen, bize gelen,
Çarpan, tüm evreni çevrintiler içinde sarsan,
Çöktüren, bambaşka bir yıkıma uğratan, yoklu-
ğa
Sürükleyen nesnelerden. Yoktur yıkılış engin

Uzayda, sınırsız enginlerde, bir çöküntünün evren

Duvarlarını koruyan, yıkıcı güçlerden kurtaranlarda.

Ne gökte kapanmış ölümün kapıları, ne güneşte,
Ne yerde, ne denizlerin engin sularında, yine de,
Açılmış korkunç ağızla bekler pusuda.

Artık benimsemem gerekir senin de, yok olucu
Değil tüm varlıklar, bir yandan yaratılırlar,
Yoksa tüm ölümlü öz taşıyanlar oluşamazdı
Sonsuzluktan, karşı duramazdı zaman azgın
Gücüne kendi varlığını sürdürmek için.

Ateşle Suyun Savaşı

Sen, evreni kuran güçlü öğelerin birbiriyle
Savaşından, bu kötü kardeş kavgasından anlarsın
Sonsuz bir çekişmenin sürüp gittiğini. Tüketir
Böyle suları güneş, sıcaklık, böyledir başarı
Onlarda. Bir sonuca varmak için uğraşırlar.
Ancak ulaşan olmamış başarıya şimdiye değin.
Birçok yedek kol gönderir ırmaklar, çıkar
Denizlerin dibinden, basar gibi korkutur
Evreni, basamaz yine de, esen yeller süpürür
Yüzünü denizlerin, böyle yitiyor gökte güneşin
Emdikleri, sular ulaşmadan ereğe savaşırlar,
Boğuşurlar birbirleriyle, terazinin dili gibi
Aralarında, önemli, çekişmeli çizgiler oluşur.

Phaeton'un Düşmesi

Ateş, bir kez yakmakla, sağlamış başarıyı,

Bir kez sular üstün gelmiş karalara, söylence
Böyle diyor. Günün birinde baskın çıkmış
Ateş, yakmış önüne geleni, geniş alanları,
Azmış, şaşırmış yolunu kalkıp dört nala,
Sürmüş ardından koşulu, güneş arabasını,
Çekmiş karaları göklere, sürütmüş. Öteden
Köpürmüş yüce güçlü baba, çok kızmış, ateş
Kesilmiş, birden fırlatmış arabadan yalım
Saçan yıldırımlarla saygısız Phaeton'u yere.
Gelmiş düşerken oğluna, yardıma güneş, almış
Ondan evrenin sonsuz ışıldağını, koşmuş
Eşinen, titreşen, oynayan atlarını yeniden
Arabaya, almış eline dizginleri, yöneten
Olarak, kurmuş evrende düzeni, budur öykü.
Ayrılmış gerçekten, eski Grek ozanları. Yalnızca
Ateştir buyruğu yürüten, sonsuz uzayda
Sayısız ateş ögesi olduğundan. Yenilir
Saldırınca başkaları, çöker evren, azalır
Gücü, yanar kavuran buğular içinde.

Nuh Tufanı

Kabarmış sular, masallara göre, bir gün,
Karışmış dalgalara sayısız ili kişilerin, gömülmüş
Dibe, sonra çekilmiş taşkınlar, gömülmüş yerler,
Yağmur dinmiş, durmuş ırmakların taşması.

Evrenin Ortaya Çıkışı

Açıklayayım bir diziye göre, sıkışan, birleşen
Özdeğin yeryüzünü kuruşunu, göğü, ayı, güneşi,
Denizin dibini düzene koyuşunu. Tüm nesneleri

Kuran öğelerin kuşkusuz kesindir, sezgisi
Olmadığı, devindiren, düzenleyen, biçimleyen.
Tüm öğeler, eskiden beri, değişik dış çarpımlar-
la,
Özgül ağırlıklarıyla kımıldar, birleşir, yayılır,
Sürekli bir bağlantı kurar, kendi aralarında.
Dağılır sonsuzlukta öğeler, çözülür birleşen
Bölümler, ayrışır, sonra birleşir yeniden, oluşur
Yer, gök, deniz, canlılar, böyledir evrensel
Kuruluşları sağlayan kurucu öğelerin işlevi.

Öğelerin Çevrintisi

Eskiden, ne ışıyan güneş tekerleği görünürdü
Yükseklerde uçarken, ne engin uzayda dönen
Yıldızlar, ne deniz, ne gök, ne kara, ne hava,
Ne bize uzaktan görünenler benzerdi bunlara.
Daha yeni, güçlü bir akım yükselmiş,
Değişik türde çıkmış öğeler evreninden bunlar.
Onların değişik biçimli, türlü olmasından
Doğar davranışlarına özgü sürtüşmeleri, böyle
Karışır, kaynaşır, sağlanır birbiriyle birleşme,
Onların ağırlığı, çarpışması, devinmesi, kaynaşıp
Ayrılması bu yöntemle gerçekleşir, bundandı
Tek tek kalamayışları, özel bağlantılarla,
Yapamazlardı, aralarında, uygun devinmeyi.
Bu yüzden başlamış onlarda bir bir, ayrı ayrı
Bölünmeler. Böyle katılmış benzer benzere,
Çözölmüş evren, ayrılmış öğeler birbirinden
Düzenlenmiş ilkeler, kurulmuş onlardan büyük
Nesneler; ayrılmış yerden yüksekte gök, yer
Denizden, ıslaklık sudan çıkmış, bu yolla

Ayrılmış salt ateş de havadan.

Dört Öğenin Kuruluşu

Açıktır, ilkin, toprak öğelerinin birleşmesi, ağır, Birbiriyle kaynaşır olmalarından, onlar evrenin En altında yer almak için ortaya doğru itilirler. Ne denli, sıkı, birbiriyle geçmişlerse öğeler, O denli katı, yoğun olur özdek, ondan doğan Deniz, ay, güneş, bir de yıldızlar, evrenin kocaman

Çevresini kuşatırlar. Öğelerdir tüm bunları kuran,

Düz, yuvarlak öğeler, çok küçük toprak öğelerden

Kurulur bu kocaman “Büyüklik.” Toprağın gözeneklerinden

Yükselir, ilkin, ateşi taşıyan hava, öteden, beriden.

Pek yeğniktir ateş özleriyle birlikte yukarı

Fıskıran buğu, bu olaylar başka değil yaşamda

Gördüğümüzden. Günün altın kızılığında, inci

Çiğlerle süslenmiş çimenlerde, yansidikça kızıl

Güneş ışığı, yükselir deniz kıyılarından sürekli,

Akan ırmaklardan buğular, görürüz, tüter toprak.

Toplanır birikirse yukarda bütün buğular,

Sıkışır, yoğunlaşır, katılaşır, kaplar gökleri

Onlardan doğan bulutlar. Böyle kucaklamış, sarmış

Kollarıyla yürekten, yumuşak, akışkan hava

Genişleyen, dökülen, yayılan özlerle, tüm varlık-

ları.

Ayın, Güneşin Oluşu

Gelir bu olayın ardından güneşin, ayın oluşumu,
Döner gök alanında onların yuvarlağı, ne topra-
ğa

Dayanır, ne güçlü havaya. Ağır değil, batmaz
Onlar, yağlık de değil, çıkmaz çevrenin dışına.
Yuvarlanırlar orta yerde, bağımsız varlık olarak,
Evrenin, bütünü birer bölümü durumunda, bi-
zim

Gövdemizde devingen, durağan örgenler gibi,
Devinirken öteki, kımıltısız, durur beriki.

Denizlerin Oluşumu

Batmış toprak, yayıldığı mavi enginde,
Öğeleri birbirinden çözülünce, doldurmuş
Kocaman oyukları tuzlu bir karışımla.
Bir yandan çevresini kuşatan havanın sıcaklığı,
Bir yandan güneşin ışınları, bastırmış, sıkıştırmış
Yeri uçlarından, yoğunlaşan yeryüzü çekilmiş
Orta alana, türlü terler dökülmüş gövdesinden,
Bu ağır basınç yüzünden, artırmış, büyötmüş
Denizi, yüzen ovaları, öylesine çoktu ateşten
Çıkan öğeler, kaçıyorlar dışa doğru, işte bunlar
Ulaştı yerden, yüksek gök tapınağının daha
Yoğun olmasını sağladı. Ovalar batarken burada,
Tepeler yükseliyordu orada, yuvarlanmazdı kaya-
lar

Derinlere, uygun yer yapamazdı kendilerine

özgü.

Dört Ögenin Düzenlenmesi

Sıkı, yoğun özdekten olur toprağın ağırlığı,
Böyle akmış toprağa evrenin çamuru, ağırlığı
Nedeniyle, sızmış temeline bir maya gibi.
Böyle oluşmuş deniz de, soluk da, ateşler
Yükselten hava da, böyle kalabilmiş akıcı
Salt özlerden ne kurulmuşsa. Daha yeğniktir
Biri ötekinden, soluktan daha kaygandır yapısı
Havanın, daha kolay akar havanın buğusu üstün-
de,
Karışmaz özdeği, yelin çevrintisiyle, burada,
Döner tüm nesneler çevrintiler içinde, havada,
Bir kudurma, düzensiz boralarda, sürekli: Sürer
Ateşten ordusunu hava sessiz, belli yolda.
Belli, düzenli bir yolu vardır, ondandır bu
Havanın devinmesi, bunu gösterir, kanıtlar
Karadeniz'in belli sürelerde akıntısı, sürekli,
Değişmeden akıyor sessizlik içinde, yönünde.

Yıldızların Devinmesi

Anlatacak şiirimiz, neden devindiğini yıldızların,
Şimdi, ilkin dönerken kocaman gök yuvarlağı,
basınç
Yapar kuzey-güney uçlarına, söylentiye göre,
hava,
Dıştan tutmak, sınırlamak uğruna. Başlar sonra-
dan
Başka doğrultuda bir akım, yukarda, sonsuz gök-

te

Dönmesiyle kıvılcımlanan yıldızların. Ya da çeker

Götürür gök varlıklarını başka bir akım, dolabı
Çeviren akıntılarda gördüğümüz gibi. Düşünmeli,

Gök yuvarlağının süresiz olduğunu, durduğunu,
Yıldızların döndüğünü, çevresi kuşatılmış havanın

Yuvarlanan dalgalarının bir çıkış aradığından
Döndüğünü, ya da dışta rastgele bir yerden
Bir hava akımının yıldızlara basınç yaptığını,
Devinmelerin bundan geldiğini. Kim bilir yıldızlar

Besin buldukları bir yola koyulurlar, gök kırlarında

Işıyan gövdelerine, bir yer yapmaya kapılırlar.
Güçtür evreni açıklamada kesin, güvenilir
Olanı bulmak, ancak evrenin bütününde, değişik

Dünyaların oluşumunda, bilinebilen anlatılır.
Açıklamak isterim, yine, birçok nedeni, evrende,
Yıldız devinmelerinde, olabilir görülenleri, ben-
ce.

Bir ana-neden gerekli bunda, devinimi başlatan,
Birlikte düşünmeli bunu, ilerlemek isteyen.

Yerin Devinmesi

Evrenin ortasında, yeryüzünün kımıldamadan durması,

Ağırlığının azalması sonucudur yavaşça, alttan

Bir dayanak gerekir, yer için, özdeksel türden.
Bu korur onun sağlığını, bağlantı kurar, birlik
Sağlar evrenin yel öğeleriyle onun arasında,
Sürdürür yaşamını, yük olmaz ona, basınç yapmaz

Havaya, yük değil kimseye, el ayağa, baş boyuna
Yük olmaz, sezmeyiz, gövde ağırlığının ayaklara
Yük olduğunu, onlara dayanmasına karşın. Sonradan,

Dıştan gelen ağırlık, az da olsa yüküdür bize.
Daha çok tekil durumlar içindir bu. Yabancı
Bir nesneden doğmamış yeryüzü, birden; gelmiş
Gibi başka ülkeden dikilmemiş uzayın karşısına,
Evrenin oluşumuyla gündeştir, bölümüdür;
Elimizin, ayağımızın, bizden bir bölüm olması
Gibi; Titretir yeri, sonunda, bir fırtına, geçer
Bu sarsıntı tüm yeryüzünde bulunanlara. Fırtına
Göstemeseydi etkisini yeryüzünde, göğün, havanın,

Yerin, olmazdı böyle sımsıkı bağlaşımı da.
Oluşumun başlangıcında çok sıkı bir bağlaşım
Sağlanmış, kökten geçmiş birbirine,
Birlik kurulmuş bu varlıklar arasında.
Görmez misin, ipincecik yapısına karşın içimizde

Can, geri kalmaz, ağır gövdeyi taşımaktan,
Nedendir bu? Canla gövdenin birbiriyle
Sımsıkı bağdaşmasından. Yoksa nedir gövdeye
Birden, can gücü değilse, atılma, devinme veren,
Elimizi, ayağımızı yöneten? Görmez misin yine
Böyle incecik bir yapının nasıl etkiler yapacağını,
Toprakla yelin bağdaştığı gibi, can gücüyle

Gövdenin, birbiriyle, içten kaynaştığını?

Güneşin Büyüklüğü

Ne daha büyük, ne daha küçük olabilir
Güneşin tekerleği duygularımızla algılanandan.
Ne denli büyürse büyüsün uzaklık, oradan ateş
Gönderir ışığı, yayar ısıtan sıcaklığını
Elimize kolumuza, yalınlanan gövdeden uzaklık
Yüzünden, bir eksilme olmaz güneşten, görülmez
En ufak bir azalma, onun ateşinde. Erişir
Duyularımıza, aydınlatır kırları, ne denli yayılır-
sa
Sıcaklığı, biçimi de, büyüklüğü de görünür oldu-
ğu
Gibi, güneşin gerçekte, ne daha az,
Ne daha çok olduğundan, karşıt
Bir düşünce söylemenin anlamı yok, burada.

Ayın Büyüklüğü

Kımıldanır ay bile, ya kendi ışığıyla aydınlatır
Kırları, ya da güneşten aldığı bir ışıkla,
İster öyle, ister böyle, başka değil biçimi,
Gözlerimize gelen görüntüsünden. Tüm gördü-
ğümüz
Uzak nesneler, hava katının kalınlığından,
Bulanık bir görünüm verir, küçüldüğünden çok
Gerçek ölçüsünden; seçik bir görünüm, kesin
Çizgili biçim göstermesine karşın, neyse
Çevre çizgileri ayın dıştan, öyle gösterir
Kendini, olamaz başka, görüldüğünden.

Yıldızların Büyüklüğü

Gökyüzünde, yerden gördüğümüz, ateşler daha Küçük, daha büyük olabilir, kendi gerçek Ölçüsü içinde. Yeryüzünde dosdoğru görünen Birçok ateş yalımlanıp titreyince, değişir Boyutları daha büyük, daha küçük olur Bizden biraz uzaklaşınca, başkalaşır büyüklük.

BÖLÜM ONALTI

Işıkla Isının Kaynağı

Şaşılması değil senin için, böyle küçük
 Olmasına karşın bol ışık göndermesi güneşin.
 Doldurur bütün karaları, denizleri, gökleri
 Işık akımlarıyla, işler evrene ısıtan sicağıyla.
 Yalnızca evrenden toplanır ışığın özü, fışkırır
 Sonradan, dökülür verimli bir kaynaktan,
 Evrenden yayılır sıcaklık öğeleri çevreye,
 Bütün evrenden, böyle kurulur arada bağlantı,
 Dökülür bir özden, topluca, güneş ısıları.
 Görmez misin yavaş akan bir su kaynağının,
 Nasıl suladığını çimenleri, ara sıra kırları
 Suların bastığını? Böyledir çokluk, orta yollu
 Bir güneş ışımasında bile sıcaklığın havayı,
 Yakıcı yalımlarla uzayı sarması, havanın uygun
 Olmasındandır bu, daha önceden tutuşturan cı-
 lız
 Bir yalımın etkisiyle de olabilir bu durum.
 Görürüz başka tür örneğini de bunun, bir
 Kivılcımdan yavaşça yayılan, bir ülkeyi,
 Biçilmiş tarlayı saran, azgın yangınlarda.
 Kim bilir, dev ışıldağıyla aydınlık saçan güneş,
 Yığmıştır gökte yığınla ateş, göremeyiz onu
 Buna karşın, gelmez ondan bize bir ışın, yalnız-
 ca,
 Yalımlar saçarak büyültür ışımanın etkisini.

Güneşin Dönmesi, Ayın Yolu

Doğru, güvenilir bir açıklama yoktur bu konuda,
Ne yazık. Neden geçer güneş yaz yörüngesinden,
Gider arkaya, döner oğlak burcuna, gelir geriye
Durağına, döner yeniden yengeç burcuna, neden
Bu yörüngeden bir ay içinde geçer ay, güneşin
Bir yılda bitirdiği bu yolu? Bana kalırsa
Bu konuda, yanıltır bizi kolay bir açıklama.
Daha doğrudur, tüm ötekiler arasında, ilkin
Yüce görüşlü Demokritos'un verdiği açıklama.
Şöyle söylüyor, açıkça: Yeryüzüne yakın olduğu
Oranda yavaştır yıldızların dönmesi, azalır
Aşağı indikçe hızı, eksilir güçlü etkisi.
Bu nedenle gelir geriye güneş, hayvan burcunun
Son yıldızına karşı, yavaşça, iner yüksekteki
Kızgın yıldızlardan, çok aşağı. Buna karşın
Derindir ayın yolu, uzaklaşır gittikçe gökten,
Yaklaşır yeryüzüne, yavaşça, erişir yarış
Yolunda yıldızlara. Güçten kesilinceye değin,
Onu devindiren, kendi yörüngesinde, gider ar-
dınca
Güneşin, bu nedenle çok hızla erişir ona,
Geçer önünden ayın, hayvan burcunun yıldızları
Kendi yörüngelerinde. Bu yüzden ulaşır ışığa,
Devinir geri gider gibi bu yıldızlara, oysa
Yıldızlar yeniden ulaşır ona. Şudur başka
Bir açıklama: İki katlı, iki yönlü değişik
Bir akım doğar karşıt yörüngelerden, gereken
Sürede, çıkarır güneşi hayvanlar burcunun
Yaz yörüngesinden, getirir kış dönümüne,
Buz kesen soğuklara değin; sonra çıkarır

Güneşi yeniden aşırı soğukların gölgesinden,
İletir yaz dönümüne, sıcak yıldızlara değin;
Buna benzer yolda düşünülebilir, uzun yıllar
Boyunca uzun yollar aşan ayla gezegenler,
Havanın değişik akımları içinde bu yörüngeyi
Bitirebilenler. Görmez misin bulutlarda, yukarda
Bulunanların aşağıdakilere oranla karşıt yönde
Esen değişik yollarla devinmesini? Neden
Büyük yollarında değişik akımlarla yıldızlar
Sürüklenemesin havanın?

Gece

Sarar yeryüzünü koyu karanlıkla gece,
Uzun bir yol aldıktan sonra gökte güneş,
Erişince son sınırına, azalırsa ateşin gücü
Yorulur gezmekten, eritir, tüketir hava yığını
Onu, ya da yerin çevresindeki yörüngeyi çizen
Gücü, bitirmek için güneşin yolunu, verir alta.

Güneşin Doğuşu

Buna benzer biçimde, belli sürede uzay
Alanlarından saçar sabahın gül rengi ışığının
İlk kızıllığını Aurora, yayar ışıldayan parıltıyı
Yeryüzünün altına inen güneş, gönderir
Oradan gökyüzünü tutuşturan ışınlarını.
Ya da belli sürede toplanır yığınla ateş,
Derlenir çok ateş ögeleri, birleşir, durmadan
Bir güneş ışığı yaratmak için. Ayrılabilir İda
Dağının doruğunda doğan ışıktaki yumaklaşan
Ateş öbekleri. Şaşılacak bir durum yok burada,

Toplanır ateş öğeleri belli sürede yenilemek
İçin güneşi, böyle de olabilir birleşme.
Görürüz, çok nesnede belli süreye bağlı
Olduğunu olacak işlerin. Böyle çiçeklenir ağaç-
lar,
Belli sürede, yaş gereği. Böyle dökülür süt dişleri,
Çıkar erginlik çağının ayva tüyleri çocuklarda,
Dalgalanır, doldurur erkeğin yanağını sakal,
Kıl örtüsü. Sonra gelir kar, yıldırım, bulutlar
Yağmurlar, yeller yılın belli evrelerinde.
Böyle kurulmuşsa öncül ilkeleri nedenlerin,
Biçimlenmişse nesneler başlangıçta, dönerler
Yeniden en sağlam, en kesin düzene, gereğince.

Günlerin Uzayıp Kısılması

Günler, gecelerin geçmesiyle, uzayabilirler.
Işık azalmaya başladığında, birden uzar geceler,
Güneş yerin altına, üstüne döner, türlü
Boylarda yaylar çizer, uzay alanlarını böler,
Ayırır gökte yörüngesini ikiye, eşitlik gözetmez
Bölümler arasında. Koyar ortaya güneş karşıt
Durumda, geri dönünce, burada göstermediği
ötede,
Ulaşınca değin gecenin yıldızlarına, yılın
Düğümünü gecenin gölgesiyle günün aydınlığını
Eşitlediği yere. Yörüngenin ortasında, kuzey-
güney
Yellerinin estiği yerde, eşit uzaklıkta tutar
Gök dönemlerini, ayrı ayrı, yapar bunu hayvan
Burcunda duran yolun tüm durumundan dolayı,
Bir yıl sürer güneşin, yavaş dönüşle yolu

Geçmesi, bundandır eğik ışınlarla güneşin
Yeri, göğü aydınlatması, gökbilimcilerin kanıtla-
dığı
Gibidir bunlar. Onlar çizmiş, belirlemiş, belgele-
miş
Bize belli yerlerini göklerin. Yol açabilir kalın
Hava, belli yerlerde, güneş ışınlarından çıkan
Ateşin uzun süre yerin alt yönünde beklemesine,
Güneşin doğuş-batışının kolay olmamasına.
Bundan, uzun sürer geceler kışın, günün ışıyan
Tacının görünmesine değin. Mevsimlerin değış-
mesi
Sonunda, derlenir ateş öğelerden, doğru söylemiş
Bence güneşin her gün yeni ışınlar doğurduğunu
Savunanlar, belli yerlerden yükseldiğini söyleyen-
ler.

Ay Işığının Değişmesi

Nereden gelir ay ışığı? Güneşten gelen ışınlarla
Gösterir kendini bize ay, büyür gittikçe güneşten
Uzaklaştıkça, öyle görünür. Ortada, karşılaşıncı
Güneşle, sergiler en duru parlaklığını dolunay,
Bakar yükseldikçe güneşin batışına. Bu nedenle-
dir
Yavaşça, bizden gizlemesi ışığını, geri dönerken,
Gök yörüngesinin öte yanına geçerek güneşin
Ateşine yaklaşırken. Böyle açıklıyor ayı
Yuvarlak bir yumak gibi düşünenler, güneşin
Arkasında çizer yörüngesini onlara göre ay.
Onlar, ayın neden kendi ışığıyla ışıyıp
Yayıldığını, ışığın böyle değişik biçimlere

Girdiğini de düşünüyorlar. Yoksa, başka nesne Olabilirdi burada görünen, ayla eş bir sürede Yola dökülen, onunla dönen, yürüyen at başı, Işıksız, karanlıkta kaldığından açık görünmeyen. Yuvarlak çizgi biçimli de olabilir bu dönme. Sözcelişi, ışıyan yıldızlarla yarısı boyanmış Bir top, türlü biçimler gösterir dönerken, Açık gözlerimize ateşle doluymuş gibi gelir, Bakınca. Sonradan dönerken geriye doğru Yavaşça görünmez parlayan yüzü. Böyle açıklar Düzeni, Babilonya'da Kaldeliler. İnanmaz buna Bugün yıldızbilimciler. Olabilir, görünmeseydi İki düzenin savunduğu görüşler özdeş, yeğlenirdi İkisinden biri. Öyleyse, neden ışıklar belli Biçimler, dönemler içinde düzenlenirken doğmuyor

Ay sürekli, yeniden? Ayrıca her gün yitmez ay, Yeni bir ay doğmaz, o evrede, kendi yerinden. Güçtür anlatmak bunları sözle, sağlam belgeler Göstermek; görürsün bu düzende çok sorun vardır.

Yaz başı görünür Venüs, koşar önden ulağı Flora, Zephyr'in yanında yürüyen ana, bezemiş Yolları bahar çiçekleriyle, saçmış çevreye Renkleri bolundan, burcu burcu kokuları da. Ardından kavuran sıcaklık, yanında Ceres, Toza dumana katmış ortalığı, kuzey yelleri Gelir yavaştan. Bastırır arkadan güz, "Evhius" Diyen, inleyen Bacchus. Bunların ardından Gürleyen, şimşekli fırtınalar, önce güneydoğudan

Duyulan gök gürültüleri, güney yelleri, yılın

Sonunda kar kaskatı, soğuklar buzlu, getirir
Yeniden, en kısa gününde diş çaktırır kış.
Daha, çok olay çıkabilir ortaya, bu belli sürede
Şaşarsın bu evrede ayın doğup battığını görünce.

Güneşin, Ayın Kararması

Göstermek kolaydır sana, güneşin, ayın gömülüp
Karanlığa saklanması'nın nedenlerini, pek çok,
İlkin, neden güneşten aldığı ışıkla aydınlatır
Ay yeryüzünü, neden gizler bunu yaparken
Güneş yerden yükselen başını, karanlık bir
Yumak kor ortaya, ışıklardan, neden yapamazmış
Bu olayı, o evrede ışıksız dolaşan başka
Bir nesne? Gideremez mi güneş bu sürede
Ateşin eksikliğini yeniden? Havanın yalımları
Yok ettiği uzayda yayılınca güneş, söner mi
Onun ateşi? Neden dünyayı aydınlatan ışığı
Güneşten alır ay da gizlenir güneş, doğarken
Yeni ay tepenin ardından, koyu gölgelerde?
Girmez mi bu evrede, ikisinin arasına, başka
Bir nesne, ya güneşin üstüne, ya ayın altına
Engel olmaz mı akan ışığa, güneş ışınlarına?
Işıldar mı, kendi parlaklığında, ay tükenir mi
Evrenin başka bir yerinde, geçerken içinden
Karşıt ışıklı yerlerin? Açıkladım şu soruları:
Gökte, engin bir mavi uzay içinde olanları,
Olabilenleri, devinen güçlerden, ana nedenler-
den
Doğan ayın dönüşünü, güneş yörüngelerini nasıl
Kavrayabildiğimizi, onların yaygın aydınlıklar
İçinde geçip gittiğini, kırların sezmeden

Birdenbire karanlıklara gömüldüğünü açıkladım.
Parlatır aydınlatan ışınlarla güneş kırları,
Döker ışıklarını ortaya yeniden, görünmezken.
Dönüyorum evrenin gençliği konusuna, açıkla-
mak
İçin önceden nelerin doğduğunu, gevşek yeryüzü
Tarlalarının, güvenilmez, oynak yellerin
Yeniden aydınlığa çıkmak isteyişini.

Bitkilerin, Hayvanların Doğuşu

İlkin yeşermiş çimenlerin parıltısını doğurmuş
Toprak, çevrelemiş bütün tepeleri, yeşim renkler
İçinde, yaymış kırlara, çevreye, ısıldayan
Çiçekler açan çayırlara. Sonradan başlamış
Güçlü bir yarış, ağaç türleri arasında,
Havalara yükselmede, dizgine vurulmuşken ön-
ceden.

Deriler, kıllar, saçlar oluşmuş bu yöntemle
Dört ayaklılar soyunda, derilenen kuşlarda,
Böyle çıkmış ortaya günün birinde verimli
Yeryüzünün eşkini, çayırı, çalılığı, ilkin
Onların ardından doğmuş diri varlıklar,
Değişik soydan, bolundan, çok değişik biçimde
Devingenler, yoksa gökten düşemezdi diriler,
Doğmazdı tuzlu denizden de, karada yerleşenler.
Böyledir ötekilerde de durum: Yerinde “ana”
Adını alması toprağın, toprak yaratmıştır
Sayısız canlıları, şimdi yeryüzünde yaşayanları,
Yağmurla güneşin ısıtan sıcaklığı yüzünden
Ortaya çıkanları, şaşmamalı, daha önceden
Pek çok dev gövdeli diriler doğmuş, beslenmişse

Genç topraktan, havadan. İlkin yerde
Sürünürdü kanatlı yaratıklar, yumurtadan çıkan
Yaz başında kuluçkaya yatan renkli kuşlar,
Yazın yuvarlak kozalardan, kendiliğinden
Çıkan, besin arayan, yaşam çağına basan
Ağustosböcekleri gibi. Böyle doğmuştur
İlkin hayvanlar da, insanlar da. Aşırı sıcaklar,
Islaklıklar vardı tarlalarda, kırlarda,
Böyle yetişiyordu oturma yerlerinin elverdiği
Oranda diriler, toprağın içine işlemiş kökler,
Kapçıklar çıkıyordu yukarı. Olgun eşkinlerin
Yaşam sürecinin geçtiği yerde tomurcuklar
Yükselirdi havaya, ıslanırdı toprağın neminden,
Kendince yöneltir onları doğa toprağın içine,
Akar süt gibi özsu, damarların açık ağzından,
Böyledir doğurgan kadınlarda memeye gelen süt,
Oraya yöneltilmiş kadın gövdesinin besin akımı.
Böyle vermiş küçüklere yemeği toprak, giysi de
Sıcaklığı. Saklamış gür çimenleri döşek diye,
Yatak diye, önlemiş evrenin gençliği taşkın
Soğukları, sıcaklıkları, su baskınlarını.
Eş ölçüde büyütüyor, güçlendiriyor bunları.
Yerindedir toprağa “ana” denmesi, demiştim.
O yaratmış insan soyunu, tüm dirileri uygun
Sürede, her yanda sıçrayanları, yüksek dağlarda
Gürleyen, havalarda süzülen bir yelken gibi
Renk renk, biçim biçim ne varsa. Bırakmış
Kocalmış bir kadın gibi bu işleri,
Sonu gelmiş doğurmanın, yaş değiştirmiş
Tüm doğayı, evrende, düzene girmiş nesneler,
Kalmaz, değişir hepsi, dönüşür tüm varlıklar,
Çevirir, bastırır doğa, sürekli dönüşme yolunda.

Çürür, güçten kesilirse, yaşlanma nedeniyle,
Birey yükselir, gelişir, çıkar karanlıktan.
Yaş, evrende doğal yapıyı böyle değiştirir,
Bir oluşum ardından ötekinin geldiği yeryüzünü,
Yaratır önceden yapamadığını, şimdilik olmayanı.

Doğaya Aykırı Biri Yoktur

Şaşılasi nesneler yaratmışmış toprak eskiden,
Görünmezmiş elleri, ayakları. Bir Androgynus
varmış

Yarı-erkek, yarı-dişi, kiminin elleri, kiminin
Ayakları eksikmiş, kiminin ağzı, dili yokmuş,
Gözsüzmüş kimi de, kaskatıymış birisi de, gövde
Örtmüş, gizlemişmiş örgenlerini. İş göremez böyle

Bir yaratık nereye gitse, yaşayamaz, korunamaz,
Yanlış, sapık üretmelerdir bunlar, anlamsızdır,
Boştur, inanılmaz onlara, doğaya aykırıdır,
Besin bulamaz, çiçeği göremez, sevişemez,
Birleşemez, döllenemez, değişik yollarla gerekir
Sevişmeleri, çoğalmaları ölümlü bir şey olarak.
Beslenme, doğurucu tohum, gerekir onlarda, ancak

Bu tohumlar akar erkek örgenlerinden. Gerekir
Örgenlerin karşılıklı olması sevişmede, birleşmede.

Evcillerin Durumu

Yok olmuş, eskiden yaşayan, türlerin çoğu,

Yoktur onlarda, gelecek kuşaklar için, güvenli
Bir düşünme yetisi. Şimdi yaşam soluğuyla
Beslenen, yaşayan yaratıklar yavruyken soyunu
Koruyabilecek yapıdadır. Onlar kendilerini
Güçle, kaçmakla, kurnazlıkla korurlar. Yarar
İşlerimize bunların çoğu yaşatırız, bakarız,
Koruruz onları. Eskiden yırtıcılar türünden
Sürüyle aslanlar, kendilerini güçleriyle
Korurlar, tilkiler kurnazlıkla, geyikler kaçmakla,
Kulağı duyarlı köpek sevilesi bağlılığı
Nedeniyle korunur. Yük taşıyanların tohumun-
dan
Çıkan türler, yünlü koyunlar, ekinler, korunmuş
Kişilerce, Memmiusum, böyle kalmış bugüne
Tüm kalanlar. Yok olur yaban hayvanların
Önünde, kısa sürede, yem olur, sağlık verirler
Onlara, koruyamazlar kendilerini, yaşayamazlar;
Biz, gördükleri işlere karşılık, ekin veririz
Onlara, besin diye. Öte yandan, doğasınca,
Ağusuz, kendince beslenemeyen, işimize yarama-
yan
Hayvanları, yük taşımayan, neden koruyalım,
onlara
Yaşam sağlayalım, çoğaltalım, bunlar yırtıcıların
Tuzağına düşer, av olur, böyledir yazgıları,
Ölümlle başbaşa bırakmış güçsüz soyları doğa.

Devler Yalandır

Yoktur Centauros diye bir nesne, iki yapılı,
İki özlü bir varlıktan kurulamaz yenisi, bir de
Başka türlerden doğmuşsa uymaz bir kaynağa

Eli, ayağı, yetileri, böyle iki ayrı yanlı.
Anlar bunu sığ bir yeti; güçlü bir at
Üç yılda yetişir, çocuk böyle değil, sütü
Uyuyarak verir ona memesi ananın, azalır
Yaş ilerledikçe atın gücü, yaşam uzadıkça
Yıpranır at, çocuk güçlenir, gelişir, açılır,
Eşkin çeker, erkekçe tüy örtüsü kaplar
Yanaklarını, uyanır sevişme isteği. İnanma
Sakin atların hayvansı tohumundan, bir de
İnsanınkinden bir Centauros'un çıkacağına,
Yaşayacağına. Ne Scylla gibi azgın köpeklerle
Balık kuyruklu bir yaratığa inan,
Ne eli, ayağı birbirinden ayrı türden olana.
Doğamaz, olamaz bunlar doğal süreçlerinde,
Yetmez gövdesel güç, hepsini başarmaya,
Yaşam süresince, etkilemez bunları sevişme
Ateşi, birleşme sevinci, içgüdü, döllemeye.
Beslemez bunları bir türün besini. Görülür
Çokça sakallı keçinin baldıran otuyla
Beslendiği, öldüren bir ağudur insan için,
Kavurur yalımlar aslanların altın gövdelerini,
Yakar tümünden yeryüzünde kandan, etten çıkabi-
len,
Gövdeler, olursa. Doğabilir mi üç ayrı gövdeden
Chimera, önü aslan, kuyruğu dev, ortası keçi,
Dökülür mü böyle yaratığın ağzından yalımlar?
Taşkınlığı yüzünden erginlik çağının,
Yerden, gökten böyle delice varlıkların,
Yaratıkların doğacağını, düşünen kimse kapılmış
Toplumsal boş inançlara, saçmalıklar üretmiş.
Söylenirmiş eskiden, altın ırmakların aktığı,
Karaları bastığı, ağaçlardan elmas çiçekler

Döküldüğü, insanoğlunun çok güçlü ayaklarıyla
Denizleri, enginleri geçtiği; elleriyle, kollarıyla
Gökleri kucakladığı, döndürdüğü. Bir zamanlar
Yeryüzünde, birçok tohumdan canlılar çıkarmış
Toprak, yanıltır bizi bu belirtiler, sanırsınız
Yapısal öğelerin karışımından, eli ayağı başka
Türden dirilerin çıkabileceğini. Vardır yeryüzün-
de
Değişik otlar, yemişler, sevimli ağaçlar yetişmiş,
Karşıt bir durum yok, kendi soyunca gelişir
Hepsi, kesindir, ortada, doğanın düzeni.

BÖLÜM ONYEDİ

İnsan Soyunun Gelişmesi

Daha güçlü, dayanıklıymış eskiden kırlarda
Yaşayan insan soyu; güçlü, dayanıklı, büyük
Kemiklerle bağlanmış, kurulmuş gövde yapısı,
İçten, sapasağlam kasları pekiştirilmiş,
Etlerin içinde birer birer örgenler,
Dokunmazmış insana sıcak, soğuk, bozmazmış
Sağlığını yeni besinler, uzakmış sayrılıklardan.
Sayısız yıllarca dönerken güneş, uzunmuş
Yaşam süreci de hayvanların. Ne güçlü ellerle
Kullanılan ağaç sapan, ne kazmalarla tarla
Açma varmış, ne de toprağa fidan dikme,
Ne de bıçkılarla dal kesme yüksek ağaçlardan.
Bir armağan diye benimsenirmiş mutlu
Yüreklerince kişilerin, yağmurun, toprağın,
Bir de güneşin eliyle verdiği, istemedi.
Çokluk palamutlu ormanlarda beslenirdi kişiler
O gün de düşerdi, yere, yemişler ağaçlardan,
Üstelik daha da büyükmüş, kışın gördüklerimiz-
den,
Olgunlaşınca erguvan gibi ışıldayan çileklerden.
Daha birçoğunu doğuruyordu toprak, gençliğiyle,
Kırlarda, çayırlarda çıkan otlarmış, acınası
Ölümlülerin tüm geçimliği. Yine ırmaklar
Çağırıyordu bugünkü gibi, yüksek tepelerden
Dökülen sular, kaynaklar susuzluğunu gidermek

İçin tüm yabancıları, sularından içmeye. Bunlar Gece yolculuğuna çıktıklarında, ormanlarda, Nymphaların mağaralarında konaklar, otururlar. Bunlar biliyor yeşil yosunlarla kaplı kayalardan Süzülerek akan ovadadan geçen bol suları. Onlar ne ateşten yararlanma bilirdiler, ne de Yabancıları öldürüp derileriyle gövdelerinin Çıplaklığını gidermeyi, onlar yalnızca kırlarda, Ormanlarda, dağların oyuklarında barınırlardı, Kamçılaman yağmurdan, esen yellerden duyulunca

Kaçma sıkıntısı buralarda gizlermiş kirli Gövdelerini iyice. Bilmezdi toplumsal yaşamı, Mutluluk düzeni kurmayı, ya da bir yasa Bağlamazdı onları, yoktu toplumsal bir töre. Rastgele, ne düşerse eline, onu getirirlerdi Yiyecek diye evlerine, kendi içgüdüğü uyarınca Düşünürdü, tüm kişiler yaşamı, mutluluğu. Ormanlarda birleştirirdi sevişenleri Venüs, Bağlardı erkeğin üstün gücü, karşılıklı birleşme Günüğü, dişiyle erkeği birbirlerine, doğal eğilimle.

Palamut, armut, çiçek gibi bir nesne karşılığı Sürdürülürdü sevişme, olası, güven verirdi Yumruğun, ayakların gücü, yabancıları düzene kordu

Ormanda. Silahtı sivri taşlar, ağır topuzlar. Böyle yaşardı birçokları, sığınak bulurdu Kiminin önünde, azgın domuzlar bile böyle Çıplak yaşardı ormanda, yeryüzünde bastırınca Karanlık gömülürdü yaprakların, dalların içine, Ne böğürmeden ürkerdiler, ne korkardılar ovada.

Gecenin kara gölgelerinde kişiler güne, güneşe
Değin besin aramak için sessiz bekler dalarlarmış
Derin uykuya, güneş kızıl ışııyla aydınlık
Saıncaya değin. Çocukluktan alışmışlar böyle,
Karanlıkları, ışığın parlaklığını eş ölçüde
Değişir görmeye, ne şaşılır, ne korkulur durum.
Batınca günün ışığı, örtünce sonsuz gece
Sürekli karaları. Öteden yaban saldırısından,
Yaşamı sarsan olaylardan korkulurdu yalnızca
Geceleyin. Yaklaşınca güçlü bir arslan, hışlayan
Bir yaban domuzu, yıkar evlerini kaçırdılar
Mağara kayalarının üstünde, gecenin ortasında.
Toplanırlardı dalların arasında, acımasız
Konuklar yüzünden. Bugün yakınmıyor kimse,
Ayrılmış, eskiden, yaşamın iç açan ışığından.

Eski, Yeni Ölüm Türleri

Daha kolay yakalanır, yem olurdu bir kimse
Yırtıcıların ağzında, yutulurdu diri diri.
Doldururdu, yırtıcılar ağzında yem olan, dağları
Çıgıllıklarla, ormanları, kırları, bayırları, görünce
Canlı gömülüşünü diri bir tabuta, kaçmakla
Kim kurtarabilmişse dilimlenen etlerini, tutardı
Titreyen elleriyle korkunç yaralarını, yakarırdı
Yürek doğrayan iniltilerle kurtulmak için
Kurtarıcı ölüme. Bırakmış katlanılmaz acılara
Kendini, ne yardımcı, ne sağaltıcı vardı yaraları.
Buna karşın yoktu eskiden bir günlük savaşta
Ölen, binlerce kişi, söz konusu değildi yükselen
Bir denizin gemilerle içindekileri çarparak
Kayalara yok edişi. Boşunaydı denizlerin azgın

Dalgalarla yükselip alçalması, korkutmaları, kolayca.

Aldatamazdı kimseyi denizin kandırıcı sessizliği, Işık gülüşü dalgaların sürüklemezdi kimseyi ölüm,

Göndermezdi utanmayan gemiciyi deniz yolculuğuna,

Eskiden besin yokluğundan ölürdü gücü kesilen Örgenler, bugün besin bolluğundan gelir ölüm.

Kendiliğinden dökülürdü, kimse sezmeden, ağular,

Bugün çok açıkgöz kişi, eliyle verir ağuyu.

Toplumsal Bütünleşme

Dallardan barınaklar kurmuşlar, deriyi, ateşi

Bulmuşlar, bir kadınla evlenmeye başlamış erkek,

Böyle kurulmuş kutsal düzeni ilk ocağın,

Evliliğin, yuvanın, bu bağla doğmuş çocuklar.

İlkin böyle gelişmeye başlamış kişi soyu,

Düzene, töreye bağlanmış. Ateş yüzünden yumuşamış,

İncelmiş gövdeleri, katlanamaz olmuşlar gök çatısı

Altında uzun süren soğuklara, azaltmış erkek

Gücünü Venüs, çocuklar yaltaklanıyor, direnilmez

Duygular uyandırıyor anada, babada. Başlamış

Karşılıklı komşuluklar, anlaşmalar, bağdaşmalar,

Kılına dokunmak istemiyor, bilerek, kimse kimsenin.

Üstlenmiş çocuğu, kadını korumayı erkek, sözler

Kekelenir, el kol sallanır, anlatılırdı istenen,
Kolayına geldiğinde. Kurulamaz geçerli bir yasa
Duygudaşlık sağlanmayınca, düşküne acımayınca.

Biterdi kişi soyu, kalmazdı bugüne değin.

Dilin Kaynağı

Doğadır türlü dillerin kaynağı, nesneleri
Adlandırmadır, küçük çocuklar imlerle anlatır
Nesneleri, sözcük yetersizliğinden, dilsizce
Davranırlar, parmakla gösterirler, anlam verme
Alışkanlığı gelişir. Tüm dirilerde vardır yaşama
Elverişliyi sezme yetisi. Dananın ilkin boynuzları
Çıkar alnında, saldırır, vurur kızınca önündeki-
ne.

Buna karşılık aslan, panter yavruları
Pençelerle, ayak tırnaklarıyla, ısırma larla
Korunur, yeni çıkmaya başlasa bile bunlar.
Kuşlar soyu, görüldüğü gibi, kanatla, kanat
Vuruşlarıyla uçarak bulur kurtuluş yolu.
İlkin nesnelere ad veren, kişilere sözleri
Öğreten bir bulucuya saçmadır inanmak, yoktur.
Nedendir düşünüldüğü, tüm nesnelerin sözcük-
lerle

Adlandırılması, değişik nesnelerin kurulması
Konusunda, belli bir çağda, bunu yapan olmadı-
ğına

Göre, bir yapan aramanın gerektiği? Öteki
Varlıklar, aralarında, bir yarar görmemişse dilden
Niçin düşünülür dilin yararı, nereden gelmiş
Ona ilk yeti, ne yapmayı düşünmüş, nereden çık-

miş
Tinde bilmek, anlamak? Olacak iş değil nesne-
nin
Birçoğuna söz geçirmesi, öğrenmek için adlarını
Nesnelerin, bu güçlüğü katlanması, sağırlara
Kulakları dibinde iş göstermek daha kolayken.
Yoksa ne katlanabilir, ne de dayanırlardı
Onlar, kulaklarına anlaşılmaz seslerin gelmesine.
Ne var şaşılacak, gerçekse kişi soyu, sesi,
Dili sağlamsa, değişik duyumlara göre, değişik
Çıkarsa nesnelerden. Dilden yoksun hayvanlar,
Yabanlar soyu bile, tüm değişik sesleri,
Türlü çığlıkları, sezerler, biraz korku, biraz
Acı, biraz yürek oynatan sevinç varsa.
Bu denenmiş, bilinen olaylardan çok bilgi
Edinmek gerekir. Aldatılan gösterişli bir Molos
Köpeği, çıkarırken etli ağzından kalın dişlerini
Bir çınlama duyulur bambaşka, korkutan, kızgın
Atılmalarından, boşuna havlamış, bağırılmış, orta-
lığı
Doldurmuşsa ulumalarla. Yine başka türdür
Diliyle yalayıp okşarken enişini, ön ayaklarıyla
Yuvarlarken rastgele ısırır, saldırırken çıkardığı
Sesler, dişleriyle yavrucuğu yutar gibi
Korkuturken çıkardığı seslerden. Apayrıdır yine
Uluması keskin havlamasından, evin beyi bırak-
mışsa
Onu evde, ya da dayaktan acı duymuşsa gövdesi,
Zırlayarak kaçarken çıkardığı sesler, bağırmasıdır
Onun. Yok mu ayrı bir yönü köpek seslerinin
At kişnemesinden, gençliğin azgın evresinde
Kısıraklar arasında dölleme ateşiyle kanatlan

Bir aygırın, ya da savaş arabasına koşulmuş,
Gergin burun deliklerinden hızla soluyan, ölüm
Hırıltıları çıkarırken ayakları titreyen
Bir at kişnemesinden? Başka, kanatlı yaratıklar,
Türlü kuşlar, atmacalar, kartallar, balıkçılar, de-
niz
Dalgaları üzerinde yuvarlanan besinini, geçimini
Tuzlu dalgalardan sağlayanlar, değişik sesler
Çıkarırlar, ayrı günlerde savaşınca yutmak,
Vuruşunca kapıp kaçmak için. Bunlar fırtınalara
Göre değiştirir çığlıklarını. Kargakuzgun soyun-
dan
Bunlar; suyu, yağmuru, yelleri, fırtınaları görün-
ce
Bağrışırlar. Hayvanları sıkıştıran türlü duyular
Dilsiz, değişik sesler çıkarttırır. Eskiden böyleydi
Ölümlüler de, eş sayıda değişik sesler çıkarırdı.

Ateşin Bulunuşu

Uğraşma bunlarla, dinle, yıldırım getirmiş ilk ate-
şi,
Yeryüzüne, ölümlülere, öyle yayılmış ortalığa
Sıcaklığı, birden, yalımların. Görürüz gökten
Hızla yayıldığını yangınların, ateş verince
Bulutlar, dallı bir ağaç bile sarsılır fırtınada,
Sağa, sola, çarpınca komşu ağaç dallarına, yalım-
lanır,
Sürtünmeden tutuşur, şimşek çakar, yükselir ya-
lımlar,
Sürtününce dallarla gövdeler, eserken azgın yel-
ler.

Bundan bulmuş ateşi ölümlüler, yemeği, pişirmeyi

Öğretmiş onlara güneş. Görmüş kır yemişlerinin
Güneş sıcağıyla tatlılaştığını kişi, anlamış.

İllerin, Beyliklerin Kuruluşu

Ateşle gelişen buluşlar nedeniyle günden güne
Daha iyiye gittiği görülüyordu yaşamın, böyle
Başlamış anlayış, görüş yönünden kadınlardan
Güçlü olan er kişiler illeri kurmaya, oralarda
Kaleler, korunma, savunma yerleri yapmaya,
Bölüşmüşler hayvanları, tarlaları, vermişler onlara

Doğal güçlerine, gövdelerine uygun işler.
Büyük önem taşır dış görünüş, yetiler, güçler
Yönetim konusunda. Sonradandır bireysel iyelik,
Bulunmuş ünlerin güzelliğini, gücünü kolayca
çalan

Altın. Gerçek amaç edinmiş varlıklılar güçlü
Olmayı, dış güzelliği, gösterişi. Bilseydi yaşamı
Bilgece yönetmenin yöntemini kişi, varırdı
Doruğuna varsıllığın, sessizlik, mutluluk içinde,
Sıkıntısız; azla yetinmekle çıkarırdı tadını
Yaşamın, çalışırdı yine, çokları ünlenmek için,
Güçlü olmaya, yaşamın yazgısını sağlam temele
Oturttmak, bolluk içinde yaşamak için. Oysa
ünün

Doruğuna çıkmada girişilen yarışlarda korkunç
Yıkımlar görür kişi, kendi engeller yolunu.
Ulaşırlar istedikleri yere sonunda, düşerler
Oradan yavaşça, yığınla, bir yıldırım gibi

Doymazlığın tepesinden korkunç Tartarus'a.
İyidir, güzeldir sessizlik, barış içinde gönül
Kıvancıyla yaşamak, bir ülkeye başkan, ya da
Kral olmaktan. Kanlar dökülür bu yolda,
Kesilir yollar, geçitler, boğuşulur doymazlık
Yüzünden. Gözü doymazlık, alışkındır, yükselen
Bir dağın üstünden daha yukarılara düşen
Yıldırım gibidir. Doymazlar başkalarının ağzına
Bakarlar, kişisel işlerinde bile, duyduklarını
Yaparlar, acınasılar, dün de, yarın da öyledirler.
Nice krallar göçmüş, çökmüş yükselen tahtlar,
Geçmiş görkemli günler, yıkılmış egemenlikler,
Kana bulanmış buyurgan başlar, darmadağın ol-
muş
Işıldayan taşlar, çiğnenmiş ayakları altında
Toplulukların güvenilen, saygın ululuklar.
Korkan uğrar korktuğuna, böyle geçer halkın
Eline devlet yönetimi, kişisel gücün egemen
Olmak istediği ülkede. Öğretirler yetkililer
Şimdi görevlileri seçmeyi, yasaları, töreleri
Düzenlemeyi; bitmişti baskıdan, yaşamaktan,
Kişiler, yorulmuştu, boğuşmalardan tükenmişti.
Baş eğdi, kendince, yasaların, törelerin ezici
Boyunduruğuna; köpürmüş, kızmış kimselerce,
Çağına göre, en uygun nitelikte kişiyi bağlayan
Yasaların bağına. Bıkmış, usanmış kişiler,
Boyunduruk altında yaşamaktan, ceza korkusun-
dan,
Kaçmış yaşamın tadı çoktan. Kuşatmış çevreyi
Töresiz eylemler, baskı yayılmış ortalığa,
Geri gelmiş geleneksel kötülükler, kesmeler,
Vurmalar, toplumsal düzeni bozan için ağır

Bir durumdu sessizlik, barış içinde yaşamak.
Tanrıları, kişi soyunu kandırmaya çalışan
Ummanın gizli kalacağını yaptıklarının süresiz.
Mırıldanmaz mı, çokları, uykuda kötülükleri de,
Söylendiğine bakılırsa, yatağa düşünce saymaz
mı
Gizli kalmış suçlarını, bütün kötülüklerini?

Tanrıları Övmenin Kaynağı

Güç değil tanrısal yüceliğin kaynağını açıklamak,
Büyük toplumları korkutmanın nedenini, kutlu
Bayramları, illeri dolduran sunakları, ölenleri,
Yıllık törenleri, bunların düzenlenmesini anlat-
mak,
Bir de ölümlülerde bu duygunun nerden geldi-
ğini,
Yeryüzünde, her yerde, tanrılar adına kurulan
Sunakların, yönetmenlerin, yükümlülerin, ayrıca
Bayramlarda kutlamaların, çetin değil bugün.
Dev gibi tanrısal biçimler ayıkken, uyanıkken
Görünmüş kişiye, eskiden yerleşmiş bunlar tini-
ne.
Duyumlar alınmış bunlardan gelip geçen, depre-
miş
Örgenleri az da olsa, bunlardır gerçektışı
Söylentilerin nedeni, biçimlerin, görüntülerin.
Sonsuz yaşantılar, güçler yüklemiş insanlar,
Bu tanrısal varlıklara, kılıklarına uygun.
Sonradan böyle güçlü, iri varlıklar, yenilmez,
Alt edilemez sanmışlar. Bu yüzdendir kişilere
Ötekilerden bambaşka bir yapıda düzenlenmiş

Gibi gelmeleri tanrıların, yaşayışları da,
Ölüm korkusundan uzak kalışları da. Kişiler
Görüyordu düşsel görüntüler içinde şaşkınlık
Veren işler yaptıklarını tanrısal varlıkların,
Yorulmadan, eyleme geçmeden; onlar yalnızca
Göksel kurallara bağlı, mevsimler gibi sonsuz
Bir değişim içinde dönenler, ölümsüzler,
Anlamaz bu olayların nedenlerini tanrılardan
Korkan, onlara sığınan insanlar, buyruklarla
Evreni yönetiyor sananlar, düşlerler gökte
Tanrısal konaklar, sunaklar, güneşin, ayın aylık
Süreyle dönmesinden böyle anlam çıkarırlar.
Ay, gün, gece, göğün derinlerinde takım yıldız-
lar,
Göklerin ışıldağı, uçan yalımlar, bulutlar, yağ-
mur,
Kırağı, yeller, sağanak, dolu, yıldırım, kar,
Uğuldayan boralar, gürlemeler, çatırdamalar.
Kapılır bunlara mutsuz kişi soyu, yükletirdi
Hepsini tanrılara, kızgınlık, üzüntü katarak.
Ne denli sıkıntılar çekmiş, acı yaralar
Açmış içimizde, ağlatmış bizi çocuklarımız için.
Değildir dine bağlılık yoktan bir baş yaparak
Taştan, çevresini dolanmak, sunaklara varmak,
Adaklar sunmak, yere uzanmak, ellerini sunakla-
ra,
Tapınaklara kaldırmak, kurban kesmek, kan akıt-
mak,
Duvarlara saçmak; en iyisi evrene bakabilmektir.
Bakalım göklere, ışıyan yıldızlara, düşünelim
Güneşin, ayın yörüngesini, içimize kapanalım.
Sonra, başka acılar yüzünden derin uykuya

Dalan yüreğe karşı kaldırmalı düşünen başı,
Gücü sonsuz mu, değil mi, değişen yörüngelerde
Parlak yıldızları yöneten tanrıların. Yanıltır
Düşünsel yetiyi, kuşkulandırır düzenden ayrıl-
ma,
Evren yaratılmış mı, yaratılmamış mı, sonu olsa,
Evrenle yıldızlar çatısının çevrimleri uzun
Sessiz, gürültüsüz bir yolculukta yorulur mu
Yorulmaz mı diye. Tanrılar sonsuz bir mutluluk
Vermiş mi evrene, donatmamış mı bu sonsuzluk
akışında
Bitmez bir yaşamla, dönmesini sağlamış mı, son-
suzluk
İçinde, üstün güce dayanabilsin diye, bütünüyle?
Başka kimde vardır tanrılara karşı korkusuz
Yürek, kimin titremez korkudan eli, ayağı?
Birden sarsınca kaskatı dünyayı korkunç yıldır-
rım,
Gök çatısını yaran şimşek? Titremez mi insanlar?
Çözülmez mi dizlerinin bağı tanrı korkusundan
Büyüklenen kralların, ürpermez mi yaklaşınca
yargı
Günü, iğrenç suçların sorgulanması, kan kustur-
an
Buyrukların karşılığını görme evresi? Eserken
Uğuldayan azgın yeller, engin sular üzerinden,
Dev ordularını, donanmasını filleriyle götürür-
ken
Deniz üstünden yalvarmaz mı tanrılara komu-
tan,
Adaklar sunmaz mı korkarak, titreyerek dinsicin
Diye kasırğa; sığınmaz mı tanrısal sungulara?

Dinleyen yok bunları, yakalar azgın çevrinti
Gömülür ölüm dalgalarına, yakarışlara karşın.
Gelir gizli yıkım, çöker kişi soyu, vurur
Çamurlara güzel barış bağı, baltasını, eğlenir
Büyüklener, bir oyuncak gibi insanlarla.
Kayarsa ayaklarımızın altında yeryüzü, yıkılırsa
Çarpışmalarla iller, çökme korkusu geçirirse,
Şaşılmaz mı kişinin kendince düşünerek üstün
Güçleriyle tanrıların bunları yaptığını sanması-
na,
Tüm varlıkları taşkın yetileriyle sarsmasına?

Madenlerin Bulunuşu

Bakır bulunmuş, altın, demir, kurşunun gördüğü
İş, gümüşün ağırlığı özdeş çağda konmuş ortaya.
Yüksek tepelerde gökten düşen, ormanları yakan
Yıldırımından, ya birbiriyle ormanda savaşıp
Kimselerin düşmanları korkutmak için yangın
Çıkarmalarından, ya da toprağın bol ürünlerin-
den
Dolayı başka kimseler, ateşle yeri, verimli
Kırları, çayırları almak istemişler, ılgarlamak,
Yabanları avlamak, varsıl olmak dilemişler.
Gerçekten, daha önce bulunmuş, ateşle, çukur
Kazınakla avlanmak, ormanların çevresini ağlarla
Sarmaktan, köpekleri kışkırlamaktan. Durmadan
yangın
Çıkarmakta neyse neden, odur korkunç çatırdamalarla
Ormanları derin köklere değin tüketen, yalımlarla,

O gün akmış damarlarından toprağın içine
Kıvrılarak bir ırmak gümüşten, altından, bakır-
dan,
Kurşundan; o günler görülmüş, sonradan nasıl
Katılaştığı kıvılcımlaşan ısıtırlarla parlayan
Yığınların; topraktan çıkarken alınmış ışıyan
Yüzeyleri yaprak gibi kaldırılmış. Anlaşılmış
Onların döküldüğü yerin uyarınca biçim aldığı,
Bir oyuğa doldurulan erimiş nesne gibi kaldığı.
Çekiçlerle döverek inceltmişler onları; istenen
Biçimde, kalınlıkta, katılıkta yapılmış bunlardan
Pusatlar, evlek açan saban demiri, kütüklerin
Kesilmesinde, tahtaların düzenlenmesinde, ağaç-
ların
Burgularla delinmesinde, yapı işlerinde gereken
Araçlar. Olmaz, katı madensiz bunlar. Denenmiş
İlkin altın, gümüş, boşa gitmiş emek, yumuşak
Olmaları sonucu; ağır, katı nesnelerle ilgili
Çalışmalarda, anlaşıldı eş değerde işe
Yaramadıkları, yükselmiş madenin değeri, düş-
müş
Gözden altın, kolay aşındığından. Madenlerin
Azalmış değeri, yükselmiş altın şimdi, değişmiş
Çağın gidişi, nesnelerin durumu, değersiz
Sayılır bugün, eskiden baş üstünde tutulan.
Başka bir nesne yükselmiş iğrenç karanlıklardan
Didinilir daha çok, törenlerle alkışlanır
Bu yeni buluş, anlaşılmaz bir saygı gösterilir.

BÖLÜM ONSEKİZ

Maden, Demir

Anlarsın kolayca Memmiusum, sana demirin
İlk bulunuşu üzerine sergilenen bilgiyi.
Eskiden eller pusatlarmış, tırnaklar, dişler,
Onlar gibi taşlar, ağaçlardan kırılan dallar,
Bunlardan sonra bulunmuş ateş. Sonradan anla-
şılmış
Demirin, madenin değeri. Öğrenmiş maden
özünden
Demir çıkarmayı çokları, dövmeyi demiri
Yapısı gereği. Maden özü yarar, yırtar
Toprağı; maden özüyle oynatılır yerinden
Savaşan birliklerden çıkan yangın dalgaları,
Odur açan onulmaz yaraları, maden özüdür or-
tadan
Kaldıran sürüleri, tarlaları alt üst çeviren.
Yalnızca tunç pusatlarla baş eğdirilir çıplaklara,
Pusatsızlara. Sonradan geçmiş öne demir kılıç,
Kişiyi bölen, çekilen tunç kılıç. Önceleri
Demirle başlanmış sürülmeye toprak. Donanın-
ca
Böyle pusatlarla, başlar dövüş, dalgalı savaşta.

Savaş Araçları

İlkin donanmış pusatlarla, binmiş atlara kişi
Girmiş savaşa, alınca dizginleri eline, korkusuz.

Sonra denenmiş iki koşumlu savaş yazgısı, dört
Gerekince iki koşumlu sürmede, kılıçlarla donan-
mış

Arabayı savaşa sokmada. Öğretmiş Lucania'nın
Korkunç öküzlerine, sırtlarında kule taşıyan
Fillere Kartacalılar, savaş yaralarına önem
Vermemeyi, Mars ordusunun büyük yığınakları-
nı

Yarmayı, böyle girişir boğuşmaya, ötekinden
Önce biri, insana karşı korkunç pusatları
Kullanmak için, bundan artar savaş korkuları.
Denenmiş boğaların savaşlarda kullanılması,
Kükreyen, azgın domuzların düşmana karşı
Gönderilmesi. Sürülmüş ordulara karşı azgın
Aslanlar, pusatlarla donanmış bekçilerin,
Acımasız boğa vurucularının yönettikleri.
Onları eğitmek, bağlamak, yönlendirmek içindi
Bu kimseler. Boş işlermiş bunlar, getirmişler
Kızgın, azgın birçok savaşçı, şaşırmış düşman,
Başları sorguçlu, böğürmelerle korkutan,
Titreten, azgın, soluyan atlar, binicilerle
Güçlkle eğlenen, saldırgan, atak hayvanlar.
Atılmış kudurgan dişi aslanlar yığınlara
Azgın sıçramalarla, tutmuşlar önde savaşanları.
Yıkılmış soluksuz, kimileri, düşmüş arkadan,
Ezen vuruştan, ağır yaralamadan, kopan yerinin
Üstüne, orada çakılmış gibi tutar kanlı
Gövdesini çekeler aslanlar. Böyledir yaban
Domuzları da, biçerler kesici dişlerle kişileri,
Islatır kendi kanıyla gövdesinde kalan oku,
Kırılan, kanlı. Kudurur acıdan, azgınlaşır.
Böyleymiş ölümü yayaların, binicilerin savaşta.

Ya keskin diş çakışlarından korkar, kaçır,
Ya da şaha kalkar, oynar ayakları havada.
Hepsi boş bunların, görülmüş nasıl aktığı
Kesilen damarlardan kanın, ağır damlalarla
Yeri kapladığı. Evde yeterince bağlı tutulursa
İlk azgınlığı çıkar ortaya domuzun savaşa, başlar
Yaralanmalar sonucu ulumalar, kaçmalar, kork-
malar,
Kargaşalıklar. Bir kez ancak bir bölümü
Sokulabilir savaşa hayvanların. Öndiziler geri
Çekilirse kılıçların parıltısını gören, ürken
Lucania'nın savaş boğaları gibi. Görülmüştür
Sonradan, savaşı önceden sezen, ürken acınası
Hayvanların işe yaramadığı. Sandığıma göre, bu
Uygulama savaşa toplu bir yıkım, bir korku
Yaratmak için düşünülmüş olabilir eskiden,
Bu hayvanları savaşa sokma yöntemi.
Doğrudur bu görüşü savunmam; evrende
İstendiği gibi düşünülen yeryüzünden çok,
Doğuş yönünden başka dünyalar bulunduğunu
Onlar için. Oysa onlar üstün geleceklerini
Ummadılar, daha çok düşmana yıkım vermeye
Koyuldular, azdı orduları, yoktu yeterli pusatları.

Dokumacılık Üzerine

Elle örülürmüş giysiler, dokumalardan önce,
Demirden sonra doğmuş dokuma, demirin kul-
lanımı
Gerekir onlarda, yapılamazdı yığ, makara, yel-
ken,
Çıkrık, dokuma tezgahının şıkırdayan araçları,

Yün bükmeyi doğal güdüdür öğreten erkeklere,
Sonra kadınlara, uzun süren el işlerinde kadın
Beceriklidir daha, erkekten. Çalışmaktan utanan
Köy erkekleri, kadın eline yatkın bir iş sayar
El işlerini, kendileri daha ağır, elle, ayakla
Daha çok güç isteyen işler yapmak isterler.

Ağaç Bakımı

Evreni yaratan tanrı kadın, doğa, sonunda
Kendiliğinden bir yol göstermiş ekin ekmek,
Ağaç dikmek için; çileklerin, palamutların
Ağaçlardan düştüğü yerlerde, günler geçince,
Yükselen, kalabalık sürgünlerle, eşkinlerle.
Sonradan benimsenmiş dallara aşı, tarlada genç
Eşkinleri toprağa dikme. Denenmiş sevimli
Toprakta türlü ekinler. Görülünce toprağın
İşlenmesinden, sonra, yaban sürgünlerin büyüdü-
ğü,
Bakılmış onlara da sevgiyle, ormanlaşmış
Tepeler böyle, doldurmuş dağ eteklerini
Boy boy ağaçlar, çayırlar, göller, çaylar,
Ekinlikler, sevindiren asmalıklar yetişmiş
Tepelerde, kırlarda, mavimsi zeytin ağaçları
Büyümüş tarlalar arasında sınır boyunca,
Bundandır, gördüğün renkli, sevimli süslerle
Bezendiğini kırların, yetişen yemişlerin,
Onları firdolayı çeviren çalılıkların oluşu.

Müziğin Bulunuşu

Özenirmiş, eskiden beri, kuşların seslerine

Ağzıyla kişi, önce mutlu türkü
Çığırmayı, dinleyen kulağa kıvanç doldurmayı.
Zephyros'un borusundan çıkan taşkın, tatlı
Sesler kırlarda gezen kişinin öğretmenidir,
Baldıran sapının oyuğuna üflemeye başlayan,
Sonradan öğretilmiş yakınmanın tatlı sesleri.
Musaların, tanrısal kıvanç gününde, bulduğu
Kavalın, parmakla çalınmasından ezgiler taşar-
ken

Ormanlarda, kırlarda dolaşırdı çobanlar.
Büyülemiş, taşırmış insanları böyle,
Derin susuzluğu gideren, tatlı ezgilerle.
Uzanmış, böyle, kişiler yan yana çayırlarda,
Bir ırmak kıyısında, salınan ağaçlar altında.
Eğlendiler, kıvandılar, uygun araçlarla böyle,
Havanın uyarınca yaz başları, renkli çiçekler
Arasında, yeşil kırlarda, acı sözler, çınlayan
Kahkahalar varmış o çağlarda da, alışıldığınca,
Yaşardı kır Musaları çiçekler içinde, yaygın
Eğlencelerde başları, omuzları donanmış renkli
Çiçeklerle, uçuşan çelenklerle; çekerdı onları
İçten bir duygu, oynamaya, patırtılı, tepmeli
Toprak anaya vurmaya, ayaklarla; yenileyen
Budur gülüşmeleri, eğlenceleri, yeniliği,
Dirilten, şaşılasi yenilik getiren, eskiden.
Uyarmak gerek, eksik uykuyu gidermeye, türlü
Sesler düzenleyerek türküler çığırmaya, kıvrık
Budaklarla çoban kavallarını çalmaya. Budur
Günümüzde bekçileri gerektiren, öğrenilmiş
Şimdi düzen birliğinin gerekçesi, topraktan
Doğan ilk atanın, ormanda yaşayanın, yarattığı
Eğlenceler. Beğenilen bir nesnenin çoktur etkisi

Görülmemişse, eskiden, bulununca daha iyisi
Yitirir etkisini eski, değişik tadı nesnelerin.
Böyle bırakılmış eski yerler, palamutlar, konak-
lar,
Çayırılar, yapraktan, kırıktan yataklar; düşmüş
Gözden, hayvan derisi giysiler, yeğlenenler
Eskiden; sandığıma göre büyük bir istek gerekir-
miş
Nice hayvan öldürülürmüş derisi yüzünden, an-
lamış
Hayvan da kaçmanın gerektiğini, uzaklaşmış ki-
şiden.
Dilimlenmiş hayvanlar, kan gövdeyi götürmüş,
vuruşla,
Eskiden deri, şimdi altın yüzünden, erguvan ren-
gi
Giysiler için tadı yok yaşamın. Sanırım büyük
Suç bizde, deri giysiden yoksun çocuklar,
Titrerken acı soğuklarda, neyimiz eksilirdi, bizim
Erguvan rengi giysiler giymesek, süslenmesek?
Korur bizi, bir işçinin giysileri de, soğuktan.
Böyle didinmiş kişi boyuna, tükenmiş yaşamı,
Yoğun sıkıntılar içinde. Anlamamış yine,
Yazık, varsılığa duyulan tutkunun, gerçek
Mutluluktan, yaşam tadından uzak olduğunu.
Budur, gün gün, yaşamı yıkıma sürükleyen,
Savaşın azgın dalgalarını oynatan, doğuran.
Evrenin büyük, dönen yüce tapınağı, ışıklarla
Öğretmiş insanlara yılın bölümlerini, değiştiğini,
Döndüğünü, evreni belli bir yasanın yönettiğini.

Ekinin Son Basamağı

Büyük kulelerle çevrilmiş illerde, güvenle
Yaşanıyordu, ekilmiş, bölünmüş, sınırlanmış yer-
yüzü.
Çiçeklenmiş deniz, olabildiğince, yelkenlerle,
Anlaşmalarla ulaşmış birlik içinde, karşılıklı
Yardımlamaya, ozanlar başlamış şiirler söyleme-
ye,
Birer birer anlatmaya yiğitlikleri, bulunmadan
Önce yazı, bundandır günümüzde bile, eskisi
gibi,
Düşünsel yetinin izinden yürümek, araştırmalar
Yapabilmek, gemiciliği, tarla bakımını, duvarcı-
lığı,
Yasaları, pusatları, yolları, giyecekleri, tüm bun-
lara
Benzer nesneleri, ünleri, yaşamı, dirimi inceleş-
tiren,
Kolaylaştıran, onunla birlikte gidenleri, türküle-
ri,
Resimleri yapmayı, tüm öteki önemli, kurucu
Başarıları deneydir, çalışmadır öğreten, adım
adım
Bunlara benzeyenleri, basamak basamak ilerle-
yen,
Yürüyen tine. Böyle çıkmış aydınlığa çağlar, ge-
lişmiş
Düşünsel yeti, açıklamış, görülmüş düşünsel ye-
tinin
Nasıl başkalarını aydınlattığı, bütün başarı
Alanlarında yüksek bir doruğa varıncaya değin.

Epikuros Felsefesine Övgü

Bunalan ölümlülere doğurgan ekini üleştiren,
Işıyan adıyla, önceden, ili aydınlatan ilk
Atinalı, bize can bağışlayan yeniden, kenti
Düzenleyen yasaları yürürlüğe koyan, yaşama
Yeniden bir tatlı avuntu getiren er kişiyi doğu-
ran,
Göstermiş onun yaratan gücü bilgelikler saçılan
Ağzından, odur bütün doğayı önümüze seren.
Yaşamasa ydi uzun yıllar, tanrısal buluşlarından
Dolayı yayılamazdı yıllarca göklere değin
Yükselen ünü uluslara. Görmüş sürekli olanı,
Beslenmek için ölümlülere gerekeni, neyin önce-
den
Bizim yararımıza derlendiğini, ortaya konduğu-
nu,
Yaşam yolunda güvenli, gerekli bulunduğunu.
Büyükler varlık, ün, eğlence içinde yüzerken,
Güzelliklerin sağladığı yüce bir ünle gösterişe
Ulaşmışken kimsenin yüreğinden gitmediğini
görmüş
Korkuların, istencin de, tinin de tükenmeyen
Ezilmeler, öldürücü ürpermeler yüzünden yakın-
malar
İçinde kıvrandığını: O gün anlamış yanılmanın
Anlayış gücünden geldiğini, derinden, tüm olay-
ların
Bu yanılmadan kaynaklandığını. Görüyordu
kimi
Büsbütün eskimiş, yıpranmış, geçersiz kalmış
Düşüncelerin düzeltilir yanı olmadığını;

İçten bozulmuş kimi, tadı kaçmış, çürümüş özü
Çağı geçmiş kanıların; bu nedenle başladı insan
Gönlüne bilgece sözler söylemeye, belirledi
Sınırlarını korkunun, tutkunun. Koymuş önü-
müze

Ulaşmak istediğimiz en yüksek iyinin yerini,
Göstermiş bize mutluluğun en gerçek
Akış içinde ereğe ulaştıran yöntemini,
Ölümlülerin işlerinde kötülüklerin ne olduğunu.
Doğal nedenlerden gelen türlü karışıklığı,
Bir gün rastgele, bir gün basınçla doğanın
Yarattığı kötülükleri püskürtmek için hangi
Yollara başvurmak gerektiğini, öğretti;
Böyle gösterdi bize, insan soyunun gönlünde
Dayanaksız, bomboş üzüntü dalgaları içinde,
Çalkandığını çokluk. Nasıl küçük çocuklar
Ürperir, titrerse, sarsılırsa karanlık gecede,
Onlar gibiyiz biz de, korkarız gün ışığında
Varlıklar karşısında, korkulur neden yokken.
Karanlık gecedен korkup günün açmasını
Bekleyen çocuklar gibiyiz biz de. Duyusal
Korku, bilgisizlikten kaynaklanan içsel
Karamsarlık gitmez günün, güneşin aydınlığın-
da.

Derinden incelemek gerekir doğayı. Bunun için
Bitireyim bu başladığım işi. Söylemiştim önce-
den

Göksellerin bile ölümlü olduğunu, göklerin
Yaratılmış bir özden kurulduğunu, ondan neyin
Doğmuş, neyin doğması gerektiğini anlatmıştım.
Ne kalmış açıklanacak bir daha, biniyorum
Koşulmuş, yüce arabasına Musaların: Nasıl şim-

şekler

Çakar, yıldırımlar düşer, gökler gürler, azgınlık
İçinde savaşıırken kasırgalar, bulutlar; sonra
Nasıl barışırlar, gökleri saran gürlemeler,
Sağanaklar durunca gömülürler sessizliğe,
Bunları göstermek için. Göksel olaylar yansıyın-
ca

Türlü korkular salar kişilere, tanrılar önünde,
Ürperir gerçekten duyular, bastırır tanrılar
Yeryüzüne; bilinmez bunların nedenleri, tanrılar
Neden buyururlar, kavranmaz olayların özü,
Bilinmeyen nedenler yüzünden doğardı tanrısal-
lık.

Tanrı Varlığının Nedeni

Şaşar, tasasız tanrılara, gerçeği öğrenen, bunun
Tutarsız kaynağına, başımızın üstünde, uzayda
Geçen olayların, ilkel inançlara dönmeyi
Sağladığına; yetersiz insanlar, acımasız
Tanrılarının tutsakları olduklarına inanırlar.
Bilmezler gerçeği, sınırlı yetilerini; kördür
Onların düşünsel odakları, yanılgılar içinde
Yalpalanırlar, aydınlanmazsa köksüz düşünceleri
Tanrısal varlıklara aykırı düşer, sıkılırsın bundan,
Kuşkulanırsın göksel güçlerden, inanmazsın
daha.

Tanrılar, yaptıklarından dolayı duygulanırlar, kı-
zarlar,

Seni cezalandırırlar, sonsuz barışın sessizliğinde
Yaşayan insanlar sana karşı korkunç bir öfkeyle
Sarsılırlar, öç almaya kalkarlar, öyle sanırsın.

Giremezsin sessiz bir anlayışla tanrısal alana,
Bu yüzden göremezsin tanrısal varlıkların
Özdeşlerini, kişisel belleğe tanrısal güzelliğin
Engelleri olarak girseler, gönlünde yerleşseler de.
Budur nedeni seni bekleyen yaşamsal acıların.
Yalnız, benim söylediğim gerçekler önler yanılmayı.

Nice konu, geride, bu dizelerimle açıklamak için.
Gerekir göksel düzeni, olayları, fırtınayı, ışıyan
Yıldızları anlatmam, onların gücünü, oluşumunun

Nedenlerini, korkudan şaşırıp sormayasın diye
İncelemem gerekir; hangi göksel bölümden uçan
Işığın geldiğini, nereye döndüğünü, sağa, sola,
Duvarlardan geçerek uzaklara nasıl gittiğini,
Oradan aşağı indiğini, yeniden yükseldiğini,
Elden gelmez bunların nedenlerini kavramak,
Bundandır tüm olayların tanrılara yüklenmesi.
Çevirirsem yarış arabamı şimdi kişisel
Mutluluk yoluna, tanrısal sevgi kaynağı
Kalliope'nin,
Bilge Musaların yolunda yardımcım ol benim..

Fırtına

İlkin yıldırımlar titretmiş göğün ışıyan
Maviliğini, çarpışır uzayda yüksek uçan bulutlar,
Karşıt yellerle karşılaşınca, gelmez gürültüler
Gökten, ışıyan alanlardan toplanırsa kalın
Bulutlar, yığınlaşırsa. Duyulur azgın gürlemeler
Eskiden beri; taşkın bulutlar çıkmazlar odun
Gibi, taş gibi kaskatı öğelerden, çok incecik

Nesnelerden, sislerin, uçan duman bulutlarının
Bize gösterdiğinden. Yoksa düşerlerdi yere
Taşlar gibi, ağır yığınlaşmalar içinde,
Ya da toplanamaz bir araya duman gibi,
Buzdan, kırağıdan kurulmuş katı yığın olamazdı.
Evrenin genişliğinden sık sık şaklayan bir
Gürültü duyulur, büyük bir tiyatronun üstünde
Çatıdan direklerle doğru gerilen renkli yelken
Bezinin yellerde savruluşu gibi, sarsılır, sesler
Çıkarır çarpışmaların etkisiyle, tırmalar gibi,
Benzer bir kağıdın yırtılışına, duyulur gök
Gürlemesinden çokluk böyle bir gürültü, ya da
Rüzgara asılmış bir giysiden çıkan sesi andırır
Havada titrerken, dönen bir kağıdın şaklayışına.
Geline bulutlar karşı karşıya, yalnızca büyük
Büyük yığınlar oluştururlar, birbirlerine çarpar-
lar,
Sürüklenirler, o sırada duyduğumuz, uzaklara
Yayılan, kulakları tırmalayan seslerdir, bunlar
Esen yellerin sıkışmasından doğar. Korkunç
Bir fırtına gelir ardından, sarsılır, titrer
Birden evrenin sağlam duvarları, çatlar, çatırda-
yan
Seslerle ayrılır birbirinden, kopunca azgın
Bir kasırga yarılır bulutlar ortadan, dönerken
Bir çevrinti içinde bırakır bulutları yavaş
Yavaş çevrede, koyu bir örtü kaplar ortalığı,
Bir oyuk açılır içlerinde. Kesilince gücü
Kulakları sağırlandıran çatırdamalar duyulur
Yarılan bulutlardan, birden, şaşılası değil bu,
İşte böyle bölünür yığın, havayla dolan,
Durmadan korkunç çatırdamalar çıkaran yığın.

Eserken yeller bulutlar arasından gümbürtüler
Çıkarır başka yollardan, görürüz çokluk
Yığınla bulut, değişik ayrılmalar, dağılmalar,
Uçarken yarılmalar, dalgalanmalar, bundandır hı-
şırdayan
Ağaçlıklar, kuzey yelleri estiğinde uğuldayan
Dallardan, çalılıklardan duyulan çatırdamalar.
Bundandır, esen yellerin güçlü oluşundan,
Çarpmasından bulutların yarılması, ortasından
İkiye ayrılması. Esintiler başlayınca, açıkça,
Yeryüzünde neler olduğunu gösterir deneyler.
Esmeye başlayınca yeller, söker kökünden ağaç-
ları
Kasırgalar, seller, çıkarır yüzeye derinden. Başlar
Karşılıklı dalgalanma, bulutlar denizinde.
Vuran, kıran, azgın bir kaynaşma, çatırdama,
Enginlerinde evrenin, koparır taşan ırmaklar.

Yıldırım Olayları

Bir gümbürtü bulutlardan bulutlara, şimşekler,
Engin sulara yağar ateşler, yutar ateşleri sular,
Ortalık gürültülerle dolar, yalınlanan ocaktan
Çekilmiş kıpkızıl demirin buzlu suya atılmasın-
dan
Doğan çatırtılar gibi ateşler saçılır kuru
Bulutlara, birden yalımlar yayılır, başka taşkın
Gürlemelerle yangın, dağ ağaçlarını yakan,
Döndüren, orman yangınları gibi, yeller kıvrılır,
Yaklaşır, yakar, kudurur, dünyayı çölleştiren,
Gürleyen, olamaz Delphicus Phoebus ağacından
Çıkan yalımlardan başkası. Buz kesilir dolular

Düşerken bulutlardan, yüksekten, keskin gürlemeler

Duyulur, yeller toplanır ağır basınçla, buzla
Karışmış dolular kırılır, iner bulut dağlarından.
Çakar şimşek, karşılaşınca bulutlar, boşalınca
Yığınlaşmalarla ateş öğeleri, çekiçle vurulan
Taştan, taşın taşa çarpmasından sıçrayan parlak
Kıvılcımlar gibi, ateş çıkar şimşek çakmasından.
Duyulur, sonra, gürlemeler kulakla, gözle görülür

Şimşek, önceden. Bundan anlaşılır daha yavaş
Olduğu kulak duyusunun gözünkinden. Şöyle:
Uzaktan bakınca iki ağızlı baltanın vuruşuyla
Salınan ağaçlara, görülür önceden baltanın
Kalkışı, sonra ulaşır kulağa çıkan ses.
Böyle görürüz şimşeği gözle, gürlemeyi duymadan,

Ateşle eş zamanlı, eş nedenlere karşın,
Eş çarpmalar sonucu. Böyle aydınlatır fırtına
Bulutları, uçan ışıklarla ortalığı, şimşeklenen
Parıltılı havayı. Girer buluta yeller, döner
Söylediğim gibi önceden, yoğunlaştırır, sımsıkı
Bulutun oyuğunu. Bu devinmedir onu kızılaştır-
ran,

Devinen kıpkızıl olur, ısınır, eritir kurşunu
Bu dönme, yırtar yakan yel kara bulutu, dağıtır
Bir çarpmayla, boşaltır kızıl ateş öğelerini,
Bunlardır alevlendiren kıvrılan yıldırım, gelmiş
Daha sonra kulağımıza ilk duyulan gök gürültüsü,

Gözlerimize ulaşan ışıklardan. Bunlar, bulutlar
Sıkışınca, hızla üst üste yığılınca olabilir.

Yanılma sakın, aşağıdan gördüğümüz nesneler,
Daha geniş yer kaplayacak yapıda değildir gökte,
Göründüğünden, büyük dağlar kurar bulutlar,
benzer

Birbirine, havanın içinden esen yellerle sürüklenir

Eğik, ya yukarı doğru kımıldayan yüksek bulut
Dağları görürsün üst üste, sessiz, sarkmış,
Yeller esmiyorsa çevresinde, ölçebilirsin ne denli
Yükseldiğini yığınların, ya da açılan oyuklar
Görebilirsin kayalardan kurulmuş gibi, yellerin
Yükselen fırtınasından sıkışan bulutları kuşatmış,
Kafese konmuş yabanlar gibi kükreyen; gürüldeyen

Kayalar, ardarda çıkar böğürmeler bulutlardan.
Yuvarlanır öteye beriye bulmak için çıkış yeri,
Dolanır gök boşluğunda sayısız ateş öğeleri,
Ocağın oyuğunda yalımlar gibi döne döne.
Parçalar bulut yığınlarını bir de, saçılır
Kıvrık yıldırımlar. Sonradan, başka bir nedenden,

Altın renkli, parlak, oynak ışınlar yağar
Yukarıdan yeryüzüne. Bunlar bulutların özünden
Ateşle yüklenmeleri gerektiğinden oluşur hep.
Bulunmazsa onlarda bir damla su, parlayan
Ateşe dönüşürdü birçoğu. Gür parlaklık yayılır
Güneş ışığından, özünden parlayan kızıl
Ateş ışınları gönderirler, çeker bunları
Toparlar yeller, yağar üstüste, doğar onlardan
Ateşi kuran öğeler, çıkar kızıl şimşek ışığı.
Pek ince olursa bulutun yapısı, gökte çokluk,

Şimşek çakar, yeller ayırırsa bulutlar
Sürüsünü birbirinden, düşer şimşek çaktıran
Öğeler kendince, sonra başlar duru, aydınlık
Bir gün, korkudan, kargaşadan uzak.

BÖLÜM ONDOKUZ

Yıldırımın Yapısı, Etkisi

Gösteriyor gerçek yapısını da, etkisini de
Şimşekler. İlk şimşek çakar, yangınlar çıkar,
Kükürt kokulu dumanlar kaplar ortalığı, boğucu,

Bunlar ateş belirtileri, yağmur, yel değil.
Bundandır evleri, damlarını yakması yıldırımın,
Odalarda yalımlar egemenlik sürer, evrenin
Ateşleri arasında en incesi şimşek ateşi.

Ona vermiş doğa en incecik, oynak öğeleri.
Karşı koyamaz ona evrende bir nesne. Deler
Evlerin duvarlarını güçlü yıldırımlar, geçer.
Çıglık gibi, ses gibi geçer kayadan, madenden
Yıldırım. Akar altından, bakırdan, kayar birden
Şaraptan, kabına dokunmadan. Yumuşatır yavaşça

Sıcak soluğu şarabı, kolayca geçebilecek
Durumdadır kabın gövdesinden, titreşerek sızar
İçeri, böler, ayırır birden şarap öğelerini.
Güneş sığınının kişi sağlığına dokunmayışı
Gibi, böyle hızlı devinmesine karşın yıldırımın
Baskın gelen oynak gücü geçer şaraptan.

Yıldırımın Doğuşu

Nereden çıkar yıldırımlar, korkunç etkileri,
Kızgın yalımları, yüksek kuleleri yakan,

Evleri çökerten, çatıyı, direkleri söken, sarsan,
Anıtları bozan, yiğitlerin anısına dikilen.
Kişileri öldüren, hayvanları yok eden çevrede.
Açıklamak isterim, sana, verdiğim sözü uzatma-
dan.

Bu azgın, büyük işler gören gücün çıkağını.
Yıldırımlar, yalnızca, üstüste yığılmış, dağ
Gibi bulutlardan çıkar, anlaşılır bu kolayca,
Parlak gökte yeğnik bulutlardan çıkmayan
Şimşeklerden. Duyular gösterir apaçık bunu.
Başlayınca fırtına şimşek çaktırmaya, yuvarlanır
Yumaklaşan bulutlar engin uzayda, sanılır
Acheros'un uçurumlarından çıkmış korkunç
Bir karanlık, doldurmuş gökleri baştanbaşa,
Bir korkudur alır bizi yukardan gelen
Yağmur bulutlarıyla koyu bir karanlıksa
Yükselen; çöker kara bir bulut yığını deniz
Dalgalarının üstüne, uğursuz boşalma başlayınca
Gökten, büyür gittikçe koyuluklar içinde,
Yaklaşır, uzaktan, korkunç karanlıklarla,
Birden boşalır yıldırımlar, kasırgalarla
Yüklü sağnaklar, ateşlerle, yellerle
Dolduğu yerlerden, titrer kişiler, ararlar
Sığınmalık bir yer karada korunmak için.
İnanılır başımızın üstünde fırtınaların
Yükselmesine; yoksa gölge salmazdı yığılmadan
Böyle kat kat, üstüste binmeden karada, önünü
Kapayamazdı güneş aydınlığının bulut yığını.
Yakıp gelmezdi yağmurla birlikte sağnaklar.
Toprağı, sular basardı karaları, ne tarlalar
Çalkanırdı göllerde, uzayda yükselmeseydi böyle
Yığın yığın bulutlar, bu nedenle dolarlar yukarda

Esen yellerle, ateşlerle. Bu nedenle düşer
Yıldırım öteye beriye, gürler gökler. Dediğim
Gibi, saklar bulutlar yukarda da sıcaklık
Öğelerini oyuklarında. Çok uzak kalması gerekir
Bunların güneş sıcaklığından, ısımalardan.
Esen yeller rastgele bir yerde çarpar, toplarsa
Yığın yığın bulutları, pek çok ateş öğeleri
Çıkar onlardan, bağlanırlar ateşle, kayar hızla
Girerler içeri, dönerler, kıvrılır daralırlar,
Şimşek kılıcının yapıldığı kızıl ocakta.
Kat kat tutuşur yeller, yanar burada kendi
Sıkı devinmesiyle kızarır, doğar güçlü bir akım,
Yaygın ateşten, olgunlaşır, gelişir şimşegün özü,
Fırlatır birden bulut kanatlanmış kızıl
Bir ışık, çatırdayan, ısıltılarla çevreyi
Parlatan. Gelir ardından boğuk bir gürültü, yıkı-
lır
Gibi göğün çatısı, çatlamış, yarılmış, çökmüş
Gibi düşer yere yükseklerden. Yayılır gökte
Gürültüler, gürlemeler, kopmuştur artık fırtına,
Oynamış yerinden toprak, korkunç gürültülerle,
Başlar bardaktan boşalırsa bir sağnak, yağan
Yağmurdan oluk oluk, çalkanır baştanbaşa
Gök, yuvarlanır yeni bir Tufan kopmuş gibi,
Yağmur içinde, dökülür sular, yarıp çatlayınca
Bulutlar, başlar sağnaklar, burda birdenbire
Gökler gürlerken şimşekler çakar, birden dıştan
Akarcasına gelen yeller, çarpar girer bulutların
Yüreğine, yarar keskin doruğu, böler yığını
İkiye, sıçrar, döne döne kıvılcım çıkar, buna
Şimşek deriz biz, anadilimizde. Yellerin estiği
Yönden çıkar. Ateş çıkarmadan da çarpar yeller

Seyrek, yalnız uzayda, uzun yol alışında yakar
Kendi kendini. Daha büyük ögeler tek tek düşer.
Bunlar işlemez havaya ötekiler gibi, didiklerler
Onu yalnızca, sonradan karışır onunla, uçarken
Ateşi doğururlar. Bunlar, uzun yol giden, araba-
nın

Isınınca, kızıllaşan, kurşundan dingil yuvarlağı
Gibi olmaz; soğukluk ögeleri tükenince çokça,
Ateşler çıkarır kurşun yuvarlağı, havadan, yeter
Ateşlenmeye çarpanın gücü; ateşsiz, soğuk esinti
Tepretince ögeleri; yeller tüm gücüyle çarptığı
Yerden kolayca çıkarabilir sıcaklık ögelerini.
Bundan belli çarpışan nesnelerde, onların
Toplandığı. Çekiçle vurulan bir taşın
Çıktığı gibi, çıkar ateş yelin çarpmasından,
Toplanır, eş düzeyde, sıçrayan kıvılcım ögeleri
Üzerinde, vuruş sırasında. Budur gerekli
Neden yıldırım düşünce yalınların çıkmasında,
Yanmaya elverişli olmasında çarptığı nesnenin.
Yoksa olamazdı bu denli yüksekten tüm gücüyle
Uzaydan düşen yellerin çarpması soğuk, düşüş
Yolunda ateşlenmese bile ısınır biraz
Sıcaklık veren dokunmalar, sürtünmeler yüzün-
den.

Şimşegin Hızı

Çok kolay devinir şimşek, çok ağırdır yıldırımın
Çarpması, biçer havayı ortasından yıldırım,
Önceden aşkın depremleri yüzünden birikmiş
Tüm bulutlarda, yarıp geçmek için, gelmiş
Elverişli duruma, şimşegin artan gücü üstün

Gelirse bulutun direnmesinden düşer yıldırım,
Korkunç oynaklığından çıkar gürlemeler, bunlar
Mancınıkla atılırken ağır güllerin çıkardığı
Gümbürtülere benzer. Küçük, düzdür yıldırımın
öğeleri,

Kolay engelleyemez onu nesneler. İşler derinlere,
Kayar uçuş yolunun kıvrımlarından, sürekli ol-
maz

Engellenmesi de. Üstün bir ivme gücüyle kayar,
Yerin ağırlık gücü çeker tüm nesneleri aşağı,
Bir çarpma doğar bundan, artar yıldırımın gücü
Yükseltir hızın devinim yetisini. Deler, dağıtır
Önüne çıkanı yıldırım. Hızlanır, oynak olur
daha

Devinim gücü, süreklince, çoğalır hızlılık,
Yükselir çarpışın etkisi hız oranınca,
Çarpmanın etkisinden bütün öğeler uygun
Yolda, belli bir ölçüye göre birleşerek devinir.
Bağlaşır birbiriyle, geyimlenir kendiliğinden
Bütün öğeler yol boyunca. Çıkabilir şimşek yine
Havadan, kendine özgü bir özden, doğabilir hı-
zın

Yükselmesi de, artan çarpmadan. Çarpışır türlü
Nesnelerle, yıkmaz birbirini, gürülderler içten.
Bundan anlaşılır şimşek ateşinin incecik
Deliklerden uçar gibi çıktığı. Parçalar şimşegin
Öğeleri doğrudan çarparsa özdeğin öğelerine
Topluca olduğu yerde. Eritir madenin özünü
Yıldırım, çevirir sıvıya altını bile. Pek incecik,
Düz ateş öğelerinin, çok küçük ilkelerin
Bölünmesine dayanır yıldırımın bütün gücü.
Çok kolay işler ateş öğeleri nesnelerin özüne.

Birdenbire çözerler, en içe girince
Düğümlemleri bütün bağları gevşetirler nesnelerde.

Güz, İlkyaz Fırtınaları

Titretir güz fırtınaları, kıvılcımlı yıldızlarla
Süsler gökleri, yaz başında çiçeklenen yeryüzünü.
Soğuklarda ateş bulunmaz, sıcaklar yel, bir de
Kalın ögelerden doğan bulutlar, bu iki dönen
Arasında kalan mevsimler elverişlidir ortaya
Çıkmasına yıldırımların. Karışır, yıl bölümleri-
nin

Ayrılma evresinde, soğuklarla sıcaklar,
O zaman, ikisinden, çıkan bulutlardır nedeni
Yıldırımın, evrende boğuşmayı, korkunç kargaşa-
yı

Kızıştıran. Sarsılır hava, savaş başlayınca
Esen yellerle ateşler arasında. Başlar sıcaklar
Yaz başında, gelir soğukların sonu, bu nedenle
Gerekir çarpışma karşıt güçler arasında, karışır
Birbirine, alt üst olur ortalık. Öte yandan
Sıcakların sonu, soğukların başlangıcıyla gelince
Karşı karşıya, yaklaşır güz denen dönem. Başlar
Burada yazla kış arasında acı bir savaş. Bundan
Dolayı yılın “dönüm” evreleri denir bunlara.
Şaşılmasın, en çok bu evrede şimşeklerin çakışı-
na,

Gökyüzünün fırtınalar kaplanmasına, iki yanda
Değişik savaşların kudurmasına, bir yanda
Yağmurların, bir yanda yalımların karışmasına.
Şimdi, burada, ateşler saçan şimşegün yapısını,
Gücünü, kendiliğinden anlamanın önemi vardır,

Üzerinde durarak Etrüsk masalının boşluğunu
Göstermek için değil, bu konuda tanrıların
Düzenleyici belirtilerini kavramamızın.
Şimşek çaktığı yerden sağa doğru uçan ateş,
Döner sola, geçer duvarlardan girer evin içine,
Çıkar dışarı, yine, içerde şangırtılar, gökten
Düşen bir yıldırımın çarpması yıkım getirebilir.
Jüpiter, ya da öteki tanrılarsa, ışıyan gök
Ülkelerinden dinledikleri gibi korkunç
Gürültülerle yeryüzünü titreten şimşekleri
Gönderen, neden iğrenç suçlar işleyen, gizleyen
Bir suçluya gelmiyor şimşegin ateşi, neden
Delinmiş göğsünden şimşek yalımları dökülmü-
yor,
Örnek olsun diye ölümlülere? Neden bilmeyen
Kötülüğün ne olduğunu suçsuz bir kimse yalım-
lar
İçine yuvarlanır, yakalanır, kapılır birden
Göksel ateşlerin çevrintisine? Neden uğraşır
Birçokları verimsiz yerlerde yerleşmeye?
Olmaz bunlar elin gücü, kolun emeğiyle.
Neden bırakılır Jupiter'in kargısı toprakta?
Neden, buna katlanır, atmaz düşmanlara?
Neden, Jüpiter gökyüzü güzelken fırlatmaz yere
Yıldırımını, gürültülerle doldurmaz ortalığı?
Bulutlar aşağıda toplanınca, oku ereğe
Varsın diye, kendi yükseklerle mi çıkar yoksa?
Neden saldırır denize, ne gösterir dalgalara,
Akarsuya, yüzen ovalara? İstemişse sakınmamızı
Neden kaçınmış, sezilir durumda göndermek-
ten?
Baskın mıydı dileği, sezdiren, yıldırımlarla?

Nedir, ilkin, karanlık gök gürültüleri, sarsmalar?
Neden bunlarla korkutur, sığınak aratır kişilere?
Nedendir her yandan ok, kargı göndermesi?
Söyleyebilir misin, birçok şimşek çakışın zaman-
daş
Olmadığını, birden ortaya çıkmadığını? Gerekir
Böyle olması, eş sürede birçok yıldırımın düşme-
si,
Yağmurların, birçok bölgeye birden yağması.
Neden dağıtır, yıkar tanrı kutsal tapınakları
Düşmanca yıldırımlarla, kendine özgü yerleri,
Neden parçalar tanrısal çizimleri, onulmaz
Yaralar açar, kirletir kendi çizimlerinin
Saygınlığını? Neden yükseklerle atar yıldırımını
Çokluk, dağların tepelerinde görülür sık sık
Yıldırım izleri? Bir konu daha var olaylardan
Kolayca anlaşılan, dilimizde hortum, Grekçede
“Peresteres” denen. Gökten iner gömülür
Denize yavaşça. Gökten yere doğru iner
Çokluk, aşağı sarkan bir direk gibi, kaynar
Çevrede köpükler, azgın bir sağanak deniz
Dalgalarını alt üst ettiğinde. Bütün gemiler
Bu büyük kargaşadan korkar, sarsılır, şaşırır.
Esen yellerin savuran gücüdür bunun nedeni.
Tümünden bulutları dağıtıp parçalamadan, aşağı
Bastırması, gökten yere sarkıtmasıdır. Ellerle
Tutulan, kollarla kucaklanan, yukardan basılan,
Sıkışan dalgalar yayılışınca, bölününce
Büyük bir baskıyla bulutlar, çöker yeller
Dalgaların üstüne, görülmedik bir çevrinti yapar-
lar.
Halkalanan çevrinti batarken çeker bulutu

Kaygan yığınla, gider ardınca, birlikte batar.
Islaklıkla yüklü olmasından, itilmiş aşağı
Denizin üstüne doğru, birden çöker yüzeyine
Suyun, bundan doğar gürültü, kaynaşma, taşkın.
Karışır çevrinti bulutlara kendince, geniş
Yığınlarını bulutların alır götürürken. Sonra
Sarkar yeniden bir çevrinti gökten. Bu evrede
Yeryüzüne inen yeni çevrintiden bir patlama
Duyulur, kasırgalar koparan fırtınadan
Korkunç bir güçlülüktür doğan. Az gördüğümüz
Bir olaydır bu, yeryüzünde, dağların engel oldu-
ğu
Yerde. Yalnızca denizde sık görülür hortum,
Genişler görüntüsü, yayılır göklere değin.

Bulutların Oluşumu

Uçarken bulutlar gök ülkelerinde, sayısız
Kalın ögelerin, birden, hızla birleşmesinden
Oluşur. Bunlar küçük, birbirini engelleyen
Sivriliklerle yüklenen, karşıt durumda bulunan
Ögelerdir. Bunlar, önce bulutçukların doğmasını
Sağlar, sonra küçük bulutçuklar birleşir, bağdaşır
Bir birim oluşturur. Bu bağlamla büyürler,
Yellerle sürüklenirler, sonra korkunç fırtına
Gösterir kendini. Dağlar, tepeler, yakınlığı
Oranında göğe, öyle kalın, yoğun havadan olu-
şan
Sarımsı, koyu bir bulut yığını sarar çevreyi.
Bulutlar, görülmeyen ince dokulu, sürükler on-
ları
Kolayca yeller, dağın doruğuna yığılırlar. Burada

Yığınlaşma, yumaklaşma yüzünden görünürler bize.

Bu evrede, dağın tepesinden, yükselirler uzaya,
Yalnızca yellerdir yükseklerde sözü geçen. Bunu
Öğretir bize duyular, tepelere çıkarken, deneyle.
Büyük özdek yığını kaldırıyor doğa, denizden,
Yükseltiyor, deniz kıyısında asılan, tuzlu
Sıcaklığı emen bir giysi gösteriyor bunu.

Bu nedenle tuzlu dalgaların oynaşından
Kaynaklanan yığınla yükselen ögeler yayılır,
Bulutları besler, büyütür. Bütün türler
Islaklık nedeniyle bağlanır içten içe

Birbiriyle. Çok görürüz ırmaklardan, topraktan
Sislerin, buğuların yükseldiğini, onlardan
Çıkan birer soluk gibi, havaya gönderildiğini.
Böyle çevreler sis koyu karanlığıyla gökleri,

Birleşir öteki buğularla, bütünleştirir bulutlar
Yığını; yukardan bastırır bunları hayvan
Burçlarının sıcaklıkları, kalın bulutlarla kuşatır
Göklerin maviliğini; bundan anlaşılır uçan sis
Katlarını, bulutları göklerde, dışarıdan gelen
Ögelerin oluşturduğu. Anlattığım gibi, sayısızdır
Ögeler, sonsuz derinlikte yayılırlar topluca.

Göstermiştim onların, uçarken ne denli büyük,
Hızlı olduğunu, gittikçe büyüdüklerini, birden-
bire

Anlatılmaz bir alana açıldıklarını. Şaşılası değil
Bunların pek kısa sürede yoğun bir fırtına
Çıkarması, yığınlaşan, yükselen bulutlardan.
Bunlar, bir korku salarlar, karaları, denizleri
Kaplarlar. Büyük evrenin soluğunu sağlayan uza-
yın

Damarlarıyla her yana açılır öğelerin gedikleri.

Yağmurun Açıklanması

Anlatayım suyun toplandığını yağmur bulutlarında,

Yukarda, damla damla düşüşünü toprağa. Önceleyin

Bir yığın içinde su öğeleri, bulutlarla eş süreli
Çıkar, yükselir tüm nesnelerden, eşitçe çoğalırlar
Orada, bulutlar gibi sular da, bulunur bulutlarda.

Bizde de, birlikte, çoğalır etle kan, ter gibi,
Türlü sular gibi, örgenlerimizden çıkan;
Bütün bulutlar denizden ıslaklık alırlar, bol,
Esen yeller, onları, sular üstünde sürerken,
Deniz kıyısında asılan yünden giysi gibi
Islanırlar. Buna benzer tüm ırmaklardan yükselen

Bulutlara değin ıslaklıklar. Türlü yolla birleşir,
Çoğalır her yandan suyun öğeleri. Sonra boşalır
Sularla yüklü bulutlar, budur yağmur getiren!
Bir yandan yellerin basıncı, bir yandan
Bulutların yükü; iki neden. Yığınlar yuvarlanır
Daha güçlü, yağmur boşalır yukardan. Bundan başka,

Yeller dağıtır, ayırırsa bulutları birbirinden,
Yukardan kızıl ışınlarını gönderirken güneş
Düşer yağmur damla damla, ocakta eriyen balmumu

Gibi akar oluklaşan sular. Büyük bir yağmur
Hızla birleşmesinden iki gücün, esen yelle

Bulutların sıkışmasından doğar. Yalnızca, bildiğimiz

Uzun süreli yağmurlar su öğelerinin toplanmasından

Yığın yığın, bulut üstüne bulut yığılmasından

Çıkan, devleşen bir sisle birleşmeden, ya da

Bulutların her yandan birbirine yaklaşmasından,

Yükselen buğuların sarmasından doğabilir.

Gökkuşağı

Güneş ışığı karanlığın bir fırtına evreninde

İyice karşı gelirse damlayan sis yığınınına,

Parlarsa çıkar renkli bir yay, koyu bulutlardan.

Birlikte oluşan kar, yel, dolu, kırağı gibi

Buzlaşan, sıkılaştıran, soğuyan suları katılaştıran,

Uzaklara giden ırmaklara engel olan, bütün

Bunlar gibi ne varsa ortaya çıkan, açıklamak,

Anlaşılır kılmak güç değil, öğelerden belli bu.

Deprem

Dinle nereden çıktığını depremin, bir düşün

Önce, üstünde olduğu gibi, toprağın altında da

Yellerin girdiği oyukların bulunduğunu her yanda.

Çevrilmiş bunlar göllerle, bol su taşıyan ögelerle,

Bunların içinde bulunur taşlar, sıkı kayalıklar,

Sayısız gizli akıntılar, dalgalanmalar, kayalar,

Tüm bunlar, var güçleriyle yerin altında durmadan

Salınmakta, inanılır olaylardır bunlar, anlaşılır

Kendiliğinden toprağın her yanında eş yapılı olduğu.

Şu, güvenli görüşten kalkalım: Titrer yeryüzü
Üstten, bu sarsımlardır eski çatlamalardan
Doğan oyuklar yüzünden; çökerken bütün
Dağlar, bu korkunç çöküş yayar, götürür birden
Deprem dalgalarını pek uzaklara, böyledir
Doğrusu olayı açıklamanın. Sarsar bütün yapıları
Deprem, kolay yayılan dalgaları kendiliğinden
Titretir, çarpmalarla ne varsa yıkar. Dalgalarla
Çarpmalar yükselir yukarı, geniş yollar üstünde
Duran yığınları atar fırlatır gibi öteye beriye,
Kaldırır demir çakılmış tekerler gibi yuvarlar.
Anlaşılır bundan, kopan iri yığınların, yukardan
Engin, geniş sulara yuvarlandığı, suların
Dalgalanması yüzünden yeryüzünün çalkandığı,
Döndürülen bir kabın içinde durmadan çalka-
nan,

Yanlara vuran, devinen dalgalanan su gibi.
Böyle toplanır, öteye beriye, basınç yaparsa
Yeraltı oyuklarında yeller yüklenirse bütün
Gücüyle tavanlara, oradan yellerin ağır
Basıncından yönelir toprağa. O gün yeryüzünde
Bulunan yapılar eğik duruşları yüzünden,
Eğilir yükselteleri oranında daha da, devrilir
Yatık yönlerine doğru. Yarılır bozulmuş çatıları,
Yanları, sonra bir çöküşle yıkılır. Bundan korku-
lur

Evrenin çökeceğinden, inanırlar belli sonunun
Geleceğine, büyük toprak yığınlarının yerin
Dibine battığının görülmesine karşın. Dinmez
Esen yeller, kurtaramaz başka bir çaba evreni

Bu batıştan, bu çöküşten, artar, eksilir yeller
Değişmelerle, yığınlaşır önde, sonra itilir
Geriye, kalır arkada. Bundan korkutur yeri
Sık sık, çökecekmiş gibi, budur gerçekten olsa
da.

Yer eğilir, hızla gelir geriye, yeniden,
Kendi ağırlığının etkisiyle, döner yerine,
Bu nedenle sarsılır, sallanır bütün yapılar,
En yükseğinden en alçağına, en küçükten en bü-
yüğe,

Sağa, sola, aşağı, yukarı, dibe, ortaya doğru,
Bir başka neden daha var, büyük depremin
Doğmasında; ya birden gelen korkunç yellerden
Doğan çarpma, ya da azgın bir hava akımı
Dolar oyuklara, toprağın altında, tüm gücüyle.
Ya içinden, ya dışından alabilir bu yerin.

O gün çıkar gümbürtüler yerin büyük oyukların-
dan

Uğultular duyulur her yanda, artan, ısıtan
Etki yarar yeri dışından, ayırır, çatlatır
Toprağı derinden, korkunç yarıklar açar. Böyle
Olmuş çok eskiden Suriye'de, Sidon'da,
Peloponnes'de,

Aegium'da. Darmadağın etmiş büyük kentleri
akımlar,

Çökmüş ardarda topraklar, göçmüş bu yüzden
kimi

Duvarlar, sayısız iller gömülmüş denize, böylesi-
ne

Korkunç bir depremle batmış yerlilerle derin
Karanlıklara. Yarıp çıkmaz dışarı hava, bölünür
Yellerin çarpması yüzünden içerde. Yeryüzünün

Sayırsız delikleri taşkın etkilenmeyle yayar
Sarsılmaları, titreşmeleri yeryüzünde olabildiğin-
ce.

İliklere geçen, eli ayağı dolduran keskin
Bir soğuk gibi, sarsar, işler içeri deprem
Koparmak için yeniden. Bu nedenle artar korku-
lar

Kat kat, kentlerde oturanların, ürkütür çöküşü
Üstten aşağı bir evin, derin bir korku salar,
Açılır birden yeraltında oyuklar, bir uçurum,
Yerin yarığından, büyük çöküş sonunda dolar
Boşluklar yıkıntılarla. Çok inanılmış yürekten,
Göğün, yerin dağılmadığına, sonsuz güvenle,
Gösterir kendini, yine de, gerçek korku, batar
İğnesi ama yavaşça, rastgele bir nedenle, yutar
Bizi, birdenbire toprak ayaklar altında, atabilir
Uçuruma, kolsuz kanatsız kalır ardından ne var-
sa,
Sonunda, bir yıkıntıya dönecek evren diye.

Neden Deniz Taşmıyor

Şaşılır, neden taşırmaz denizi doğa diye,
Her yandan ırmakların, büyük suların denize
Dökülmesine, karşın. Göğe çıkan yağmuru dü-
şün,

Karayı, denizi kuşatan havayı düşün, buna
Bir de kaynaklarını katıver, tüm bunlar
Deniz büyüklüğünün artmasında damla bile de-
ğil.

Şaşılmaz denizin büyümediğine, alır bir bölümü-
nü

Sürekli, güreşin sıcaklığı; görüyoruz yine de
Parıldayan ışınlarıyla güneşin, nasıl yellerin
Esmesi sonucu, yavaştan çalkanan ıslaklık örtü-
sünü

Kuruttuğunu, görüyoruz yine nasıl yayıldığını
Güneşin altında engin denizin, böylece güneş
Her yandan götürebilir denizin bir bölümünü
Yüzeyinden, aparır suların önemli bir yönünü
Geniş uzayda. Süpürür yeller de, ılgarlar
Yüzeyinden, açıkça bir bölümünü suların, götü-
rür.

Görüyoruz yine yellerin bir gecede çamurlu
Bir yeri kurutup ekmek kabuğuna çevirmesini.
Anlattım açıkça, sulardan birçok nesnenin
Ayrılıp yukarı çıktığını, bulutların deniz
Yüzeyinden neler ılgarladığını, toprağın üstün-
den

Çepeçevre nelerin fışkırdığını, karalara yağmur
Yağınca yellerle bulutlar atbaşı gittiğinde.
Deliklerle dolu bir gövdedir yer, denizle bağlaştık,
Kıyılarla çevrilmiş. Suların karadan denize akışı,
Gibi tuzlu dalgalardan çıkan suların da gerekir
Yeniden karaya akması, bakılırsa görünüşe ıslak-
lık

Kumla böyle sızar, sıvı böyle akar, ırmakların
Kaynaklarından, döner yeniden geldiği yere.
Akar renkli, parlak bir izlenimle oradan,
Önceden yarılmış, kayganlaşmış ırmak yatağına
Döküldüğü yerden. Anlatayım nedenlerini şim-
di.

BÖLÜM YİRMİ

Etna Yanardağı

Etna'nın ara sıra kıvılcım dökerek tepesinden
Yalımlar püskürttüğünü. Az yıkım değildi yalımdan

Sağnakların dağdan fışkırarak Sicilya kırlarını
Sarması, orada bir egemenlik kurması. Kurtulmamış

Yakın komşular bile bu korkunç oyundan, dumanlar

Kıvılcımlar bütün gökyüzünü kapladığı gün.
Doldurmuştu bir korku yüreklerini, yeni bir yıkım

Koparmış gibiydi evrende, doğa, acı; derin
Bir araştırma konusudur bu olay. Çevirmeliyiz
Gözlerimizi tüm yönlere, unutmamak için nesnelerin

Nasıl olgunlaştığını, evrende hangi küçük
Bölümün göğü kurduğunu, "Bütün"ün binde biri

Bile olmamasına karşın. Birden yaratılamaz
Bu denli çok kişi yeryüzünde, bunu düşünmüşsen

İyice, şaşmazsın, bu yığınla işler karşısında.
Şaşılır mı bizden birini sıtma tutarsa, yayılırsa
Bir yanma gövdemize, ya da başka bir ağrı düşerse?

Dolanır birden ayaklar, bir diş ağrısının acısı

Duyulunca, gözler kararır yavaştan, “kutsal ateş”
Yayılınca uzaktan uzağa, gövdeye sızınca, eli,
Ayağı süründüğü yerde tutuşturunca. Yoktur
Şaşılması yanı bunun, çok öge var nesnelerde
Bu türden. Yıkımlarla dolu yer, gök, sayısız
Sayrılık doğabilir bunlardan. İnanmak gerek
Sonsuz kaynaklardan gök için, yer için yeterli
Bütün özdeğin çıktığına, birden bir deprem
Çıkarmak için yeryüzünde, kudurmuş bir hortu-
mun

Denizde, karada ne varsa alt üst ettiğine.
Etna’nın ateş sağnağını, göğün yalımını
Tutuşturduğuna inanmak gerekir. Şunlar da var:
Yalımlar tutuşturur gökleri, tüm gücüyle dökü-
lür

Yağmur, yığınla toplanan su öğelerinden.
Etna’dan

Çok büyüktür kıvrılarak çıkan yalımlar, olmama-
sı

Gerekir bir ırmağın daha büyük, görüldüğün-
den.

Buna karşın, daha büyük görünse bile, kişiler,
Ağaçlar, bunlar gibi bütün başka varlıklar,
Ancak kendi ölçülerine göre büyük olabilirler.
Yoksa gökle, yerle, denizlerle evrenin
Dev büyüklüğü getirilemez yanyana.

Anlatayım artık, neden birdenbire Etna’nın
Kudurmuş ağzından yalımların dışa döküldüğü-
nü.

İlkin, dağın içinde, çok derinde oyuklar vardır
Kuruluştan; bu oyuklu kayalar üstüne oturmuş
Bütün dağ, doldurmuş oyukları hava, yel.

Havanın devinmesinden doğar esen yeller,
Isınınca yel ısıtır taşları, toprağı,
Önüne geleni, kudurgan gürültüler çıkarır.
Taşar onlardan yakan bir ateş, güröldeyen
Yalımlarla, yükselir burkularak, sıçrar
Uçurumlardan göklere doğru bu yalımlar.
Saçar uzaklara yeller külleri, yalımları,
Yuvarlanır dumandan bulutlar, kaplar ortalığı
Koyu bir karanlık; fırlatır taşları ağır bir
Güçle yukarı, şaşırtır kişiyi. Kim inanmaz
Bunun iplerden boşanmış bir kasırga olduğuna?
Sürer çok uzaklara deniz dağdan kopan,
Dalgaların kırdığı, yangının püsküttüğü kökleri.
Uzar yeraltı oyukları denizden dağın uçurumla-
rına

Değın; sürer bu oyuklarla söylentiye göre,
Bir yel, çokluk, sularla birleşerek.
Göstermiş açık denizden geçen yellerin karalara
Fırlattığını, yalımları göklere yükselttiğini.
Taşlar uçar, kumlardan bulutlar oluşur, dağın
Doruğundan, açılan ağızlardan. Böyle söylenir,
Orada uçurumlar, gedikler olduğunu anlatırken.
Yeterli değil bir açıklama yolu başka konular
İçin, birçoğunun bulunduğu, bunlardan ancak
Birinin doğru olması gerektiği yerde. Görüyor-
san,

Sözgelişi, kendini öldüren birinin ölüsünü
Uzaktan, durduğu yerde, ölüm nedenlerinden
yalnızca

Biridir bu söylenen, “bütün” için de söylenebilir.
Açık değil ölümün nedeni, kılıç, soğuk, hastalık
Ya da ağulanma saptanamaz uzaktan bakmakla.

Bir nedeni vardır ölümün, bilinir gerçekten,
Ancak uzaktan değil, yalnızca bu söylenebilir.

Nil Üzerine

Böyledir Mısır'da akan, yeryüzünde, yaz boyunca
Yükselen, biricik ırmak Nil konusunda da. Basar
Karaları, tarlaları sular, kızgın sıcaklarda
Bile taşar. Durur yazın kuzey yellerinin akımı,
Başlar esmeye güney yelleri dediğimiz, ırmağın
Akışına karşıt, suyun akışına engel olurlar.
Doldururlar baştan yatağı, tutarlar orada,
Karşıt yönden eserken kuzey yelleri, buzlu
Kutup yıldızları yöresinden, başlar fırtınalar
Kuzeyden; bu evrede yanan, kızaran ülkelerden
Bir akış başlar güneyden. Burası, kara, yanık
Yüzlü kimselerin ülkesi, Nil kaynağının
Doğduğu en sıcak ülke burasıdır. Sürükleyebilir,
Esen yeller, kum dalgalarını yığar denize, kapar
İrmağın ağzını, durur akış, engeller suyu,
Direnir. Böyle önlenir ırmağın akışı, yavaşlar
Sular kendiliğinden. Böyle olur kaynakların
Bulunduğu yörede yağmurların boşandığı evrede
Yeller estiğinde, tüm bulutlar güneye doğru
Çekildiğinde. Varınca bu sıcak bölgeye bu yığın-
lar,
Yüksek tepelere çarpar bulutlar, yuvarlanır,
Toplanır. Etyopya'nın yüksek tepeleri bile
Böyle biriktirir ısıldayan karları, dünyayı
Aydınlatan güneşin erittiği, ovaya akıttığı.

Avernus Üzerine

Anlatayım Avernus yörelerini, göllerini
Doğal yapılarına göre, bunlar evrendedir.
İlkin Avernus'un ne olduğunu, niteliğini
Gösteriyor açıkça; yıkım getiriyormuş kuşlara,
Söylenceye göre, onun üzerinden uçarsa kuşlar
Düşermiş kanatları, unutularmış uçmayı.
Düşer başları, tükenir kanatların gücü,
Sarkar boynu, yığılır yere, o yöreye gelince.
Batar suya üstünden geçerken Avernus gölünün,
Cuma'dadır bu yer. Çok ağulu kükürt taşı vardır
Orada, tüten kaynaklar fışkırır Athena'nın
Kalelerinde, kulenin doruğunda, Triton'un yüce
Minerva Tapınağı'nda, var böylesi. Geçemez cır-
lak
Sesli kargalar oradan, sunak doldurulunca korku
Saçan adaklarla, kaçamaz bu hayvan, böyle söy-
lüyor
Grek ozanları, Minerva'nın kolay uyanan hıncın-
dan
Kurtulamaz, yeter bunu kavramaya yörenin yapı-
sı.
Suriye'de de varmış benzeri, söylentiye göre, dört
Ayaklılar, adanınca yeraltı tanrılarına, gelirmiş
Kesim yerine kendince, çökmüş girince sunağa,
Doğal düzene uygunmuş bunlar. Bunların neden-
lerini
Gösteren bilinir bizce, kimse düşünmez yöreler-
de
Oreus'a açılan bir kapının bulunacağını, tanrıla-
rın

Buradan, ölenlerin tinlerini Acheron'un kıyılarına

Çekeceğini. Bir öykü var geyikler, yılanlar üzerine,

Bunlar burunlarından çıkardıkları borularla sürer
Mağaralardan çıkarırmış hayvanları. Anla şimdi
nasıl

Saptığını bunların, anlatayım sana, önceki gibidir

Bu da, yok başka çözümü bu konunun. Türlü
öğeler

Var toprakta, besleyen, güçlendiren türden çoğu,
Hastalık getirir, ölümü hızlandırır kimi de,
Yararlıdır kimi başka yaratıklara yaşam, sağlık
İşlerinde, öğeleri de değişiktir, yapıları da, söyledim

Önceden, biçimleri, öğelerin kaynaşması, düzeni,

Etkisi, acıtır kulaklarımıza gelirse kimi,
Burnumuza gelen de, ağır etkisi dokununca,
Kaçınmak gerek onlardan görmede, dokunmada,
duymada,

İğrençtir etkisi kiminin tat duyusunda. Anlaşılır
Çok kimsede tiksinden, bunların ağır duyumları,

Yıpratışları. Böyledir birtakım ağaç gölgelerinin
Sağlığa dokunması, kimi otlar arasında yatınca
Başın ağrıdığı, sıkıntının, sarsıntının sezildiği.
Helicon'un yüksek tepelerinde, çiçek açan
Ağulu bir ağaç, ölüm getirir kişilere, kokusu
Ağır, topraktan çıkar bunların hepsi, değişik
Nesnelerden doğan öğeleri taşıyan, yığınla.

Bunlardır birbiriyle karışan, derlenen, düzenlenen.

İğrenç bir koku duyulur söndürülen gece lambasından,

Gelince buruna bir acı verir, öldürür, uyku Basar, ağız köpürür, uyurcasınadır etkisi yağlı, Keskin kokulu kunduzun. Şu incecik güzel ellerinden

Gözleri kamaştıran işler çıkan kadınlar bile Böyledir aybaşı günlerinde. Daha pek çoğu Vardır bu türde, oynak yerleri gevşeyince Elde, ayakta kişinin, sarsılır ruhu derinden. Terler basar tok karınla yatanı uzun süre, Daha kolay olur bunlar ardın ardın, sıcak su Doldurulmuş bir leğene girince. Önceden Islatılmayan kömürün kokusu çok ağırdır, sarsar Başı etkisi. Kim yakalanırsa eli ayağı titreten Ateşli sıtmaya yıkılır yere çarpılmış gibi Şarabın buğusundan, yapışır yakasına ölüm. Görmez misin kükürdün nasıl oluştuğunu yerde, İğrenç bir koku çıkaran ziftin yumaklaştığını? Bir açgözlülükle altın, gümüş damarlarının Bulunduğu topraklar kazılırken, demirden Araçlarla, üste çıkarılırken, iğrenç bir duman Sarar Scaptensula'yı, ağulayan bir soluk yayılır Altın madenlerinden, kimin yüzüne gelirse Bu hava sarımsı bir renk verir ona.

Görmez misin, duymaz mısın ne denli kısa Sürede ölüme gittiğini, dirim çabalarının boşa Çıktığını, yaşam yolunda çalışmanın doğurduğu Sıkıntılar gelince başına bir kimsenin? Böylesi buğular çıkarır toprak, yayılır

Uzaklara, kaplar açık gökleri, böyle gönderir
Avernus gölü kuşları öldüren ağulu dumanları.
Yükselir yerden havaya, dumanlar kaplar göğü
Bölüm bölüm, ölümcül bir etkiyle. Uçarken kuş
Böyle bir yerden girer ağulu dumanın içine,
Uçamaz daha, düşer sarsılarak yere, kanat
Açarken de, ağulanınca yalnızca bir kalıntı
Bırakır arkada. Bir baş dönmesi verir kuşa,
Önceden, bu ağulu duman, kendince düşmüş
Kaynağına, ayrılması gerekmiş yaşamdan, engin
Bir yıkım denizi kuşatmış onu. Yavaş yayılır
Avernus'un etkisi, kovar sağlıklı havayı, girer
Kuşla yerin arasına, önceden boşalan alana.
Bir kuş, tüm üstüne gelince bu yerin, kırılır
Kolu kanadı, geçer kendinden ağunun etkisiyle,
Yitirir gücünü, gider uçma yetisi, tutamaz
Kendini, taşıyamaz onu kanatları bile,
Düşer bütün ağırlığıyla, kendi kendine,
Yaklaşır iyice gövdenin, bütün damarlarından
Canın uzaklaştığı yere, büyük bir boşluğun
Açıldığı alana, gider etkinliği yaşamın.

Yazın Daha Soğuktur Çeşmeler

Gelince yaz, daha soğuk olur çeşmeler,
Sular, kurur sıcaklık yüzünden toprak, daha
Hızlı kımıldatır havayı, ısı öğeleri.
Azalır toprağın üstün gücü sıcaktan,
Sular serinler, toprağın derinlerinde gömülü,
Toplar öğelerini soğuk, yeniden, bir yere,
Düzenlenir eskisi gibi, baskın çıkılır sıcağa,
İtilir yeniden geriye ısı öğeleri çeşmelerin

Su yollarına doğru, budur soğuşun nedeni.

Ammon Oylumunun Kaynağı

Bir kaynak vardır, Ammon Tapınağı yakınında,
Bütün gün soğuk, geceleyin sıcak olurmuş,
Çokları şaşarmış kaynağın bu özelliğine.
Korkunç karanlık bastırınca, sarınca ortalığı,
Altan ısıtırmış toprağı parlayan güneş,
Söylendiğine göre, gerçekten uzaktır bu görüş.
Dokununca kaynağın çıplak gövdesine güneş,
Yukardan etkilerken, sıcaklık çıkamaz ortaya,
Üstten büyük bir ısı gönderse bile, ne denli
Isıtabilir suyu toprağın kalın gövdesinden
Geçerek, çıkarabilir mi sudan kızgın buğu?
Çok güç geçer evin duvarlarından bile
Güneşin ışınları, sürdürmek için ısıyı.
Nedir öyleyse bunun nedeni? Toprak kuşatmış
Orada kaynağı, kurutmuş çevreyi, suyun yanın-
da
Yerleşmiş birçok ısı öğeleri. Gece gömülünce
Serin dalgalara yer, birdenbire sıkışır
Yerler. Şudur bundan çıkması gereken sonuç:
Söz gelişi, elle iyice sıkılınca toprak
İtilir, işler içiçe taşıdığı sıcaklık öğeleri,
Budur buğuyu, sıcaklığı doğuran, sezilir
Dokunma duyusuyla bu. Güneş doğar, saçar
Işınlarını yeryüzüne, sıcaklık doğar ısıtmadan.
Döner ısı öğeleri geriye, ilk yerlerine, kaçar
Tüm sıcaklığı suyun, toprağın içine, soğur
Kaynak, gün ışığında, değiştirir yerini sıcaklık,
Güneş ışınları, inceler ışıyarak sıcak buğu.

Bundan anlaşılır suyun, ısı öğelerini dışlaması,
Buzların eriyip bağlantının kopmasına yolaçan
Soğuğu dağıtan çözülmeye çokluk görüldüğün-
ce.

Sıcak, Tatlı Kaynaklar

Soğuk bir kaynak vardır ayrıca sakız
Fıskırır ondan, ateş başlar, kıvrık
Yalımlar çıkar, benzer ısıldakların tutuşmasına,
Dalgalar üzerinde ısıldamasına, yellerin savurup
Uzaklara götürdüğü, yüzdürdüğü yerlerde.
Birçok ateş ögesi vardır bu da yerin derininden
Kendisince çıkması gereken öğeler, işler kaynak-
lara.

Kaçar dışarı, yayılır havaya böyle. Ancak
Bunlar yetmez su kaynaklarını ısıtmaya, gerekir
Suda dağılmış ısı öğelerinin de bulunması, bir-
den
Dışarı taşan, kaynağın yüzeyinde toplanan öge-
lerin.

Bir Arades kaynağı vardır denizde, böyledir,
Tatlı su fıskırır yukarı, kovar çevresini
Kaplayan tuzlu dalgaları; başka yerlerde vermez
Deniz susayan denizcilere tatlı su, böyle
Gökte ararken yerde bulunan çıkarı, tuzlu dalga-
lar

Ortasından fıskıran böylesi tatlı sular.
Bunun gibi fıskırır ateş özü de kaynağın dışına,
Orada girer özüne sakızın, toplanır, birleşir
Derlenir yumak gibi, ya da ısıldağın gövdesine
Asılır, yalımlanır çıkar yukarı birden, ikisi de

Kolayca saklandığı yerden, işte bir ışıldak
Gibi sakızın içinde de saklıdır ateş öğeleri.
Görmez misin ne biçim durduğunu sönmüş gibi
Cılız bir ışığın yaklaştıkça gece ışıldağına,
Değmeden önce yalıma birden kararmasını? Böy-
ledir

İşıldakta da olan; için için görünür
Kimi nesneler uzaktan, ateş almadan önce
Isıtılınca. Böyledir tüm kaynaklarda durum.

Mıknatıs

Anlatayım doğanın başka bir yasasını daha,
Şu demir-çeken taşlar içinde etkisini gösteren,
Grek dilinde adına “magneta” denen taşı.
Manisa ülkesidir onun yurdu, az bulunan soydan
Sayılır kişilerce bu taş. Dizilir sıralı, halkalı,
Yan yana bağlanır bu taş, çokluk beş, ya da daha
çok

Çevrinti yapabilirler aralarında, yavaşça sallanır
Esen yellerle, alttan alta, biri ötekine yapışmış
Gibi asılırlar. Bunların bulunduğu yerde taşın
Bağlayıcı gücü yanındakinden öğrenilir. Birbiri-
ne

Geymelenmiş gibi gösterir çekme gücünü bu taş.
Buna benzer birçok soruya karşılık bulmak,
Olayların kökenine varmak için, dinlemen gere-
kir

Sözlerimi can kulağıyla. İlkın sürekli bir öge
Akımının çıkması doğaldır gördüğümüz nesne-
lerden,

Yayılır olabildiğince her yana bu akım, gelir

Gözlerimize, uyarır görme sinirlerini öğeler,
Kokular yayılır belli nesnelerden, serinlik
Gelir ırmaklardan, güneşten sıcaklık, çatırtılar
Duyulur deniz dalgalarından, kıyıları oyan,
Tükenmez sesler çıkar havadan değişik türde,
Bir tuzlu karışım girer ağzımıza geçerken
Deniz yakınından, dönünce ona doğru bir acılık
Duyulur, acı bir içki alınmış gibi. Dinlenme
Yoktur sürekli akışlarda, değişik nesnelerden
Çıkar değişik öğeler, yayılır çevreye, durmaz.
Uyanık olduğundan duyularımız, süresiz, sezer
Bütün kokuları, gürültüleri, duyabiliriz.

Gözenekler Üzerine

Yeniden incelemem gerek ilk bölümde ortaya
Konan konuyu, bütün özdeklerin nasıl geçit
Verici olduğunu; oldukça çıkarlıdır bunları
Bilmek, birçok nesneler için, ancak birer
Ayrılır yanı da vardır olayların birbirinden.
Yargı kesin olsun diye, deşeyim bu olayı:
Yalnızca boşluk, bir de onunla karışmış nesneler
Vardır, yoktur onlardan başka algılanan.
Öğelerle boşluktur gerçek. İlk terler, ıslanır
Taş oyuklar, yavaşça, yukardan düşen kalın
Damlalardan doğar bu ıslaklık. Terler boyuna
Bizim gövdemiz de, tüy, kıl çıkmaz mı oynaklar-
da,
Elde, ayakta; yemek bölünmez mi tüm damarla-
ra
Süresizce, besleyip geliştirmes mi örgenleri,
Önemi en az olan tırnağı bile? Böyle duyarız

Maden özünün ne denli sıcaklık, soğukluk
Getirdiğini; sezeriz altın, gümüş kaplardan
Soğukluğu, sıcaklığı dolu bardağı elle tutunca.
Bundan başka: Ses geçer evlerin taş duvarların-
dan,
Kokular, soğuklar, ateşin sıcaklığı da.
Bunlar demirin özünden bile geçer, öğeler
Dıştan görünmeden girer içeri, yeryüzünü
Her yanından kuşatan, sımsıkı bağlayan gökten
Gelir, hayvanların da, kişilerin de soyuna
Yıkımlar verir sürekli. Dıştan gelir sayrılık
Öğeleri, yayılır enginlere göksel devinmeler,
Yoktur geçit vermez yapıda sıkı nesne, bundan
Belli nesnelerden çıkan öğeler eş uyarım
Yapmaz, bağdaşmaz eş ölçüde tüm nesnelerle.
İlkin güneş kavurur toprağı, eritir buzu, çözer
Sıcaklığı dağların karını, güneşte bir mum gibi.
Ateş de böyle akıtır maden özünü, eritir altını.
Etle deriye gelince buruşur; onlar katılaşır
Yalımların içinde, yoğunlaşır suda kızgın demir,
Yumuşar suda kurumuş deri, kavrulmuş et, çok
Aranan bir yemdir zeytin yaprağı sakallı
Keçiler için, nektar, ambrosia denen özsu
Çıkınca, acıdır uyarımı kişilerde tüm yaprakla-
rın.
Yaramaz domuzlara satur otunun yağı, korkunç-
tur
Onlar için kokusu, ağudur tüm kıllı hayvanlara,
Oysa sağlık nedenidir insanlar için. Pis denen
Çamur tatlı gelir içinde gömülen domuzlara,
Kalkmaz çamura doymadan gövdeleri.
Bizce sayrılık kaynağı çamur. Bir konu daha var

Aşağıda, ilkin incelemem gereken, anlatayım.
Türlü nesneler var çok gözenekli, ayrı nitelikli
Birbirinden, ayrı yapılı, ayrı yöntemli. Bunlar
Diri yaratıklarda değişik duyuları geliştirir;
Dirilerde duyarlık güçlerinin kendilerine özgü
Birer alanı vardır. Gerçekten görürüz seslerin,
Özsuların, çörek kokularının tadından başka
Bir duyum doğurduğunu, benzemez birbirine
nesnelerin
Dokuları, yapıları. Taştan geçer kimi nesneler,
Kimi altından, odundan, camdan, gümüşten ge-
cecek
Yapıdadır; eş yoldan akıp gider sıcaklık,
Hepsinden hızlıdır bunların. Yolların, özlerin
Ayrı yapılarda olması sonucu, gerekçesidir,
Gördüğümüz gibi, önceden, yukarda.

Mıknatısın Açıklanması

İnceledik bunları, iyice araştırdık, bunlardan
Kesin, güvenilir bilgi düşünce edinmek için.
Dönebiliriz sonuca götürecek açıklamaya kolay-
ca,
Gelelim şimdi şu demiri çeken mıknatısa,
Nedenine. İlkin ya taştan ayrılan birçok ögenin,
Ya da çarpımlarla havayı yaran güçlü akımın
Bulunması gerekir. Demirle taşın arasından ge-
çen
Bir akım olması gerekir bunun. Boşalır ortam,
Açılır ortada bir boşluk, düşer demir öğeleri
Birden aşağı, boşluğa doğru, onların ardından
Bütün nesnecikleri birbirine bağlayan bir geyme

Gerçekleşir, bir halkalanma çıkar ortaya.
Yoktur demir katılığında, sağlamlığında
Öğelerle donatılan, birbirine sımsıkı düğümlen-
nen,
Bağlanan bir nesne. Yoktur ortada bir nedenle
Korkuya, şaşkınlığa kapılmanın gereği, kimileri-
nin
Sandıkları gibi. Düşmezse boşluğa demir
Öğelerinden birçoğu, dizilmez, bağlanmazdı
bunlar
Birbiriyle, bağlar onları birbirine sımsıkı
Gizli bağlar, son mıknaatıs taşına değin varan,
Bir halkalanma. Geçer bu olay eş ölçüde
Boşluğun bulunduğu bütün yerlerde, altta,
Üstte, yanlarda, bütün yönlerde, saldırınca
Komşu öğeler boşluğa birden. Dıştan gelir
Onlara çarpmalar, yoksa kendi güçleriyle
Yukarı doğru çıkamaz, tırmanma yapamazlar.
Bir neden daha doğuyor bu olayı kanıtlamak,
Ortaya çıkışını pekitmek için:
Ne denli ince olursa halkanın önündeki
Hava, o ölçüde küçültür, boşaltır ara-yeri.
Arkadan gelir, eş ölçüde sürer, kaydırır
Halkayı ileriye doğru, her yandan itimlerle
Götürür öne nesneleri hava. Öte yandan
Esneyen boşluk böyle oynatır, kaydırır
Demiri ileri, böyledir demirin depretilmesi.
Yok, söylendiği gibi demirin bol gözeneklerinden
Geçer, ince bölümlere işler, bölünürse, çok
Ufacık deliklerden akarsa, halkanın arkasında
Bulunan hava, katar önüne demiri, sürer ileri
Denizde yelkeni götürür bir yel gibi.

Gerekir böyle bir nesnenin gövdesinde havayı Saklaması; gerçekten bütün nesneler gözeneklidir,
Kuruluştandır bu, böyle olmasına karşın yine de Hava kuşatmıştır bütün nesneleri her yandan. Atılır devinim evresinde dört bir yana hızla Demirin içinde saklanan hava. Bu yöntemle Kımıldatır halkayı içinden, gerçekten. Ancak Söylendiği gibi önceden boşalan, açılan Uzaya doğru kımıldanır yapısı gereği halka.

Özel Çekim Olayları

Yavaşça kayar demir madeni mıknatısa kapılır Çekilir ileri, devinmede etkilenir.
Ben, Somathracia'nın, mıknatıslanan demir Halkalarında sıçramalar gördüm, demir İşî satışlarında bir tunç leğenden durmaksızın Delice zıplamalar görünüyordu. Mıknatıs taşı Konmuştu kabın altına. Demiri çekme gücünden
Dolayı kayıyordu ileri geri önünde mıknatıslı Taşın; bir yığın oluşuyordu, toplanınca Maden özleri. Maden özünden çıkan öğelerin Akımı birikir demirin üstünde bulunan Gözeneklerin önünde, sonradan mıknatıstan Akım çıkarken yayılır demir boyunca, görüldüğü Gibi derlenir, şimdiki geçit yerinde. Böyle Savaşır demir yığınıyla mıknatıs, kovar Demiri, kendi öz akımı, kendiliğinden olur Çarpımlar da, akım vurarak tepretir maden özünü,

Boşa gider öz olmadan akım. Şaşılır bir olay
Değil bu konular, başka özdekleri etkilemiyor
Diye mıknatıs akımı. Engeldir akıma altın
Gibi kimi madenler, özgül ağırlıkları yüzünden.
Geçirir akımı gevşek yapılı olan, altın
Özlerin gövdeleri, dokunmadan yürür akım
Bir devinme de görülmez, bunlardan sayılır
Ağaç soyundan varlıklar da. Demirin özü,
İkisi arası bir yapıdadır bunlar, biliriz
Kendince devinmesinden, maden öğeleri tutar,
Geçirmez başka nesnelere devinmeyi, aklımı.
Bu nedenle geçmez mıknatıs öteki nesnelere.
Yanıltmaz beni başka konularda bu olay
Açıklamada, ayrı değil ortaya çıkışları,
Az görülmüş bir bağlaşım var bunlarda, ilkin
Görürsün kireçle taşın birlikte geliştiğini,
Odunların boğa tutkalıyla sıkı bağlaşıklığını,
İyi birleştirmeyen, ayrılan tahtaları tutkalın
Bağladığını. Oysa karıştırırsan pınar suyuyla
Üzüm suyunu ne tutkal olur, ne yumuşak yağ.
Erguvan boyası kaynaşır yünle, birleşmiş görü-
nür,
Ayrılmaz, solmaz deniz suyuyla, okyanusla
Yıkasan. Özel basınçla bağlanmaz altın altına,
Maden özü birleşmez mi ak kurşunla? Nice ben-
zer
Nesneler vardır birbirine. Yaraşmaz uzun
Konuşmalar sana da, bana da bu konuda,
Soluk tüketmek. Yeğdir az sözle çok iş görmek.
Sıkı bir iç içe geçmeye dayanırsa nesnelerin ya-
pısı
Boşlukla, dolulukla at başı gidiyor, demek budur

En iyi bağlaşma yolu. Buna benzer biçimde
Bağlı, geçmeli birbirine çengeller, halkalar.
Böyledir demirde, mıknatısta, bilinen, gerekli du-
rum.

Bulaşıcı Hastalıkların Nedeni

Anlatalım sayrılıkların nedenlerini, açıklayalım,
Budur dileğim. Nedendir bu salgınlar kişi soyu-
na,

Hayvan sürülerine ölüm saçan, yıkım getiren.
İlkin, birçok öge vardır yukarda değindiğim,
Bize canlılık veren. Ölüm getirir birçoğu da,
Sağlığı bozar, uçar öteye beriye, rastgele toplanır
Bunlar, sonra yayılırlar ortalığa, havaya.
Sayrılık getiren bir ortam oluşur havada.
Tüm bu salgınlar, bulaşıcılar dıştan gelir,
Sislerde, bulutlarda olduğu gibi, ağır göğe,
Bunlar bir yandan çıkar yerden yağmurlar topra-
ğa

İşleyince, bir yandan da güneş sıcağından
Isınan kokmuş nesnelerden doğar, yayılır.
Görmez misin, yuvasını bırakan, bize gelen
Bir yabancıya, alışmadığı bir ülkenin suyu,
Soğuğu nasıl dokunur, başka bir etki
Gösterir? Bir ayrılık vardır Britanya havasıyla
Mısır'ınki arasında, evren baltasının böyle
Derine işlediği, Pontus'tan Gades'e değin
Uzayan bir uçurum açtığı, insan soyunda
Kara-yanık yüzlülerin yaşadığı yerde. Evren
Dört bölümdür birbirinden ayrı göksel
Yörüngelere, esen yellere göre. Kişiler

Renklerinden, dış görünüşten dolayı ayrılır,
Ulusların ayrılıkları da böyledir, kan soyundan,
Sayrılıklardan. Fil hastalığı Orta Mısır'da
Nil ırmağı yakınlarında, görülmez yeryüzünün
Başka yörelerinde. Diz ağrısı Attika'da, göz ağrısı
Achaia'da çoktur. Böyledir başka yerlerde de,
Öteki örgenleri çökerten bu hava değişimleri.
Uzun süre etkilerse, rastgele, hava akımı bizi,
Yıpratıcı bir durum belirir, yayılır gökte
Bulutlar gibi, sisler gibi yavaşça ortalığa,
Bir değişme, karışıklık doğurur, gördüğümüz
Gibi; bizim ülkemize varınca değişir durum,
Bulaşır bize de salgınlar, dolar içimize
Hızla, baskın gelir, ya sulara, ya yaban
Yemişlerinde yuvalanır, ya kişisel besinlerde,
Ya hayvan yeminde yerleşir, sayrılık taşıyan
Uygun nesneler bekler, çıkar havaya, soluk
Aldığımızda, ağulu salgının bulunduğu, yeller-
den

Yutarız bilmeden salgın taşıyanları, solunandan,
Benzer bir yolla bulaşır sığırlara salgın, kırar
Geçirir bütün yünlü hayvanları. Önemsizdir
Bizim, salgın bölgesine girip girmememiz, ülke-
nin

Havasına direnecek bir örtüye bürünmemiz.
Doğa, kendince, getirir bir ülkeye yıkımı,
Çökmüş, bozulmuşsa, çetin işler açar başımıza
Alışmadığımız, yeni bir yıkıma sürükler bizi.

Atina'da Salgın

Böyle bir sayrılık, ölüm getiren yumurcak

Salgını, “veba”, yelle çevirmiş Cecrop ülkesini
Bir ölüm tarlasına; çöle döndürmüş yolları,
Ilgarlamış kentte oturanları; Mısır ülkesinden
Çıkmıştı böyle, salgın, yayılmıştı denizlere,
Göklere, yok etmiş tüm Pandion’da yaşayanları.
Yığılmış ölülerle, doldurdu ortalığı bu salgın.
İlkin, hasta ağır bir yanma sezmiş, kanlanmış
Gözler, kara kan gelmiş boğazdan, içerlerden,
Daralmış soluk alma, tıkanmış gırtlaklar,
Kapanmış ses yolları, tinin sözcüsü dil
Kan içinde, kesmiş gücünü salgın; kaskatı,
Devingen salgın, sayrılık özleri girmiş göğüse
Boğazdan, titretir korkudan hastanın yüreğini,
Sarartır, soldurur; sarsılır dirimin tüm düzeni,
Karışınca ağızdan çıkan soluk havaya, benzer
Çürümüş leşten yayılan kokuya. Yitirir
Gövde gibi tin de gücünü, sezilir ölünün
Önceden basıldığı katı eşiğine. Doğar korku,
Yakınmalı, ağırlardan, karışır iniltiiler çığlıklara,
Bitmez hıçkırıklar gece gündüz, sık bozulur
Sinirler bu tükenmez boğuşmadan, tutmaz el
ayak,
Tükenir bitkinlik içinde gövdenin bütün gücü.
Duymazdı yükselen sıcaklığı, ayırt edemezdi
Gövdesinde hastalar, dıştan ısıniyormuş gibi
Gelirdi onlara; ılık bir duyum sezilir
El değince gövdeye daha önceden, oysa yanıp
Kızarmaktadır ağır ağır ateşler içinde
Gövde tümünden, “kutsal ateş” yayılmış gibi
Ele kola. Yanar baştan aşağı kişinin içi,
İşler kemiklere değin yanma, yalımlar varmış
Gibi yanar, tutuşur kursak, içinde işe yaramaz

İncecik, yumuşak, yağnik giysiler, serinliğe,
Esen yele yönelmişken bütün çabalar, didinme-
ler.

Gömülmüş kimi buz gibi dalgalarına ırmağın,
Yumurcaktan yanan elini, ayağını batırmış suya
Çıplak, ağzını açıp dalanlar olmuş suyun
Dibine, durmak bilmiyordu kavuran susuzluk
Suyun içine batmakla, çokları gibi başını
Çeşmeye sokmakla, birkaç damlaymış gibiydi
Sanırsın birkaç kova su, dindirmezdi acıyı.
Bitkin düşüyordu yere gövdeler, dili dönmezdi
Hekimlerin, gizlerlerdi korkularını, gittikçe
Gözleri dönen, yanan, kızaran, uykusuz, kaskatı,
Uzaklara dalan gözlerine baktıkça sayrıların.
Başka çok belirtiler görülmüş ölümden:
Gitmiş bilinç korkudan, üzüntüden kararan
Bir alın, azgın, kızgın bakışlar gözlerden
Dökülen, bir hırçın uğultu, kulaklarda vınlama,
Uçuşan bir soluk, sonra yeniden derin, ağır
Bir yelin akışı, bol terlemeler, damlalar
Dökülür boyundan aşağı inci gibi, biraz
Tuzlu, ince, safran boyası bir tükürüktür gelen,
Binbir güçlkle soluk alan gırlaktan, kısılmış
Ciğerlerden, ellerde titreme, örgenlerde sarsılma,
Ayaklarda ilik ilik, durmayan bir sallantı,
Böyle ermektedir sona. Sivrilir ucu, düşer
Burun, oyuklaşır uykulu gözler, çöker içeri
Ağız, katılaşır yüz, gerilir alın derisi.
Uzun sürmez ölmek üzereyken katılaşma gövde-
de.

Geçer yaşamdan çokluk, güneş ısıyan ısıldağını
Sekiz kez kaldırıp dokuzuncuya geçerken. Kurtu-

lan

Bir kişi nasılsa ölüm yazgısından, sonradan
Yutmuş onu da korkunç bir çıban, eritmiş
Onu oturduğu kara boyalı koltukta, onun
İçin de gerekliymiş ölüm. Olmaz böyle
Seyrek görülen güçte bir baş ağrısıyla ölüm,
Burundan oluk gibi boşalan öldürücü kanla
Tükenir çabası gövdenin, yığılır yere hasta,
Kim kurtulursa, gerçekten, irinli, bol kan
Akışından, ölümden mutlulukla, ya sinirlerinde,
Elinde, ayağında, ya da kemiklerinde bozukluk
Kalır. Bozar döl örgenlerini de yumurcak, ister
Kimi ölüm kapısında, sancıyan korkuyla bıçakla
Kesilmesini bir yanının yaşamak için, yaşar
Kimileri elsiz, ayaksız, gözünün ışığı
Gitmiş, böyle korkunç ürpermeler sarmış kişiyi
Ölümün eşiğinde, kimi yitirmiş geçmiş, belleği,
Bilmez kendini, anımsayamaz kendi geçmişin-
den

Bir olay bile, yığılmış üstüste ölümler, gömülen
Yok, kuşlar, kurtlar didiklemiş, taşımış uzaklara,
Bir de koku çıkar iğrenç, kimi ölür rastgele,
Kimi kalır bir kıyıda, yiter, gelir geçen
Korkulu günde, bir kuş konar başına yavaşça,
Çalılar arasında pis böcekler, böyle sayrılanır,
Ölür kimi de. Kiminin bekçisidir başında köpek-
ler,

Her yanda koklarlar ölümlerin üstünden esen
Havayı, yürekler acısı, öldürücü bir ağı
Bulaşır onlardan yaşama, yok koruyucusu ilaç
Onları, birine tüm koşullar altında yaşam
Soluğu aldırın gücü verecek, göğe baktıracak,

yok.

Kimine öldüren bir ağı olmuş, ne varsa,
Ölüm getirmiş kimine de, çok daha acı bir olay
Geçmiş bunların hepsinden, göz kulak kesilmiş
Halk bu salgına karşı, yakınmalı bir durum,
Ölmüş sayardı kendini kim olsa, yok yaşam umu-
du,

Yürek acıları içinde beklerken sonunu duman
Gibi uçardı can, korkunç salgın tohumları
Yayılmış sürelerce, birinden ötekine tümnden.
Yünlü hayvanlarda olduğu gibi, boynuzlularda
da

Ölü üstüne ölü, kaçınırdı ölüm korkusu nedeniy-
le

Evde, yaşamak isteyen yatağa düşene bakmaktan,
Sayrıya yaklaşmaktan. Bu yüzden bakımsız, kim-
sesiz,

Yardımsız kalan kurtulamazdı acı sona düşmek-
ten.

Kim elini uzatmış, dokunmuşsa hastaya, ün ka-
zanmış

Emeği, çabasıyla, yardım etmişse kıvrananlara
Sürüklenmiş ölüme, ele, ayağa değince. Yarışırca
Ölü taşırdı arabalar gömmek için, atalardan
Kalan geleneklere uymadan. Gömerdi halk ke-
miklerini

Ölülerin; böyle yarışırca gömüldü ölenler, yaşlı
Gözler, üzüntüler, evlere yorgun dönmeler, yata-
ğa

Uzanmalar acılar, çırpınışlar içinde, kimse kalma-
mış

Bu korkunç yılda, ölümden, acıdan, sayrılıktan

uzak.

Ölmüş koyunları güden de, sığırları otlatan da,
Tüm gücüyle sapanı toprağa daldıran da. Üstüste
Yığılmış gövdeler duldalarda, ölüm kıvranışı,
Sayrılık acısı yüzünden, yıkılmış. Çocukların
Üstüne gömülmüş analar babalar çokluk. Görü-
lürdü

Ötede beride anasının babasının göğsüne yatmış,
Son soluğunu vermiş oğlancıklar. Azalmamış
Bu yürek doğrayan acılar, kırlardan kentlere
Yığınla akan kimselerle sayrılaştıran özler
Bütün yörelerden taşındılar, evleri, toplantı
Yerlerini doldurdular. Yükselmiş kokan ölümler
Dağ gibi, sayısız ölü kaplamış yolları, atılmış,
Fırlamış, yuvarlanmış, öteye beriye,
Yürümüşler susuzluktan kurumuş çeşmelere, yine
de

Kurtaramamış onları, tüm çabayla içmek istedik-
leri

Sular. Pek çok ölü görülürdü yollarda, alanlarda,
Halkın severek toplandığı yerlerde. Kesilmiş
Elden ayaktan, yarı ölü, bitmiş tükenmiş paçav-
ralar

İçinde kaskatı, korkunç çamurlara batmış, öl-
müş,

Sümüksü bir örtü kaplamış derileri, kemikleri,
Pislikten, irinli çıbanlara, çamura batmış gövde-
ler.

Doldurmuş tanrıların kutsal tapınaklarını ölüm
Yığın yığın ölümlerle, tüm tapınaklar dolu ülkede,
Ölenlerin kalıntılarıyla. Sonradan göçmenler gel-
miş

Yerleşmiş bu yalılarda, bu kırlarda. Yalnızca pek
Önem vermemişler dine, günün bir üzüntüsüydü
bu.

Geri kalıyordu kentte ölü gömme işleri de,
Uyulmuyordu geleneklere, bırakılmıştı hepsi,
Önceden halk yapardı bunları, gömerdi ölüleri.
Şaşırmış korkudan halk, kaçışır, saklanırdı
Korkudan, üzüntüden, acıdan, ölmüş gibi olur-
du.

Korkunç, acıklı işler de olurdu, yükselirdi
Çığlıklar koyarken odun yığınlarının üstüne
Ölüleri, yakınlardan, tanıdıklardan, eşten, kar-
deşten,
Yakılırken ateşlikte ölüler, bir çekişme ölüm
Ölü üstüne, tabuttan ateşe sürülürken.

BAZI AÇIKLAMALAR

Acheron: Epeiro'da bir ırmak, tamu (cehennem), öteki dünya, yeraltı ülkesi. Livius'da, Cicerö'da, Vergilius'da değişik anlamlarda kullanılmaktadır. Lucretius'da Yeraltının ülkesi, tamu demektir.

Aeneas: Anchises ile Venüs'ün oğlu, Romalıların atası.

Aether: Havanın en üst katı, esir denen alan.

Aleksander: Troya Kralı Priamus'un oğlu Paris'in öteki adı.

Aulis: Yunan donanmasının Troya savaşına çıktığı Boiotia'daki bir limanın adı.

Charybdis: Messina boğazında bir çevrinti, yutan, yok eden kimse.

Ennius: İ.Ö. 239 -169 yılları arasında yaşamış, çok yönlü, Annales adlı yapıtın yazarı olan bir Latin ozanı.

Helena: Sparta kralı Menelaos'un karısı, Paris'in kaçıracak Troya savaşının çıkmasına yol açtığı güzel kadın.

Helicon: İtalya'da bir yöre.

Hymena: Düğün tanrıları.

Iphianassa: Bir Yunanlı komutan olan babasının (Agamemnon), Aulişte, savaşı kazanmak için tanrılara adadığı kız, Iphigenia.

Orcus: Suçluların atıldığı karanlık yeraltı ülkesi, tamu, öbür dünya. Otto Seemann "Mythologie der Griechen und Römer" adlı kitabının 207. sayfasında bunun için: "Romalılar bunu Etrüsklerden almış,

bir ölüm tanrısı olarak ona kimlik vermiş, pusatlarla donatarak Orcus adını vermiştir” diyor.

Pythia: Apollo Tapınağı'nın bilicilerinden biri, Apollo bununla bildirirmiş sözlerini gerektiğinde.

Thyrsus: Eski Greklerin yaptığı bir tür içki, şarap.

Aurora: Gün doğumu tanrıçası, Hyperion'un kızı, Tithonos'un karısı, Eos.

Bacchus: İçkinin, bağlarının, üzüm asmalarının tanrısı. Dionysos.

Ceres: Bolluk Tanrısı. Demeter'in Latincesi.

Chimaera: Ağzından yalımlar saçan bir dev. Belleophon öldürmüştür onu.

Curetes: Girit'te yaşayan, Jupiter'in doğumundan sonra ona yardımcı olan, buyruğunda bulunan bir boy. Bunlar Jupiter rahipleri olarak anılır, çok gürültülü bir müzikle ona tapınırlarmış.

Curetes Dictae: Girit'in Dikte (Diktinna) denen dağıyla ilgili olduklarından bu adı almaktadırlar.

Cybele: Kaynak bakımından Phrygialı bir kadın tanrıdır. Bütün tanrıların anası sayıldığından kendisine Romalılarca “Mater Magna” denirdi.

Uranos ile Gea'nın kızı, Kronos'un karısı, Zeus ile öteki Kronidler anasıdır. İda dağında konaklamış. Grek dininde Rhea adıyla anılırdı. Hannibal savaşlarının Romalıları yıkıma uğrattığı yıllarda rahiplerin isteği üzerine özel bir birlik eliyle Roma'ya taşınmıştır. Bu tanrıçanın küçük, kara bir taşla kişilendirilen özü bu yolla Anadolu'dan alınmış, Roma'nın Kartaca savaşlarını kazanmasını (İ.Ö. 214) sağlamıştır.

Cybele bütün tanrılık çevresi, bağlantılarıyla Roma'ya Anadolu'dan geçmiştir. Bunun Hititlerde

“Kubaba” olarak adlandırıldığını, Sümerlerde de bilinen bir tanrıça olduğunu değişik yazılardan anlıyoruz.

Erguvan boyalı giyimlik: Roma’da Senato üyelerinin toplantılarda giydikleri erguvan rengi giysiler.

Gallus: Tanrıça Cybele’nin buyruğu altında bulunan, onun işlerine bakan papazların bir takımı. Ötekiler de Kabirler, Semivirler, Koribantlardı.

Nektar: Kişilere sonsuz bir dirilik veren su, bengisu, tanrılık içki.

Neptunus: Rhea ile Kronos’un oğlu, Homeros’a göre Zeus’un küçük kardeşi. Grekler buna Poseidon derler; suların, denizlerin tanrısıdır.

Phobus: Savaş Tanrısı Mars’ın (Ares) buyruğunda bulunan bir tanrı.

Ancus Marcius: Roma’nın dördüncü kralı.

Cerberus: Yeraltında tamunun kapılarını bekleyen üç ya da yüz başlı bir köpek.

Danaos: To’nun soyundan olup Belos’un oğlu, Aigiptos’un kardeşidir. Argo’sa götürmek üzere bir gemiye bindirdiği elli kıza evlenecekleri elli erkeği öldürmek için birer kama verir, kızlar da onun sözünü yerine getirir, yalnızca Hypermnestra kocası Lynkeus’u öldürmez. Bu yüzden tanrılar Danaos’u yerin altına cezasını çekmeye atar.

Furia: Grekçede Erinyen, yeraltında, Hade’ste işleri gören kadınlar.

Sisyphos: Korint mitosuna göre tanrılara karşı işlediği bir suçtan dolayı cezalandırılmış: Kayaları dağın eteğinden alır, yukarı çıkarır, kayalar tepeden yuvarlanır aşağı iner, yeniden çıkarır, gene yuvarlanır, bu işi usanmadan yapar durur. Sisyphos kişinin bit-

mez tükenmez acılara katlanmasının bir örneğidir. *Tantalus*: Zeus'un oğlu. Bir gün tanrılara şölen vermiş, şölende tanrılara oğlunun etini yedirmiş. Tanrılar bu etin ne olduğunu anlamış, *Tantalus*'a bütün yaşayışı boyunca varlık-bolluk içinde açlık, susuzluk çekme cezasını vermişler. *Tantalus* suyun içinde bile içmeye eğilirken su ayaklarının altında batarmış. Buna *Tantalus* acısı derler. *Tantalus*'un *Peloponnes* yarımadasına adı verilen *Pelops* adında bir oğluyla *Niobe* adlı bir kızı vardır. Bu tanrının yurdu bizim İzmir yöresidir..

Tartarus: Yeraltı ülkesi, kötülerin gideceği, acılar çekeceği yer, tamu, öbür dünya.

Tityos: İşledikleri büyük suçlardan dolayı yeraltına atılarak ağır cezalara çarptırılan *Sisyphos*, *Tantalos*, *Ixion* gibi *Danaid*lerden biridir.

Centauros: *Thessali*'da bulunan yarı insan, yarı at gövdeli devler. Bunlar, masallara bakılırsa, *Lapithalar*la korkunç bir savaşa tutuşmuşlar.

Ceres: Tarım Tanrıçası. *Saturnus* ile *Ops*'un kızı, *Proserpina*'nın annesi. Greklerdeki *Kronos* ile *Rhea*'nın kızı *Demeter*'in Latincesidir.

Charitin: Latinlerin "Gratiae" dediği *Aglaja*, *Euphrosyne*, *Thalia* gibi süslenmeyi sağlayan, *Homeros*'a göre Zeus'un, sonraki ozanlara göre *Dionyos* ile *Aphrodite*'nin kızları.

Eş: *Anadolu*'da yenidoğan buzağının ardından ineğin kanlı bir gömlek gibi döl yatağından çıkan buzağıyı ineğin karnında bir gömlek gibi kuşattığı söylenen nesneye eş denir.

Faunus, *Fauna*: İtalyanın eski halk masallarında adları geçen kır, çayır tanrıları. Bunların tutum-

ları Panlarınkilere pek benzer. Çokluk ormanlarda yaşamayı severlermiş. Fauna Faunus'un karısı değil, dişisidir. Tepelerin iyi birer ruhu olarak adları çok geçer.

Fortuna: Bunun adına Tyche de denmektedir Grekçede. Mutluluk, iyi alinyazısı tanrıçasıdır. Geleneğe göre Okeanos ile Tethys'in kızıdır. Latince alinyazısı demektir.

Io, İaccho: Hera'nın rahibelerindendir. Güzelliğinden dolayı Kronion onu sevmiş, Hera için içine karışınca kıskanmış, onu yüz gözlü Argos Panoptes'in gözcülüğü altında yaşatmak istemiş. Bunun için de Io'yu ak bir inek kılığına sokmuş. Sonunda Zeus onu kaçırmak için Hermes'i göndermiş, Hermes bekçiyi önce büyüler, sonra başını kesmiş.

Nymphe: Orman, kır perileri olarak bilinirler. Genel olarak pınarları, ağaçlıkları yer edinmişlerdir. Bunlar müziği, oyunları, türkülerini seven, koruyan kimselerdir. Satyrler soyundan sayılırlar.

Pan: Yedi boğumlu flütün bulucusu müzik tanrıları. Pan bir gün su perisi Sirinks'e gönül verir, Sirinks kaçar, o kovalar. Sirinks kurtulmak için kendini bir kamaşa çevirir. Pan bu kamaştan bir flüt yaparak acı acı çalar dururmuş... Grek mitolojisine göre kırların, çayırların da tanrısı sayılırlar.

Scylla: Theseus mitosuyla Atina'nın masallarda söylenen kralı Aegeus'un kardeşi Nisos'un kızıdır. Charybdis boğazıyla da bağlantısı vardır. İşlediği bir suçtan dolayı tanrılarca taşa çevrilmiştir.

Selene: Buna Luna da denir. Artemis gibi bu da Apollo'nun ikiz kardeşidir. Gökteki ayın tanrıçasıdır, ayı kimliklendirir. Çokluk kültür tanrıları ara-

sında yer almaktadır. Helios ile (güneş) bir anılır. Simulacra, figura, forma: Bunlar, daha bunlar gibi nesnenin belli bir biçim, bir düzen kazanmasını gösteren, nesnenin bizim algıladığımız gerçek ölçüler içinde yer kaplamasını, bize görünmesini sağlayan, bizce bilinmesine, duyularımıza gelmesine neden olan, yol açan yapısı, özünü ilgili, onları kuran durumlarına bağlı olanlara Lucretius bu adları veriyor. Bunlar bizim dilimizde nesneden çıkan, onu bizim duyularımızda olduğu gibi, yalnızca çok küçük bir ölçüde yansıtan özdeşleri, bize gelen görüntüleri, bizi etkileyen, duyularımızı uyaran, belli biçimde, belirli yapıda geldiği nesneyi olduğu gibi veren görünüşleridir. Aşağı yukarı Lucretius'ta anlamları birdir. Bunlara yerlerine göre nesnelerden çıkan, yayılan gömlekler de diyebiliriz.

Arcadius: Peleponnesos'un dağlarla çevrili bir yöresidir.

Androgynus: Hem erkek, hem dişi olan bir yaratık.

Bistones: Trakyalı bir boyun adı. Bistonia Trakya ile ilgili olan anlamında.

Cecrops: Attike'nin ilk kralı. Kekrops da denilmektedir.

Diomedes: Theblere karşı açılan yedi savaşta ölüsü bulunan Tydeus'un oğludur.

Flora: Roma'da çiçeklerin, çiçek açımının tanrıçasıdır. İlkyaz başlarında yeryüzünde çiçekleri açtıran buymuş.

Giagantos - Gorgon: Grek - Latin masallarında sık sık adı geçen devler.

Doğanın Evrimi

Lucretius CARUS

Bir aydın, bir yönetici, bir eğitimci ne gibi koşullar, kurallar altında bulunursa bulunsun, çağının, ulusunun, içinde yaşadığı toplumun boyasını almaktan, değerlerini yaşamaktan kendini alamaz; bu onun tarihçe çizilmiş, belirtilmiş alinyazısıdır. Büyük başlar çağlarının değer örgülerinde ancak "oya" değiştirebilirler; düzen, yapı değiştirmek yalnızca zamanın işidir.

Büyük yaratıcıların bu konudaki başarıları; gelecek için yeni değer örgülerinin çatılmasını sağlayan görüşleri, anlayışları ortaya koymak, gününün üstünden aşarak yarına uzanmaktır. Onların çağlarında anlaşılamayışları, zamanlarının değerlerini aşmaları yüzündendir.

arya yayıncılık

www.tastablet.com

ISBN:978-975-8491-69-8

